

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 30 Μαΐου 2021 • Έτος 13^ο • Αρ. φύλλου 664

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ONLINE ενημέρωση

kathimerini.com.cy

Η «Κ» ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ

Συνεχής ενημέρωση για τις εκλογές

Επιτελείο συντακτών της «Κ» θα βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της ενημέρωσης για κάλυψη των σημερινών εκλογών, στην ηλεκτρονική έκδοση της εφημερίδας, στο www.kathimerini.com.cy. Συνεχής ροή εκλογικών αποτελεσμάτων σε πραγματικό χρόνο και ρεπορτάζ για τους βουλευτές που εκλέγονται, τις εσωκομματικές αντιδράσεις και όλο το παρασκήνιο.

REMEDIOL FC
Παρακεταμόλη

Άμεση Αναλγητική & Αντιπυρετική Δράση
Ανακουφίζει από τον Πόνο & τον Πυρετό!

• Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας
• Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή γιατρού.
• Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγιών Χρήσης του προϊόντος.

www.remedica.eu

Remedica Ltd.
Τοχόδορμηκή Διοίκηση Τ.Κ. 51706, 3508 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ.: +357 25553000, Φαξ: +357 25301092,
Email: drugsafety@remedica.com.cy LF/0149/02.02.21

ΕΥΡΩΤΟΥΡΚΙΚΑ

Τελωνειακή Ένωση προς αναβολή

«Αναβολή τακτικής» στην «αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης» της Τουρκίας, καθώς η πλάστιγγα τείνει να γύρει αρνητικά στη λήψη άμεσης πολιτικής απόφασης για δρομολόγηση της διαδικασίας, στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου. **Σελ. 16**

ΕΛΛΑΔΑ

Ελπίδες για σταδιακή αποκλιμάκωση

Η άφιξη του Τούρκου ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου στην Αθήνα γίνεται με την ελπίδα ότι θα καταγραφεί αποκλιμάκωση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. **Σελ. 18**

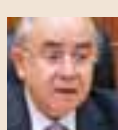
Εκλογές αλλαγών και προκλήσεων

Το ψυχολογικό όριο των αριθμών, όλα τα πιθανά σενάρια και οι νέες συμμαχίες της επόμενης μέρας

Η σημερινή εκλογική αναμέτρηση, κάθε άλλο από υγιεινός περίπατος είναι. Οι πολιτικοί αρχηγοί οδεύουν στην κάλπη και αντιλαμβάνονται πως ανατροπές και εκπλήξεις μπορεί να αλλάξουν άρδην το σκηνικό. Ο ΔΗΣΥ θέλει με κάθε τρόπο να αποφύγει την απομόνωση και γι' αυτό ακριβώς εργάζεται. Η διατήρηση του ποσοστού του 2016 θεωρείται απομακρυσμένο σενάριο όμως θέλει πάση θυσία να διατηρήσει τις έδρες του. Έχει κτίσει γέφυρες με την ΕΔΕΚ και τη ΔΗΠΑ και έχει τέσσερα σενάρια μπροστά του για την προεδρία της Βουλής. Το ΑΚΕΛ από την άλλη έχει ως δεδωμένο στόχο να αυξήσει έστω και λίγο το ποσοστό του 2016. Υπάρχει και ενδόμυχα η ελπίδα της πρωτιάς. Στόχος είναι ένα αντιπολιτευτικό μπλοκ, το οποίο θα εξαρτηθεί από τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της αντιπολίτευσης. Στο κάδρο μπαίνει το ενδεχόμενο προεδρίας της Βουλής από τον Άντρο Κυπριανού, δεν αποκλείεται η στήριξη στον Νικόλα Παπαδόπουλο ίσως και μία υποψηφιότητα από τους Οικολόγους. **Σελ. 4**

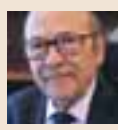

Οι βουλευτικές εκλογές της 30ής Μαΐου 2021 διεξάγονται σε συνθήκες πανδημίας. Ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός, τα κόμματα, όπως και οι πολίτες, καλούνται να συμμετάσχουν τηρώντας κατά γράμμα τα υγειονομικά πρωτόκολλα. Καλή ψήφο!

Της Βουλής τα δύσκολα

Οι Γιαννάκης Ομήρου και Αδάμος Αδάμου μιλούν στην «Κ» για τις κρίσιμότερες και τις καλύτερες στιγμές κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Αναλύουν το διακύβευμα και το στοίχημα της νέας σύνθεσης. **Σελ. 7**

Το ιστορικό μιας αρνητικής πολιτικής διαφήμισης

Η «Κ» κάνει ανασκόπηση των προεκλογικών, αλλά και της πρώτης εκλογικής αναμέτρησης του 1960

Η αρνητική πολιτική διαφήμιση υπήρχε από τη μεταμακαριακή εποχή. Το πρώτο μέσο ήταν οι εφημερίδες που φρόντιζαν να αποδομήσουν υποψήφιους, κόμματα

και κυβερνήσεις. Τη δεκαετία του 1990 ακολούθησε η τηλεοπτική αρνητική διαφήμιση και σήμερα περιορίζεται στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης. Στην «Κ» ιστορικά

αναδρομή και της πρώτης εκλογικής αναμέτρησης που χαρακτηρίστηκε από τη μεγάλη αποχή και τη συνεργασία Πατριωτικού Μετώπου και ΑΚΕΛ. **Σελ. 6, 8**

Η Τουρκία να αλλάξει στάση στο Κυπριακό

Ο Σαρλ Μισέλ μιλάει στην «Κ»

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ στη συνέντευξή του στην «Κ» λέει πως η Ε.Ε. είναι «έτοιμη να χρησιμοποιήσει όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της» για να αλλάξει τη συμπεριφορά της Τουρκίας. Μια πιο θετική ατζέντα θα εξαρτηθεί και από τη στάση της Άγκυρας και στο Κυπριακό. **Σελ. 20**

Αγώνας για το ποιος θα κερδίσει το φεγγάρι

Ο Ελον Μασκ (Space X) και ο Τζεφ Μπέζος (Blue Origin) ερίζουν για το μονοπώλιο της διαστημικής εξερεύνησης από ιδιώτες. Τις τελευταίες ημέρες, η αντιπαράθεση έλαβε πρωτοφανή ένταση. Μήλον της Εριδος, το όχημα προσεδάφισες επανδρωμένων αποστολών της NASA στη Σελίην. **Σελ. 23**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το διακύβευμα

Η Κύπρος οδηγείται σήμερα στις κάλπες, κουρασμένη, απογοητευμένη και δικασμένη. Η επιτυχής, κατά τα φαινόμενα, διαχείριση της υγειονομικής κρίσης είναι ένα μάθημα προς όλους. Όταν λειτουργούμε ορθολογιστικά με επιστημονική και ενότιπη, παρά τις όποιες παλινδρομήσεις, μπορούμε όλοι μαζί να πάμε μπροστά. Οι πολίτες προσέρχονται σήμερα στις κάλπες για να επιλέξουν τη Βουλή, η οποία οφείλει να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη μεταξύ Πολιτείας και πολιτών, τη Βουλή που θα πρέπει να επαυλώσει την για ακόμη μία φορά πλεγμένη εικόνα της Κύπρου στο διεθνές στερέωμα. **As επιλέξουμε τους ικανότερους και εντιμότερους. As επιλέξουμε, λοιπόν, το εμείς και όχι το εγώ.**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Τρεις δημιουργοί εκθέτουν

Ο εικαστικός Λευτέρης Τάπας, Κίκος Λανίτης και Παναγιώτης Μιχαήλ μιλούν στην «Κ» για τις ατομικές εκθέσεις τους στη Λευκωσία και στη Λεμεσό. Τρεις εκθέσεις με την καθεμιά να δείχνει έναν διαφορετικό εικαστικό κόσμο. **Ζωή, σελ. 8**

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η Λευκορωσία του χθες πώς μοιάζει στο σήμερα

«Κρυφά σχολειά» σε χώρα της Ευρώπης, και δεν είναι άλλη από τη Λευκορωσία. Όπως λέει και ένα ανέκδοτο που κυκλοφορεί στη χώρα, τέσσερα πράγματα δεν μπορούν να διαλέξουν οι άνθρωποι: τους γονείς τους, το έθνος τους, την εμφάνιση και τον πρόεδρο της Λευκορωσίας. **Ζωή, σελ. 4, 5**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Δεν είναι τα πάντα εφήμερα

Ο Ζωγράφος Χρήστος Μπόκορος μιλάει στην «Κ» με την ευκαιρία της έκθεσής του στο Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού με τίτλο «Γιορτή». Η έκθεση αφιερώνεται σε ζώντες και τεθνεώτες πλάκωντας αριστοτεχνικά το φως με τη σκιά, το μαύρο με το χρυσό και το κόκκινο. **Ζωή, σελ. 1**

ανταμοιβή

250+ επιχειρήσεις 800+ σημεία

Κέρδισε βαθμούς για να πληρώσεις λιγότερα ή καθόλου

antamivi.com.cy Τράπεζα Κύπρου

ZENITH
THE FUTURE SINCE 1865

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

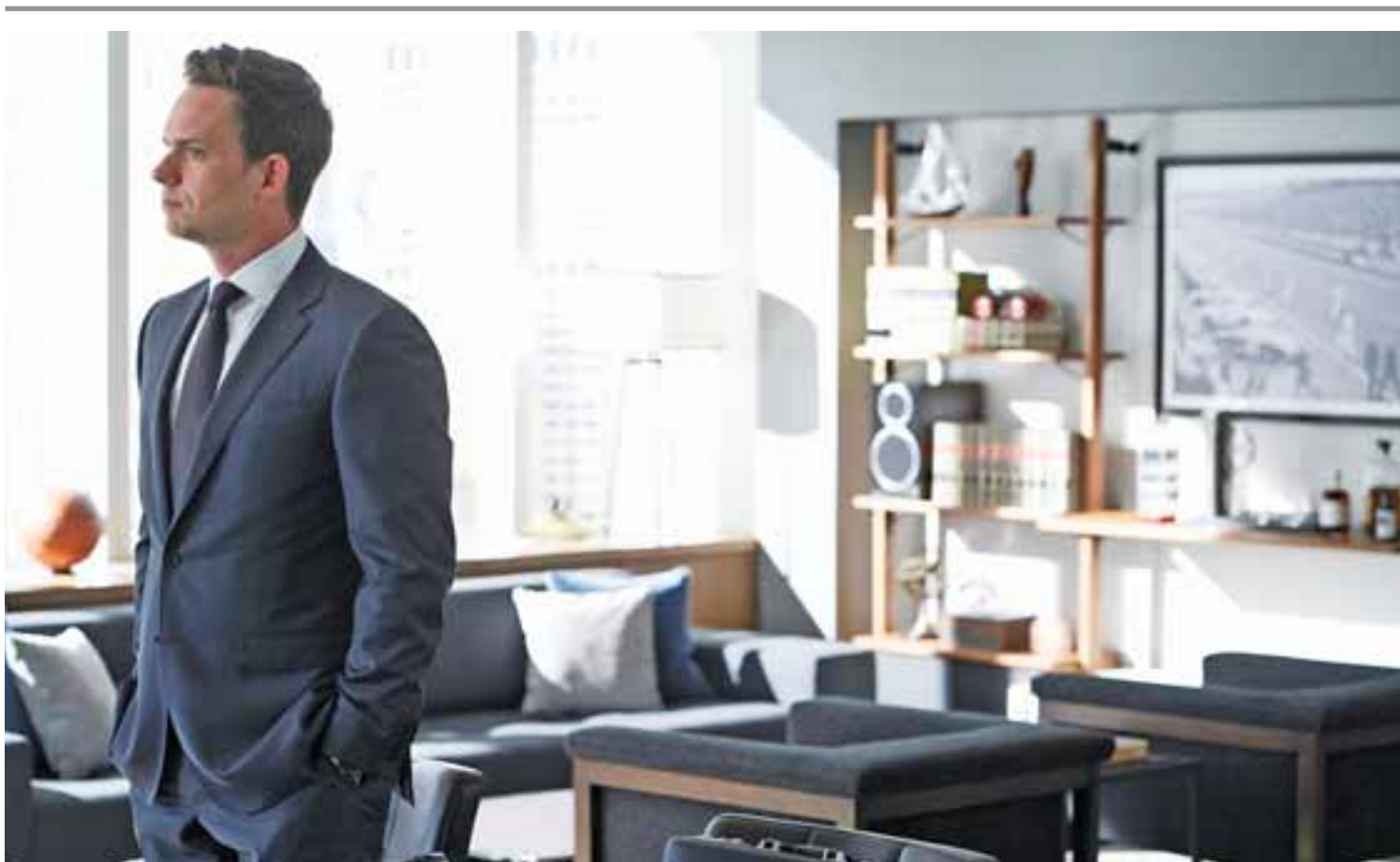
ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Γιάννης πίνει, Γιαννάκης κερνάει

Ανέβασε η Ιουλία την τέντα στο μπαλκόνι και πλησίασε το κιγκλίδωμα. Οι ανθισμένες τζακαράντες, με τα μωβ ανθάκια, ανέκαθεν της προκαλούσαν μια αδιόρατη θλίψη. «Σαν να διαχέεται στην ατμόσφαιρα κάτι πένθιμο» ψιθύρισε, ενώ οι φιλενάδες της την παρακολουθούσαν σιωπηλές λίγα βήματα πιο πίσω. Κι έτσι παρασυρμένη όπως ήταν από την απρόσμενη ποιητική διάθεση, έπιασε στο στόμα της τον φιλόσοφο Κορνήλιο Καστοριάδη και του έδωσε να καταλάβει. «Το δίλημμα πλέον για την αστική Λευκωσία είναι ξεκάθαρο κοπέλες: Σοσιαλιτέ ή βαρβαρότητα;» είπε και ένευε στη Ρωσία να σερβίρει τα Gin and Tonic.

«Για να το θέσω ωμά, βρεθήκαμε μόλις τέσσερις ημέρες πριν από τις εκλογές ανάμεσα στη Σκύλλα και τη Χάρυβδη. Από τη μία η κυπριακή παρωδία του Emily in Paris και από την άλλη το Suits με κακό κυπριακό styling. Είναι εξουθενωτικό να είσαι δεξιά στις μέρες μας;» είπε η Ιουλία και με μια μελοδραματική κίνηση ένευσε στη Ρωσία να επισπεύσει τα κοκτέιλ. «Εδώ ο Μάικ Ρος που είναι και κούκλος αποκαλύφθηκε για το πλαστό πτυχίο του Χάρβαρντ και θα τη γλύτωνε ο φτωχός ο Γιαννάκης;» σάρκασε η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού, που έβγαλε με άριστα το πανεπιστήμιο της ζωής. «Σοσιαλιτέ ή βαρβαρότητα;» αναφώνησε η Ιουλία, επαναφέροντας το ακανθώδες δίλημμα στη σωστή του διάσταση.

Αν ισχύει κάτι στη ζωή της η Ιουλία είναι την προκλητική επίδειξη του πλούτου. «Παλαιά οι αληθινά πλούσιοι περνούσαν απαρατήρητοι στη μικρή μας πόλη. Ούτε μια μικρή χαράμαδα δεν άφηναν ανοιχτή για τα περιέργα βλέμματα. Όπου πλάκωναν οι σοσιαλιτέ και ξεσάλωναν στο Instagram τους τέρψιν του φιλοθεάμονος κριτού», σχολίασε η

«Όλα είναι βγαλμένα μέσα από τη ζωή. Άμα την έπαθε ο Μάικ Ρος, θα γλύτωνε ο Γιαννάκης;», σημείωσε η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού.

χήρα και έδειξε στο καρέ το φωτογραφικό τεκμήριο: Την ηγερία των κοσμικών, υπουργό Πρετ α Πορτέ Άνοιξη Καλοκαίρι 2021 Έμιλυ Γιολίντ, να ποζάρει αγκαλιά με καμιά 100αριά κόκκινα τριαντάφυλλα.

«Πόσο να καταπιεστεί το κορίτσι πια;» αντέδρασε η Ευγενία η Καλαμαρού. «Είναι φανερό ότι ασφυκτικά μέσα στο αυστηρό κοστούμι της υπουργού. Ήταν αλλιώς μαθημένη η Έμιλυ... Με τις σαμπάνιες της, τα μπουζούκια της, τα first class ταξίδια της, τα επώνυμα brands της, Μπάφιασε η κοπέλα από την τόσο

απουσία γκλάμουρ. Εξ ου και ξενιτεύτηκε η καλή μου». «Πήρε των ομματιών της και έφυγε;» αναθάρρησε η Κουλλίτσα. «Όχι, καλέ. Στο Four Seasons της Βουλιγαμένης πήγε με την Έλσα και τα άλλα κορίτσια για να γιορτάσουν τα γενέθλιά της μακριά από τους κομπλεξικούς Κυπραίους, που μη δουν πλούσιο, αμέσως να τον γλωσσοφάνει!».

Είναι γεγονός: Σε μια εποχή που η χώρα βιώνει μια πρωτοφανή κρίση λόγω πανδημίας, ο κόσμος υποφέρει οικονομικά και η κοινωνία είναι ένα καζάνι που βράζει, το It Girl της

κυβέρνησης έζησε τη δική του dolce vita στον ανακαινισμένο Αστέρα. «Καλά πόσο κοστίζει και το κάνουμε τόσο θέμα;» ρώτησε η άρτι αφιχθείσα Φώφη Κούταλου. Την απάντηση ανέλαβε να δώσει η πάντα ενημερωμένη Ιουλία: «Αν το δωμάτιο βλέπει πένκα κοστίζει 1.200 ευρώ τη βραδιά. Αν πάλι βλέπει θάλασσα πάει στα 1.400. Στην περίπτωση όμως που μιλάμε για σουίτα οι τιμές ξεκινούν από 2.000, ενώ για τα μπανγκαλόου ανεβαίνει στα 4.000 ευρώ». «Εγώ αυτό που δεν καταλαβαίνω είναι γιατί καταπιέζεται η Έμιλυ με το υπουργικό και δεν

απολαμβάνει τη ζωάρα της απενοχοποιημένα», είπε η εμφανώς εντυπωσιασμένη Καλαμαρού. «Άβυσσος η ψυχή της σοσιαλιτέ» συμφώνησαν οι κυρίες και παρήγγειλαν τον δεύτερο γύρο Gin and Tonic.

«Η Έμιλυ, η Έλσα, ακόμα και οι εισαγωγές εξ Αθηνών σαν να μη μας έφταναν οι δικές μας, επιπλέον στον αφρό της φαιδρότητας» είπε η Ιουλία. «Ποιος δεν είδε αλήθεια τα stories της Μαρίας Βερνίκου από το τζετ και το κόττερο του πολυκατομιμυριούχου Τζον Χριστοδούλου, ο οποίος την έχει σε μεγά-

λη εκτίμηση την Έμιλυ, αν κρίνουμε από τις αναρτήσεις στο Twitter» συμπλήρωσε η Καλαμαρού. «Το θέμα, κοπέλες, είναι ότι ο κατήφορος δεν τελειώνει εδώ. Γιατί απέναντι από το φαινόμενο Έμιλυ, λάμπει προκλητικά ο Γιάννης Γιαννάκης. Η βαρβαρότητα σε όλο της το μεγαλείο».

«Θα το ομολογήσω, αφού έτσι κι αλλιώς μεταξύ μας μιλάμε» είπε στις φιλενάδες της η Ιουλία. «Ως δεξιά, ως γυναίκα και ως φορολογούμενη πολίτης της βραχονοσίδας, που υποδύεται το κανονικό κράτος, πρώτη φορά νιώθω τόσο πλθια. Όταν χρυσώνουμε το τίποτα, ήρθε η ώρα νομίζω να αποδεχτούμε ότι πιάσαμε πάτο». «Μήπως είμαστε πολύ αυστηρές με τον πρόεδρο;» προβληματίστηκε η Καλαμαρού σε μια αναλαμπή συνειδησιακής κρίσης. «Συγγνώμη, αλλά αν εσύ έπρεπε να προσάβεις κάποιον και να του δίνεις 90.000 μισθό τον χρόνο, θα προσλάβανες τον συγκεκριμένο Γιαννάκη;» είπε η Ιουλία και τους έδειξε τη φωτογραφία της πέτρας του σκανδάλου. «Από το βλέμμα φαίνεται η κλωσορμαθικά, μάνα μου» αποφάνθηκε η θυμώσος Κουλλίτσα και οι υπόλοιπες ένευσαν καταφατικά.

Με τούτα και μ' εκείνα μια ακόμα σύναξη του καρέ έλαβε τέλος. «Έχεις απαντήσει τελικά το βασανιστικό ερώτημα;» ρώτησε η Ευγενία η Καλαμαρού. Η Ιουλία απέμεινε για λίγο σιωπηλή, κοιτώντας τις μωβ τζακαράντες της οδού Κωστή Παλαμά. «Όχι, δεν έχω καταλήξει τι είναι χειρότερο: Οι σοσιαλιτέ ή τα θρασίμα; Το μόνο σίγουρο είναι πάντως ότι καταπνέσαμε μια χώρα όπου εντελώς ανερυθρίαστα Γιάννη πίνει και Γιαννάκης κερνάει. Είμαι βέβαιη πως αξίζουμε κάτι καλύτερο από αυτό...».

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»
30.5.1931

ΠΡΟΟΔΟΣ: Η ανυπομονησία, η οποία προέρχεται από τας γοργές επιτυχίας του ασυρμάτου και της ραδιοφωνίας, κάμνει πολλούς να δεικνύονται άδικοι προς την τηλεόραση (φωτ.), ωσάν να ήτο δυνατή η τελειοποίησης μιας τόσο κολοσσιαίας εφευρέσεως εις διάστημα τόσο βραχύ. Την ιδίαν ανυπομονησίαν δεικνύουν και μερικοί εκ των επιδιδομένων εις την πρακτικήν απολοποίησης της εφευρέσεως, υποσχόμενοι ότι προ της παρόδου ενός έτους θα είνε δυνατή η κατ' οίκον μετάδοσις της πρώτης τηλεφωτογραφικής εφημερίδος «Φως», η οποία ως ανηγέθη είχε μεταβιβασθή τελευταίως εξ Αγγλίας εις την αίθουσαν ενός κινηματογράφου της Αμερικής.

ΕΛΕΝΗ: Εις το σημερινόν φύλλον της «Ηκούς των Παρισίων» δημοσιεύονται τηλεγραφικά πληροφορία [...] καθ' ας η Βασίλισσα Ελένη έλαβε διαταγήν ν' αναχωρήσῃ από την Ρουμανίαν εντός είκοσι τεσσάρων ωρών. Η κατάσταση εντός των κόλπων της ρουμανικής βασιλικής οικογενείας προσέλαβεν εκ νέου την παλαιάν της έντασιν. Ο βασιλεύς Κάρολος, απελπισθείς ότι θα υπερέωνε την Ελένην να εγκαταλείψῃ το ρουμανικόν έδαφος, κυρίως δε τον υιόν της διάδοχον Μιχαήλ, εκουσίως, απεφάσισεν επί τέλους να λάβῃ μέτρα αυστηρότατα εναντίον της. Ούτω, προ της κοινοποιήσεως της διαταγῆς περί αναχωρήσεως, η πριγκίπισσα Ελένη περιωρίσθη εις το βασιλικόν ανάκτορον του Βουκουρεστίου, όπου εφυλάσσετο υπό φρουράς αποτελουμένης εξ ανδρών υπευθύνων μόνον ενώπιον του βασιλέως.

ΓΟΥΔΗ: Τέσσαρες χιλιάδες πεντακόσια στρέμματα θα διατεθούν εις το Γουδί διά την ανέγερσιν των στρατιωτικῶν κτιρίων και οκτώ χιλιάδες πεντακόσια στρέμματα διά τα πεδία των ασκήσεων, ήτοι εν συνόλῳ θα καταλάβῃ η στρατιωτικὴ πόλις χώρον δέκα τριῶν χιλιάδων στρεμμάτων, εις απόστασιν λεπτῶν δέκα ἀπὸ της πλατείας του Συντάγματος.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Φαντάζομαι για να μετακινηθούν οι κάδοι δεν χρειάζεται ούτε μελέτη, ούτε απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, μήτε του Υπουργικού, ούτε και επιπλέον κονδύλι...

από την είσοδο της Κυπριακής Βιβλιοθήκης. Έλεος, δηλαδή, σαν δοκιμασία μου φαίνεται η είσοδος στον προαύλιο χώρο... ειδικά τώρα που είναι καλοκαίρι. Κύριε δήμαρχε Λευκωσίας, μερικοί κάδοι είναι μετακινήστε τους, κάντε κάτι, τέλος πάντων. Κύριε αναπληρωτή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, κύριε αναπληρωτή διευθυντή της Κυπριακής Βιβλιοθήκης φροντίστε για τον εξωραϊσμό του αύλειου χώρου, δεν είναι κατάσταση αυτή!

Περί αρίστων
Η πλαστογράφηση των εγγράφων του κ. Γιαννάκη δεν είναι παρά η

κορυφή του παγόβουνου νομίζω και φυσικά τώρα θα πρέπει να δει η Πολιτεία πώς θα στήσει μια αποτελεσματική μηχανή ελέγχου των προσλήψεων. Να γίνει αναδιάρθρωση των υπηρεσιών του Δημοσίου, να καταργήσει αχρείαστα επιτροπάτα και θέσεις. Να σταματήσουν οι διαμοιρασμοί θέσεων στα Διοικητικά Συμβούλια των ημερησίων οργανισμών στα κόμματα, προκειμένου όλοι να είναι ευχαριστημένοι και να υπάρχουν μάτια και αφτιά παντού, της εκάστοτε κυβέρνησης, της αντιπολίτευσης, των ελάσσωνων κομμάτων. Να σταματήσουν οι κυβερνήσεις, τα κόμματα

να μην εμπιστεύονται τους τεχνοκράτες, τους έντιμους δημόσιους υπαλλήλους. Από εκεί να ξεκινήσουμε, διότι από εκεί ξεκινάει το πρόβλημα, οι κυβερνώντες δεν εμπιστεύονται το κράτος και τους λειτουργούς του, a priori, θεωρούν ότι θα γίνει η μασκακούλια -συγχωρέσατέ μου την αγορασία λέξη. Η περίπτωση Γιαννάκη είναι απόστημα, έσπασε... από εδώ και πέρα τι κάνομε είναι το θέμα.

Απώλειες που στοιχίζουν
Τις τελευταίες ημέρες φεύγουν από τη ζωή σπουδαίοι άνθρωποι της Κύπρου, μερικούς είχα την τύχη να τους γνωρίσω και να μιλήσω μαζί τους. Μιχάλης Πασιαρδής, ποιητής και Έλληνας Κύπριος φύσει και θέσει, Νίκος Ρολάνδης, πολιτικός, μελετητής, ευγενής και διορατικός, Ντίνα Κατσούρη, άνθρωπος των γραμμάτων, γυναίκα με πείσμα και αγάπη για τον πολιτισμό της Κύπρου, Ρήνα Καταελλή, πρωτοπόρα, πολιτικός και πνευματικός άνθρωπος, που έδωσε το άπαν των δυνάμεών της για την αγαπημένη της Κερύνεια. Είναι πρόσωπα που μάλλον δεν θα γίνουν αεροδρόμια, δεν θα γίνουν λεωφόροι, αλλά θα έχουν αφήσει ένα τόσο βαθύ, ανεξίτηλο αποτύπωμα στην Κύπρο, που ό,τι και να συμβεί θα τους μνημονεύουμε, και γι' αυτά που άφησαν, αλλά κυρίως γιατί έδειξαν τι σημαίνει να αγαπάς τον τόπο σου και να προσπαθείς με νύκτα και με δόντια να τον αλλάξεις. Σας ευχαριστώ, και μιλήξω εξ ονόματος πολλών.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιοδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ, ΣΤΑΚΙ ΜΟΥ

Σπίτι σου είναι εκεί όπου μπορείς να φανταστείς το μέλλον σου.
Για αυτό, συνεχίζουμε να **στηρίζουμε την αγορά και ανέγερση πρώτης κατοικίας**,
συμμετέχοντας στο **Σχέδιο Επιδότησης Επιτοκίων για νέα Στεγαστικά Δάνεια**,
με επιδότηση μέρους του επιτοκίου για **4 χρόνια** από την Κυβέρνηση.

Περισσότερες πληροφορίες στο www.hellenicbank.com/stegastiko
ή σε οποιοδήποτε κατάστημα της Ελληνικής Τράπεζας.

Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας.
Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας.
Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Από την κάλπη, στην Προεδρία της Βουλής

Οι μετεκλογικές επιλογές, οι συνεργασίες και τα σενάρια που θα προκύψουν σε ένα ρευστό πολιτικό σύστημα

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Καθ' οδόν προς την κάλπη οι πολιτικοί αρχηγοί αντιλαμβάνονται πως όταν αυτή ανοίξει θα προκύψουν νέα πολιτικά δεδομένα. Το ποσοστό που θα λάβει ο καθένας ξεχωριστά ενδεχομένως να διαμορφώσει τον κομματικό χάρτη, θα κρίνει τον επόμενο πρόεδρο της Βουλής και σίγουρα θα επηρεάσει τις συνεργασίες που θα προκύψουν την επόμενη μέρα. Κάποιες συνεργασίες έχουν βεβαίως ήδη διαμορφωθεί, όμως από την κάλπη δεν αποκλείεται να προκύψουν νέα εσωκομματικά δεδομένα, ίσως και αμφισβήτηση κάποιων πολιτικών αρχηγών εκ των έσω.

Το πέπλο της απομόνωσης

Η μετωπική ρήξη του Δημοκρατικού Συναγερμού με ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ, «σπέρνοντας τον φόβο» περί αναβίωσης της διακυβέρνησης Χριστόφια, σε συνδυασμό με τη σφοδρή αντιπαράθεση που ξεκίνησε απέναντι στα μικρότερα κόμματα περί χαμένους ψήφου, κατέδειξε πως μειώνονται οι όποιες επιλογές συνεργασίας του ΔΗΣΥ την επόμενη μέρα στη Βουλή με άλλους σχηματισμούς. Μικρότερα κόμματα, όπως η Αμμόχωστος για την Κύπρο και το Κίνημα Οικολόγων, αποτελούν πηγή διαρροών για τον ΔΗΣΥ. Όμως διαρροές έχει, τόσο από τη Δημοκρατική Παράταξη αλλά κυρίως από το ΕΛΑΜ, με τους οποίους απέφυγε επιμελώς να συγκρουστεί. Θα είναι τα κόμματα με τα οποία θα συνεργαστεί μαζί και με την ΕΔΕΚ ή προβλέπονται νέες εξελίξεις; Αυτό που φοβίζεται τον Δημοκρατικό Συναγερμό και τον Αβέρωφ Νεοφύτου είναι μία Βουλή με τον ΔΗΣΥ εκλογικά λαβωμένο και απομονωμένο, που όχι μόνο δεν θα σχηματίζει πλειοψηφία αλλά και μία οκτακομματική Βουλή, από την οποία δεν θα μπορεί να ληφθεί καμία απόφαση ούτε να περάσουν νομοσχέδια. Η πρώτη κίνηση που θα καθορίσει τις συμμαχίες στη Βουλή, ίσως και για το 2023, θα είναι η προεδρία της, η οποία θα ξεκινήσει την επόμενη μέρα και για την οποία ο Αβέρωφ Νεοφύτου έχει τέσσερις επιλογές.

● **Αυτόνομη πορεία:** Ένα μακρινό σενάριο είναι ο Αβέρωφ Νεοφύτου να διεκδικήσει ο ίδιος την προεδρία της Βουλής. Το κυβερνών κόμμα το έπραξε κατά την πρώτη ψηφοφορία το 2016, βάζοντας ως υποψήφιο έστω και για τους τύπους

Η προεδρία της Βουλής και οι επόμενες συνεργασίες βεβαίως, θα κριθούν και από την κατανομή των εδρών.

Η επιλογή μιας υποψηφιότητας κοινής αποδοχής που θα ανακόψει τις συνεργασίες της αντιπολίτευσης.

τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ. Σε μια τέτοια περίπτωση μπορεί να προσκαλέσει τα υπόλοιπα κόμματα να τον στηρίξουν. Βεβαίως για να γίνει κάτι τέτοιο σημαίνει πως θα υπάρξει μία παρασκηνιακή συμφωνία και θα συμφωνήσει με τη Δημοκρατική Παράταξη ή με την ΕΔΕΚ για δικό τους υποψήφιο για τις προεδρικές εκλογές του 2023.

● **Επιλογή Καρογιάν/Βότση:** Κάθε άλλο από κρυφό είναι πως υπάρχει συνεννόηση μεταξύ Δημοκρατικού Συναγερμού-Προεδρικού και ΔΗΠΑ. Δεν αποκλείεται ο Αβέρωφ Νεοφύτου να στηρίξει την υποψηφιότητα Μάριου Καρογιάν και να ζητηθεί η στήριξη του Μαρίνου Σιζόπουλου και της ΕΔΕΚ. Από το κάρδο δεν παραλείπουν κάποιοι και τη σύμπλευση ΕΛΑΜ. Το ερώτημα είναι

Ο μεγάλος φόβος της Πινδάρου είναι η απουσία συνεργασιών που θα τον κρατήσει μόνο μέχρι και το 2023.

κατά πόσο ο κ. Καρογιάν θα μπει στη Βουλή ή αν θα παραδώσει όπως φημολογείται τη θέση στον Άγγελο Βότση. Εκεί δημιουργούνται νέα δεδομένα και ένας νέος υποψήφιος που ενδεχομένως να στηριχθεί και από άλλες δυνάμεις με τις οποίες σήμερα ο ΔΗΣΥ βρίσκεται σε αντιπαράθεση

● **Επιλογή Μαρίνου Σιζόπουλου:** Οι σχέσεις ΔΗΣΥ και ΕΔΕΚ είναι σίγουρα πολύ πιο ομαλές από ό,τι ήταν μέχρι και τις προεδρικές εκλογές του 2018. Τα δύο κόμματα και συγκεκριμένα Μαρίνος Σιζόπουλος και Αβέρωφ Νεοφύτου έχουν ήδη έρθει κοντά ιδιαίτερα την περίοδο του προϋπολογισμού. Υπάρχει μία

σχετική πθηκή υποχρέωση από πλευράς Αβέρωφ Νεοφύτου για τη στάση που τήρησε η ΕΔΕΚ και πολιτικοί κύκλοι σημειώνουν πως έχει ήδη κλείσει η συμφωνία από τότε. Ένα τέτοιο σενάριο ανοίγει και το ενδεχόμενο συνεργασίας με ορίζοντα το 2023. Το ερώτημα είναι πως ακριβώς θα περάσει στο ακροατήριο του ΔΗΣΥ την εν λόγω επιλογή, δεδομένου ότι το 2016, ο ΔΗΣΥ επέλεξε να στηρίξει τον Δημήτρη Συλλούρη, καθώς όπως έλεγαν ο Μαρίνος Σιζόπουλος, όντας ενάντια στη διζωνική, δικαιονοτική ομοσπονδία, θα έπληττε την εικόνα ότι η Κυπριακή Δημοκρατία επιδιώκει λύση.

● **Μία κοινά αποδεκτή υποψηφιότητα:** Όταν το 2016, ο Αβέρωφ Νεοφύτου πρότεινε μία καθόλα αποδεκτή προσωπικότητα για την προεδρία της Βουλής, είχε ως στόχο να ανακόψει συνεργασίες που θα είχαν ως ορίζοντα τις προεδρικές εκλογές του 2018, αλλά και να αποφυγή την στήριξη Συλλούρη για την οποία πίεζε η κυβέρνηση. Είχε τότε βάλει στο κάρδο τους Στέλλα Κυριακίδου, Χαράλαμπο Θεοπέμπτου και Αδάμο Αδάμου. Δεν αποκλείεται, ακριβώς για να

ανακόψει συνεργασίες με ορίζοντα το 2023, αλλά και για να αποφυγή την απομόνωση να προχωρήσει σε ένα τέτοιο σενάριο. Το ποιος μπορεί να είναι ένα ερώτημα βεβαίως η σκέψη ήταν για τη στήριξη μιας υποψηφιότητας καθ' όλα αποδεκτής που θα κινείται στο ίδιο πλαίσιο με αυτή του Αδάμου Αδάμου.

Ποσοστό και επόμενη μέρα

Η προεδρία της Βουλής και οι επόμενες συνεργασίες βεβαίως, θα κριθούν και από την κατανομή των εδρών. Ο ΔΗΣΥ μέχρι και την υστάτη είχε πρόβλημα συστειρώσης. Αντιλαμβάνεται πως το ποσοστό θα έχει μειωθεί σε σχέση με το 2016, αλλά θέλει με κάθε τρόπο να διατηρήσει τις έδρες του. Σε ένα σενάριο ελεύθερης πτώσης των ποσοστών, δεν ενισχύονται μόνο οι δυσκολίες για την οποία συνεργασία, αλλά κυρίως αναμένονται αναταράξεις στο εσωτερικό του ΔΗΣΥ. Τόσο από βουλευτές που θα μείνουν εκτός, από πολιτικά πρόσωπα που εδώ και καιρό καταγγέλλουν αλλοίωση της ταυτότητας του κόμματος, αλλά ακόμα και από την κυβέρνηση.

Ενδόμυχος και διακηρυγμένος στόχος

Λίγο πιο πάνω από το ιστορικά χαμηλό ποσοστό του 2016 θέλει να πάρει το ΑΚΕΛ στην εκλογική μάχη. Ήδη έχει κάνει προληπτικά διαχείριση της ήττας, σημειώνοντας πως η πανδημία έχει δυσκολέψει το κόμμα στον προεκλογικό, καθότι είναι κόμμα προσωπικής επαφής. Το μεγάλο ερώτημα είναι πόσο ένα τέτοιο ποσοστό είναι αρκετό για το ΑΚΕΛ δεδομένης της φθοράς που έχει υποστεί η κυβέρνηση. Αν και θεωρείται απομακρυσμένο σενάριο στην Εξεκία Παπαϊωάννου η πρώτη, υπάρχει ενδόμυχα η ελπίδα για την ανατροπή. Όπως σημειώνει το επιτελείο του κόμματος, κάτι τέτοιο θα εξαρτηθεί από την αποχή και ποιον ακριβώς θα πηλξει. Στις εκλογές του 2016, η αποχή έπληξε το ΑΚΕΛ και δεν αποκλείεται αυτή τη φορά να λειτουργήσει αντίστροφα. Όμως πέραν από τα ποσοστά του κόμματος, ρόλο θα παίξει και το άθροισμα των βουλευτικών εδρών με τα υπόλοιπα κόμματα της αντιπολίτευσης. Μία ισχυρή πλειοψηφία της αντιπολίτευσης, μπορεί να κτίσει το μέτωπο της αλλαγής που επικαλείται τόσο το ΑΚΕΛ όσο και το ΔΗΚΟ. Για τα κομματικά στελέχη η σύμπλευση με το ΔΗΚΟ – τουλάχιστον εντός Βουλής – είναι δεδομένη. Αυτό που θα κρίνει πολλά είναι και η δύναμη άλλων πολιτικών σχηματισμών με τους οποίους φιλοδοξεί σε συνεργασία. Ένα από αυτά είναι το Κίνημα Οικολόγων, ενώ και με την Αλλαγή Γενιάς το

Τρία σενάρια προκύπτουν από το άνοιγμα της κάλπης μέχρι και την προεδρία της Βουλής.

ΑΚΕΛ επέλεξε να μην προχωρήσει σε μετωπική επίθεση προσβλέποντας σε συνεργασία, είτε εντός Βουλής, είτε μεταγενέστερα για το 2023.

Η πρώτη πράξη που θα κρίνει πως θα πάει η νέα συνεργασία είναι η συζήτηση για την προεδρία της Βουλής. Τα σενάρια είναι τρία:

● **Η υποψηφιότητα Άντρου Κυπριανού:** Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ έχει αφήσει ανοικτό το ενδεχόμενο να μην επαναδιεκδικήσει στο εκλογικό σενάριο του κόμματος, που θα πραγματοποιηθεί το πιο πιθανό το φθινόπωρο. Η επιλογή του ως προέδρου της Βουλής ίσως να τύχει αποδοχής από το ΔΗΚΟ, ίσως και από τους Οικολόγους, αναλόγως της σύνθεσης της ομάδας. Σε ένα τέτοιο σενάριο, ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος θα ελπίζει σε αναθεώρηση της θέσης ΑΚΕΛ που τον αποκλείει η υποψηφιότητα για το 2023. Θα μπορεί δηλαδή να αναβιώσει η διεργασία του 2001, όταν ο Δημήτρης Χριστόφιας ως πρόεδρος της Βουλής ένιωσε την πθηκή υποχρέωση απέναντι στο ΔΗΚΟ κατά τη συζήτηση των προεδρικών εκλογών.

● **Η υποψηφιότητα Νικόλα Παπαδόπουλου:** Ένα τέτοιο σενάριο κλείνει προσωρινά τις σκέψεις του ΔΗΚΟϊκού προέδρου για το 2023, ωστόσο δημιουργεί την προοπτική για το μέλλον και τις ευγενείς επιδιώξεις του. Ένα τέτοιο σενάριο δίνει την ευκαιρία στο ΑΚΕΛ να βάλει τους δικούς του όρους για την προεδρική υποψηφιότητα και σε αυτό αναμένεται να παίξει ρόλο και το Κίνημα Οικολόγων.

● **Μία υποψηφιότητα κοινής αποδοχής:** Δεν αποκλείεται να επιλεγεί μία προσωπικότητα, όπως αυτή του Αδάμου Αδάμου που δεν θα προκαλεί αντιπαλότητες. Πιθανή σε μία τέτοια περίπτωση είναι αυτή του Χαράλαμπου Θεοπέμπτου.

Το ΑΚΕΛ δίνει έμφαση στον μετεκλογικό χάρτη και στις συνεργασίες που θα προκύψουν με ορόσημο το 2023.

Διατηρώντας τον ρυθμιστικό ρόλο

Προτάσσοντας την ανάγκη για αλλαγή, το Δημοκρατικό Κόμμα, εδώ και ένα χρόνο, έχει στείλει το μήνυμα πως αποτελεί ένα καθαρά αντιπολιτευτικό κόμμα. Στόχος από την εκλογική μάχη είναι να διατηρήσει τις έδρες του το κόμμα του Κέντρου και δεύτερο ρόλο θα παίξει το αν θα διατηρήσει το ίδιο ποσοστό. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν έχει να αντιμετωπίσει το άγχος της αμφισβήτησης την επόμενη μέρα της κάλπης, όπως άλλωστε διαχρονικά συνέβαινε στο ΔΗΚΟ (2011 με τον Μάριο Καρογιάν και το 2016) όμως έχει να αντιμετωπίσει έναν άλλο εκθρόνιστο πλέον από το κόμμα που λέγεται

Ο «εχθρός» είναι για πρώτη φορά εκτός ΔΗΚΟ και εκεί ενδεχομένως να δημιουργηθούν νέα δεδομένα με την παρουσία ΔΗΠΑ.

Δημοκρατική Παράταξη. Το νεοσυσταθέν κόμμα, από τα σπλάχνα του ΔΗΚΟ, φέρεται να μπαίνει στη Βουλή και εκεί τα δύο κόμματα που διεκδικούν την κεντρική ταυτότητα θα αναμετρηθούν. Το να διατηρήσει πάντως τα ποσοστά αλλά κυρίως τις έδρες του το Δημοκρατικό Κόμμα, θα στείλει το μήνυμα πως η αποχώρηση των τριών βουλευτών δεν τους άγγιξε εκλογικά και μπορούν να συνεχίσουν χωρίς πηλξές. Ένα χαμηλό ποσοστό ωστόσο, αποδυναμώνει τις διεκδικήσεις του ΔΗΚΟ και εντός Βουλής και μειώνει τις απαιτήσεις για το 2023.

Την τέταρτη θέση που διαχρονικά ανήκε στην ΕΔΕΚ φαίνεται να διεκδικούν πλέον τόσο το Κίνημα Οικολόγων αλλά κυρίως το ΕΛΑΜ, που βάσει δημοσκοπήσεων έχει τις περισσότερες πιθανότητες να την πάρει. Κάτι τέτοιο αλλάζει άρδην το σκηνικό όπως το γνωρίζουμε μέχρι σήμερα. Με το ΕΛΑΜ να έχει την

τέταρτη θέση τα κόμματα θα μπαίνουν σε διαδικασία διαβούλευσης ακόμη και προσπάθειας για να το έχουν κοντά τους. Το ΑΚΕΛ έχει ξεκαθαρίσει πως δεν πρόκειται ποτέ να συνεργαστεί με το κόμμα της Ακροδεξιάς. Μία καλή κατάταξη του ενδεχομένου να οδηγήσει σε νέες συνεργασίες με τον ΔΗΣΥ.

Βεβαίως το κόμμα, αν και απέφυγε επιμελώς να κτυπήσει το ΕΛΑΜ, αντιλαμβάνεται πως είναι η κύρια πηγή του. Δεν αποκλείεται λοιπόν να αποφυγή την οποία σύμπλευση. Και για θέμα εικόνας –ούτε η ΕΔΕΚ φαίνεται διατεθειμένη να συμπλεύσει με το ΕΛΑΜ– αλλά και για θέμα ουσίας. Αν η ΕΔΕΚ διατηρήσει την τέταρτη θέση, δεν αποκλείεται να ξεκινήσει μία πιο συνεπής συνεργασία με τον Συναγερμό, όπως διαφάνηκε και στον προϋπολογισμό.

Ένα σενάριο αποδυναμώσεως της ενδεχομένης να εκκινήσει εσωκομματικές διαδικασίες εντός της ΕΔΕΚ. Όπως λέγεται κάποιοι περιμένουν τον Μαρτίνο Σιζόπουλο στη γωνία. Από το κάρδο δεν πρέπει να αγνοείται και το Κίνημα Οικολόγων. Η τέταρτη θέση αλλά και τα πρόσωπα τα οποία θα εκλεγούν –καθότι πρόκειται πλέον για πολυφωνικό κόμμα– θα κρίνει και τις μετέπειτα συνεργασίες που βλέπουν ένα κλικ αριστερά.

Με μάσκες στην κάλπη για τους 56

Βήμα προς βήμα η εκλογική διαδικασία

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Αναμφίβολα το πρωταρχικό ζήτημα της εκλογικής Κυριακής είναι το αποτέλεσμα της κάλπης, ωστόσο οι βουλευτικές εκλογές του 2021 θα μείνουν στην ιστορία ως η εκλογική διαδικασία, η οποία θα διεξαχθεί μέσα σε πρωτόγνωρες συνθήκες, ένεκα των υγειονομικών περιορισμών της πανδημίας. Όπως και κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας έτσι και την ημέρα που οι ψηφοφόροι θα προσέλθουν στην κάλπη να επιλέξουν τους αντιπροσώπους τους, τα υγειονομικά μέτρα θα είναι ιδιαίτερα αυστηρά, από την ώρα που θα ξεκινήσει η ψηφοφορία μέχρι και την ανακήρυξη των 56 της νέας Βουλής. Τόσο στο υπουργείο Εσωτερικών που έχει το γενικό πρόσταγμα των εκλογών όσο και στο υπουργείο Υγείας, το μεγάλο στοίχημα είναι η εκλογική βραδιά, δηλαδή όταν θα κλείσουν οι κάλπες, θα ξεκινήσει η καταμέτρηση και θα αρχίσει δειλά-δειλά να διαφαίνεται η βούληση των πολιτών. Παρά το γεγονός ότι τα κόμματα έχουν αποφύγει τα οργανωμένα επινίκια, δεν αποκλείονται οι «αυθόρμητες» εκδηλώσεις υποστηρικτών τους, κυρίως μετά την πρώτη εκτίμηση τελικού αποτελέσματος όσο και τα μεσάνυχτα, στην ανακήρυξη των νέων βουλευτών. Και αν στην περίπτωση της ανακήρυξης η αστυνομία, λόγω

και της φύσης της διαδικασίας, μπορεί να ελέγξει τις «αυθόρμητες» εκδηλώσεις, δεν συμβαίνει το ίδιο με τους πανηγυρισμούς στα κοιμηματικά γραφεία. Στο κομμάτι αυτό θετική θεωρείται η στάση των κομμάτων τα οποία δεν έχουν συμπεριλάβει στην εκλογική βραδιά, εκδηλώσεις υποστηρικτών τους στα κοιμηματικά επιτελεία. Ωστόσο, δεν μπορούν να αποκλειστούν οι συνάξεις, ανάλογα πάντα και με το εκλογικό αποτέλεσμα. Οι ενδεχόμενες ανεξέλεγκτες συναθροίσεις πολιτών είναι μόνο ένα κομμάτι του ευρύτερου ζητήματος που καλείται να διαχειριστεί η Αστυνομία, προκειμένου οι εκλογές του 2021 να διεξαχθούν εντός ενός ασφαλούς υγειονομικού πλαισίου, ένεκα της πανδημίας.

Εκλογικά κέντρα

Εκτός από το εκλογικό βιβλιάριο και την ταυτότητα, οι μάσκες και τα safe pass είναι τα απαραίτητα εργαλεία προκειμένου κάποιος πολίτης να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα. Ωστόσο, με ερωτηματικό συνεχίζει να παραμένει το αποτύπωμα των υγειονομικών περιοριστικών μέτρων στο κομμάτι της προσέλευσης. Πρόσωπα που στελεχώνουν τα εκλογικά κέντρα, εκπρόσωποι κομμάτων, και επισκέπτες (ΜΜΕ, υποψήφιοι - για σκοπούς επισκέψεων σε άλλα κέντρα πέρα από εκείνο που είναι ψηφοφόροι)

Η προσέλευση στα εκλογικά κέντρα θα γίνεται με συγκεκριμένες προϋποθέσεις και με την τήρηση των υγειονομικών μέτρων που αφορούν τις συναθροίσεις σε εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους.

Το μέγα ζιτούμενο για την Αστυνομία την ημέρα των εκλογών είναι οι «αυθόρμητες» συναθροίσεις κοιμηματικών οπαδών.

στα εκλογικά κέντρα, θα πρέπει να φέρουν απαραίτητα μάσκα, ειδώς δεν θα τους επιτραπεί η είσοδος στο κέντρο. Θα πρέπει να έχουν διενεργήσει εξέταση ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου την προηγούμενη μέρα. Από την υποχρέωση διενέργειας rapid test εξαιρούνται όσοι κατέχουν έγκυρο πιστοποιητικό εμβολιασμού, το οποίο να δεικνύει ότι έχουν ολοκληρώσει το εμβολιαστικό σχήμα και έχει παρέλθει το χρονικό διάστημα των 7 ημερών από την τελευταία δόση. Στις εξαιρέσεις συγκαταλέγονται και τα πρόσωπα που έχουν διαγνωστεί θετικοί και δεν έχει παρέλθει διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία δειγματοληψίας της αρχι-

κής εργαστηριακής τους διάγνωσης. Νοείται ότι η πιο πάνω υποχρέωση αφορά την είσοδο σε κέντρο με άλλη ιδιότητα πέραν από εκείνη του ψηφοφόρου στο συγκεκριμένο κέντρο. Άτομα που έχουν βρεθεί θετικά δεν θα τους επιτραπεί η προσέλευση στο κέντρο. Με βάση τις οδηγίες την ευθύνη για την επιτήρηση της εφαρμογής του παρόντος μέτρου, θα την έχει ο προεδρεύων του κέντρου.

Η ψηφοφορία

Οι κάλπες θα ανοίξουν στις 7:00 π.μ. με μια ώρα διάλειμμα την 12η μεσημβρινή. Ένεκα των υγειονομικών μέτρων οι οδηγίες είναι ότι θα πρέπει να γίνει προσπάθεια, έτσι ώστε στο εσωτερικό του κέντρου να παραμείνει ο ελάχιστος δυνατός αριθμός ατόμων. Αναμονή ψηφοφόρων να γίνεται στον εξωτερικό χώρο. Να μειωθεί στο ελάχιστο δυνατό τόσο σε αριθμό όσο και σε χρόνο η παρουσία εντός των κέντρων τόσο τυχόν παρατηρητών, οι οποίοι ενεργούν εκ μέρους υποψη-

φίων και τυχόν επισκέψεις από υποψηφίους /κοιμηματικούς αξιωματούχους. Το προσωπικό να περιορίσει στο βαθμό που είναι δυνατό τη συνομιλία με ψηφοφόρους και μεταξύ τους στα απολύτως απαραίτητα. Κοντινή επαφή με τους ψηφοφόρους θα πρέπει να έχουν μόνο τα άτομα που είναι απολύτως ανάγκη (π.χ. το άτομο που χειρίζεται τον εκλογικό κατάλογο, το άτομο που δίνει το ψηφοδέλτιο) Τα υπόλοιπα άτομα (περιλαμβανομένων και των παρατηρητών που ενεργούν εκ μέρους των υποψηφίων) θα πρέπει να έχουν απόσταση τουλάχιστο 2 μέτρων τόσο από τους ψηφοφόρους όσο και μεταξύ τους. Θα πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες διευθετήσεις έτσι ώστε να διασφαλιστεί πως μεταξύ ψηφοφόρων από διαφορετικές οικογένειες, θα υπάρχει απόσταση τουλάχιστο 2 μέτρων. Νοείται ότι θα επιτραπεί η προσέγγιση των εκλογικών κέντρων μόνο σε άτομα που είναι εγγεγραμμένα στους εκλογικούς καταλόγους, φέρουν εκλογικό βιβλιάριο και ταυτότητα.

Υγειονομικές εξαιρέσεις

Με βάση τα υγειονομικά διατάγματα που έχουν εκδοθεί από το Υπουργείο Υγείας, ειδικά για την ημέρα ψηφοφορίας θα ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις. Εκτός από τις γνωστές περιπτώσεις από τις πρόνοιες των απαγορεύσεων κυκλοφορίας κατά τις νυχτερινές ώρες εξαιρούνται: αντιπρόσωποι κομμάτων, υποψηφίων Βουλευτών, παρατηρητών του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, καθώς και οποιουδήποτε άλλου προσώπου για σκοπούς της εκλογικής διαδικασίας των Βουλευτικών Εκλογών της 30ής Μαΐου 2021. Μόνο για την ημέρα των εκλογών «πρόσωπα τα οποία, σύμφωνα με το Υγειονομικό Πρωτόκολλο του Υπουργείου Υγείας αποτελούν στενές επαφές προσώπων που έχουν προσβληθεί με την ασθένεια του COVID-19, δύνανται να εξέλθουν του χώρου περιορισμού τους αποκλειστικά και μόνο για μετάβαση στο εκλογικό κέντρο για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματός τους». Για όσους νοσούν και δεν έχουν εισαχθεί για νοσηλεία σε κάποιο νοσηλευτήριο «επιτρέπεται η επίσκεψη εξουσιοδοτημένων από τον Γενικό Έφορο Εκλογών λειτουργιών, καθώς και μελών της Αστυνομίας Κύπρου σε υποστατικό που διαμένουν πρόσωπα που νοσούν με την ασθένεια του COVID-19 αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς της άσκησης του εκλογικού δικαιώματός και νοσημένου ότι τα εν λόγω πρόσωπα έχουν συμπεριληφθεί στον Ειδικό Εκλογικό Κατάλογο, δυνάμει των περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων Νόμων του 1979 έως 2021».

LEXUS ELECTRIFIED OFFERS

UX 250H Style Edition

Μέχρι τις 30 Ιουνίου 2021, αποκτήστε το Lexus UX 250h, το αυτοφορτιζόμενο υβριδικό 4ης γενιάς, στην ειδική έκδοση Style Edition με προνομιακό πρόγραμμα εξοπλισμού σε ειδική τιμή. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, μαύρες ζάντες αλουμινίου 18", συνδεσιμότητα με Apple CarPlay® και Android Auto®, Bi-LED προβολείς και ολοκληρωμένο σύστημα ενεργητικής ασφαλείας Lexus Safety System+.

Ανακαλύψτε περισσότερα στο lexus.com.cy

ΠΑΚΕΤΑ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

SPECIAL OFFER

- €1.500 ΕΚΠΤΩΣΗ
- ΔΩΡΕΑΝ ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ LEXUS ΑΞΙΑΣ €550

Ή

LEXUS FLEX OFFER | €420/ΜΗΝΑ

- ΔΩΡΕΑΝ ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ 3 ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΔΟΣΕΙΣ
- ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΗ ΓΙΑ 3 ΧΡΟΝΙΑ

• Τα πακέτα προσφορών δεν συνδυάζονται. • Ο εξοπλισμός του πακέτου προσφοράς διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας. • Η μηνιαία δόση αφορά το UX 250h Style και έχει υπολογιστεί βάσει του σχεδίου Lexus Flex, με προκαταβολή 25% και υπόκειται στην έγκριση της τράπεζας.

Κατανάλωση καυσίμων (WLTP - συνδ.): από 5.3 λ/100χλμ. Εκπομπή CO₂ (WLTP - συνδ.): από 120 γρ/χλμ.

Lexus Cyprus, Λεωφ. Γρίβα Διγενή, Έγκωμη, Λευκωσία, Τ. 22593838

info@lexus-cyprus.com

[f](https://www.facebook.com/lexuscyp) [i](https://www.instagram.com/lexuscyp) [y](https://www.youtube.com/lexuscyp) [in](https://www.linkedin.com/lexuscyp) LexusCyprus

LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

Ευθυγράμμιση της Δεξιάς με την Αριστερά

Οι εκλογές της 31ης Ιουλίου 1960 χαρακτηρίστηκαν από τη μεγάλη αποχή και τη συνεργασία Πατριωτικού Μετώπου και ΑΚΕΛ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος σε ραδιοφωνικό του διάγγελμα κάλεσε τους Κύπριους ψηφοφόρους να συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία, λέγοντας: «Η ψηφοφορία δεν είναι μόνον δικαίωμα αλλά και καθήκον και υποχρέωση παντός πολίτου εις την χώραν του» και την ημέρα των εκλογών έγραφε ο Τύπος της εποχής: «Μέχρι τούδε η προεκλογική εκστρατεία διέρρευσε σχεδόν ομαλότητα εις ολόκληρον την νήσον» και όντως το μόνο επεισόδιο που παρατηρήθηκε στην εκλογική διαδικασία ήταν ο τραυματισμός στο χέρι ενός αριστερού από έναν αντιφρονούντα στη Λάρνακα. Οι πρώτες βουλευτικές εκλογές στην Κύπρο πραγματοποιήθηκαν στις 31 Ιουλίου 1960, δύο εβδομάδες πριν από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και επτά μήνες μετά τις πρώτες προεδρικές εκλογές (13

Κάλπες στήθηκαν μόνο στις εκλογικές περιφέρειες Λεμεσού, Αμμοχώστου και Πάφου, αφού σε αυτές της Λευκωσίας, της Λάρνακας και της Κερύνειας οι βουλευτές ανακηρύχθηκαν χωρίς ψηφοφορία.

Δεκεμβρίου 1959), στις οποίες κυριάρχησε ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος (με ποσοστό 66,9%), με αντιπρόεδρο τον δρ Φαζίλ Κιουτσούκ. Οι εκλογές διεξήχθησαν με το πλειοψηφικό σύστημα και οι οριζόμενες βουλευτικές θέσεις ήταν συνολικά 50, εκ των οποίων οι 35 για την ελληνική κοινότητα και οι 15 για τους εκπροσώπους της τουρκικής κοινότητας. Στις εκλογές κατέβησαν δύο ε/κ κοιμματικοί συνδυασμοί, τα συνεργαζόμενα κόμματα του ΑΚΕΛ και ο συνδυασμός του Πατριωτικού Μετώπου, που είχε προέλθει από τον μετασχηματισμό του Ενιαίου Δημοκρατικού Μετώπου Αναδημιουργίας. Συνολικά υποβλήθηκαν 68 υποψηφιότητες Ε/κ (45) και Τ/κ (23).

Πέρα από τις συμφωνίες του Πατριωτικού Μετώπου και του ΑΚΕΛ, οι οποίες για να επιτευχθούν χρειάστηκαν εντατικές διαπραγματεύσεις, σημαντική παράμετρος σε εκείνες τις εκλογές ήταν η πολύ μεγάλη αποχή. Η μη προσέλευση των ψηφοφόρων στην κάλπη ήταν μάλλον αναμενόμενη, αφού οι βουλευτικές θέσεις είχαν συμφωνηθεί εκ των προτέρων, 30 για το Πατριωτικό Μέτωπο και πέντε για το ΑΚΕΛ, μία λιγότερη δηλαδή από το να θεωρηθεί κοινοβουλευτική ομάδα!

Η αποχή τελικά έφτασε στο 35,8% περίπου του εκλογικού σώματος, που ήταν 215.155 εγγεγραμμένοι ψηφοφόροι. Όπως σημειώνεται και στον Τύπο της εποχής, στη Λάρνακα ειδικά παρατηρήθηκε σημαντική αποχή, λόγω του ότι δεν υπήρχε στην επαρχία εκείνη υποψήφιος του ΑΚΕΛ (ούτε και στην επαρχία Κερύνειας υπήρχε υποψήφιος του ΑΚΕΛ). Συγκεκριμένα, στη Λάρνακα από τους 23.207 ψηφοφόρους προσήλθαν στις κάλπες οι 9.590. Από τουρκοκυπριακής πλευράς η αποχή

ήταν πολύ μικρότερη. Κύρια αιτία της πολύ μεγάλης αποχής θεωρείται ότι είναι η σύμφραξη του ΑΚΕΛ με το Πατριωτικό Μέτωπο (Π.Μ.). Αυτή η συμφωνία, λοιπόν, φαίνεται ότι έκανε τους ψηφοφόρους να χάσουν το ενδιαφέρον τους για την εκλογική μάχη, με το BBC να θεωρεί ότι αυτός ο διαμοιρασμός ήταν προς το συμφέρον της Κύπρου, αφού έτσι αποκλείονταν ακραία στοιχεία. Ο υπουργός Δικαιοσύνης Γλαύκος Κληρίδης είχε δηλώσει για την αποχή, όπως μεταφέρει ο Τύπος της εποχής: «Εθεωρείται απολύτως βεβαία η νίκη του Πατριωτικού Μετώπου και διά το γεγονός αυτό, καιτοι πολλοί εκλογείς παραθερίζουν, δεν γέγονε προς αυτούς συστάσεις να διακόψουν την ανάπαυσή των διά να προσέλθουν εις τας κάλπας». Ενδιαφέρον έχει η ανάγνωση που ήθελε η αποχή να είναι σαφής αμφισβήτηση των Συμφωνιών Ζυρίχης - Λονδίνου και της πολιτικής Μακαρίου. Γενικώς θεωρείται πως στόχος της συμφωνίας μεταξύ Μακαρίου και ΑΚΕΛ ήταν να αποφευχθεί η εκλογική αναμέτρηση, όπως έγινε και στην τ/κ κοινότητα. Ωστόσο, παρά την προσπάθεια να μη χρειαστεί να γίνουν εκλογές

Η παρ' ολίγον πρώτη γυναίκα βουλευτριά και η πρώτη άρση ασυλίας

Ο Λεύκιος Ροδοσθένους ήταν από τα πρώτα μέλη της ΕΟΚΑ και εξελέγη βουλευτής στην εκλογική περιφέρεια Λεμεσού, λαμβάνοντας 16.078 ψήφους. Τον Μάιο του 1961 αποπέμφθηκε από το Σώμα όταν καταδικάστηκε από το δικαστήριο για ενέργειες μη συνάδουσες με το λειτουργήμα του βουλευτή (κατηγορήθηκε και καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης για υπόθεση εκβιασμού πολίτη με σκοπό την απόσπαση χρημάτων). Μετά από γνωμάτευση του γενικού εισαγγελέα Κρίτωνα Τορναρίτη η έδρα παρέμεινε κενή. Η δικηγόρος Καλλιθένη Ιπποκράτους Μασούνη δήλωσε στον Τύπο της εποχής ότι εφόσον οι γυναίκες αποτελούν πέραν του 50% των ψηφοφόρων, «πρέπει να υπάρξει μέσα εις την Βουλή των Αντιπροσώπων έστω και μια γυναίκα, διά να αντιπροσωπεύσει το γυναικείον φύλον». Ωστόσο, στις 25 Ιουλίου υπέκυψε στις πιέσεις και απέσυρε την υποψηφιότητά της, σημειώνοντας: «Υπέκουσα εις την έκκλησιν των ήδη εκλεγέντων βουλευτών και να αποφευχθεί εκλογικός σάλος εις την επαρχίαν μου και ίνα μη θεωρηθώ ως διασπαστριά απέσυρα την υποψηφιότητά μου Βουλευτριάς της επαρχίας Λεμεσού εις την Βουλή των Αντιπροσώπων».

και να μην υπάρξουν ανεξάρτητες υποψηφιότητες αυτό δεν κατέστη δυνατό. Ανεξάρτητα κατέβη στις εκλογές ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Αγωνιστών στη Λευκωσία (Λάμπρου Ν. Ανδρέας και Χριστοφόρου Γιαννάκης) και στην Κερύνεια να μη χρειαστεί να γίνουν εκλογές

αριθμός ανεξάρτητων υποψηφίων (Κωνσταντίνος Μαραθεύτης, Αλέξανδρος Δημητρίου, Γεώργιος Κουλουμπιδής, Κυριάκος Καραμάνος και Λοΐζος Φίλιππου Σέπος [ατοκιστής], παρά τις παραινέσεις να μην υπάρξουν τέτοιες υποψηφιότητες. Τελικά, δύο ανεξάρτητες

υποψηφιότητες αποσύρθηκαν, αυτή του Αχιλλέα Τουμάζου για την επαρχία Κερύνειας από τον Σύνδεσμο Αγωνιστών και τη μοναδική γυναίκα που κατερχόταν στις εκλογές, την Καλλιθένη Ιπποκράτους Μασούνη, δικηγόρο από τη Λεμεσό. Εν τέλει το Πατριωτικό Μέτωπο έλαβε ποσοστό 56,1% και τις 30 έδρες, το δε ΑΚΕΛ ποσοστό 42,9% και όπως ήταν φυσικό δεν εξελέγη κανένας από τους οκτώ ανεξάρτητους υποψηφίους, που δεν απέσυραν την υποψηφιότητά τους. Κάλπες στήθηκαν μόνο στις εκλογικές περιφέρειες Λεμεσού, Αμμοχώστου και Πάφου, αφού σε αυτές της Λευκωσίας, της Λάρνακας και της Κερύνειας οι βουλευτές ανακηρύχθηκαν χωρίς ψηφοφορία.

Τουρκοκυπριακές κλογές

Οι υποψηφιότητες των Τουρκοκυπρίων υπεβλήθησαν στις 21 Ιουλίου 1960 από 23 άτομα. Εν τέλει όμως δεν έγιναν εκλογές και τις 15 έδρες των τουρκοκυπριακών κοινότητας κατέλαβε η Εθνική Τουρκική Ένωση Κύπρου με επικεφαλής τον Φαζίλ Κιουτσούκ, χωρίς εν τέλει να χρειαστεί οι Τ/κ να πάνε στις κάλπες.

Στις πρώτες βουλευτικές εκλογές η αποχή ήταν πάρα πολύ μεγάλη και όπως δήλωσε ο υπουργός Δικαιοσύνης Γλαύκος Κληρίδης «Εθεωρείται απολύτως βεβαία η νίκη του Πατριωτικού Μετώπου και διά το γεγονός αυτό, καιτοι πολλοί εκλογείς παραθερίζουν, δεν γέγονε προς αυτούς συστάσεις να διακόψουν την ανάπαυσή των διά να προσέλθουν εις τας κάλπας».

Ενδιαφέροντα

- **Στις εκλογές** της 31ης Ιουλίου αναδείχθηκε βουλευτής ο Λεύκιος Ροδοσθένους, ο οποίος έχασε τη βουλευτική του ιδιότητα μετά από απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής τον Μάιο του 1961 και ήταν η πρώτη άρση ασυλίας στην Κύπρο.
- **Η Κιαζίμ Αϊλά Χαλίτ** ήταν η πρώτη γυναίκα βουλευτής στην κυπριακή Βουλή. Ανέλαβε τα καθήκοντά της στις 25 Οκτωβρίου 1963. Ο βουλευτής σύζυγός της Κιαζίμ Σιεμοιεντίν Χαλίτ είχε σκοτωθεί σε τροχαίο στις 24 Σεπτεμβρίου 1963.
- **Σε αυτές** τις εκλογές αναδείχθηκαν σε βουλευτές οι Εζεκίας Παπαϊωάννου και Αντρέας Ζιαριτίδης (ΑΚΕΛ) και Γλαύκος Κληρίδης, Λέλλος Δημητριάδης, Βάσος Λυσαριτίδης (Πατριωτικό Μέτωπο).
- **Οι βουλευτικές** εκλογές του 1960 ήταν οι μόνες στις οποίες συμμετείχε και η τ/κ κοινότητα.
- **Πρώτος πρόεδρος** της Βουλής εξελέγη ο επικεφαλής του συνδυασμού του Πατριωτικού Μετώπου Γλαύκος Κληρίδης, ενώ πρώτος αντιπρόεδρος της Βουλής εξελέγη ο Τουρκοκύπριος Ορχάν Μουντερίσολου.

45 ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

Π.C MEDOCHEMIE

Παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη

Προέχει η αποκατάσταση του κύρους της Βουλής

Οι δύσκολες και οι ευχάριστες στιγμές μέσα από τη ματιά δύο πολιτικών που υπηρέτησαν από τη θέση του προέδρου του Σώματος

Συνεντεύξι στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Με τους πολίτες να επιλέγουν τα πρόσωπα που θα στείλουν στη νέα Βουλή να τους εκπροσωπήσουν για τα επόμενα πέντε χρόνια,

δύο πολιτικοί που υπηρέτησαν τον κοινοβουλευτισμό του τόπου και από τη θέση του προέδρου του Σώματος, καταθέτουν στην «Κ» μνήμες και εμπειρίες, δύσκολες και ευχάριστες στιγμές της θητείας τους. Για τον απερχόμενο

πρόεδρο της Βουλής Αδάμο Αδάμου το δυσκολότερο ζήτημα της επτάμηνης θητείας του ήταν ο τερματισμός χρησιμοποίησης, κατά τον ίδιο, της Βουλής στα ζητήματα δημοσιοποίησης δύο λιστών. Ο κ. Αδάμου αφήνει παρακαταθήκη,

υπό τη μορφή ευχής, την αποκατάσταση του κύρους και της αξιοπιστίας της Βουλής. Ο Γιαννάκης Ομήρου, ο οποίος βρέθηκε στο πηδάλιο της Βουλής την περίοδο 2011-2016, περιγράφει ως δυσκολότερη στιγμή το νομοθετικό έργο για το

κούρεμα των καταθέσεων, τον Μάρτιο του 2013. Ο κ. Ομήρου αναφέρεται στα όσα διμείφθηκαν, τότε, στο παρασκήνιο εντός και εκτός Κύπρου, ενώ ως καλύτερη στιγμή της θητείας του ως προέδρου της Βουλής περιγράφει την

απόφαση του 2016, με τον τότε πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων Νίκο Βούτση, για την ψηφοποίηση και παράδοση στην κυπριακή Βουλή του υλικού από την «Εξεταστική των πραγμάτων Επιτροπή» για τον Φάκελο της Κύπρου.

Η Βουλή του χθες, του σήμερα και του αύριο, έτσι όπως την έζησαν δύο πρόεδροί της. Οι δυσκολίες αλλά και οι στιγμές ευφορίας. Οι Αδάμος Αδάμου και Γιαννάκης Ομήρου θυμούνται και καθορίζουν τις προτεραιότητες της νέας Βουλής.

ΑΔΑΜΟΣ ΑΔΑΜΟΥ Απερχόμενος πρόεδρος Βουλής

Φεύγω με ήσυχη τη συνειδήσή μου

—Τώρα που φθάνετε στο τέλος της θητείας σας, μπορείτε να θυμηθείτε μια δύσκολη κατάσταση που βιώσατε ως πρόεδρος της Βουλής και πώς τη διαχειριστήκατε;

—Η περίοδος που κατείχα το πόστο του προέδρου της Βουλής ήταν σύντομη. Μιλήσατε για την πιο δύσκολη. Θα έλεγα ότι όλες ήταν δύσκολες οι καταστάσεις που έχει να διαχειριστεί ένας πρόεδρος της Βουλής. Αν επρόκειτο να διαχωρίσω κάποια, ανάλογα με τη βαρύτητα της καθημέρας, θα έλεγα πως ήταν η δημοσιοποίηση όλων αυτών των καταλόγων — λιστών, να φύγουν από τη Βουλή. Είναι γεγονός πως ήταν ένα θέμα που ταλάνιζε τη Βουλή αλλά και την κοινωνία των πολιτών, γιατί όλοι είχαν την άποψη γιατί δεν δημοσιοποιείται η λίστα, τι φοβούνται; Εγώ το πρώτο που έκανα μόλις ήλθα εδώ ήταν να φύγουν αυτές οι λίστες από πάνω της και μάλιστα είχα πει πως δεν είμαι διατεθειμένος να δεχθώ καμία άλλη λίστα στη Βουλή. Δηλαδή, επειδή το Κοινοβούλιο έχει ασυλία όλες αυτές οι λίστες, όλα αυτά τα παραρτήματα πρέπει να τα φορτώνεται η Βουλή;

—Νιώθετε πως χρησιμοποιήθηκε η Βουλή σε αυτή την περίπτωση;

—Όταν είσαι η Κεντρική Τράπεζα, έρχεσαι εδώ, φέρνεις μια λίστα, γιατί δεν τη δίνεις κύρια τη λίστα στη δημοσιότητα; Γιατί την παίρνεις στη Βουλή; Φυσικά, για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, άλλα εξήγησε η Βουλή και άλλα της δόσανε. Η Βουλή ζήτησε συγκεκριμένα στοιχεία και της δόθηκε μια λίστα φύρδην μίγδην, η οποία είχε ένα σωρό ανακριβείς, με αποτέλεσμα να εκθέτεις άτομα, εταιρείες, που καμία σχέση δεν είχαν με διαφθορά και διαπλοκή. Δεν μπορείς π.χ. να βάζεις ονόματα, ακόμα και βουλευτών, επειδή έχουν αρνητικό υπόλοιπο στην πιστωτική τους κάρτα. Τι είναι αυτά τα πράγματα; Όλοι έχουμε υπόλοιπα σε πιστωτικές κάρτες, τα οποία εξυπηρετούμε. Τι σημαίνει αυτό ότι είναι μη εξυπηρετούμε δάνειο ή κάρτα; Όταν ρώτησα για αυτό, δάνειο μου είπαν ότι είναι. Εντάξει δάνειο είναι, τι σημαίνει πως είμαι κακοπληρωτής; Για να δείτε την προχειρότητα που έγιναν αυτά τα πράγματα. Όποιος έχει λίστες και θέλει να τις δημοσιοποιήσει να το κάνει μόνος του. Επίσης, να υπενθυμίσω πλην ελαχίστων περιπτώσεων, οι αποφάσεις για δημοσιοποίηση των λιστών ήταν ομόφωνες.

—Η περίοδος που αναλάβετε την προεδρία ήταν δύσκολη για τη Βουλή;

—Βεβαίως ήταν δύσκολη.

«Ήταν πάρα πολύ δύσκολοι οι επτά αυτοί μήνες, γιατί έπρεπε να διαχειριστώ θέματα τα οποία ήταν εκείνα που έριξαν την αξιοπιστία και την αξιοπρέπεια της Βουλής».

Η Βουλή ζήτησε συγκεκριμένα στοιχεία και της δόθηκε μια λίστα φύρδην μίγδην, η οποία είχε ένα σωρό ανακριβείς, με αποτέλεσμα να εκθέτεις άτομα, εταιρείες, που καμία σχέση δεν είχαν με διαφθορά και διαπλοκή.

Ήταν υπό το βάρος όλων όσων έχουμε βιώσει. Για να γίνουν όλα αυτά υπάρχει ένα ιστορικό, το οποίο δεν μας τιμά. Γίναμε διεθνώς ρεζίλι. Ήταν πάρα πολύ δύσκολοι οι επτά αυτοί μήνες, γιατί έπρεπε να διαχειριστώ θέματα τα οποία ήταν εκείνα που έριξαν την αξιοπιστία και την αξιοπρέπεια της Βουλής εκεί που δεν περιμέναμε κανέναν. Και το είχα πει εξ αρχής. Ο ρόλος ο δικός μου για όσο είμαι πρόεδρος θα είναι, εάν θα μπορέσω, να ανεβάσω έστω και στο ελάχιστο το κύρος και την αξιοπρέπεια της Βουλής. Και μιας και αναφερόμαστε σε αυτό, λέω και για τα νομοσχέδια που είχα πει ότι θέλω να ολοκληρωθούν. Που αφορούν τη διαφθορά, τη διαπλοκή, την ίδρυση αρχής κατά της διαφθοράς. Ορισμένα έγιναν, ορισμένα δεν ολοκληρώθηκαν και πάνε στην επόμενη Βουλή.

—Υπάρχει μια στιγμή που νιώσατε ευφορία για κάτι που έγινε πραγματικότητα επί της θητείας σας;

—Για αυτά που ανέφερα, τους επτά μήνες μέσα μου είμαι ικανοποιημένος, γιατί η πλειοψηφία των στόχων που έθεσα τα έκανα. Μείνανε και άλλα που είναι πολύ σοβαρά και τα οποία πρέπει οπωσδήποτε με τη νέα Βουλή να είναι τα πρώτα θέματα που θα εξεταστούν, προκειμένου να φθάσουμε σε ένα σημείο να είμαστε ένα κράτος που θα ελέγχει όλες τις πράξεις των αξιωματούχων. Αυτά έκανα και φεύγω με τη συνειδήσή μου ήσυχη. Ελπίζω η νέα Βουλή που θα προκύψει από τις εκλογές να μη λειτουργήσει με τον τρόπο που λειτουργούσαν οι προηγούμενες. Να λειτουργήσει με αξιοπρέπεια και με σεβασμό στους πολίτες και στην κοινωνία. Πρέπει να τους σεβόμαστε.

—Παραδίσετε καλύτερη τη Βουλή από αυτή που παραλάβατε ως πρόεδρος;

—Ε, ναι! και αυτό φαίνεται. Υπάρχουν κάποιες εκκρεμότητες που πρέπει να γίνουν και από εκεί και πέρα με όλο αυτό το ιστορικό της απερχόμενης Βουλής, ελπίζω και εύχομαι η νέα Βουλή να έχει την ποιότητα και την ευθύνη που πρέπει να την χαρακτηρίζει έναντι της κοινωνίας των πολιτών. Πρέπει να μάθουμε να τους σεβόμαστε. Είναι οι πολίτες που μας έφεραν εδώ, πρέπει να τους σεβόμαστε και να μην τους καίθουμε τα φτιά και να κάνουμε πέντε-δέκα πράγματα, τα οποία θα ωφελήσουν την κοινωνία στο σύνολό της και όχι μικρές ομάδες.

—Όταν θα παραδώσετε την καρέκλα σας τι θα κάνετε;

—Θα πάω σπίτι μου. Νομίζω ότι έχω δικαίωμα να ξεκουραστώ, αν και δεν είναι τόσο εύκολο όταν για πάνω από 20 χρόνια ασχολείσαι με την πολιτική. Θα είμαι όμως ενεργός πολίτης.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΟΜΗΡΟΥ Πρόεδρος Βουλής 2011-2016

Αυθεντικότητα και επαφή με τον λαό

—Ποια ήταν η δυσκολότερη κατάσταση που κληθήκατε να διαχειριστείτε ως πρόεδρος της Βουλής;

—Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως ολόκληρη η περίοδος που ακολούθησε την οικονομική κρίση ήταν πάρα πολύ δύσκολη. Αρχής γενομένης από την κατάθεση, από την κυβέρνηση, της γνωστής νομοθεσίας για τέλος επί των καταθέσεων σε πιστωτικά ιδρύματα, το περίφημο κούρεμα. Η συνεδρία της Βουλής της Τρίτης 19 Μαρτίου του 2013, συνεπώς, υπήρξε δραματική. Διότι κατέστη αυτό το νομοσχέδιο, το οποίο προέβλεπε κούρεμα των καταθέσεων και κάτω από 100.000 ευρώ κατά παραβίαση της ισχύουσας ευρωπαϊκής νομοθεσίας, αλλά και της κυπριακής, διότι η Βουλή είχε ήδη κυρώσει αυτή την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η κατάθεση του νομοσχεδίου προκάλεσε, όπως ήταν φυσικό, τερσάτια αναστάτωση και οργίλες αντιδράσεις. Τα φώτα έπεσαν αμέσως στη Βουλή. Ο δε Σύνδεσμος Ξένων Τραπεζών με επίγυσα επιστολή του προς εμέ προειδοποίησε ότι αν η Βουλή αποφάσιζε την απομείωση καταθέσεων των ξένων τραπεζών, τότε αυτές θα έφευγαν αμέσως από την Κύπρο, με αυτόνοτες τις συνέπειες για την οικονομία. Το κυβερνητικό νομοσχέδιο απορρίφθηκε από τη Βουλή με 36 ψήφους και 19 αποχές.

—Πώς κρίνεται την κριτική που ασκήθηκε στην τότε Βουλή;

—Θεωρώ ότι είναι άδικη για τους εξής λόγους: α) Η προταθείσα νομοθεσία παραβίαζε κατάφωρα τόσο την Ευρωπαϊκή-Κοινωνική νομοθεσία και ανάλογη εναρμονιστική κυπριακή νομοθεσία για προστασία των καταθέσεων ποσού μέχρι 100.000 ευρώ. β) Ποτέ δεν τεκμηριώθηκε η άποψη ότι υπήρξε απόφαση του Γιούρογκρουπ της 15ης Μαρτίου για κούρεμα καταθέσεων, όπως προβλεπόταν από το κυβερνητικό νομοσχέδιο. Ο υπ. Οικονομικών της Γερμανίας μάλιστα το διέψευσε κατηγορηματικά, λέγοντας πως δεν ήταν δυνατόν το Γιούρογκρουπ να πάρει μια τέτοια απόφαση, παραβιάζοντας ευρωπαϊκή νομοθεσία. γ) Είναι βέβαιο ότι ψήφισαν της νομοθεσίας για καθολικό κούρεμα των καταθέσεων θα οδηγούσε σε φυγή όλες τις ξένες τράπεζες από την Κύπρο. Θα πάω και το εξής. Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Μάρτιν Σουλτς μου τηλεφώνησε το πρωί της 19ης Μαρτίου 2013, την ημέρα που διεξήχθη η ψηφοφορία στη Βουλή, και μου διαβίβασε παράκληση της κας Μέρκελ η Βουλή να μην προχωρήσει σε ψηφοφορία επί αυτού του νομοσχεδίου. Εγώ ενημέρωσα τους αρχηγούς των κομμάτων, διότι επρόκειτο για μια πολύ σοβαρή παρέμβαση. Ωστόσο, οι αρχηγοί των κομμάτων αποφάσισαν πως θα προχωρήσει η ψηφοφορία. Ερωτώ. Γιατί άραγε έγινε αυτή η παρέμβαση; Προφανώς δεν ήθελαν οι Ευρωπαίοι να προχωρήσει μια τέτοια νομοθεσία..

«Μπορεί να έχει βελτιωθεί το επίπεδο, το μορφωτικό τις τελευταίες δεκαετίες αλλά εκείνο που πάντα χρειάζεται στην κοινοβουλευτική διαδικασία είναι η αυθεντικότητα και η επαφή των αντιπροσώπων του λαού με τον λαό».

Εκείνο που πάντα χρειάζεται στην κοινοβουλευτική διαδικασία είναι η αυθεντικότητα και η επαφή των αντιπροσώπων του λαού με τον λαό. Και έχω την εντύπωση ότι τις τελευταίες περιόδους κάπου σε αυτά τα δυο πεδία υπάρχουν ελλείμματα.

—Μου λέτε πως εμείς γίναμε βασιλικότεροι του βασιλέως;

—Κατά κάποιο τρόπο ναι. Το δεύτερο νομοσχέδιο που εγκρίθηκε, κατά πλειοψηφία, ήταν για τη διάσωση των τραπεζών με ίδια μέσα. Αυτή η νομοθεσία έδωσε το δικαίωμα στον υπουργό Οικονομικών και τον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας να προχωρούν και σε κούρεμα καταθέσεων. Άρα δεν είναι η Βουλή που αποφάσισε να κάνει κούρεμα καταθέσεων, όπως λανθασμένα πιστευεί ο κόσμος, αλλά ο τότε υπουργός Οικονομικών και ο τότε διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας.

—Βρεθήκατε σε δύσκολη θέση τότε;

—Όλες οι νομοθεσίες που εκλήθη, τότε, να ψηφίσει η Βουλή δεν υπάρχει αμφιβολία ήταν εξαιρετικά δύσκολες. Ωστόσο, πρέπει να σημειώσω και το εξής. Παρά ότι οι στιγμές ήταν δραματικές και υπήρχε η πιθανότητα ενός εκτροχιασμού, δηλαδή συγκρούσεων μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων, εντούτοις θα πρέπει να πω ότι η Βουλή ήρθε στο ύψος των περιστάσεων, υπήρξαν συναινετικές

προσεγγίσεις και βγήκαμε σιγά-σιγά από αυτή τη στενόκοπη κατάσταση. —**Αντιστροφή του αρχικού ερωτήματος. Ένα ζήτημα που διαχειριστήκατε και σας προκάλεσε αισθήματα ικανοποίησης.**

—Η πιο ευχάριστη στιγμή της πενταετούς θητείας μου ήταν η 21η Ιανουαρίου του 2016 στην Αθήνα όταν με τον τότε πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων Νίκο Βούτση συνομολογήσαμε ένα Πρωτόκολλο Συνεργασίας για την ψηφοποίηση και παράδοση στην κυπριακή Βουλή ολόκληρου του συλλεγμένου υλικού από την «Εξεταστική των πραγμάτων Επιτροπή» για τον Φάκελο της Κύπρου. Με αυτό τον τρόπο τερματίστηκε μια ιστορική εκκρεμότητα δεκαετιών μετά από το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή. Το υλικό που άρχισε να παραδίδεται στη Βουλή θα χρησιμοποιηθεί για «κοινοβουλευτικούς, επιστημονικούς και ιστορικούς σκοπούς» σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Συνεργασίας του Ιανουαρίου του 2016. Βέβαια εξακολουθεί να αποτελεί μελανό στίγμα και κολοσσιαίο εθνικό όνειδος η μη ποινική δίωξη των πρωταίτιων που διενήργησαν το πραξικόπημα εναντίον του προέδρου Μακαρίου.

—**Η σημερινή Βουλή θεωρείτε πως είναι καλύτερη από τη Βουλή όταν εσείς ήσασταν πρόεδρος;**

—Δεν νομίζω ότι πρέπει να μισώ στη λογική συγκρίσεων. Υπηρέτησα για 35 χρόνια τον κοινοβουλευτικό βίο, εξελέγην βουλευτής το 1981, όταν ακόμα οι βουλευτές ήταν 35. Εκείνο που μπορώ να πω με βεβαιότητα είναι ότι μπορεί να έχει βελτιωθεί το επίπεδο, το μορφωτικό τις τελευταίες δεκαετίες αλλά εκείνο που πάντα χρειάζεται στην κοινοβουλευτική διαδικασία είναι η αυθεντικότητα και η επαφή των αντιπροσώπων του λαού με τον λαό. Και έχω την εντύπωση ότι τις τελευταίες περιόδους κάπου σε αυτά τα δύο πεδία υπάρχουν ελλείμματα.

Η αρνητική διαφήμιση είχε τη δική της ιστορία

Δεν ανακαλύφθηκε με τον Μάκη, αλλά προϋπήρχε σε πολύ εντονότερους τόνους

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Όταν πριν από μερικές μέρες βγήκε το προεκλογικό σποτ του Δημοκρατικού Κόμματος με τον περιβόητο συναγερμικό Μάκη, πολλοί ήταν εκείνοι που μείδισαν και με το περιεχόμενο και με την ποιότητα. Υπήρξαν και κύκλοι που διερωτήθηκαν μεταξύ τους μέχρι πού θα φτάσει αυτός ο προεκλογικός, σε θέμα έντασης και αντιπαράθεσης. Η αλήθεια, όμως, είναι πως όχι μόνο η αρνητική διαφήμιση δεν ανακαλύφθηκε σήμερα, αλλά ο συναγερμικός Μάκης ωχριούσε μπροστά σε άλλες που είδαν το φως στο παρελθόν. Έδινε και έπαιρνε, με τις αντιπαραθέσεις και τα κτυπήματα κάτω από τη μέση να θεωρούνται δεδομένα και φυσιολογικά. Κάποιες αρνητικές διαφημίσεις πέρασαν με επιτυχία το μήνυμα, άλλες πέρασαν απαρατήρητες, άλλες γύρισαν μπου-μερανγκ όμως στους συντελεστές καθώς προκάλεσαν σωρεία αντιδράσεων.

Πώς προέκυψε όμως σήμερα και εκ νέου η αρνητική διαφήμιση; Το προεκλογικό σποτ του Δημοκρατικού Συναγερμού, το οποίο προβάλεται στο κρατικό κανάλι και μιλάει για τουμπάρισμα των μεταρρυθμίσεων από την αντιπολίτευση, προκάλεσε σωρεία αντιδράσεων μεταξύ των αντιπολιτευόμενων κομμάτων, τα οποία θεώρησαν την εν λόγω διαφήμιση ως αρνητική. Διαφήμιση που βάσει νόμου, όπως υποστήριζαν κόμματα της αντιπολίτευσης, θα έπρεπε να αποκλειστεί. Κάπως έτσι προέκυψε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης το προεκλογικό σποτ του συναγερμικού Μάκη. Μία αποτυχημένη προσπάθεια και στην ποιότητα αλλά και στο μήνυμα, καθώς κατάφερε να γυρίσει μπουμερανγκ στο ΔΗΚΟ και να το θέσει αντιμέτωπο με τη ρουσφετολογία. Παθογένεια που θέλει να αποτάξει από πάνω του. Το προεκλογικό σποτ, που δημοσιοποιήθηκε από τον προσωπικό λογαριασμό του Νικόλα Παπαδόπουλου, αποσύρθηκε κακώς και κατά γενική μολογία – ακόμα και από ΔΗΚΟϊκούς – θεωρήθηκε αποτυχία. Σε αρνητική διαφήμιση στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, τα οποία δεν διέπονται από νόμους, κινήθηκε και η ΕΔΕΚ. Η ΕΔΕΚ έχει αντιληφθεί πως το κύριο πρόβλημα που θα την κάνει να χάσει την τέταρτη θέση δεν είναι άλλο από τους Οικολόγους και το ΕΛΑΜ. Προχώρησε αρχικά σε μία μετωπική επίθεση εναντίον των Πρασίνων, θέλοντας να στείλει το

Η αρχική προεκλογική διαφήμιση του Γλαύκου Κληρίδη και η μετατροπή της από την «Ελευθεροτυπία» (από το αρχείο του πολιτικού αναλυτή Χριστόφορου Χριστοφόρου).

Η αρνητική διαφήμιση μπορεί να περάσει το μήνυμα, ωστόσο, πολλές φορές στο παρελθόν, αυτή γύρισε μπουμερανγκ στον δημιουργό της.

μήνυμα πως δεν είναι τελικά και τόσο Πράσινοι, ούτε τόσο άμεμπτοι. Το γεγονός, ωστόσο, ότι το σποτ ξεκινά με δηλώσεις του προέδρου του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου που καταφέρεται εναντίον των Οικολόγων, γύρισε μπουμερανγκ στο κόμμα, καθώς έστειλε το μήνυμα πως βρίσκεται σε πλήρη σύμφωνη με το κυβερνών κόμμα. Κάτι για το οποίο καταγγέλλεται εδώ και καιρό τόσο εντός της ΕΔΕΚ όσο και εκτός. Σε αρνητική διαφήμιση προχώρησε και εναντίον του ΕΛΑΜ, παρουσιάζοντας μέσα από δηλώσεις του Χρίστου Χρίστου τη διασύνδεση ΕΛΑΜ με τη Χρυσή Αυγή.

Η αρχή

Πώς όμως ξεκίνησε η αρνητική διαφήμιση και με ποιο τρόπο; Η μεταμακαριακή περίοδος αποτελεί την απαρχή της διαμόρφωσης του πολιτικού σκηνικού. Αποτελεί και την εποχή της έντονης αντιπαράθεσης, η οποία έμπαινε κάτω από το χαλί όσο κυβερνούσε ο Μακάριος.

Αλυσμόντα άλλωστε τα γιαουρτώματα Ευδόκα αλλά και οι τραμπουκισμοί της φρουράς Μακαρίου στους αντιφρονούντες. Τα ηλεκτρονικά μέσα δεν αποτελούσαν επιλογή πολιτικής διαφήμισης, πόσο μάλλον έδαφος για αρνητική διαφήμιση. Η μάχη των εντυπώσεων και της πολεμικής επεκτερονόταν στις εφημερίδες της εποχής, οι οποίες ήταν έντονα χρωματισμένες. Εκεί ο πόλεμος και η αντιπαράθεση βρίσκονταν στα ύψη, με κάθε εφημερίδα να εξαπολύει δριμεία επίθεση σε κόμματα και πολιτικούς αρχηγούς αναλόγως της πολιτικής της τοποθέτησης. Το υλικό των εφημερίδων χρησιμοποιούσαν στη συνέχεια τα κόμματα που επωφελούνταν από αυτό και τα αξιοποιούσαν σε πανό ή στο προεκλογικό τους υλικό. Αυτό αποτυπώνεται στο βιβλίο «Βουλευτικές: Ιστορία, αριθμοί, ανάλυση» των Χριστοφόρου και Χατζηκυριάκου. Ενδεικτική στο βιβλίο η ολοσέλιδη αρνητική διαφήμιση της τότε φιλοσυναγερμικής Σημερινής, εναντίον της κυβέρνησης Κυπριανού με «Τα τετράγωνα της αποτυχίας», όπου παρουσιάζει όλα τα σκάνδαλα της κυβέρνησης Κυπριανού σε παζλ. Φιγουράρονται τα πολυτελή μαχαίροπύρωνα christoffle που επέλεξε και πήρε ο τότε πρόεδρος στο Προεδρικό, το σκάνδαλο ΖΕΚΤΕ, το «Ειδικό Ταμείο Προεδρίας» και τα πολλά ταξίδια για τα οποία επικρινόταν ο Σπύρος Κυπριανού. Από

την άλλη, η κυπριακή «Ελευθεροτυπία» παραποίησε την πολιτική διαφήμιση του ΔΗΣΥ, παραφράζοντας το σύνθημα του κόμματος «η τελευταία ελπίδα» σε «η τελευταία ελπίδα του φασισμού για να φαγωθεί η Κύπρος» και έβαζε στη θέση που ήταν το κεφάλι του Γλαύκου Κληρίδη τον King Kong. Αείζει να σημειωθεί πως η «Ελευθεροτυπία» κτυπούσε καθημερινά τον ΔΗΣΥ παρουσιάζοντάς τον ως το πρόσωπο της ΕΟΚΑ Β'.

Στο ίδιο πλαίσιο και στην επόμενη εκλογική μάχη, το 1985, όταν το ΔΗΚΟ για να ανακόψει τις όποιες διαρροές από την ΕΔΕΚ, παρουσίαζε την ΕΔΕΚ ως δούρειο ίππο του ΔΗΣΥ και κατ' επέκταση μέσω διαφήμισης έστειλε πως ψήφος στην ΕΔΕΚ, ισοδυναμεί σε ψήφο στον Συναγερμό.

Στην τηλεόραση

Η αντιπαλότητα βεβαίως και η αρνητική διαφήμιση κατάφερε να ενσωχθεί την δεκαετία του '90 και να μετατοπιστεί από τα έντυπα στην τηλεόραση η οποία ως μέσο ενημέρωσης μεσουρανούσε. Το 1993 για παράδειγμα, το επιτελείο Βασιλείου ήθελε να κτυπήσει την αξιοπιστία Κληρίδη. Παρουσιάζοντας τον Γλαύκο Κληρίδη να εναλλάσσεται έπαιξε με αμφισβητούμενες δηλώσεις και αλλαγές των θέσεών του. Σε άλλη διαφήμιση που παρουσιάζει τα επιτεύγματα της διακυβέρνησης

Τα τετράγωνα της αποτυχίας ήταν η αρνητική διαφήμιση που δημοσιοποιήθηκε στη «Σημερινή» και η οποία παρουσιάζει όλα τα σκάνδαλα της διακυβέρνησης Σπύρου Κυπριανού (από το αρχείο του πολιτικού αναλυτή Χριστόφορου Χριστοφόρου).

Βασιλείου και καλεί τον κόσμο να τηλεφωνήσει στον Κληρίδη να του το επιστημάνει. Ενδεικτική βεβαίως και η εκλογική μάχη του 1996. Ο ΔΗΣΥ φρόντισε να κάνει πάρτι μετά τη συμφωνία Σπύρου Κυπριανού-Γιώργου Ιακώβου για τον δεύτερο γύρο. Αξιοποίησε πλήρως την αμφισβητία δηλώσεων Κυπριανού-Ιακώβου για το πώς σφραγίστηκε η συμφωνία, με το αμίμητο προεκλογικό σποτ «ασφαλώς γραπτώς, τι προφορικός»; Με το σύνθημα «μία σχέση εμπιστοσύνης και ποιότητας», ο ΔΗΣΥ ήθελε να αποδομήσει τη νέα συνεργασία, παρουσιάζοντας στιγμιότυπο του Σπύρου Κυπριανού να λέει με βεβαιότητα, όταν ρωτήθηκε για το πώς έκλεισε η συμφωνία «ασφαλώς γραπτώς, τι προφορικός» και την ίδια στιγμή ο Γιώργος Ιακώβου να το αντικρούει, σημειώνοντας πως η συμφωνία ήταν προφορική. Ένταση στον προεκλογικό του 1996, υπήρξε και με τις διαφημίσεις για την κάθοδο των S-300. Η τοποθέτηση του Γιώργου Ιακώβου σε συνέντευξη Τύπου πως «δεν θα έρθουν οι πύραυλοι» υπήρξε το κύριο σλόγκαν της υποψηφιότητας Γλαύκου Κληρίδη και για πολλούς ο κύριος λόγος που κέρδισε έστω και με λίγες ψήφους την εκλογική μάχη. Στο επαναλαμβανόμενο σποτ όπου ο Ιακώβου έλεγε πως δεν θα έρθουν οι πύραυλοι, ο Γλαύκος Κληρίδης αντέτεινε τη δέσμευσή του ότι εκείνος θα τους φέρει. Έστω κι

αν ο Ιακώβου μίλησε στη συνέχεια για παραποίηση, το μήνυμα ελάφην. Ο προεκλογικός των πυραύλων άνοιξε τη συζήτηση για εφαρμογή του νόμου ενάντια στην αρνητική πολιτική διαφήμιση και έβαλε αρκετούς περιορισμούς.

Σε αυτό το πνεύμα, κινήθηκε και ο προεκλογικός του 2008 ο οποίος δεν παρέλειψε την αρνητική διαφήμιση, έστω και με σχετικούς περιορισμούς. Η δήλωση Τάσου Παπαδόπουλου «σπουδαία τα λάχανα» μετά την επίσκεψη Σρέντερ στα Κατεχόμενα αξιοποιήθηκε πλήρως από το επιτελείο του Ιωάννη Κασουλίδη με σχετική αρνητική πολιτική διαφήμιση. Στο ίδιο πλαίσιο το επιτελείο Κασουλίδη προσπάθησε να πλῆξει την υποψηφιότητα Χριστόφια μεταξύ πρώτης και δεύτερης Κυριακής γύρω από το ευρωσκεπτικιστικό πνεύμα Χριστόφια. «Μπορεί να υποστηρίξει τα συμφέροντα της Κύπρου κάποιος που δεν πιστεύει στην Ευρώπη»; ήταν το ερώτημα που έμπαινε με τον Ιωάννη Κασουλίδη να ζητάει στη συνέχεια καθαρή εντολή, για να «πάει η Κύπρος μπροστά». Η τελευταία αρνητική διαφήμιση προεδρικών εκλογών που συζητήθηκε εντόνως, ήταν αυτή του Γιώργου Λιλιάνη το 2013, με την ονομασία «ερίφλιπς». Το εν λόγω σποτ προβλήθηκε από τηλεοπτικά κανάλια αλλά αποσύρθηκε κατόπιν απόφασης της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης.

Κάλπες εξωτερικού για λίγους

Πρώτη φορά λειτουργούν σε βουλευτικές, αλλά είναι μειωμένες από άλλες εκλογές

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Μειωμένες θα είναι οι δυνατότητες για τους Κύπριους κάτοικους εξωτερικού να ψηφίσουν στις φετινές εκλογές, καθώς θα λειτουργήσουν μόλις τέσσερις κάλπες εξωτερικού, δύο στην Ελλάδα και δύο στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ωστόσο, αυτές θα είναι οι πρώτες βουλευτικές στις οποίες λειτουργούν κάλπες εξωτερικού. Οι μόνες κάλπες που θα λειτουργήσουν για τους κάτοικους εξωτερικού βρίσκονται στην πρεσβεία της Κύπρου στην Αθήνα, στο 2ο Γενικό Λύκειο Θεσσαλονίκης, και στο Λονδίνο στο κτήριο της Ύπατης Αρμοστείας της Κυπριακής Δημοκρατίας και στο Κυπριακό Κοινωνικό Κέντρο στο Wood Green, όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση του γενικού εφόρου Εκλογών.

Αλλά εκλογικά κέντρα που λειτουργούσαν σε προηγούμενες προεδρικές και ευρωβουλευτικές εκλογές, μεταξύ άλλων, σε Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και σε Μπαρρέιν, ΗΠΑ

και Σαουδική Αραβία, δεν θα λειτουργήσουν καθώς δεν το επιτρέπει η ισχύουσα νομοθεσία.

Είναι, ωστόσο, η πρώτη φορά που θα λειτουργήσουν κάλπες εξωτερικού για βουλευτικές εκλογές, καθώς δόθηκε παράταση για δι-λώση ενδιαφέροντος από ψηφοφόρους. Σύμφωνα με τον εκλογικό

Οι μόνες κάλπες που θα λειτουργήσουν βρίσκονται σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Λονδίνο.

νόμο, εκλογικά κέντρα λειτουργούν στο εξωτερικό σε πόλεις όπου ο αριθμός των ενδιαφερόμενων ψηφοφόρων ξεπερνά τους 30 για κάθε εκλογική περιφέρεια ξεχωριστά στην περίπτωση των βουλευτικών εκλογών, ή μίνιμουμ 50 ψηφοφόρων συνολικά για εκλογές όπου ολόκληρη η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί ενιαία περιφέρεια (δηλαδή στις προεδρικές και τις ευρωεκλογές). Στην πράξη για τις

φετινές βουλευτικές εκλογές αυτό σημαίνει πως αν, για παράδειγμα, δεν συγκεντρώνονται τουλάχιστον 30 άτομα με εκλογικό δικαίωμα στην Κερύνεια ή στην Πάφο, οι ενδιαφερόμενοι ψηφοφόροι που ψηφίζουν στην επαρχία Λεμεσού ή Λάρνακας δεν έχουν άλλη επιλογή από το ταξιδέψουν στην Κύπρο ή να εγγραφούν σε ένα από τα ενεργά εκλογικά κέντρα. Η κυπριακή νομοθεσία δεν περιλαμβάνει ακόμα άλλες επιλογές για τους πολίτες της, όπως την επιστολική ψήφο ή την ηλεκτρονική ψήφο.

Ιστορικό

Στις αναμνήσεις πολλών Κύπριων φοιτητών στο εξωτερικό, οι εκλογές ταυτίζονται με την πρακτική των κομμάτων να καλύπτουν τα εισιτήρια ψηφοφόρων, θεωρώντας πως έτσι εξασφάλιζαν σίγουρες ψήφους από νέους εκλογείς και απόδημους. Οι πρώτες εκλογές στις οποίες καταγράφονται ψηφοφόροι εξωτερικού είναι οι ευρωεκλογές του 2009, όταν ψήφισαν συνολικά 9.628 άτομα σε εκλογικά κέντρα

σε Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Ελλάδα, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Κατάρ, Ουγγαρία, Ρωσία και Τσεχία. Έκτοτε ψηφοφόροι εξωτερικού είχαν την ευκαιρία να προσέλθουν στις κάλπες στις προεδρικές του 2013 και του 2018 (όπου υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον και 14.441 και 11.683 ψηφοφόροι αντίστοιχα) και στις ευρωεκλογές του 2014 και του 2019 (όπου το ενδιαφέρον ήταν μειωμένο και συμμετείχαν λίγο περισσότεροι από 6.000 ψηφοφόροι συνολικά από Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο και Βέλγιο).

Σε καμία από τις βουλευτικές εκλογές μετά το 2009 (δηλαδή το 2011 και το 2016) δεν λειτουργούν εκλογικά κέντρα στο εξωτερικό. Το παράδειγμα του Βελγίου είναι ενδεικτικό πως επηρεάζει η νομοθεσία τη δυνατότητα να υπάρξουν κάλπες. Το 2009 είχαν εγγραφεί να ψηφίσουν στις Βρυξέλλες 196 άτομα, ενώ στις τελευταίες ευρωεκλογές το 2019 είχαν ψηφίσει 253 άτομα, αριθμοί που πληρούσαν τα κριτήρια για εκλογές όπου η Κύπρος θεωρείται ενιαία περιφέρεια.

Στις αναμνήσεις πολλών Κύπριων φοιτητών στο εξωτερικό, οι εκλογές ταυτίζονται με την πρακτική των κομμάτων να καλύπτουν τα εισιτήρια ψηφοφόρων, θεωρώντας πως έτσι εξασφάλιζαν σίγουρες ψήφους από νέους εκλογείς και απόδημους.

Από πάσο πήγαμε σε πιστοποιητικό Covid

Το EU Digital COVID Certificate που θα διευκολύνει τις μετακινήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση πάει Ολομέλεια στις 9 Ιουνίου

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Την 1η Ιουλίου αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή το ψηφιακό πράσινο πάσο σε επίπεδο Ε.Ε., αν και πλέον, με πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θα ονομάζεται Ευρωπαϊκό Ψηφιακό Πιστοποιητικό Covid (EU Digital Covid Certificate). Η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη δημιουργία του πιστοποιητικού εγκρίθηκε από την επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου την Τετάρτη, και οδεύει προς έγκριση στην Ολομέλεια του σώματος σε μία εβδομάδα, από τις 7 μέχρι τις 10 Ιουνίου. Η σχετική συζήτηση στην Ολομέλεια έχει προγραμματιστεί για την Τετάρτη 9 Ιουνίου. Όπως προβλέπει η πρόταση της Κομισιόν, η οποία στις βασικές της αρχές έχει υιοθετηθεί, το πιστο-

Pfizer, Moderna, Astra-Zeneca, Johnson & Johnson είναι τα εμβόλια που θα γίνονται αποδεκτά για είσοδο στην Ε.Ε., ή για εσωτερικά ταξίδια εντός της Ε.Ε.

ποιστικό θα μπορεί να έχει έντυπη ή ψηφιακή μορφή (με τη χρήση QR code στο κινητό τηλέφωνο). Θα καταγράφει αν το άτομο που το φέρει έχει ολοκληρώσει τις απαραίτητες δόσεις του εμβολίου, αν έχει πρόσφατο αρνητικό τεστ, ή αν έχει αναρρώσει από την ασθένεια στο παρελθόν. Η αλλαγή του ονόματος από πράσινο πάσο σε ψηφιακό πιστοποιητικό Covid ήταν αποτέλεσμα μιας... αντίστροφης συζήτησης από αυτήν που μετέ-

Η λογική του πιστοποιητικού είναι ότι ουσιαστικά δημιουργεί έναν ενοποιημένο μηχανισμό που θα διευκολύνει τη ζωή όσων θέλουν να ταξιδέψουν. Στη φωτογραφία ο Ευρωπαίος επίτροπος για τη Δικαιοσύνη Didier Reynders παρουσιάζει την προσωρινή συμφωνία για το «EU Digital COVID Certificate».

τρεψε το βραχύβιο Corona Pass στην Κύπρο σε Safe Pass.

Ενώ η κυπριακή κυβέρνηση θέλησε να αφαιρέσει από το όνομα συσχετισμούς με τον κοροναϊό, η ομάδα των ευρωβουλευτών που διαπραγματεύτηκε το θέμα με την αντιπροσωπεία του Συμβουλίου και της Κομισιόν προτίμησε να υποβαθμίσει την αίσθηση πως πρόκειται για ένα «διαβατήριο» ή «πάσο» που δίνει προνόμια και περισσότερη πρόσβαση στην καθημερινή

ζωή. Με το νέο όνομα τονίζεται πως πρόκειται απλώς για ένα προσωρινό πιστοποιητικό που σχετίζεται αποκλειστικά με τη συγκεκριμένη πανδημία. Μετά την υπερψήφηση, όπως αναμένεται, των δύο νομοθεσιών (για πολίτες της Ε.Ε. και για πολίτες εκτός Ε.Ε.) από την Ολομέλεια, το Συμβούλιο—σε σύνθεση υπουργών—θα εγκρίνει διαδικαστικά τα συμφωνηθέντα προτού ο νόμος τεθεί σε εφαρμογή την 1η Ιουλίου. Οι πρόνοιες του θα είναι

προσωρινές και θα ισχύουν για 12 ακριβώς μήνες.

Με πράσινο από EMA

Αυτό που ουσιαστικά προνοεί η νομοθεσία που βαίνει προς έγκριση είναι τις κοινές προδιαγραφές για τα πιστοποιητικά που θα εκδίδει το κάθε κράτος μέλος, έτσι ώστε να μπορούν να γίνονται δεκτά χωρίς πρόβλημα σε όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη, αλλά και έτσι ώστε οι πολίτες τρίτων χωρών να μπορούν να έχουν

πρόσβαση στην Ε.Ε. με το ίδιο πιστοποιητικό. Όσον αφορά το ποια εμβόλια θα γίνονται αποδεκτά για είσοδο στην Ε.Ε., ή για εσωτερικά ταξίδια εντός της Ε.Ε., τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να αναγνωρίζουν τον εμβολιασμό με ένα από τα σκευάσματα που έχουν εγκριθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (Pfizer, Moderna, Astra-Zeneca, Johnson & Johnson).

Από εκεί και πέρα, θα εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος αν θα επι-

τρέψει την είσοδο από τα σύνορά του σε άτομα που έχουν εμβολιαστεί με άλλα σκευάσματα που έχουν εγκριθεί μόνο σε κάποιες χώρες (όπως το ρωσικό Sputnik και το κινεζικό Sinovac).

Διευκόλυνση

Αυτό που θεωρείται κλειδί από αρκετές χώρες αλλά και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και η Κομισιόν φρόντισε να σημειώσει και στις προτάσεις της, είναι να είναι ξεκάθαρο πως το πιστοποιητικό δεν είναι προϋπόθεση για ελεύθερη διακίνηση, αλλά για διευκόλυνση (καθώς κάποιος θα μπορεί όπως σήμερα να συνεχίσει να ταξιδεύει δεδομένου πως κάνει τα απαραίτητα τεστ και συμπληρώσει τα έγγραφα που ζητάει η κάθε χώρα της Ε.Ε.). Η λογική του πιστοποιητικού είναι ότι ουσιαστικά δημιουργεί έναν ενοποιημένο μηχανισμό που θα διευκολύνει τη ζωή όσων θέλουν να ταξιδέψουν και αναμένεται να είναι ακόμα πιο χρήσιμο όσο οι εμβολιασμοί αυξάνονται σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Τα δεδομένα που θα αφορούν τον κάθε πολίτη δεν θα συγκεντρώνονται σε μια κεντρική ευρωπαϊκή βάση δεδομένων, αλλά θα τα διαχειρίζεται το κάθε κράτος μέλος. Οι μόνες πληροφορίες που θα είναι προσβάσιμες στις αρχές άλλων κρατών θα αφορούν αποκλειστικά τα τρία στοιχεία που περιέχονται στο ψηφιακό πιστοποιητικό, και θα είναι προσβάσιμες μόνο όταν θα χρειάζεται για ταξιδιωτικούς λόγους. Στο πλαίσιο της συμφωνίας που επιτεύχθηκε μεταξύ των θεσμών μετά από πρόταση του Κοινοβουλίου, η Κομισιόν έχει δεσμευτεί να παρέχει επιπρόσθετα 100 εκατομμύρια ευρώ από τον Ευρωπαϊκό Μέσο Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης για αγορά τεστ κοροναϊού, σε μία προσπάθεια να μειωθεί το κόστος για τους πολίτες.

Το Success Story του εμβολιαστικού προγράμματος

Οι παράγοντες και οι κινήσεις που οδήγησαν την Κύπρο να βρίσκεται στις πρώτες θέσεις της λίστας σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Μία λίστα του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) που αφορά τις παραδοτέες ποσότητες εμβολίων στα κράτη μέλη της Ε.Ε., αποτυπώνει με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που έτρεξαν το εμβολιαστικό πρόγραμμα της Κύπρου και συνέβαλαν τα μέγιστα στην κατακόρυφη μείωση των ημερήσιων κρουσμάτων. Στη λίστα η οποία τροφοδοτείται με στοιχεία απευθείας από τις εταιρείες εμβολίων, η Κύπρος φιγουράρει στις πρώτες θέσεις στις παραλαβές εμβολίων, με το εκπληκτικό δείκτη 80,9 ανά 100 κατοίκους. Δείκτης υψηλότερος ακόμα και από χώρες παραγωγής εμβολίου όπως η Γερμανία, η οποία εμφανίζεται με δείκτη παραλαβής εμβολίων 73,5 ανά 100 κατοίκους. Το υψηλό νούμερο παραλαβής εμβολίων ουσιαστικά απέτρεψε καθυστερήσεις του προγράμματος εμβολιασμού του πληθυσμού, κάτι που παρατηρείται σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Στην αξιολόγηση που γίνεται από την υπεύθυνη ομάδα που χειρίζεται τα εμβόλια, δύο είναι οι παράγοντες που ευθύνονται για τον υψηλό δείκτη παραλαβής της Κύπρου και έχουν να κάνουν με την πολιτική και τους χειρισμούς που έγιναν με τα βασικά εμβόλια στα οποία κινήθηκε η Ε.Ε., της AstraZeneca και της Pfizer. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που υπάρχουν, η τακτική των επιπρόσθετων παραγγελιών σε σχέση με τις πραγματικές πληθυσμιακές ανάγκες, ουσιαστικά εκμηδένισαν τα προβλήματα που παρουσιάσθηκαν στην πορεία με τις μειωμένες παραδόσεις, κυρίως από την πλευρά της AstraZeneca.

Διπλάσιες ποσότητες

Εν αντιθέσει με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, εκ των υστέρων απο-

Η τακτική διπλασιασμού των ποσοτήτων του εμβολίου της AstraZeneca που παραγγέλθηκαν στην Ε.Ε., σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων εμβολίων, επέτρεψαν στην Κύπρο να κερδίσει χρόνο με τον εμβολιασμό των ευάλωτων ομάδων και να καλύψει τα όποια προβλήματα προκλήθηκαν με άλλα εμβόλια.

δεικνύεται πως η Κύπρος με την τακτική που ακολούθησε, δεν στερήθηκε αποκλειστικά μόνο σε ένα εμβόλιο. Ο πρώτος παράγοντας έχει να κάνει με τις αρχικές παραγγελίες που έγιναν στην Ε.Ε. τον περασμένο Αύγουστο και αφορούσαν το εμβόλιο της AstraZeneca. Η Κύπρος ήταν από τις λιγότερες χώρες που χρησιμοποίησαν την προαίρεση, δηλαδή το δικαίωμα διπλασιασμού της αρχικής παραγγελίας εμβολίων που σε απόλυτους αριθμούς ισούται με 600.000 εμβόλια ως αρχική παραγγελία, συν άλλες 600.000, σύνολο

1,2 εκατ. εμβόλια. Το πλεονέκτημα του δικαιώματος της προαίρεσης αποκαλύφθηκε, όταν εμφανίσθηκαν τα προβλήματα με τις μειωμένες ποσότητες του εμβολίου που παρέδωσε στην Ε.Ε. η AstraZeneca. Εκεί όπου άλλες χώρες που ακολούθησαν μια διαφορετική τακτική, είδαν τις ποσότητες των εμβολίων τους να είναι μειωμένες, σε σχέση με τους αρχικούς προγραμματισμούς. Τουναντίον η Κύπρος δεν επηρεάστηκε από τις όποιες αδυναμίες προέκυψαν, επειδή οι παραδοτέες ποσότητες εμβολίου που της αναλογούσαν δεν

υπολογίσθηκαν με βάση την αρχική ποσότητα των 600.000 αλλά με το σύνολο της παραγγελίας, πρώτης και δεύτερης, του 1,2 εκατ. εμβολίων. Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό και με το εμβόλιο της Pfizer, δεν δημιούργησαν σοβαρά προβλήματα στο εμβολιαστικό πρόγραμμα που στην εκκίνησή του αφορούσε τις ηλικιακές ομάδες άνω των 60 ετών.

Το εμβόλιο της Pfizer

Το πλεονέκτημα που προέκυψε με το εμβόλιο της AstraZeneca, στο κομμάτι των παραγγελιών θα

Με βάση τις παραγγελίες που έχουν γίνει συνολικά, η Κύπρος θα παραλάβει 3,6 εκατ. δόσεις εμβολίων. Η συγκεκριμένη ποσότητα υπερκαλύπτει τις πληθυσμιακές ανάγκες της Κυπριακής Δημοκρατίας μας και αναλογεί σε 1,9 εκατ. άτομα.

ήταν κενό γράμμα εάν η πολιτική που ακολούθησε με το εμβόλιο της Pfizer ήταν διαφορετική από αυτή που εφαρμόστηκε. Και εδώ η Κύπρος, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που υπάρχουν με τις παραγγελίες των εμβολίων, πόνταρε και στο συγκεκριμένο εμβόλιο εκμεταλλευόμενη στο έπακρο κάθε ευκαιρία που παρουσιαζόταν για αύξηση των αρχικών ποσοτήτων που αναλογούσαν στην χώρα. Στην αρχική ποσότητα των 391.000 εμβολίων της Pfizer προστέθηκαν άλλες δύο ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό στις 956.000, που σε συνδυασμό με την αξιοπιστία της εταιρείας στις παραδόσεις, αφενός έτρεξαν το εμβολιαστικό πρόγραμμα στην αρχική του φάση με τις ευάλωτες ομάδες και αφετέρου κάλυψαν τα όποια κενά προέκυψαν στην πορεία με τα ζητήματα ασφαλείας του εμβολίου της AstraZeneca. Λαμβάνοντας υπόψη και τα άλλα εμβόλια που τροφοδοτούν ή θα τροφοδοτήσουν το εμβολιαστικό πρόγραμμα, η Κύπρος συνολικά θα λάβει 3,6 εκατ. δόσεις που αναλογούν σε 1,9 εκατ. άτομα, δηλαδή το διπλάσιο πληθυσμό της Κύπρου.

Οι παράγοντες μείωσης των κρουσμάτων

Η συνεχιζόμενη χαμηλή επιδημιολογική αποτύπωση σε ημερήσια βάση, κρατά στην επιφάνεια τους παράγοντες που οδήγησαν στην κατακόρυφη υποχώρηση των δεικτών, ξεχωριστά και στο σύνολο τους. Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις που γίνονται σε επίπεδο υγειονομικών υπηρεσιών, τέσσερις είναι οι παράγοντες που οδήγησαν στη σημερινή επιδημιολογική εκτόνωση. Πρώτον η ολοκλήρωση του προγράμματος εμβολιασμού των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που ουσιαστικά ενίσχυσε το τείχος ανοσίας, κάτι που φαίνεται και στα στοιχεία που δίνει στην δημοσιότητα το Υπουργείο Υγείας. Δεύτερον η επιτάχυνση του εμβολιαστικού προγράμματος πριν από την περίοδο του Πάσχα, που είχε ως αποτέλεσμα τον διπλασιασμό των εμβολιασμών σε ημερήσια βάση. Από 6.000 και πλέον εμβόλια, ο αριθμός εκτοξεύθηκε στις 12.000, περιορίζοντας σημαντικά την διασπορά του ιού. Τρίτον σφικτό πλαίσιο ημερήσιων υγειονομικών ελέγχων του πληθυσμού, ως επί το πλείστον με rapid test τα οποία αυξήθηκαν κατακόρυφα μετά τις πρώτες χαλαρώσεις του τρίτου Lockdown. Τέταρτον περιορισμός των επαφών επιβεβαιωμένων κρουσμάτων, μέτρο που συνέβαλε τα μέγιστα στη συγκράτηση διασποράς του ιού.

Το χρονικό μιας ψυχροπολεμικής πειρατείας

Τι πρέπει να διδάξει τη Λευκωσία ο τρόπος σύλληψης του Λευκωρώσου δημοσιογράφου Ρομάν Προτάσεβιτς εν πτήση

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Η εκτροπή της πτήσης FR4978 της Ryan Air από την Αθήνα προς την Λιθουανία στο Μινσκ της Λευκορωσίας και η συνεπακόλουθη σύλληψη του αντικαθεστωτικού Λευκωρώσου δημοσιογράφου, Ρομάν Προτάσεβιτς, έχει όλα εκείνα τα στοιχεία ενός καλού κατασκοπευτικού θρίλερ και παράλληλα επαναφέρει στο προσκήνιο το ζήτημα του καθεστώτος Λουκασένκο στην Λευκορωσία καθώς και τον άζωνα σχέσεων Ρωσίας-Ευρωπαϊκής Ένωσης – σε μια πολύ ενδιαφέρουσα γεωπολιτική συγκυρία τόσο για την Ευρώπη όσο και το διεθνές σύστημα. Με πρόφαση την ύπαρξη μιας βόμβας στο αεροσκάφος, οι αρχές της Λευκορωσίας εξανάγκασαν τον πιλότο να προσγειωθεί στο Μινσκ, αντί του Βιλνιους, και ακολούθως οι αρχές της χώρας συνέλαβαν τον Λευκωρώσο επικηρυγμένο δημοσιογράφο που μέρα από το κανάλι NEXTA στην πλατφόρμα του Telegram είχε καλύψει εκτενώς τα επεισόδια στην χώρα του κατά τη διάρκεια των αμφιλεγόμενων εκλογών του περασμένου Αυγούστου –μπαινοντας έτσι στο στόχαστρο του αυταρχικού προέδρου της Λευκορωσίας, Αλεξάντερ Λουκασένκο.

Κακό προηγούμενο

Αυτή η πρωτότυπη κρατική αεροπειρατεία αφήνει, για τις επιβατικές πτήσεις, ένα ισχυρό κακό προηγούμενο και την ίδια στιγμή επαναφέρει το ζήτημα Λουκασένκο στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών σχέσεων και των σχέσεων Βρυξελλών-Μινσκ-Μόσχας. Ο δε τρόπος απαγωγής του Προτάσεβιτς δεδομένης και της παρουσίας στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του Φόρουμ των Δελφών, λίγο νωρίτερα της ηγέτιδας της Λευκορωσικής αντιπολίτευσης, Σβετλάνας Τιχανόφσκαγια, εγείρει ενδιαφέροντα ερωτήματα ως προς το modus operandi πιθανού δικτύου κατασκοπών επί ελληνικού εδάφους, ενώ η άμεση αντίδραση της Ε.Ε. –με την επιβολή νέων κυρώσεων στο καθεστώς Λουκασένκο– εντάσσει και την Κύπρο στον χάρτη δεδομένης της στάσης της Λευκοσίας τον περασμένο Οκτώβριο που ουσιαστικά μπλόκαρε τις κυρώσεις στη Λευκορωσία, συνδέοντας την επιβολή τους με τις έκνομες τουρκικές γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ.

Τι πραγματικά συνέβη

Δεν χωράει αμφιβολία πως οι λευκορωσικές αρχές ήταν ενήμερες

Βγαλμένη από το σελιλόντ του κατασκοπευτικού θρίλερ «The Bourne Ultimatum» ήταν η εκτροπή της πτήσης FR4978 της Ryan Air προκειμένου να συλληφθεί ο Λευκωρώσος δημοσιογράφος Ρομάν Προτάσεβιτς.

Η αεροπειρατεία Λουκασένκο αφήνει ένα ισχυρό, κακό, προηγούμενο για τις επιβατικές πτήσεις σε διεθνές επίπεδο, που πρέπει να εξεταστεί ως σενάριο για μελλοντική κακόβουλη ενέργεια σε πτήση από ή προς τη Λάρνακα.

για την παρουσία του Προτάσεβιτς στην Ελλάδα και την επιβίβασή του στην πτήση FR4978. Ωστόσο, παρά τα όσα έχουν ήδη γραφτεί στον ελλαδικό και διεθνή Τύπο για την ύπαρξη Λευκωρώσων (ή και Ρώσων) μυστικών πρακτόρων στην ίδια πτήση με τον δημοσιογράφο, ένα τέτοιο σενάριο δείχνει να καταρρίπτεται αν εξετάσει κανείς το ζήτημα με αμιγώς ορθολογιστικά

κριτήρια αλλά και αν δει την όλη υπόθεση στην πληρότητά της: α. Η παρουσία Λευκωρώσων μυστικών πρακτόρων στην πτήση θα ήταν επίφοβη, αν κατά την διάρκεια της εκδήλωσης της μπλόκας περί της ύπαρξης βόμβας ο πιλότος δεν προσγειώνονταν στο Μινσκ και συνέχιζε κανονικά την πορεία του προς το Βιλνιους, με αποτέλεσμα να υπάρχει το ρίσκο της σύλληψής τους β. Ως γνωστόν, στα μέλη των intelligence communities και παρά τη σχέση δορυφοριοποίησης του καθεστώτος Λουκασένκο από τη Μόσχα οι σχέσεις της λευκορωσικής ΚGB και των ρωσικών μυστικών υπηρεσιών δεν είναι πάντα αγαστές και γ. Δεν απαιτείται η φυσική παρουσία πρακτόρων για έναν σχεδιασμό σαν κι αυτόν που εξέτρεψε την πτήση, στόχος της οποίας ήταν η σύλληψη ενός δημοσιογράφου και της συντρόφου του. Αυτό που σε κάθε περίπτωση προκύπτει ως ενδιαφέρον στοιχείο από τις τρεις αυτές υποθέσεις εργασίας είναι πως η λευκορωσική

ΚGB διαθέτει δίκτυο και ενεργό παρουσία στην Ελλάδα –πράγμα που απορρέει από τη στενή παρακολούθηση του αντικαθεστωτικού δημοσιογράφου. Υπό αυτό το πρίσμα προκύπτουν κρίσιμα ερωτήματα: Για την οικονομική και λογιστική στήριξη του δικτύου των Λευκωρώσων κατασκοπών επί ελληνικού εδάφους –δεδομένης της απουσίας ύπαρξης πρεσβείας της Λευκορωσίας στην Αθήνα. Για τη στενή παρακολούθηση του Προτάσεβιτς μέχρι την επιβίβασή του στο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», πράγμα που απαιτεί την ανάπτυξη και παρουσία τους εντός των χώρων του αεροδρομίου πολυμελούς ομάδας και τέλος για την επιλογή της Αθήνας –και δη λόγω της παρουσίας Λευκωρώσων της αντιπολίτευσης σε ένα κορυφαίο φόρουμ για τη διεθνή πολιτική και οικονομία.

Πολύτιμα μαθήματα

Για την Κυπριακή Δημοκρατία (σ.σ. με πλούσιο ιστορικό στις δε-

καετίες του '70 και του '80 διεθνών συμβάντων αεροπειρατείας με επίκεντρο τη Λάρνακα) το όλο ζήτημα της πτήσης FR4978 μπορεί να προσφέρει πολύτιμα μαθήματα –σε πολιτικό αλλά και ως προς το προηγούμενο της ενέργειας επίπεδο. Στο πρώτο επίπεδο επανήλθε, μετά τα αργοπορημένα αντανάκλαστικά σε επίπεδο υπουργείου Εξωτερικών δεδομένης και της ύπαρξης Κύπριου πολίτη στην πτήση, ξαφνικά το ζήτημα της Λευκορωσίας στο προσκήνιο. Τον περασμένο Οκτώβριο η Λευκωσία συνέδεσε την επιβολή ενός νέου γύρου κυρώσεων προς το καθεστώς Λουκασένκο με το ζήτημα της επιβολής κυρώσεων προς την Τουρκία για τις παράνομες γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ μπλοκάροντας τις επί της ουσίας. Η εν λόγω σύνδεση αποδείχθηκε παραπάνω «εκβιαστική» σε ευρωπαϊκό επίπεδο παρά πειστική επί της πάγιας, και εν μέρει άδικης, προσέγγισης της Ε.Ε. ως προς την πρόσληψη της απειλής, στο δίπολο Ρωσίας-Τουρκίας με αποτέλεσμα

την απομόνωση της Λευκωσίας. Απομόνωση που διαφάνηκε και από τον καταγισμό αρνητικής κριτικής από χρήστες διεθνώς στο Twitter που ανάρτησε το κυπριακό υπουργείο Εξωτερικών, καταδικάζοντας την αεροπειρατεία Λουκασένκο. Στο προσκήνιο επανήλθαν, με αφορμή το ίδιο Twitter, και παλιά δημοσιεύματα του διεθνούς Τύπου για ύπαρξη εταιριών του Λουκασένκο επί κυπριακού εδάφους –σε μια χρονική συγκυρία μάλιστα που ο Λουκασένκο αποτελεί, κατά γενική ευρωπαϊκή ομολογία, τον τελευταίο δικτάτορα της Ευρώπης και συχνά βρίσκεται στο επίκεντρο της δημοσιότητας για την πολιτική βία που ασκεί στο εσωτερικό της χώρας. Και σε μια συγκυρία ασφαλώς που λόγω των διεθνών διαστάσεων που έχει λάβει το σκάνδαλο των «χρυσών διαβατηρίων», η Κύπρος βρίσκεται συχνά στο αρνητικό επίκεντρο της κοινής γνώμης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η Λευκωσία πρέπει να εξετάσει τα διδάγματα που προκύπτουν από την εκτροπή της πτήσης FR4978 για ένα σενάριο όπου πτήση με αφερτηρία χώρα της Ε.Ε. προς την Κυπριακή Δημοκρατία και το αεροδρόμιο Λάρνακας θα εκτρέπονταν προς το παράνομο αεροδρόμιο της Τύμπου (Ερτζάν) στα Κατεχόμενα για να συλληφθεί πολίτης –που θα μπορούσε κάλλιστα να είναι ένας τουρκικός καταγωγής Ευρωπαίος πολίτης ή Τουρκοκύπριος (που ζει εκτός της λεγόμενης «ΤΔΒΚ») επικριτής του Ερντογάν ή άλλος αντιπολιτευόμενος πολίτης χώρας με αυταρχική ηγεσία/καθεστώς. Σενάριο που μετά την ενέργεια των λευκορωσικών αρχών δεν πρέπει να θεωρείται μη επαληθεύσιμο και που αναπόφευκτα θα ξεδίπλωνε, για τη Λευκωσία, μια κρίση με έντονες διπλωματικές και διεθνοπολιτικές προεκτάσεις. Την περασμένη Πέμπτη πάντως, 48 ώρες αφού το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ανακοίνωσε την επιβολή μέτρων ως προς τις πτήσεις της λευκορωσικής κρατικής εταιρείας Belavia σε ευρωπαϊκά αεροδρόμια αλλά και την απαγόρευση πτήσεων πάνω από τον εναέριο χώρο της Λευκορωσίας, η πτήση B20883 της Belavia προσγειώθηκε κανονικά στο αεροδρόμιο της Λάρνακας, εγείροντας ερωτηματικά, όπως σημείωσε χαρακτηριστικά και ο διεθνής Τύπος, για τα αντανάκλαστικά των κυπριακών αρχών ως προς την εναρμόισή τους με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

ΑΡΘΡΟ / Της ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Τι σχέση έχει η Αριστερά με τον Λουκασένκο;

Τον τελευταίο καιρό, παρατηρώ ένα νέο φαινόμενο εκ μέρους αριστερών και προοδευτικών δημοσιογράφων, στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό: μια αγωνία για ένα εναλλακτικό αφήγημα, που θα θέτει το «σωστό πλαίσιο» στις εξελίξεις, όπως τις παρουσιάζουν τα «κυρίαρχα ΜΜΕ» (με βάση την ιδεολογικά φορτισμένη περιγραφή τους). Στην προσπάθεια αυτή, π.χ. ο Γκλεν Γκρίνγουολντ, ο γνωστός –για τις αποκαλύψεις του γύρω από τον ρόλο των δυτικών μυστικών υπηρεσιών με τη βοήθεια των αρχείων που υπέκλεψε ο Εντουαρντ

Σνούντεν–Αμερικανός δημοσιογράφος, θεώρησε ότι τη μέρα της κρατικής αεροπειρατείας εκ μέρους του Λευκωρώσου δικτάτορα Αλεξάντερ Λουκασένκο έπρεπε να υπενθυμίσει στους συνδρομητές του Substack του (ένα νέο είδος newsletter) ότι το επεισόδιο δεν είναι πρωτόγνωρο. «Αυτό που έκανε η Λευκορωσία, ενώ είναι παράνομο, δεν είναι πρωτόγνωρο. Την ίδια επικίνδυνη τακτική είχαν εγκαινιάσει οι ίδιοι Αμερικανοί και Ευρωπαίοι αξιωματικοί που τώρα δικαίως καταδικάζουν», έγραψε χαρακτηριστικά, αναφερόμενος στο

Από κεκτημένο αντιδυτικισμό και ευρω-εχθροπάθεια, φθάνουν στο σημείο να νομιμοποιούν τον Λουκασένκο και εμμέσως και τον Πούτιν.

ανάλογο περιστατικό με το αεροπλάνο του Βολιβιανού προέδρου Ιβο Μοράλες το 2013, όταν υπήρχε η υποψία πως σε αυτό επέβαινε ο καταζητούμενος από τις ΗΠΑ Σνό-

ουντεν. Ποιο είναι το νόημα να ενδυσθεί η υπόθεση του Ρομάν Προτάσεβιτς τον μανδύα της σχετικοποίησης; Δεν μπορεί να υπάρξει ταυτόχρονη καταδίκη και των δύο επεισοδίων την ώρα που συμβαίνουν; Γιατί πρέπει να ανασυρθεί αναδρομικά η υπενθύμιση της υπόθεσης Σνούντεν; Το αποτέλεσμα δεν είναι αυτομάτως το ξεπλύμα της ενέργειας Λουκασένκο; «Αφού το έκανε η Δύση γιατί να μην το κάνει και η Λευκορωσία;» είναι η αυτόματη σκέψη.

Στην Ελλάδα, οι αντιστοίχοι ρελατιβιστές πήγαν ακόμη πιο πέρα.

Εψάξαν και ανακάλυψαν ότι στα 19 του ο απαχθείς Λευκωρώσος δημοσιογράφος ήταν νεοναζί. Οι πηγές είναι άκρως αμφισβητούμενες και παρέχουν αντιφατικές πληροφορίες. Ο ίδιος έχει δηλώσει ότι απλώς τραβούσε βίντεο στο μέτωπο του πολέμου στην ανατολική Ουκρανία το 2014, άλλες μαρτυρίες τον εμφανίζουν ως μέλος του ακροδεξιού Τάγματος Αζόφ. Το εκτενέστερο προφίλ του δημοσιεύει η ιστοσελίδα Russia Today, η οποία φιλοξενεί εξώφυλλο περιοδικού με φωτογραφία πολεμιστή του Τάγματος με παιδικό πρόσωπο που μοιάζει λίγο

με τον Ρομάν Προτάσεβιτς. Δυσκολεύομαι να καταλάβω τους λόγους που αριστερό πολιτικό και ΜΜΕ υποθετούν άκριτα αυτήν την αμφιλεγόμενη θεωρία. Από κεκτημένο αντιδυτικισμό και ευρω-εχθροπάθεια, φθάνουν στο σημείο να νομιμοποιούν τον Λουκασένκο και εμμέσως και τον Βλαντιμίρ Πούτιν. Λες και έχει κάποια σχέση ο Πούτιν με την Αριστερά. Αν θυμάμαι καλά, δεν υπάρχει ακροδεξιός Ευρωπαίος πολιτικός που να μη διατηρεί άριστες σχέσεις με το Κρεμλίνο – από τη Γαλλίδα Μαρίν Λεπέν μέχρι και τον Ιταλό Ματέο Σαλβίνι.

GOODYEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3

Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΑ
Καντάρας 54, Καϊμακλή,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Ο Μάκης, ο Γιαννάκης και ο Σάκης

Στο παρά πέντε

Ξεκίνησε βαρετά αλλά μας αντάμειψε δεόντως ο προεκλογικός, στο παρά πέντε των εκλογών. Ο πρώτος λόγος ήταν ο Μάκης, ο οποίος θα πρέπει να διδάσκεται σε πανεπιστήμια ως παράδειγμα για το πώς μία αρνητική διαφήμιση μπορεί να γυρίσει εναντίον σου στη στιγμή. Πώς το είπε ο Νικόλας Παπαδόπουλος; Ότι δεν καταλάβαμε το χιούμορ τους. Εμείς λέμε να περιορίζονται άλλη φορά στις ανακοινώσεις και στους πύρινους λόγους τους. Γιατί το χιούμορ και η αρνητική διαφήμιση θέλει και επιδέξιους τρόπους...

Ο Μάκης δεν είναι ρόλος...

Ο Μάκης, τάρaxe τα ήσυχα νερά μιας ανούσιας προεκλογικής εκστρατείας με το ύφος και την προφορά του, όμως δεν είναι ρόλος. Είναι εν μέρει υπαρκτό πρόσωπο. Ο Ιανός το έχει ψάξει σε βάθος και οι πηγές του επιβεβαιώνουν την ύπαρξή του. Οι κλήσεις του μάλιστα είναι συνεχείς και επίμονες στον Λόφο και μάλιστα χωρίς να χρειάζεται μεσάζοντες.

Η Ζωή και η τέχνη

Μερικές φορές η ζωή ξεπερνά την τέχνη. Και όπου τέχνη εννοούμε το προεκλογικό σποτ του συναγεμικού Μάκη, καθώς τη χάρη του έκλειψε ο καθόλα υπαρκτός επιτροπος Εθελοντισμού Γιάννης Γιαννάκης. Η φερόμενη παραποίηση του απολυτηρίου ξεπερνά κάθε προσδοκία και αποτέλεσε το καλύτερο προεκλογικό δώρο για την αντιπολίτευση. Το καλύτερο δώρο, την ώρα που η Πινδάρου έκανε μαθήματα αξιοκρατίας. Βεβαίως, στα κομματικά πηγάδια, έχει ξεκινήσει ήδη μία συζήτηση για το ποιος βρίσκεται πίσω από τη χρυσή αποκάλυψη στο 90 του προεκλογικού. Κάποιες γλώσσες λένε πως ο Σάκης, που δεν ανέχεται να είναι κομπάρσος, όλως τυχαίως χτύπησε τέσσερις μέρες πριν ανοίξουν οι κάλπες. Ως αδέκαστος και αδιάφορος που είναι δεν σκέφθηκε ούτε μια στιγμή μήπως επικριθεί για σιγοντάρισμα του φίλου του, προέδρου κόμματος της αντιπολίτευσης. Εξάλλου, ο Σάκης δεν έχει κρίψει τις συμπάθειές του, για τον συγκεκριμένο πρόεδρο, ασχέτως αν άλλος πρόεδρος, του αντίπαλου κομματικού δέους, έβαλε λουτούς και δεμένους προκειμένου να πάρει το χρίσμα του γενικού ελεγκτή.

Τι σχέση μπορεί να έχουν τα τρία ονόματα; Θεωρητικά καμία. Ωστόσο, εάν αναζητηθεί βαθύτερα η παρουσία τους στη ζωή μας το ένα είναι συνέχεια του άλλου. Ο Μάκης που γύρισε μπουύμερανγκ σε όσους τον επινόησαν, ο Γιαννάκης, εν είδει κρυφού άσου και απάντησης στην πατάτα του Μάκη, και ο Σάκης που χωρίς το χεράκι του, ο Μάκης και ο Γιαννάκης θα παρέμεναν δύο απλά ονόματα.

Ερωτηματικά

Ο **Οργανισμός** Νεολαίας είναι υποκείμενος σε ετήσιο έλεγχο από την Ελεγκτική Υπηρεσία. Η τελευταία έκθεση για τον ΟΝΕΚ δημοσιοποιήθηκε στις 27 Ιανουαρίου 2021 και σε αυτή τα παραπούλια του γενικού ελεγκτή δεν εντόπισαν το παραμικρό. Στέκομαι στο προφανές ότι δεν πήραν χαμπάρι κάτι που ήταν ορατό διά γυμνού οφθαλμού. Συνεπώς, αυτό που μπορεί να συμπεράνει κάποιος είναι, είτε κάποιος στην Ελεγκτική Υπηρεσία δεν κάνουν καλά τη δουλειά τους είτε την κάνουν, εντόπισαν τις πομπές του κ. Γιαννάκη και τις κράτησαν για το σωστό timing. Υπάρχουν βεβαίως και οι συναγεμικοί κύκλοι που σημειώνουν πως η υπόθεση Γιαννάκη δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία. Ήταν εις γνώσιν και του κόμματος και της κυβέρνησης. Κανείς βεβαίως δεν γνώριζε το μέγεθος της κατάστασης. Αν και τα βλέμματα στρέφονται στην αντιπολίτευση

για την αποκάλυψη, οι πηγές της στήλης ενημερώνουν πως η όλη κίνηση ήρθε μέσα από τον Οργανισμό Νεολαίας, καθώς πολλοί ήταν εκείνοι που δυσφορούσαν με το όλο σκάνδαλο.

Δημοσκοπήσεις

Μέχρι και την Παρασκευή τουλάχιστον κάποια κόμματα, δεν λέω ονόματα, είχαν στη διάθεσή τους δημοσκοπήσεις για τις τάσεις του εκλογικού σώματος. Οφείλω να ομολογήσω πως σε ένα κόμμα της αντιπολίτευσης, οι αναγνώσεις που γίνονταν ήταν ψυχραιμες, εν αντιθέσει με άλλο κόμμα που τα μαυλά τους πήραν αέρα με αφορμή τη φερόμενη πλαστογραφία του Γιάννη Γιαννάκη. Παρά τις πρόνοιες του νόμου το ψάρεμα ψήφων συνεχίστηκε από πόρτα σε πόρτα μέχρι και την κάλπη. Πάντως για να λέμε τα πρά-

ματα με το όνομά τους, τον πιο αξιόπιστο μηχανισμό εκτίμησης αποτελέσματος τον έχει το ΑΚΕΛ. Η Εζεκία Παπαϊωάννου μετά τη δημοσιοποίηση των EXIT POL και πολύ πριν το Υπουργείο Εσωτερικών, θα δώσει την πρώτη εκτίμηση αποτελέσματος. Και αν λάβουμε υπόψη την προϊστορία πάντα πέφτει διάνα.

Τα καλύτερα

Τα καλύτερα πάντως στο κομματικό σκηνικό αναμένονται μετά το άνοιγμα της κάλπης. Κάποιοι πολιτικοί αρχηγοί έχουν χάσει τον ύπνο τους, καθώς την Κυριακή ενδοχεμώνως να βρεθούν σε ένα εντελώς διαφοροποιημένο τοπίο. Υπάρχουν και περιπτώσεις που ακονίζονται εσωκομματικά μαχαίρια. Ποιος υποψήφιος βουλευτής για παράδειγμα έχει προωθηθεί τα μέγιστα από τον κομματικό μηχανισμό

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΡΟΛΑΝΔΗΣ

Ο **Νίκος Ρολάνδης**, ο οποίος έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 87 ετών διετέλεσε μεταξύ άλλων και υπουργός Εξωτερικών στην κυβέρνηση Σπύρου Κυπριανού το 1978 και υπουργός Εμπορίου στην κυβέρνηση Γλαύκου Κληρίδη. Ήταν ένας διορατικός και ευγενής πολιτικός. Συζήτησε το αγγλο-αμερικανο-καναδικό σχέδιο και στις 17 Φεβρουαρίου 2003, υπέγραψε στο Κάιρο Συμφωνία καθορισμού της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) Κύπρου και Αιγύπτου, που ήταν η πρώτη συμφωνία ΑΟΖ που υπογράφηκε στην Μεσόγειο.

IN MEMORIAM

σμο και πέριξ με αποτέλεσμα οι συναγωνιστές του να ετοιμάζουν παράπονα την επομένη των εκλογών;

Στο σκαμνί

Για μια υπόθεση, μια τραγική ιστορία που συγκλόνισε το Παγκύπριο, έφθασε η ώρα της Δικαιοσύνης. Ο τραγικός και άδικος χαμός του Στυλιανού οδηγείται στο δικαστήριο και όπως πληροφορούμαι από έγκυρες πηγές, οι κατηγορούμενοι είναι οκτώ ολίγοι. Οι πληροφορίες επιμένουν πως τα υπό κατηγορία πρόσωπα θα προκαλέσουν αίσθηση μιας και επεκτείνονται πέραν του οικογενειακού περιβάλλοντος του άτυχου Στυλιανού. Η ολοκλήρωση του ανακριτικού έργου και η καταχώρηση υπόθεσης αποτελεί δικαίωση και για την Επίτροπο Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Μαρία Στυλιανού - Λοττιδη. Τον Νοέμβριο του 2020 η Επίτροπος με έκθεσή της, ήταν ιδιαίτερα έντονη για την «εκκωφαντική σιωπή», όπως σημείωνε χαρακτηριστικά, ένα χρόνο μετά τα τραγικά γεγονότα.

Γράφει Ο ΙΑΝΟΣ

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Ο νέος πρόεδρος της Βουλής, το 2023 και η... ασυμφωνία χαρακτήρων

Ποιος θα είναι ο νέος πρόεδρος της Βουλής; Όπως δήλωσε πρόσφατα ο γ. γ. του ΑΚΕΛ στην «Κ» και το επανέλαβε και αλλού, αμέσως μετά τις βουλευτικές εκλογές το κόμμα του θα αρχίσει τη συζήτηση για τις προεδρικές εκλογές του 2023. «Προτεραιότητα είναι οι βουλευτικές εκλογές. Αμέσως μετά, η δική μας προτεραιότητα είναι να αρχίσουμε δουλειά για τις προεδρικές εκλογές», ανέφερε ο Άντρος Κυπριανού, όταν κλήθηκε να σχολιάσει για τις σχέσεις του κόμματος με το ΔΗΚΟ. Ασφαλώς στο ενδιάμεσο υπάρχει μια άλλη προεδρία, αυτή της Βουλής, η οποία αποτελεί την πρώτη προτεραιότητα όλων των κομμάτων και η οποία συνδέεται με μια άμεση, έντονη γραμμή με τις προεδρικές του 2023.

Έμπειρος και έγκυρος πολιτικός που γνωρίζει πολλά μου έλεγε προχθές ότι οι συζητήσεις για την προεδρία της Βουλής έχουν ήδη διεξαχθεί στα μεγάλα κόμματα αλλά και σε κάποια πιο μικρά. Δύο τουλάχιστον κόμματα έχουν, σύμφωνα με την πηγή μου, συζητήσει για πιθανή συνεργασία «εάν και όταν»... αναλόγως των ποσοστών που θα λάβουν.

Τα ονόματα που παίζουν για την προεδρία τη νέας Βουλής είναι όσα και οι αρχηγοί των τεσσάρων - πέντε πρώτων κομμάτων. Δηλαδή: Αβέρωφ, Άντρος, Νικόλας, Σιζόπουλος αλλά και Θεοπέμπτου, αναλόγως των εδρών που θα λάβουν τα κόμματα και των συμμαχιών που θα αναπτυχθούν. Αποκλείεται να τύχει ευρύτερης υποστήριξης το όνομα του προέδρου του ΕΛΑΜ Χρίστου Χρίστου, αλλά δεν αποκλείεται να πέσει και ένα άλλο όνομα, το οποίο κάποιος φυλάνε για έκπληξη και... σφήνα, εάν οι συνθήκες το επιτρέψουν.

Η πηγή μου υποστηρίζει πως και τα δύο μεγάλα κόμματα θα έχουν κάποια δυσκο-

Άντρο, μη νομίζεις πως όσοι έγιναν πρόεδροι της Βουλής ανεβαίνουν αυτόματα και στον Λόφο.

λία να προχωρήσουν σε εύκολες συνεργασίες με ορίζοντα το 2023. Όπως μου ανέφερε, παρά την προεργασία που έχει γίνει σε κάποια κομματικά γραφεία, το τελικό συμπέρασμα είναι πως το πρακτικό μέρος της συνεργασίας θα απαιτήσει και χρόνο και κόπο. Μπορεί η επιλογή του προέδρου της Βουλής να θεωρείται πρόκριμα για τις συνεργασίες που θα ακολουθήσουν για το 2023, αλλά η ασυμφωνία μεταξύ πολιτικών δυνάμεων στο Κυπριακό και στην οικονομία ρίχνει πολύ μεγαλύτερη σκιά απ' όση κάποιος εκτιμούν. Όπως μου ανέφερε η... ασυμφωνία χαρακτήρων, τόσο μεταξύ ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ όσο και μεταξύ ΔΗΣΥ-ΕΔΕΚ δεν μπορεί να υποτιμάται ως επιβαρυντικός παράγοντας για εύκολη και γρήγορη συνεργασία...

Στην αντεπίθεση μπαίνει η κυβέρνηση την επομένη κιόλας των βουλευτικών εκλογών. Η απόφαση, όπως μαθαίνω από πηγή μου που ανεβοκατεβαίνει στον Λόφο, λήφθηκε εδώ και μέρες, ανεξαρτήτως των αποτελεσμάτων στις εκλογές. Σε πρώτη φάση, σύμφωνα πάντα με την πηγή μου, το κυβερνητικό πλάνο περιλαμβάνει την επιτυχημένη ολοκλήρωση της διαχείρισης της πανδημίας με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάκαμψη της οικονομίας. Τα απτά αποτελέσματα σε αυτούς τους δύο τομείς εκτιμάται ότι θα φέρουν σημαντικά επιχειρήματα στο κυβερνητικό στρατόπεδο, το οποίο έχει βληθεί από τις πολλαπλές ριπές της αντιπολίτευσης. Παράλληλα θα καταβληθεί προσπάθεια για βελτίωση της εικόνας της κυβέρνησης, ιδιαίτερα σε θέματα διαφάνειας

και διαφθοράς. Πρόκειται για τρεις τομείς που δεν είναι καθόλου εύκολοι, αντιθέτως, οι δύο τελευταίοι αποτελούν δίκαιο μαχαίρι. Ιδιαίτερα εάν σκεφτεί κανείς ότι οι ριπές της αντιπολίτευσης δεν πρόκειται να κοπάσουν, αλλά μάλλον να ενταθούν, αφού πια η μάχη θα δίνεται για την αλλαγή και την κατάκτηση της εξουσίας.

Ως γνωστόν μαγικές λύσεις δεν υπάρχουν, γι' αυτό και ο Λόφος με την Πινδάρου έχουν μπροστά τους το τίτινο έργο να αποδείξουν ότι μπορούν να γυρίσουν την σελίδα και να αλλάξουν την εικόνα.

Μπορεί, δικαιολογημένα, οι βουλευτικές εκλογές να επισκιάζουν όλη την επικαιρότητα αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε και τις

διεργασίες για το Κυπριακό. Για τη νέα πενταμερή κατ' ακρίβειαν, εάν και όταν αυτή πραγματοποιηθεί. Ο Αντόνιο και η Λουτ δεν φαίνεται να είναι καθόλου αισιόδοξοι για την έκβαση των προσπαθειών που βρίσκονται σε εξέλιξη. Η νέα προσπάθεια της αγέλαστης Τζέιν, αυτές τις μέρες σε Αθήνα και Άγκυρα, αναμένεται να επιβεβαιώσει τους φόβους ότι η Τουρκία δεν πρόκειται να κάνει ουσιαστικά βήματα πίσω από τη λύση των δύο κρατών και της λεγόμενης κυριαρχικής ισότητας. Με το ροκάκιμα του χρόνου από την τουρκική πλευρά η Πενταμερής μάλλον μετατίθεται για το τέλος του φθινοπώρου ίσως και αρχές του χειμώνα.

Η δική μας πλευρά που το πολεμάει ακόμα για σύγκληση της Πενταμερούς στα τέλη Ιουνίου ή αρχές Ιουλίου, τουλάχιστον πριν από τις 20 Ιουλίου, μάλλον θα μείνει στην προσπάθεια. Τα εμπόδια και η κωλυσιεργία από την τουρκική πλευρά φαίνεται να είναι ανυπέρβλητα.

Η Λουτ μετά τις συναντήσεις που θα έχει σε Άγκυρα και Αθήνα θα έρθει ξανά στην Κύπρο, βάζοντας μάλιστα ως στόχο μια κοινή συνάντηση Αναστασιάδη - Τατάρ. Και ενώ έχει ήδη εξασφαλίσει το «ΟΚ» από τον Αναστασιάδη ο μουλαρμένος Τατάρ δίνει διάφορες αστειές δικαιολογίες για να παρακάμψει την κοινή συνάντηση. Όπως μου αναφέρει πηγή μου, «πρόκειται για δικαιολογίες παρόμοιες με αυτές που δίνουν και για τα οδοφράγματα, πείθοντας πως εκείνο στο οποίο στοχεύουν είναι ο διαχωρισμός και η απόσταση».

ΚΟΝΙΖ: Ποιος πολιτικός αρχηγός φοβάται ότι το πιο δύσκολο γι' αυτόν θα είναι να συνηθιστεί με την κοινοβουλευτική του ομάδα παρά με άλλα κόμματα; Άκουσα ότι ο ίδιος έχει εκμυστηρευτεί τον φόβο του σε υψηλόβαθμο στέλεχος του.

Πότε χάσαμε το κριτήριο;

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Συναντήθηκα πριν από μέρες με έναν από τους παλιούς πολιτικούς για συνέντευξη. Καθόταν απέναντί μου ήρεμος, συγκροτημένος. Στο βλέμμα του συμπύκνωνε όλα όσα έζησε στη διαδρομή του και κυρίως το ήθος με το οποίο φρόντισε να την διανύσει. Τόσο που σχεδόν τρόμαξα στη συνειδητοποίηση ότι πλέον ελάχιστοι πολιτικοί τέτοιου είδους έχουν απομείνει.

Κάποια στιγμή τον ρώτησα πού αποδίδει το γεγονός πως όλα πλέον είναι σε έκπτωση. Πώς η πολιτική απέχει τόσο ξεδιάντροπα από την ηθική. Δεν χρειάστηκαν παρά λίγα δευτερόλεπτα για να μου απαντήσει πως εμείς οι πολίτες δεν είμαστε άμοιροι ευθυνών. Και να μου υποδείξει τη συνενόχια με σ' αυτή την έκπτωση. «Δεν επιζητούμε, ούτε και αναζητούμε τους άριστους», μου είπε, «δεν ψηφίζουμε με βάση αυτό το κριτήριο», συμπλήρωσε. Και ποιο είναι το κριτήριό μας, διερωτήθηκα. «Το κριτήριο μας είναι πόσες φορές ήρθε ο τάδε υποψήφιος στο καφενείο μου, στο σώματίο μου, στον γάμο της κόρης μου, στην κηδεία του συγγενή μου, αν θα με βοηθήσει να βρω δουλειά του γιου μου κ.τ.λ. κ.τ.λ.». Αποτέλεσμα; Να «ευδοκίμει» αυτού του είδους ο πολιτικός. Εκείνος ο οποίος θεωρεί την εκλογή του ως ευκαιρία κοινωνικής ανέλιξης και «υπεροχής» έναντι των υπολοίπων, που του παρέχει τη δυνατότητα να εξυπηρετεί, να ρουφτολογεί και να ανεβαίνει στην πυραμίδα, συντηρώντας αυτό από το οποίο οφείλουμε να απαλλαγούμε. Την πελατειακή σχέση κομμάτων και πολιτών, η οποία είναι ο κύριος λόγος για τη σαθρότητα του πολιτικού μας συστήματος και που έχει σαν παρενέργεια την αποστραφή των αρίστων για την πολιτική και το ενδεχόμενο ανάδειξης τους σ' αυτήν. «Θέλει πολλά στάμνα για να μπορέσει ένας άριστος τουτέστιν και έντιμος να επιβιώσει», μου είπε ο εν λόγω πολιτικός και αυτό είναι που θα έπρεπε πρωτίστως να μας προβληματίσει. Το γεγονός πως ακόμα κι αν αποφασίσουν να εμπλακούν με την πολιτική οι άδιστοι, θα τους ρουφήξει η θάλασσα της μετριότητας ώστε να μην αναδυθούν στην επιφάνεια όπου επιπλέουν αμέριμνοι και ανενόχλητοι, οι οποίοι φελλοί.

Πότε άραγε χάσαμε αυτό το κριτήριο να επιζητούμε τους άδιστους; Μήπως ήταν στη διαδρομή μας από το καθήκον στον ατομικισμό; Μήπως ήταν στη διαδρομή που ανήγαγε το χρήμα σαν την υπέρτατη αξία; Κι αν εμείς δεν έχουμε τον πίκην ψηλά τότε γιατί προσδοκούμε να βγούμε από αυτό τον στρόβιλο των ημιμαθών, των μετρίων, των καριεριστών και των διψασμένων για εξουσία wannabe πολιτικών; Διότι είναι ωραία και καλά να οργιζόμαστε, να διαμαρτυρούμαστε, να δακτυλοδείχνουμε και να υποδεικνύουμε αλλά αν συνεχίσουμε να βγάζουμε εντέχνως την ουρά μας απέξω, τότε όλα τα που πάνω είναι ανούσιες περιτροπές γύρω από την αδυναμία μας να αναλάβουμε τις ευθύνες μας. Δυστυχώς, η πραγματικότητα συνηγορεί στο ότι οι πλείστοι από μας κρύβουμε ένα Μάκνι μέσα μας κι όσο κι αν θεωρήσαμε απαράδεκτο εκείνο το βίντεο (που αναμφισβητήτως ήταν), δεν παύει από του να εμπεριέχει ένα καθρέφτη ο οποίος δείχνει ένα κομμάτι από τη φάτσα μας. Με απλά λόγια πόσοι από μας θεωρούμε ως ανεντιμότητα την «προθυμία» του τάδε ή δένα πολιτικού να μας κάνει «εξυπηρετήσεις»; Πόσοι από εμάς επιζητούμε ένα «δικό» μας μέσο στο σύστημα για να έχουμε πρόσβαση; Και κυρίως πόσοι από μας συνειδητοποιούμε πως αυτή η νοοτροπία είναι που διαιωνίζει την κομματοκρατία, η οποία είναι και ο λόγος που ευδοκίμουν όσοι επιζητούν να αναρριχθούν πάνω στις πλάτες μας, προκειμένου να αποκτήσουν λόγο ύπαρξης; Ο κάθε Γιαννάκης υπάρχει γιατί μέσα μας κρύβεται ένας Μάκνις. Και καλά κάνουμε αυτή την φάρμα, να αποδείξουμε πως εκτός από θύμιό έχουμε και διάνοια να συνειδητοποιήσουμε πως οι κακοί πολιτικοί και η κακή πολιτική υπάρχει γιατί εμείς την υποστηρίζουμε προς ίδιον συμφέρον.

Άρα αυτή τη φορά προτού μεταβούμε στην κάλπιας βεβαιωθούμε ότι αφήσαμε σπύτι—κάπου καλά κλειδωμένο—τον Μάκνι, αν όντως εκείνο που προσδοκούμε είναι ο αποκλεισμός του κάθε wannabe Γιαννάκη.

elenixenou11@gmail.com

Αρχαιολογικά αντικείμενα που κατασχέθηκαν από τα γαλλικά τελωνεία και αποτελούν προϊόντα λαθρανασκαφής σε διάφορες χώρες. Αυτή την περίοδο τα αντικείμενα αυτά εκτίθενται στο Μουσείο του Λούβρου.

Μία πολιτική ψήφος

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Κάποιοι δεν ντρέπονται για τον προεκλογικό που έχουν κάνει μέχρι σήμερα. Και θα έπρεπε. Κάποια πολιτικά πρόσωπα έπρεπε να ξέρουν πως την επόμενη μέρα της κάλπης θα κληθούν να αντικρύσουν κόσμο—που έχει κρίση και που θυμάται—στα μάτια. Αλήθεια πόσο άνετα θα νιώσουν με τα όσα έχουν πει και όσα έχουν κάνει τις τελευταίες μέρες;

Ο πανικός είναι ο χειρότερος σύμβουλος, όμως πολλές φορές είναι ο μόνος τρόπος για να βγουν οι μάσκες και να φανούν οι πραγματικές προθέσεις του καθενός. Αυτό βεβαίως είναι η ανάλυση που θα κάνουμε την επόμενη μέρα.

Σε αυτό που επιμένουμε σήμερα είναι πως η ψήφος είναι καθαρά πολιτική. Και οι εκλογές θα επηρεάσουν αναπόφευκτα τη ζωή μας. Το είδαμε στο παρελθόν και μάθαμε από αυτό. Όταν για παράδειγμα το 2016 άνοιξε η κάλπια, η κύρια ευχή ήταν να βγει από μέσα νικητής, η ψήφος σοβαρότητας.

Ψήφος σοβαρότητας, δεδομένου ότι η Βουλή που αποκαρούσε δεν είχε επιδείξει τα καλύτερα δείγματα είτε σοβαρότητας είτε επάρκειας. Είχε να διαχειριστεί προφανώς τον λεκέ που της είχε προκαλέσει η οικονομική κρίση με όλα τα παρελκόμενα. Μόνο για την ιστορία αξίζει να καταγραφεί το θρίλερ που καταγραφόταν στα κοινοβουλευτικά έδρανα. Που καταψήφισαν νομοσχέδια και τα μερόνυχτα έτρεχαν πανικόβλητοι να τα υπερψηφίσουν για να αποφευχθούν τα χειρότερα. Που διάβαζαν ως τη σελίδα 63 και ψήφισαν στη τυφλά με αποτέλεσμα στη συνέχεια να διαμαρτυρόνται πως έπεσαν θύματα παραπλάνων. Που ήθελαν παράλληλα να στείλουν μηνύματα στην Τρόικα με κουτοπονηρίες. Μεταφέροντας δηλαδή τροπολογίες σε άλλα νομοσχέδια και ήλπιζαν πως όλα αυτά θα περάσουν απαρατήρητα από τους δανειστές μας.

Ήταν μία κρίσιμη περίοδος που δοκίμασε και τις δικές μας αντοχές, αλλά και τις αντοχές του πολιτικού συστήματος. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο, η κύρια έγνοια το 2016 ήταν να κυριαρχήσει η ψήφος λογικής. Μία ψήφος λογικής που θα απέφευγε την επανάληψη παρόμοιων εντάσεων, αλλά και το να μπουύμε σε νέες περιπέτειες. Όμως πρόσωπα και σχηματισμοί που υποσχέθηκαν την αλλαγή, που επένδυσαν στον φόβο και την οργή, εξελέγησαν και πέρασαν κάτω από τον πίκην των προσδοκιών. Κάποιοι που φώναζαν πως είχαν

καθαρά χέρια, μας έκαναν περίγελο διεθνώς. Όπως απογοήτευσαν με τη στάση τους πρόσωπα που οικειοποιούνταν τη φωνή του ρεαλισμού.

Ήταν μία κουραστική προεκλογική που επικεντρώθηκε κυρίως στον κομματικό πατριωτισμό. Στον κομματικό πατριωτισμό, τη στιγμή που οι πολίτες απαξιώνουν όλο και περισσότερο το υφιστάμενο πολιτικό σύστημα. Τα πολιτικά πρόσωπα που παρελθόντος, τα σκάνδαλα του παρελθόντος, οι τηλεοπτικοί καβγάδες δεν είναι αρκετά για να οδηγήσουν τον κόσμο μαζικά στην κάλπια. Ο κάθε πολίτης όμως θέλει μία πρόταση για το μέλλον. Κάτι που θα βελτιώσει αισθητά τη ζωή του.

Και για να βελτιωθεί αισθητά η ποιότητα της ζωής του καθενός ξεχωριστά, θα πρέπει να προσέλθει στην κάλπια. Για όσα μας πλήγωσαν, μας θύμωσαν και μας απογοήτευσαν η απάντηση δεν είναι η αποχή. Η αποχή απλώς πρόκειται να συντηρήσει όλα όσα εμείς θέλουμε να αλλάξουν.

Μπορούμε μετά από αυτό να πούμε πολλά για την ποιότητα της πολιτικής ζωής, για όσα εκτυλίχθηκαν τις τελευταίες μέρες, αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε πως εμείς ευθυνόμαστε για τη σύνθεση της επόμενης Βουλής, είτε διά της αποχής μας είτε διά της ψήφου μας. Σήμερα θα κριθεί το κατά πόσο θέλουμε όντως να αλλάξει κάτι. Σήμερα θα πρέπει πάνω από όλα να κερδίσει η λογική έναντι του θυμού. Και επειδή η επόμενη μέρα κρίνεται ιδιαίτερα κρίσιμη, είτε σε ό,τι αφορά τη διαχείριση της πανδημίας, είτε σε ό,τι αφορά την οικονομία, είτε το Κυπριακό που διολισθαίνει, ο καθένας από μας θα πρέπει να επιλέξει εκείνα τα ικανά πρόσωπα που μπορούν να δουλέψουν για μια καλύτερη Κύπρο. Πρόσωπα με σαφή πολιτική πρόταση και συγκεκριμένο πλάνο για το μέλλον. Σαφείς θέσεις λοιπόν, για την οικονομία, για την κοινωνία αλλά και για το κυπριακό. Ψήφος απλής συμπάθειας, οίκτου ή υποχρέωσης, γιατί ο υποψήφιος ήρθε στον γάμο μας και στο καφενείο του χωριού μας δεν έχει χώρο σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση. Τα καλά παιδιά που λανσάρουν απλώς και μόνο τις καλές τους προθέσεις και θολές θέσεις για να ικανοποιούν όλους μπορούν να γίνουν καντλανάφτες. Μπορούμε να πίνουμε μαζί τους καφέ και να γελοούμε, όμως, όχι και να αποφασίζουν για το μέλλον το δικό μας και των παιδιών μας. Αυτά, και καλά μας ψήφο!

economidou@kathimerini.com.cy

Η ατομική πολιτική ευθύνη

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Τα άρθρα της ημέρας των εκλογών είναι συνήθως τα πιο κλιάρια. Όχι λόγω πολιτικής ορθότητας—να μην κάνουμε κριτική τώρα που ο λόγος ανήκει στους ψηφοφόρους—αλλά γιατί έχουν λεχθεί πλέον τα πάντα. Ακόμα και τα φαιδρά, που έδωσαν τον τόνο στην τελική ευθεία. Ο Μάκνις ήταν μια τέτοια, ανέλπιστα απολαυστική, περιπτωση. Το άστρο του οποίου έδωσε φυσικά μια εβδομάδα αργότερα. Για να πάρει τη θέση του ο αλχημιστής Γιαννάκης, αφού μονάχα αυτός κατάφερε να μετατρέψει το ανυπόληπτο 13 της Χρυσής σε 19. Γελάμε, ενώ κανονικά θα έπρεπε να κλαίμε. Για τα χάλια αυτού του κράτους που επιτρέπει να επιπλέουν οι φελλοί. Αλλά και πάλι, αυτή δεν είναι μια συζήτηση για τη σημερινή ημέρα. Τώρα είναι η στιγμή να ζητάμε ο καθένας μας τη δική του προσωπική ευθύνη.

Έχει καταντήσει βαρετό να επαναλαμβάνουμε πως το εύκολο είναι να κάνουμε εκ του ασφαλούς κριτική ή να δίνουμε μάξες με το πληκτρολόγιο. Απ' την άλλη, περί αυτού ακριβώς πρόκειται και δεν βρίσκω πιο ευφάνταστο τρόπο να το θέσω: αν θες να έχεις λόγο, πήγαινε στην κάλπια. Κι αν αισθάνεσαι ότι δεν ανήκεις σε κάποιο κόμμα ή δεν θες να μπεις κάτω από κομματικές ομπρέλες, τότε επίλεξε ένα τουλάχιστον πρόσωπο που σου εμπνέει εμπιστοσύνη και σεβασμό. Δεν προσπερνά καθόλου το γεγονός ότι όλες οι ψήφοι εντέλει καταλήγουν στο κομματικό καλάθι. Όπως δεν προσπερνά και τον κίνδυνο να μπουν στη Βουλή πρόσωπα χαμηλού πολιτικού και πνευματικού επιπέδου. Το μοναδικό ανάχωμα για να μη συμβεί αυτό είναι η ψήφος του καθενός από εμάς.

Πρέπει, λοιπόν, σήμερα να ψηφίσουμε. Πρέπει να επιλέξουμε τους καλύτερους, ανεξαρτήτως σε ποιο κομματικό χώρο ανήκουν, αρκεί να εντάσσονται στο δημοκρατικό τόξο. Αυτή είναι η ευδιάκριτη κόκκινη γραμμή: από τη μία τα κόμματα που καλύπτουν το φάσμα από τα αριστερά ως τα δεξιά και απέναντί τους η σκοταδιστική ακροδεξιά. Δεν χρειάζεται να μπουύμε σε λεπτομέρειες, τα έχουμε πει και τα έχουμε αναλύσει εξάλλου πολλές φορές. Όσοι δυσκολεύονται πάντως να τα καταλάβουν, έστω και την υστάτη, ένα πράγμα πρέπει να θυμούνται: τις πολιτικές συγγένειες με την εγκληματική οργάνωση που κατέληξε στις ελληνικές φυλακές. Στο τέλος της ημέρας, υπάρχει αυτό που ονομάζουμε ατομική πολιτική ευθύνη. Ίδου η Ρόδος, λοιπόν, ιδού και το πήδημα για να αναχαιτιστεί η ξενοφοβία, η ομοφοβία, ο ρασισμός και ο ακραίος εθνικισμός.

Στο παρελθόν είχα την ευκαιρία να εκφράσω τις διαφωνίες μου για την οριζόντια ψηφοφορία. Συνοπτικά θα αναφέρω δύο λόγους: ο ένας είναι πολιτικός και αφορά στο ότι εντός του Κοινοβουλίου οι βουλευτές εκφοράζουν εντέλει την πολιτική του κόμματος. Ο δεύτερος λόγος είναι «παρασκηνιακός», ως μου επιτραπεί ο όρος, και έχει να κάνει με το πώς οι μηχανισμοί των μεγάλων κομμάτων μπορούν να καταυθύνουν τις ψηφοφορίες επηρεάζοντας τους συσχετισμούς δυνάμεων. Εν όψει αυτών των θέσεων, ενδεχομένως να ακούγεται αντιφατικό, όταν προκρίνω την επιλογή συγκεκριμένων προσώπων. Δεν είναι όμως. Γιατί ένα από τα μεγάλα θέματα που θα συζητάμε από την 31η Μαΐου είναι ποιοι θα νομοθετούν για το μέλλον μας. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν ονοματεπώνυμο και διακριτά στοιχεία ταυτότητας. Δεν αρκεί, λοιπόν, να είναι απλώς συμπαθείς ή να είναι δημοφιλείς, πρέπει να κάνουν και για τη δουλειά που καλούνται να διαχειριστούν.

Τους τελευταίους μήνες σχολίασαμε και μάθαμε πολλούς, αλλά για τους λάθος λόγους. Βοήθησε και το γεγονός ότι ελέω social media οι υποψήφιοι άφηναν τη φαντασία τους ελεύθερη με αδιανόητα αποτελέσματα. Πού ήταν κρυμμένοι όλοι αυτοί οι σωτήρες με το εκρηκτικό ταπεραμένο αλήθεια; Εκεί προφανώς που θα καταλήξουν από αύριο: στην ουσία του σπιτιού τους και στον θορυβώδη κόσμο του προσωπικού τους timeline. Μέσα σε όλη αυτή τη βαβούρα—658 άνθρωποι να συνωστίζονται στα ψηφοδέλτια—υπήρχαν όμως και πρόσωπα σοβαρά. Αξιόλογες προσωπικότητες με μυαλό, ικανότητες και άποψη για τα κοινά. Εδώ θα πρέπει να εστιάσουμε, για να μην ψελλίζουμε μετά το γνωστό «φοβάμαι όλα αυτά που θα γίνουν για μένα χωρίς εμένα».

stavros.christodoulou@gmail.com

«Κάντε έναν κόπο» κ. πρόεδρε για εξειδίκευση του βέτο

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης εξήγγειλε την ενεργοποίηση του δικαιώματος αρνησικυρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ε.Ε., καθιστώντας σαφές ότι θα μπλόκάρει τη «θετική ευρωπαϊκή ατζέντα» της Τουρκίας εάν αυτή δεν συνδεθεί με την Κύπρο. Είτε αυτή τεθεί προς απόφαση στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου (ενδεχόμενο που φαίνεται να απομακρύνεται), είτε σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο. Τι σημαίνει αυτό και τι ακριβώς επιδιώκει η Κύπρος είναι κάτι που ο πρόεδρος της Δημοκρατίας θα πρέπει να διευκρινίσει και να εξειδικεύσει και προς τα δύο ακροατήρια. Πρωτίστως στο εξωτερικό και δευτερευόντως το εσωτερικό.

Με άλλα λόγια, είναι σημαντικό όλοι να γνωρίζουμε πού τοποθετείται ο πίκνης των επιδιώξεων του κυπριακού κράτους. Διότι ένα πράγμα είναι να ζητούμε «συγκεκριμένη και άμεση αποτελέσματα» συμπεριφορά της Τουρκίας στο Κυπριακό,

για λύση στο πλαίσιο των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, με παράλληλη εκπλήρωση των κυπρογενών υποχρεώσεων. Και εντελώς διαφορετικό πράγμα είναι να ζητούμε μια φραστική αναφορά στα Συμπεράσματα της Ε.Ε. που να καλύπτει την Κυπριακή Δημοκρατία φαινομενικά, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι δεν θα εφαρμοστεί ποτέ... Άλλωστε, όπως πληροφορείται η «Κ», αυτή τη φραστική επισήμανση «για διασφάλιση της δημόσιας εικόνας (face-saving)» είναι έτοιμος να μας την προσφέρει «απόλαυρα», ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, ρίχνοντας στο τραπέζι ένα ακόμη, από τα πολλά χαρτιά που κυκλοφόρησε η Ε.Ε., τα οποία δυστυχώς δεν έχουν κεφαλαιοποιηθεί ποτέ και σε τελική ανάλυση μένουν χωρίς αντίκρισμα.

Αν, λοιπόν, η εξαγγελία του βέτο έχει ως στόχο την ουσία και όχι τη δημόσια εικόνα της Κύπρου και δεν σχετίζεται με τις προεκλογικές συζητήσεις, θα πρέπει ο πρόεδρος Αναστασιάδης «να κάνει έναν

κόπο» και να το ξεκαθαρίσει σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μπορούμε να το αντιληφθεί και ο Σαρλ Μισέλ. Διότι δυστυχώς, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έχει αποδείξει σε αρκετές περιπτώσεις ότι στερείται πολιτικής αντίληψης, κάτι που διαφάνηκε και στο ζήτημα των πολιτικών προεκτάσεων των «μουσικών καρεκλών», στις οποίες συνήργησε με τον Ταγίπ Ερντογάν, αφήνοντας όρθια την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν...

Πολύ φοβάμαι δε ότι για να μπορέσει να αντιληφθεί ο Σαρλ Μισέλ τις προδοκίες της Λευκωσίας, θα πρέπει ο πρόεδρος Αναστασιάδης «να κάνει άλλον έναν κόπο», πιο μεγάλο. Να χτυπήσει την πόρτα της Άγκελα Μέρκελ και να επιδιώξει να εξασφαλίσει τη στήριξη της. Άλλωστε, είναι τοίσι πάσι γνωστό ότι μόνο όταν η καγκελάριος της Γερμανίας εξηγήσει κάτι στον κ. Μισέλ, αυτός καταλαβαίνει...

Συνεπώς, δεν έχει καμιά σημασία τι νομίζουμε εμείς, όσο καλόπιστοι κι αν είμαστε έναντι της εξαγγελίας του Προέδρου

Αναστασιάδη. Σημασία έχει να εξασφαλίσουμε θετική στάση και κατανόηση από τους εταίρους στην Ε.Ε, αναγνωρίζοντας ότι το βέτο που εξήγγειλε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έχει συγκεκριμένο στόχο: να πειθαναγκάσει την Τουρκία να επανέλθει σε λύση του Κυπριακού στο πλαίσιο των ψηφισμάτων του ΣΑ του ΟΗΕ, με άμεσα και απτά αποτελέσματα και να εκπληρώσει τις λοιπές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει έναντι της Ε.Ε. σε σχέση με την Κύπρο, περιλαμβανομένου και του τερματισμού της διοχέτευσης παράτυπων μεταναστών σε όλα τα κράτη-μέλη.

Επί της ουσίας, ο πρόεδρος Αναστασιάδης έπραξε ορθώς. Διαθέτει έναν μοχλό πίεσης (θετική ατζέντα και κυρίως την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης) και σε αυτόν επενδύει για να αλλάξει τα δεδομένα που επιφέρει στο Κυπριακό η πρόταση της τουρκικής πλευράς για δύο κράτη, ως επίσης και η εμμονή της Άγκυρας να μην εκπληρώνει τις κυπρογενείς της υποχρεώσεις. Πέραν όμως της ορθής

εξαγγελίας, απαιτείται και μια ορθότερη στρατηγική. Και από αυτή τη στρατηγική δεν πρέπει να παρεκκλίνουμε, όποτε κι αν τεθεί στο τραπέζι της Ε.Ε. το ζήτημα της «θετικής ατζέντας» και δη της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας. Καθιστώντας σαφές ότι στόχος δεν είναι το βέτο και η εξαγγελία του, αλλά η αξιοποίηση του μοναδικού μοχλού πίεσης που διαθέτει η Λευκωσία, προκειμένου να πειθαναγκάσει την Τουρκία να συμπεριφερθεί ως οφείλει.

Σημ.: Μέχρι και ο Ταγίπ αντιλήφθηκε ότι ο κ. Γκουτιέρρες είπε εντός αιθούσης στη Γενεύη ότι η κυριαρχία του κυπριακού κράτους θα είναι «από πάνω προς τα κάτω» (bottom up). Δηλαδή θα ηγηθεί από τις δύο κοινότητες, κάτι που παραπέμπει ευθέως σε συνομοσπονδία, στη βάση των βρετανικών ιδεών. Εμείς δεν καταλάβαμε τίποτα;

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Η πορεία του «προβλήματος χωρίς λύση»

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις βρέθηκαν για μεγάλο διάστημα στο κόκκινο. Φθάσαμε, για πρώτη φορά από το 1996, πολύ κοντά σε μία ένοπλη σύγκρουση. Τώρα όλα δείχνουν ότι διανύουμε μία περίοδο σχετικής νηνεμίας. Θα υπάρχουν ρητορικές αντιπαραθέσεις και ελεγχόμενες εντάσεις, αλλά όχι ανεξέλεγκτες κρίσεις. Η Αγκυρα συνειδητοποιεί ότι ξοδεύει υπερβολικά πολύ κεφάλαιο διεθνώς για να υπερασπιστεί τη στάση

Η Τουρκία μοιάζει αποφασισμένη να σπρώξει τα πράγματα στα άκρα στην Κύπρο. Στόχος είναι, πλέον, η επισημοποίηση της διχοτόμησης.

της έναντι της Ελλάδος. Ο Ερντογάν έχει πολλά προβλήματα στο «πίατο» του και θέλει τη σχέση με τη χώρα μας «παγωμένη» για τώρα. Δεν θα είναι εύκολο, βέβαια. Η εξάρτησή του από την ακραία εθνικιστική τουρκική Δεξιά είναι προφανής. Μπορεί να μην του αρέσει, αλλά τη χρειάζεται και καθιστά τακτικές επιθέσεις στην Ελλάδα και στην Κύπρο πολιτικά απαραίτητες.

Αθήνα και Αγκυρα έχουν συμφωνήσει ότι διαφωνούν, αλλά ότι μπορούν να ζήσουν με αυτή την παραδοχή για ένα διάστημα. Οι διπλωμάτες θα διαπραγματεύονται χωρίς πίεση, οι στρατιωτικοί το ίδιο με τον δικό τους κώδικα και ο χρόνος θα κυλάει. Εκτός, βεβαίως, εάν υπάρξουν τουρκικά ατοπήματα σήμερα στη Θράκη.

Η Κύπρος είναι μια διαφορετική ιστορία. Η πίεση θα συνεχιστεί. Στόχος είναι, πλέον, η επισημοποίηση της διχοτόμησης. Ο Ερντογάν θα προχωρήσει στο μεγάλο έργο στην κατεχόμενη Αμμόχωστο, το οποίο αποτελεί και μια σημαντική επένδυση για το επικοινωνιακό κατεστημένο της Τουρκίας. Ήδη αναζητούνται κεφάλαια και στόχος είναι να προχωρήσει άμεσα. Υπάρχει και το σενάριο τουρκικών γεωτρήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ, το οποίο παραμένει ενεργό, όμως θα εξαρτηθεί από ευρύτερες εξελίξεις.

Η Τουρκία μοιάζει αποφασισμένη να σπρώξει τα πράγματα στα άκρα στην Κύπρο, να εκβιάσει την τελική διευθέτηση του προβλήματος. Η Αγκυρα γνωρίζει ότι η Ε.Ε. δεν θα επιτρέψει ποτέ σε ένα αυτόνομο τουρκοκυπριακό κράτος να γίνει μέλος της γιατί θα ήταν σαν να έβαζε την ίδια την Τουρκία, και το βέτο της, στο κλαμπ από την πίσω πόρτα. Τους επόμενους μήνες θα φανεί ποια θα είναι η πορεία του «προβλήματος χωρίς λύση», όπως συχνά το αποκαλούν πια έμπειροι διπλωμάτες. Όσοι παρακολουθούν την εξέλιξη του αναρωτιούνται αν η τραγική κατάληξη θα είναι η προσάρτηση του τουρκοκυπριακού ψευδοκράτους στην Τουρκία. Θα φανεί τα επόμενα δύο χρόνια.

Το μετεωρολογικό δελτίο δείχνει, λοιπόν, σχετική νηνεμία στο Αιγαίο και κλιμακούμενη ένταση στην Κύπρο. Τι θα μπορούσε να ανατρέψει αυτή την πρόβλεψη; Ίσως μια αφηνδιαστική αναγγελία του Ερντογάν ότι το «Ορούτς Ρέις» ανακάλυψε κοιτάσμα στην περιοχή ανάμεσα στο Καστελόριζο και στην Κύπρο. Σε αυτή την περίπτωση, ο «επιταχυντής της ιστορίας» θα έπανε πάλι δουλειά...

Ο νέος ποιμνί

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Όταν ένας ηγέτης κατακτά πρώτη φορά την εξουσία, και αφού περάσει μια μικρά περίοδο ευφορίας και αυτοθαυμασμού, διότι κατάφερε να κατοικήσει του αντιπάλου του, έρχεται η στιγμή που αντιλαμβάνεται πως πέρα από τους επιτελικούς σχεδιασμούς και τις στρατηγικές υπάρχει, εκτός του άμεσου περιβάλλοντός του, κάτι το οποίο ακούει στο όνομα «πραγματικότητα» και είναι αυτή ακριβώς που καθορίζει στο εξής τη συμπεριφορά του.

Αυτό ακριβώς συμβαίνει και με τον πρόεδρο των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν, καθ' όσον αφορά την εξωτερική πολιτική της χώρας τις οποίες ηγείται πλέον. Είναι αδιαμφισβητήτως οι Ηνωμένες Πολιτείες από άποψη στρατιωτική και οικονομική η ισχυρότερη χώρα σε επίπεδο παγκόσμιο και ο νέος πρόεδρος έπρεπε να σταθεί στο ύψος του αξιώματός του.

Ετσι λοιπόν ο κ. Μπάιντεν άρχισε με κάποιες ψυχεδελικές δηλώσεις, χαρακτηρίζοντας «φονιά» τον Ρώσο ομόλογό του Βλαντιμίρ Πούτιν. Τον περασμένο μήνα τα λόγια έγιναν πράξεις συμβολικές. Ο Λευκός Οίκος επέβαλε κυρώσεις σε τριάντα δύο ρωσικούς οργανισμούς και άτομα που αποπειράθηκαν και την άποψη που επηρεάσαν και το αποτέλεσμα των εκλογών του 2020, και απέλασε από την Ουάσινγκτον δέκα Ρώσους διπλωμάτες.

Πριν από λίγες μέρες ο κ. Μπάιντεν επέβαλε ποινές σε ρωσικές εταιρείες και σκάφη που μετέχουν στην κατασκευή του αγωγού Nord Stream 2, αν και εξείρασε από τις κυρώσεις τη γερμανική εταιρεία που επιβλέπει την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Θωρακισμένος έπειτα από αυ-

τές τις αποφάσεις ηγεμονικής ισχύος, ο κ. Μπάιντεν, ενώπιος ενώπιον πλέον, θα έχει συνομιλίες με τον κ. Πούτιν στις 16 Ιουνίου στη Γενεύη, αφού θα έχει διαβουλευθεί με τους συμμαχούς του στο πλαίσιο της διασκέψεως του «G7» και στη συνέχεια του ΝΑΤΟ. Με άλλα λόγια, θα έχει την πρώτη επαφή με την «πραγματικότητα».

Η αγέλη των Ευρωπαίων ηγετών έχει ανάγκη ποιμνός και αυτοί εκ των πραγμάτων είναι ο πρόεδρος των ΗΠΑ, στον οποίο προσβλέπουν οι εταίροι της Ουάσινγκτον, αφού επί τέσσερα χρόνια ο πρώην πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ τούς έβαλε στον «πάγο». Βεβαίως αυτές οι επαφές, και ειδικότερα η πορεία των σχέσεων ΗΠΑ - Ρωσίας, θα κρίνουν και τις σχέσεις Ουάσινγκτον και Αγκυρας. Ειπώθηκαν σκληρές κουβέντες μεταξύ των δύο ηγετών, αλλά η «πραγματικότητα» έχει τη δική της λογική.

Εάν μάλιστα υπάρξει αμερικανοτουρκική επαναρπροσέγγιση, τότε η Αθήνα και η Λευκωσία θα αναγκασθούν να πάρουν δύσκολες αποφάσεις, διότι η αμερικανική παρέμβαση θα είναι περίπου «ισόροπος». Και ο κ. «Μπάιντεν-νόπουλος» θα γίνει Μπάιντεν.

Αλλά όσο περίπλοκες και εάν είναι οι σχέσεις των ΗΠΑ με τη Ρωσία, το μεγαλύτερο πρόβλημα του κ. Μπάιντεν στο επίπεδο των διεθνών σχέσεων είναι η Κίνα. Αυτό όμως ο Αμερικανός πρόεδρος το αφήνει για αργότερα. Τα εβδομήντα και πλέον χρόνια αντιπαραθέσεως με τη Μόσχα δημιουργήσαν σημαντικότητα εμπειρία διαχειρίσεως του αντιπάλου. Η αποκρυπτογράφηση του Πεκίνου, και κυρίως η αντιμετώπιση της μεγαλύτερης προκλήσεως που αντιμετωπίζει η Ουάσινγκτον, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Η ομιλία του πρωθυπουργού στην εκδήλωση για τα 40 χρόνια από την ένταξη της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ήταν ένας ύμνος για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για την πολυδιάστατη σχέση της χώρας μας με το κορυφαίο έργο της Ευρώπης. «Η Ελλάδα βαδίζει γοργά στην τρίτη δεκαετία του 21ου αιώνα, γιορτάζοντας τα 200 χρόνια της ελευθερίας και τα 40 χρόνια της ευρωπαϊκής διαδρομής της. Και θυμάται ότι πάντα σε αυτή την πολυκύμαντη και ταραχώδη διαδρομή, πάντα στις δυσκολίες, έστρεψε το βλέμμα της στην Ευρώπη. Και η Ευρώπη ήταν πάντα εκεί για την Ελλάδα, όπως και η Ελλάδα ήταν και είναι εδώ για την Ευρώπη», είπε ο Κυριάκος Μητσοτάκης στο Ζάππειο Μέγαρο την Πέμπτη. Με τη λυρική κατακλειδα της ομιλίας του, έθεσε το ιστορικό πλαίσιο των δύο εποχίων που καθορίζουν την ύπαρξη και την πορεία της Ελλάδας, σημειώνοντας την επιτυχή ώσμωση, υπονοώντας και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν η Ελλάδα και η Ε.Ε. Οι επέτειοι υπογραμμίζουν την ανάγκη να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που πα-

ρέχουν οι σχέσεις μεταξύ των λαών της Ευρώπης για τη θωράκιση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της ευημερίας όλων.

Η φράση «και η Ελλάδα ήταν και είναι εδώ για την Ευρώπη» έχει ιδιαίτερη σημασία. Δηλώνει ότι πέρα από το ότι «η Ευρώπη ήταν πάντα εκεί για την Ελλάδα», η σχέση είναι αμφίδρομη: οι Έλληνες δεν είναι εξαρτημένοι από την Ε.Ε., υποτακτικοί, αλλά συμμετοχικοί στη διαμόρφωση της πορείας της. Η Ελλάδα αναπτύσσεται μέσα από τη συμμετοχή της στην Ε.Ε., και η Ε.Ε. αναπτύσσεται μέσα από τη συμμετοχή των χωρών-μελών της. Η ένταξη της Ελλάδας το 1981 ήταν ουσιαστική υπέρβαση για τις εννέα χώρες που τότε αποτελούσαν την ΕΟΚ. Οδήγησε πρώτα στην ένταξη και άλλων χωρών του ευρωπαϊκού Νότου, που είχαν απελευθερωθεί από δικτατορικά καθεστώτα τα προηγούμενα χρόνια, και, αργότερα, στη συμμετοχή των χωρών του πρώην ανατολικού μπλοκ. Ετσι, με την ένταξη της Ελλάδας, η τότε ΕΟΚ αναδειχθηκε, «εκτός από ένα σχήμα οικονομικής συνεργασίας και σε έναν υπερεθνικό φάρο δημοκρατίας», επισήμανε ο πρωθυπουργός. Πιο πρόσφατα, η κρίση

κρέους που ξέσπασε στην Ελλάδα ανέδειξε όλες τις αδυναμίες της νομισματικής ένωσης και την ανάγκη για την περαιτέρω οικονομική και πολιτική εννοποίηση. Η Ε.Ε. που κλήθηκε να αντιμετωπίσει κρίσεις σε άλλες χώρες ήταν πολύ διαφορετική απ' αυτή που δεν ήξερε τι να κάνει το 2010. Οι μηχανισμοί και διαδικασίες που υιοθετήθηκαν και η διαπίστωση των λαθών που είχαν διαπραχθεί στη διαχείριση της ελληνικής κρίσης, προετοίμασαν την Ένωση για την πρωτοφανή πρόκληση της πανδημίας. Ετσι άνοιξε ο δρόμος για μια άλλη οικονομική πολιτική και διαφορετική σχέση μεταξύ των χωρών-μελών.

Σήμερα πάλι η Ελλάδα βρίσκεται στο επίκεντρο άλλου κορυφαίου ζητήματος, του οποίου η διαχείριση θα καθορίσει την εξέλιξη της Ε.Ε., τις σχέσεις της με τρίτες χώρες, καθώς και τις σχέσεις μεταξύ των χωρών-μελών της. Η Τουρκία και η Ρωσία (χωριστά αλλά ενίοτε και σε συνεργασία) δοκιμάζουν την αποφασιστικότητα της Ε.Ε. να διαφυλάξει τα σύνορά της, τις αξίες και την ενότητά της. Οι Ευρωπαίοι καλούνται να αντιμετωπίσουν αυταρχικά καθεστώτα στα σύνορά τους, αλλά και δυνάμεις τις οποίες αυτά

ενθαρρύνουν εντός Ε.Ε. Η κοινή εξωτερική πολιτική και η κοινή άμυνα υπονομεύονται από ισχυρές διμερείς σχέσεις χωρών-μελών με τρίτες χώρες, οι οποίες διαμορφώνονται λόγω απουσίας αξιόπιστης κοινής πολιτικής. Φαύλος κύκλος. Η τουρκική συμπεριφορά προς την Ελλάδα και την Κύπρο θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με τον «πραγματισμό βάσει αρχών» που διακηρύττει η Ε.Ε. στη «Διεθνή Στρατηγική» του 2016, προς υπεράσπιση δύο μελών, αλλά και των αξιών και συμφερόντων της Ένωσης. Αντιθέτως, όμως, υπογραμμίζει τη μεγάλη αδυναμία της να παράγει κοινή πολιτική, λόγω συγκρουόμενων συμφερόντων κάποιων χωρών.

Η σχέση μεταξύ των χωρών-μελών της Ε.Ε. είναι αμφίδρομη, η συμμετοχή της καθεμίας πολύτιμη για την Ένωση. Τα χρόνια της ελληνικής κρίσης και της μεγάλης υπεροψίας των «πιστωτών», πολλοί παρουσίαζαν την Ελλάδα ως «αδύναμο κρικό». Ο κρικός άντεξε. Οι δοκιμασίες ωστόσο για όλη την αλυσιδα δεν έχουν τέλος. Κάθε χώρα, είτε «πλούσια» είτε «φτωχή», πρέπει συνεχώς να υποτάσσεται τους εθνικούς εγωισμούς, να συμβάλει στην ενίσχυση του συνόλου.

Μιθριδατισμός: εθισμός στη βραδεία αυτεξόντωση

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

«Το πιο περίπλοκο πρόβλημα που αναμένεται να αντιμετωπίσει ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, θα εμφανισθεί, όταν θα πρέπει να ψηφίσει η Βουλή τα πρωτόκολλα της συμφωνίας των Πρεσπών» (Κώστας Ιορδανίδης, «Κ» 23.5.2021).

Όμως, σοφές και εντιμότητες Ιορδανίδη, γιατί «περίπλοκο» το πρόβλημα, γιατί αυτόν τον «κρίση»; Ο Ισχυρισμός ότι το κράτος οφείλει να έχει «συνέχεια» στην εξωτερική του πολιτική, σαφώς καταλύει τη δημοκρατία (ακυρώνει την προτεραιότητα της βούλησης των πολιτών, την ελευθερία να μεταβάλλεται αυτή η βούληση – αν και, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν καταμετρήθηκε ποτέ δημοκρατικά η λαϊκή ετυμολογία).

Γίνεται οπωσδήποτε κωμική η επίκληση ανάγκης για «συνέχεια» του κράτους, και για τον λόγο ότι ο έτερος συμβαλλόμενος καταστρατηγεί, προκλητικά και αδιάντροπα, τα όσα υπέγραψε στις Πρέσπες – διακωμωδεί, στο διεθνές πεδίο, την έστω και πλασματική πολιτική μας αξιοπιστία, απαιτεί να ψηφίσει η Βουλή των Ελλήνων τα πρωτόκολλα μιας συμφωνίας, την οποία ο ίδιος, ο έτερος συμβαλλόμενος, επιδεικτικά περιφρονεί και καταλύει.

Είναι πολύ βαρύ, εξουθενωτικά καταθλιπτικό το δεδομένο της άνευ όρων δουλειάς ενός λαού στην αλογία της αυθαιρεσίας των «συμμάχων» του. Αυτό θα έπρεπε τουλάχιστον να διακηρύσσεται: ότι είναι παραφροσύνη (σύγχυση φρενών)

Καμά καταγγελιαδεν αναστέλλει εγκλήματα.

να σε υποχρεώνουν οι «σύμμαχοί» σου να είσαι θεσμικά, με βούλες και υπογραφές, εξίσου «σύμμαχος» και με τον μόνο θανατερό επίβουλο εχθρό σου – εχθρό που τον αντιπαλεύεις καθημερινά, στους αιθέρες και στις θάλασσες, σαράντα επτά ολόκληρα χρόνια.

Οι Τούρκοι, αντίλειο στην καθημερινή πράξη εχθροί μας, αμφισβητούν, με παρανοϊκή θρασύτητα, όλα τα πανάρχαια ερείσματα του Ελληνισμού σε γη, νησιά και θάλασσες. Όμως τα δικά μας αφεντικά, οι αγοραστές της συλλογικής μας ύπαρξης Ευρωπαίοι, μας επιβάλλουν να είμαστε σύμμαχοι και με τους εχθρούς μας. Διότι όλοι μαζί, Έλληνες και Τούρκοι και σύμμασος η «Δύση», οφείλουμε να συμμαχούμε απέναντι στον ένα και μέγιστο εφιάλτη της Δύσης: την κάποτε ελληνορωμαϊκή «Οικουμένη», την τελευταία και μοναδική στην Ιστορία πραγμάτωση «αυτοκρατορίας» ελληνικής. Παρονόμασαν αυτή την εξελληνισμένη αυτοκρατορία «Βυζάντιο» και μας έμαθαν να την χιλιόσχοφαντούμε συμπλεγματικά.

Την Τουρκία δεν έχει λόγο να την φοβάται η Δύση – ή έτσι νομίζει. Το απλόκο Ισλάμ συντονίζεται φυσιολογικά με τον νομικισμό του Αυγουστίνου και ο νομισματικός ατομοκεντρισμός του Ακινάτη, σε ε-

πεπτι συσκευασία, είναι αυτό που χρειάζεται οι νηπιώδεις απλοϊκοί νοες. Η Δύση φοβάται μόνο την Αρχαία Ελλάδα στη χριστιανική της συνέχεια – ό,τι μας επέβαλε να ονομάζουμε «Βυζάντιο». Φοβάται τη γνώση ως άθλημα - διακινδύνευση σχέσης, ως προτεραιότητα εμπειρίας, φοβάται την ελευθερία αυθιπέρβασος του ατόμου, δηλαδή την εκκλησία (του δήμου ή των πιστών), την πραγμάτωση της ύπαρξης ως κοινωνίας.

Αυτές όλες τις διαπιστώσεις, που μοιάζουν ίσως αφηρημένες και αυθαίρετες, μπορεί ο καθένας να τις σπουδάσει, χειροπιαστές - ψηλαφητές, στο πολιτικό πεδίο: Στον τρόπο με τον οποίο προσελήφθη το «παράδειγμα» της Δύσης (εκούσια ή ακούσια, εκβιαστικά ή μηχανευμένα) στις κοινωνίες που είχαν προκύψει από τον «μέγα κόσμο» της ελληνικής οικουμένης. Κάθε περίπτωση ελληνοφώνων ή σλαβοφώνων ή λατινοφώνων (ρουμανικής, λ.κ.) παράδοσης απαιτεί ξεχωριστή μέλητη. Είναι σχετικό οπωσδήποτε, αλλά όχι αυθαίρετο, το συμπέρασμα ότι:

Ο τρόπος και στόχος (πολιτισμός) της χριστιανικής «Οικουμένης», με άξονα την κατεχόμενη «Πόλη» - Κωνσταντινούπολη, καταπόθηκε, προοδευτικά και ασυναγώνιστα, από την ισχύ του καινούργιου (ατομοκεντρικού) μοντέλου, που γέννησε η μετά τις βαρβαρικές εισβολές Ευρώπης. Η οδύνη του Οδυσσέα Ελύτη θέλει εκείνη την ελληνική οικουμένη

«ν' αντανακλά όλο φως πάνω στην πίσσα της Ευρώπης... πάνω στους μέλανες δρυμούς, στα τέρατα της Chartres και του Duomo, τους Καρτέσιους και τους Καλβίνους, τους Καντ και τους Μαρξ, τον Πάπα - Θεός σκωρρέει τους» (Τα δημόσια και τα ιδιωτικά, «Ικαρος», σελ. 39).

Μόνο ένας πολύ μεγάλος ποιητής «βλέπει» το παιχνίδι που παίχθηκε, την ανήκεστη καταστροφή που συντελέστηκε, τη μεγάλη στρόφη που πήρε πια η Ιστορία. Σίγουρα, στις ανθρώπινες κοινωνίες τίποτα δεν είναι τελεσίδικο, αλλά, αν διαβάσει κανείς τα ονόματα και γνωρίζει τα πρόσωπα μόνο των υπουργών Παιδείας στην Ελλάδα, από το 1974 («μεταπολιτευση») ως σήμερα, καταλαβαίνει ποιο πρόγραμμα εθνοκτονίας εφαρμόζεται μεθοδικά, με απόλυτη κάλυψη του από την κεντρική εξουσία.

Καμά καταγγελιαδεν αναστέλλει εγκλήματα «κατά του πολιτισμού και της ανθρωπότητας», η παράλληλη (γελία αλλά μεθοδική) καλύτερη μιθριδατισμού εξουδετερώνει ίσως την αυθωρομμία, δεν αναχαιτίζει το κακό καθαυτό. Η φράση Finis Graeciae, ως τίτλος επιφυλλίδας αρχικά και βιβλίου αργότερα, προκάλεσαν το αναγνωστικό ενδιαφέρον μικρού σχετικά αριθμού ανθρώπων, αλλά δεν εμπόδιζαν τη μεθοδική διαφορά όλων των υπουργών Παιδείας, από τον ανεπαρκή Ελευθέριο Βερυβάκη ως τη σημερινή ασχετοσύνη της Νίκης Κεραμέως.

Οδηγός ψήφου 101

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Η πλάνη της σύνθεσης συμβαίνει όταν ένας συνειδητοποιεί πως κάτι είναι αλήθεια για το σύνολο από το γεγονός πως ισχύει για κάποιο μέρος του συνόλου. Το επιχειρήμα εδώ υπαγορεύει πως επειδή κάθε μέρος έχει κάποιο χαρακτηριστικό, τότε το σύνολο πρέπει απαραίτητα να έχει και αυτό το χαρακτηριστικό. Το ίδιο συμβαίνει πάνω κάτω με τα κόμματα και τους υποψηφίους, τους οποίους θα κληθούμε, με την ψήφο μας σήμερα, να εκλέξουμε. Υπάρχουν πρόσωπα με τα οποία η διαφωνία μας μας κάνει να εξάγουμε αρνητικά συμπεράσματα για το κόμμα με το οποίο κατέρχονται και κόμματα με τα οποία η διαφωνία μας μας κάνει να εξάγουμε συγκεκριμένα συμπεράσματα για τους ίδιους. Και στις δύο περιπτώσεις μια μορφή πλάνης της σύνθεσης επαληθεύεται με την ποιοτική διαφορά πως στο κυπριακό σύστημα δεν δικαιούσαι να ψηφίσεις πρόσωπα από παραπάνω του ενός κόμματα. Συνεπώς, η ψήφος σου σε πρόσωπο είναι και ψήφος που καταγράφεται υπέρ του κόμματος με το οποίο κατέρχεται στις εκλογές. Η συζήτηση για μια άλλη μορφή ψηφοφορίας στην Κύπρο διαρκεί πολλά χρόνια χωρίς ωστόσο να έχει διαφοροποιηθεί η λογική του ότι η ψήφος σε πρόσωπο εκτίμηση αποτελεί και ψήφο σε κόμμα με το οποίο ενδέχεται και να διαφωνείς.

Ο ψηφοφόρος, όμως, εμείς δηλαδή, ψηφίζει για πολλούς λόγους πέραν της ιδεολογίας, ορθολογιστικής ή συναισθηματικής. Στο δεύτερο επίπεδο είναι συνεπώς που προκύπτει και πάντα το δίλημμα μεταξύ προσώπων και κόμματος ακριβώς γιατί στο συναισθηματικό αυτό επίπεδο ενέχονται στην εξίσωση σημαντικά στοιχεία: ο θυμός, η οργή, η απογοήτευση. Έντονα δηλαδή συναισθήματα που κάθε άνθρωπος θέλει να τιθασει, να εξωτερικεύσει ή να διαχειριστεί. Προφανώς, οι ψηφοφόροι που σκέφτονται συναισθηματικά είναι και οι πιο ιδεολόγοι: Είτε βλέπουν την παράταξή τους να τους απογοητεύει, είτε εκπλήσσονται που πρόσωπα με τα οποία δεν ταιριάζουν ιδεολογικά ή τους είναι αντιπαθείς να συμπαράτασσονται με το κόμμα τους, είτε τέλος απογοητεύονται ακριβώς γιατί δεν μπορούν να δουλφούν ορθολογιστικά στη λογική του «τι θα πάρω ως αντάλλαγμα για να σε ψηφίσω δεδομένου ότι θέλω αυτό». Το τελευταίο εξάλλου αποτελεί πέραν της ιδεολογίας – και τη βασική λειτουργία όλων των κυπριακών κομμάτων. Η ανάπτυξη μιας πελατειακής σχέσης, η οποία εξυπηρετεί τα μικροσυμφέροντα των ψηφοφόρων έναντι του καλώς εννοούμενου γενικού συμφέροντος.

Ο συνειδητοποιημένος, πολιτικά ενεργός και συναισθηματικός ψηφοφόρος έχοντας απέναντί του τα ψηφοδέλτια των σημερινών εκλογών πολύ πιθανόν να πράξει δύο πράγματα: Ή να απέχει ή να ψηφίσει με κριτήριο το πρόσωπο ή το κόμμα που θα τον κάνει να διαχειριστεί ευκολότερα τα έντονα συναισθήματα της επόμενης ημέρας. Μια λογική του «λιγότερο κακού» που σε προσωπικό επίπεδο θα τον κάνει να αισθάνεται λιγότερο άσχημα, που σε ιδεολογικό επίπεδο θα τον κάνει να αισθάνεται τις λιγότερες τύψεις και που σε συμπεριφορικό επίπεδο θα τον κάνει να νιώσει λιγότερο ιδιό – με την αυστηρώς αριστοτελική έννοια του όρου. Με λίγα λόγια θα βιώσει μια συναισθηματική τραγωδία πνιγμένος στις σκέψεις του γιατί δεν μπορεί να λειτουργήσει σαν τον μέσο συμπατριώτη του – που την επόμενη των εκλογών θα είναι ικανοποιημένος που «προχώρησε η δουλειά του» γιατί ο υποψήφιος του εξελέγη και «θα τον κανονίσει». Υπάρχει διέξοδος από αυτή την συναισθηματικά έντονη περίοδο η οποία κορυφώνεται την Κυριακή των εκλογών; Η απάντηση είναι πως ναι αν δεν υποπέσει στην πλάνη της σύνθεσης και αν, ως ενεργός πολίτης, σκεφτείς με αισιοδοξία.

Η περίοδος εξάλλου των εκλογών και τα αποτελέσματά τους εξάγουν χρήσιμα συμπεράσματα για το μέλλον και για το πως θα μπορούσαν τα πράγματα να βελτιωθούν προς το καλύτερο. Αυτή η αισιοδοξία μπορεί να υπερβεί τον εκνευρισμό από την ορθολογική μείωση των επιλογών ως προς την ψήφο και να μετριάσει την απογοήτευση από την λογική της επιλογής ενός προσώπου από έναν χώρο που δεν συμφωνεί ή την επιλογή ενός χώρου για σκοπούς μιας, προσωπικά οριοθετημένης, ιδεολογικής συνέπειας ή καθαρότητας.

Ο «οδηγός ψήφου 101» είναι περισσότερο μία πρόταση διαχείρισης των συναισθημάτων της επόμενης ημέρας των εκλογών παρά ένας ακριβής οδηγός ψηφοφορίας στη λογική της βελτιστοποίησης της σχέσης κόστους-ωφέλειας – για το γενικό καλό του τόπου. Είναι όμως και μια παραδοχή αισιοδοξίας για όσους αντιλαμβάνονται, στην πλήρη έκτασή του, την πολιτική παρακμή στην πατρίδα μας την Κύπρο και τους κρίσιμους καιρούς που έχουμε μπροστά μας. Συνεπώς, αν τον διαβάσετε αυτή τη στιγμή να πάτε να ψηφίσετε αυτό που θα σας κάνει να αισθάνεστε καλύτερα με τη συνειδησή σας και που θα ζημιώνει, λιγότερο, τον τόπο. Οι αισιόδοξοι άνθρωποι εξάλλου δεν καταβάλλονται εύκολα.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Μέλη της αποστολής από τη Ναμίμπια στο Βερολίνο κατά τη διάρκεια της τελετής αναγνώρισης της γερμανικής γενοκτονίας των Herero και Namaqua.

Εκλογές με φόντο το 2023

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Σήμερα οι βουλευτικές εκλογές! Αν και το σύστημα είναι προεδρικό, οι βουλευτικές έχουν πάντα τη σημασία τους. Για τη σημερινή αναμέτρηση, το κεντρικό ερώτημα αφορά, πρώτο, το πού θα κάτσει η μπίλια των ποσοστών του πρώτου σε ισχύ κόμματος (ΔΗΣΥ), δεύτερο, τι ποσοστά θα σημειώσουν τα μεγαλύτερα σε επιρροή αντιπολιτευόμενα κόμματα (κυρίως ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ) και, τρίτο, ποιος από τα μικρότερα θα ηγηθεί της «τέταρτης» θέσης (Οικολόγοι, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ).

Ειδικότερα: Το κυβερνητικό κόμμα βρίσκεται σε δύσκολη θέση εξαιτίας των αρνητικών επιδόσεων της κυβέρνησης Αναστασιάδη. Το ζήτημα με τα χρυσά διαβατήρια έπληξε καιρική τη συνολική εικόνα του ΔΗΣΥ εξού και οι σοβαρές δημοσκοπικές απώλειές του. Ως απάντηση στη δημοσκοπική καθίζηση, βρέθηκε η φόρμουλα της καθημερινής συμμετοχής Αναστασιάδη στην εκλογική μάχη με περιοδείες, ομιλίες και υποσχέσεις για διάφορα έργα. Καθόλου σοφή ως επιλογή, γιατί αγνοεί πως η αιτία της καθίζησης του ΔΗΣΥ είναι η διαφορά και στο επίκεντρο αυτής βρίσκεται ο ίδιος ο Αναστασιάδης. Η υποθεση του Επιτρόπου Εθελοντισμού Γ. Γιαννάκη (πλαστογραφία σχολικού απολυτηρίου, ψευδείς βεβαιώσεις για πανεπιστημιακό τίτλο) ήρθε στην επιφάνεια στην πιο ακατάλληλη στιγμή για την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Η Ελεγκτική Υπηρεσία έπραξε πολύ σωστά και ερεύνησε τα σχετικά χαρτιά και δημοσιοποίησε τα στοιχεία. Όπως γράφει η εφημερίδα «Ο Φιλελεύθερος» (27/5) ο Γ. Γιαννάκης αμειβόταν με περίπου €5.090 μηνιαίως και το Υπουργικό Συμβούλιο του ενέκρινε ετήσιο επίδομα φιλοξενίας ύψους €2.040 καθώς και χρήση υπηρεσιακού τηλεφώνου και υπηρεσιακού οχήματος.

Το ποσοστό του ΔΗΣΥ δημοσκοπικά βρίσκεται γύρω στο 27% και αυτό είναι πρωτόγνωρο στην ιστορική διαδρομή του κόμματος αυτού. Το ΑΚΕΛ βρίσκεται πολύ κοντά στον ΔΗΣΥ, αλλά παραμένει αναπάντητο το ερώτημα, γιατί

το κόμμα αυτό αδυνατεί να κερδίσει σοβαρούς πόντους στο εκλογικό σώμα και αρκείται να δηλώνει ικανοποιημένο αν πάρει ξανά τα ποσοστά των βουλευτικών του 2016. Είναι προφανές πως για διάφορους λόγους όπως λ.χ. αυτοί που σχετίζονται με την αντίληψη που έχει το ΑΚΕΛ για τη διαχείριση της οικονομίας ή το γεγονός πως στελέχη του βρέθηκαν αναμειγμένα σε διάφορα σκάνδαλα, δυσκολεύει το ΑΚΕΛ να εμφανίσει ένα πιο ελκυστικό πρόσωπο, όταν η κυβέρνηση Αναστασιάδη βρίσκεται ως προς τις επιδόσεις της, στο ναδίρ. Κρίσιμο ζήτημα για τον Ν. Παπαδόπουλο παραμένει το ποσοστό που θα λάβει το ΔΗΚΟ. Ο ίδιος κρέωνει την κρίση και τις αποχωρήσεις τριών βουλευτών του κόμματός του (Βότσης, Προκοπίου, Μουσιούττας) και τη δημιουργία της Δημοκρατικής Παράταξης (ΔΗΠΑ) σε παρακινήσεις που έρχονταν από το Προεδρικό και σε συνεννόηση με τον πρώην πρόεδρο του ΔΗΚΟ Μ. Καρογιάν. Διεκδικώντας τη συγκέντρωση ενός ποσοστού πάνω από το 10%, ο Ν. Παπαδόπουλος διεκδικεί επί της ουσίας τη δυνατότητα να παραμείνει ως μια δυναμη-κλειδί στις εξελίξεις που θα προκύψουν στο δίσταμα που ακολουθεί τις βουλευτικές – προεδρικές Βουλές, δημοτικές εκλογές, Δεκέμβριος 2021, προεδρικές εκλογές, 2023. Οι Οικολόγοι μπήκαν στην εκλογική μάχη με απαιτήσεις, ωστόσο, στη διαδρομή φάνηκε πως δεν είχαν την απαιτούμενη πειθώ για να στηρίξουν τα αρχικά ανοιγήματά τους. Πατώντας σε δύο βάρκες, δεν έπαισαν ότι είχαν στρατηγική διενύνηση, καθώς με την παρακμή «δυσκολίας», γύριζαν στον πεπατημένο λόγο της γενεολογίας και στην προφανή αστοχία πως οι εκλογές για τη Βουλή δεν διασυνδέονται με το Κυπριακό. Η πρακτική του ακροδεξιού σχήματος του ΕΛΑΜ να μην ακολουθεί συγκρουσιακή πολιτική με άλλες πολιτικές δυνάμεις, πιθανώς να το ευνοήσει καθώς γίνεται ο αποδέκτης της ψήφου διαμαρτυρίας μερίδας των ψηφοφόρων του ΔΗΣΥ. Ένα καταγεγραμμένο δημοσκοπικά 3% της εκλογικής δύναμης του ΔΗΣΥ τείνει

προς την επιλογή του ΕΛΑΜ.

Με βάση τα αποτελέσματα θα αρχίσουν ευθύς αμέσως οι διεργασίες για την εκλογή νέου προέδρου της Βουλής και μετά το καλοκαίρι οι συζητήσεις για την επιλογή των προσώπων που θα τρέξουν στις προεδρικές εκλογές του 2023. Η μία παράταξη με επίκεντρο τον ΔΗΣΥ θα μελετήσει τα δεδομένα της σημερινής αναμέτρησης και θα μετρήσει δυνάμεις ενόψει 2023. Ο πρόεδρος του κόμματος του ΔΗΣΥ Αβ. Νεοφύτου προβάλλει ως το φαβορί για την κούρσα της προεδρικής αναμέτρησης αλλά οι «λεπτομέρειες» θα κριθούν στην κλίση απόψε και ενδεχομένως να διαφοροποιήσουν το σκηνικό. Η άλλη, η αντιπολιτευτική παράταξη, θα αναζητήσει λύσεις που να δημιουργούν προϋποθέσεις αλλαγής στη διακυβέρνηση. Απαιτητικό εγχείρημα, καθώς χρειάζονται υπερβάσεις και συγκλίσεις πάνω σε μια διαφορετική προγραμματική βάση. Η επιανάληψη της συνεργασίας ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ με βάση τα παλαιά πρότυπα δεν μπορεί να συστειρώνει την εκλογική τους βάση και, πολύ περισσότερο, δεν είναι αποδεκτή από τις νεότερες, πιο απαιτητικές γενιές. Το πρόσφατο παράδειγμα με την αναπληρωματική εκλογή για τη δημαρχία Αγλαντζιάς και την ήττα της υποψηφιότητας Κόρτα, μιλάει από μόνο του. Βέβαια, είναι πολύ νωρίς να γίνει κάποια εκτίμηση για τη στρατηγική που θα ακολουθήσουν οι βασικοί παίκτες από τον Σεπτέμβριο και μετά. Η μόνη βεβαιότητα είναι πως οι διαβουλεύσεις θα αρχίσουν νωρίτερα από άλλες φορές, καθώς το Κυπριακό έχει ουσιαστικά μπει στο ψυγείο και η ακόμα μία «άτυπη συνάντηση» που υποσχέθηκε ο γ.γ. του ΟΗΕ είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν θα πραγματοποιηθεί κάτω από τις ίδιες περιστάσεις, η προεδρία Αναστασιάδη έχει ουσιαστικά ολοκληρώσει τον κύκλο της εξαιτίας της διαφθοράς, και τέλος, κόμματα που παλαιότερα άργησαν να λάβουν αποφάσεις πλήρως τον τμήμα της απροσπόσις τους.

www.larkoslarkou.org.cy

Για να γυρίσει ο ήλιος της Βουλής

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Το 1960, όταν εγκαθιδρύθηκε η Κυπριακή Δημοκρατία, η Βουλή των Αντιπροσώπων εθεοφείτο για τους γηγέτες των δύο κοινοτήτων περίπου ως ένα επικυρωτικό σώμα, χωρίς καμία ουσιαστική εξουσία. Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος μαζί με τον Φαζήλ Κιουτσιούκ, οι οποίοι στην ουσία μοίραζαν το πολιτικό παιχνίδι, «φιλανθρωπώς» σκεπτόμενοι, έδωσαν το δικαίωμα στους βουλευτές να διατηρούν την προσωπική τους εργασία, εκτός από το δημόσιο και ως δώρο, τους πρόσφεραν αφορολόγητο αυτοκίνητο. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι τις δύσκολες εκθέσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών, επί των νομοσχεδίων, τις συνέτασαν οι ίδιοι οι πρόεδροι των Επιτροπών, πολλές φορές με χειρόγραφο κείμενο. Σήμερα για τη σύνταξη μιας έκθεσης απαιτείται κοπιώδης εργασία πολλών τεχνοκρατών. Χαρακτηριστικές

ήταν οι περιπτώσεις βουλευτών κυρίως πριν από το 1974, οι οποίοι δεν άνοιγαν το στόμα τους για να μιλήσουν, αλλά παρακολουθούσαν τι ψήφισαν οι αρχηγοί και σήκωναν ανάλογα το χέρι τους. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι σημαντικές «πονρές» αποφάσεις, λαμβάνονταν είτε στην Αρχιεπισκοπή, είτε στα γραφεία του γιατρού Κιουτσιούκ και απλά υλοποιούνταν με έγερση των χειρών των βουλευτών. Όσοι είχαν την ευκαιρία ή το «βίσιτο» να διαβάσουν πρακτικά των συνεδριάσεων των τριών πρώτων χρόνων λειτουργίας της Βουλής, κατανοούν πολύ εύκολα τους λόγους για τους οποίους, από το 1964 μέχρι σήμερα, συζητούμε ακόμη το Κυπριακό.

Τα χρόνια πέρασαν και η Βουλή των Αντιπροσώπων, από επικυρωτικό σώμα, μετατράπηκε σε «κυβερνώσα Βουλή», αλλά χωρίς να έχει τη γραφειοκρατία της εκτελεστικής εξουσίας. Αποτέλεσμα είναι να πέφτει σε χοντρές γκάφες, πα-

ρασυρόμενη από θέσεις και υποσχέσεις «πονηρούληδων» προέδρων, γενικών διευθυντών και άλλων αξιωματούχων του κράτους. Τα παραδείγματα είναι αμέτρητα, με κορυφαία την «παγίδα» για το κούρεμα των καταθέσεων, όπου ο πρόεδρος φαινομενικά απέτυχε να πείσει τους αρχηγούς των κομμάτων, την ώρα κατά την οποία άλλα έλεγαν και άλλα διαβεβαίωναν τους βουλευτές κάποιοι χρυσοπληρωμένοι και τάχα «σοφοί» τεχνοκράτες. Μεγάλη γκάφα ήταν και οι εγκρίσεις δεκάδων εκατομμυρίων για τις Κυπριακές Αερογραμμές, ύστερα από διαβεβαιώσεις «ευπόληπτων» αξιωματούχων, οι οποίοι απλά εξαφανίστηκαν μετά την κατάρρευση της κρατικής εταιρείας. Μεγάλη «παγίδα» ήταν και η ιστορία του σκανδάλου του χρηματιστηρίου, μια χούφτα παμπόνηρων ανθρώπων, άρπαξε τις οικονομίες ζωής, σχεδόν όλων των Κυπρίων. Μεγάλη «παγίδα» αποτελεί και η ιστορία του «υπερόπλου» των διαταγμάτων

για τον κορωνοϊό, για τα οποία ένας άνθρωπος ασκεί ουσιαστικά χωρίς έλεγχο, ταυτόχρονα νομοθετική και εκτελεστική εξουσία.

Η νέα Βουλή των Αντιπροσώπων καλό είναι να προβληματιστεί σοβαρά και να ψηφίσει πραγματικά μέτρα ελέγχου της εκτελεστικής εξουσίας και σίγουρα τις απόψεις του «πειρασμού» της ανάληψης ευθυνών, που δεν της ανήκουν. Δεν είναι λίγοι οι «πονηρούληδες» πρόεδροι και υπουργοί, οι οποίοι, αντί να έχουν το θάρρος να αναλάβουν τις ευθύνες τους, ριχνουν τις «καυτές» πατάτες στη Βουλή. Καλό είναι να θεσμοθετηθεί και η αρχή, ότι καμία κοινοβουλευτική επιτροπή δεν θα αναλαμβάνει ευθύνη να λύσει διαφορές ομάδων συμφερόντων, όταν τα Υπουργεία αδυνατούν να κάνουν τη δουλειά τους. Ακόμη κανένας αρχηγός κόμματος δεν θα πρέπει να συναντά υπουργούς, για θέματα τα οποία συζητούνται στη Βουλή. Είναι τραγικό υπουργοί να αδυνατούν να

υπερασπιστούν τις αποφάσεις τους και να ξεκινούν παζάρια πίσω από κλειστές κοιματικές πόρτες. Καλό θα είναι να υπάρξει προβληματισμός και για τις ανοικτές στα Μέσα Ενημέρωσης, συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών, αφού πολλές φορές χρησιμοποιούνται για να κατασπαράξουν πολιτικούς αντιπάλους ή για να κατατρομοκρατήσουν υπουργούς και τεχνοκράτες ή το χειρότερο για να μαζέψουν ψήφους.

Το πιο σημαντικό ίσως μέτρο, το οποίο θα πρέπει να προβληματίσει το νέο κοινοβούλιο είναι ο περιορισμός των θηλείων και του χρόνου υπηρεσίας των ανεξάρτητων αξιωματούχων του κράτους. Διαθέτουν εξουσίες ανάλογες με τα διατάγματα των υπουργών Υγείας και Εργασίας και δεν υπόκεινται ουσιαστικά σε κανένα έλεγχο. Κυριότερο παράδειγμα ο πανίσχυρος γενικός εισαγγελέας, ο οποίος μπορεί και αναστέλλει ακόμη και ποινικές διώξεις, ο γενικός ελεγκτής,

ο γενικός λογιστής και ο αρχηγός της Αστυνομίας. Καλό θα είναι να θεσμοθετηθεί και διαδικασία έγκρισης των διορισμών των υπουργών και όλων των αξιωματούχων, από τους αντιπροσώπους του λαού, πρακτική η οποία εφαρμόζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Με άλλα λόγια, να φοβάται ο εκάστοτε πρόεδρος, ότι μπορεί να γίνει ρεζίλι, αν επιλέξει ένα μη ικανό συνεργάτη. Σήμερα ορισμένοι διορισμένοι «μαθαίνουν» στην πλάτη του λαού και με τεράστιο οικονομικό κόστος για τους φορολογούμενους. Αλλά και όπως εμπνεύστηκε ο Οδυσσέας Ελύτης: «Πα να γυρίσει ο ήλιος θέλει δουλειά πολλή / Θέλει νεκροί χιλιάδες να 'ναι στους τροχούς / Θέλει κι οι ζωντανοί να δίνουν το αίμα τους...» Και σίγουρα για να γυρίσει ο ήλιος του Κοινοβουλίου, ο οποίος αποτελεί και το σήμα κατατεθέν του Σώματος, θέλει δουλειά πολλή...

kaparispan@yahoo.gr

Οι απαιτήσεις της τουρκικής πλευράς

Του δρος ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΑΣ

Οι απαιτήσεις της Τουρκίας για κυριαρχία και δύο κράτη δεν είναι καινούργια τοποθέτηση. Ο ΟΗΕ, η ΕΕ δεν έχουν πεισθεί ακόμη ότι για τη δική μας πλευρά αλλά και ολόκληρο τον κόσμο, κάτι τέτοιο είναι παράλογο και ανεπιτρεπτό. Ο Ραούφ Ντενκτάς από τη δεκαετία του 1960 μιλούσε για δύο «λαούς» και ξεχωριστό δικαίωμα «αυτοδιάθεσης». Ξεκινούσε όμως πάντοτε, όπως τώρα και ο Ερντογάν και ο Τατάρ ότι στο πέρας των αιώνων στην Κύπρο ζούσε ένας πληθυσμός που αποτελείτο από μια ελληνική πλειοψηφία του 80% και μια τουρκική μειοψηφία του 18%, και που μαζί αποτελούσαν επίσημα από το 1960 τον λαό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το ότι έτσι είχαν τα πράγματα αποδεικνύεται από τη χαρτογραφία του μεσαίωνα και εντεύθεν που δείχνει παραστατικά ότι τα τοπωνύμια ήταν όλα για αιώνες στην ελληνική γλώσσα από την Ενετοκρατία ως και το 1974. Ας το έχει υποψη τον ο κ. Τατάρ και ότι τα ιστορικά στοιχεία δεν αλλοιώνονται. Μόνο με το βίαιο διαχωρισμό που επέβαλε με βάρβαρη στρατιωτική βία του 1974 η Τουρκία επιχειρείται η παρακάραξη της ιστορίας και ο βιασμός των δημογραφικών δεδομένων.

Ο Χάρτης των Η.Ε. ομιλεί παντοειδώς για την ισότητα των κρατών (Preamble, «...equal rights ... of nations large and small...»). Στο Άρθρο 1(2) ομιλεί για την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ κρατών βασισμένων στο σεβασμό της αρχής «ίσων δικαιωμάτων...». Στο Άρθρο 2(1) αναφέρει ότι ο ΟΗΕ βασίζεται στην αρχή της «κυριαρχικής ισότητας όλων των μελών του» (sovereign equality of all its members). Θα περιοριστώ μόνο στην «κυριαρχική ισότητα των μελών του ΟΗΕ». Κατά τη σχετική διάταξη που αποτελεί και αναγκαστικό δικαίο (jus cogens) κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα της ίδιας «ισότητας δικαιούσης», καθώς απαγορεύει να διατηρείται οποιοδήποτε ειδικό καθεστώς σε οποιοδήποτε κράτος μεγάλο ή μικρό. Ακόμη στο ίδιο Άρθρο αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν τα δικαιώματα και τα πλεονεκτήματά τους από τον Χάρτη με «καλή πίστη» και χωρίς τη χρήση ή απειλή χρήσης βίας. Όλες οι διατάξεις του Άρθρου 2 αποτελούν επίσης αναγκαστικό διεθνές δικαίο. Η Τουρκία ελέγχεται ότι κατά παράβαση τέτοιων αναγκαστικών κανόνων και πασιφανώς κακόποτα συμπεριφέρεται έναντι άλλου ισότιμου μέλους των Η.Ε., την Κυπριακή Δημοκρατία. Προσπαθεί να εξηγήσει τον Χάρτη των Η.Ε. σύμφωνα με δικούς της κανόνες. Οποια αναίεδια έναντι της διεθνούς κοινότητας.

Μία από τις έκτονες πράξεις της είναι φυσικά η παράνομη στρατιωτική εισβολή και η συνεχιζόμενη κατοχή τμήματος ενός ισότιμου και κυρίαρχου μέλους των Η.Ε. Η κατοχική δύναμη δεν επέδειξε κανέναν σεβασμό στα διαδοχικά ψηφίσματα της Γ.Σ. κα του Σ.Α. (3212/74, 37/253/74, 353/74, 361/74, 361/74, 367/75, 367/75 541 και 550. Με τη μέθοδο των διαδοχικών διαπραγματεύσεων έχοντας πάντα στα σχέδιά της τον πλήρη έλεγχο της Κύπρου πέτυχε και λόγω της δικής της επιθυμίας για λύση και επανένωση του νησιού μας, διάφορες βαθμιαίες υποχωρήσεις όσον αφορά την αναβίωση του κατοχικού καθεστώτος.

Πρώτα τα κείμενα του Σ.Α. ομιλούν για διαπραγματεύσεις «πάνω σε ίση βάση», ΓΣ 3212, το ίδιο στο Ψήφισμα του Σ.Α. 367/75. Ήταν δηλαδή «ισότιμη» συμμετοχή στις συνομιλίες.

Μετά τα ψηφίσματα 541 και 550 φτάσαμε ακολούθως στις κοινές προτάσεις του Εθνικού Συμβουλίου του Ιανουαρίου και του 1989. Εκεί διαλαμβάνεται κάτω από τον τίτλο «Περιφέρειες» ότι θα υπάρχουν δύο υπό τη διοίκηση

κάθε κοινότητας που θα «έχουν ισότιμη υπόσταση και οι περιφερειακές κυβερνήσεις θα είναι ισότιμες η μία έναντι της άλλης...», δηλαδή ισότητα ανάμεσα στα ομόσπονδα κρατίδια (federated states), μιας «κανονικής ομοσπονδίας». Δεν γνωρίζαμε τότε που θα κατέβηκαν οι δικές μας προτάσεις. Αποφασιστική καμπή για την αλλαγή όσον αφορά την «ισότητα» ήταν το Ψήφισμα 649 του Σ.Α. που ομιλεί για συνεργασία των δύο πλευρών στις συνομιλίες με τον γ.γ. πάνω σε «ισότιμη βάση» και τα δύο «ομόσπονδα κράτη θα είναι «πολιτικά ισότιμα». Ακόμη με αναφορά στις συμφωνίες 1977 και 1979 λέγει ότι οι ηγέτες δεσμεύτηκαν να «εγκαθιδρύσουν» ομοσπονδία κλπ. ενώ οι συμφωνίες ομιλούν για «αναζήτηση» της. Το σημαντικό είναι η αναφορά σε «πολιτικά» ισότητα για πρώτη φορά. Περιέχει και άλλα στοιχεία το Ψήφισμα 649 θετικά και αρνητικά, όμως το βασικό του στοιχείο της πολιτικής ισότητας επιβεβαιώνεται ήδη στην έκθεση του γ.γ. (S/21183-8.3.1990) εκδόθηκε αμέσως μετά την αποτυχία των συνομιλιών Βασιλείου-Ντενκτάς, της Νέας Υόρκης. (Βλ. και Ψήφισμα 367 παρ. 2).

Το Ψήφισμα 716/1991 με υιοθέτηση της Έκθεσης του ΓΓ (παρ. 11), με δική μας συμμετοχή ή ανοχή, αναφέρεται «σε ένα κράτος που να αποτελείται από δύο πολιτικά ισότιμες κοινότητες» και παραπέμπει στην έκθεση του ΓΓ S/21183/1990. Δε χρειάζεται να επαναλάβω το περιεχόμενο της σχετικής παραγράφου 11 που αποτελεί βασική διαφωνία όσον αφορά την ερμηνεία της «αποτελεσματικής συμμετοχής» και των δύο «πολιτικά ισότιμων κοινοτήτων» σε όλα τα όργανα και τις αποφάσεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Επεκτείνεται έτσι η ισότιμη συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις για πρώτη φορά σε «πολιτικά ισότιμη» και «αποτελεσματική συμμετοχή» σε όλα τα όργανα και τις αποφάσεις του μελλοντικού ομοσπονδιακού κράτους, υιοθετώντας πλήρως το περιεχόμενο της έκθεσης του ΓΓ. Διερωτώμαι με ποια αιτιολογία δεχθήκαμε ή ανεχθήκαμε αυτές τις διατυπώσεις.

Και τώρα τι απαιτεί η τουρκική και τουρκοκυπριακή πλευρά; Αναγνώριση του κατοχικού μορφώματος, της υποτελής τοπικής διοίκησης της κατοχικής δύναμης και ομοσπονδία μετά. Επιτρέφουμε στις απαιτήσεις Ραούφ Ντενκτάς της δεκαετίας του 1970. Κάνουμε ήδη πολλές υποχωρήσεις στην επιδίωξη μας για επανένωση του νησιού μας και οφείλουμε να τη διεκδικούμε συνεχώς. Αν, και τώρα, με δική μας συναίνεση ή ανοχή δεχθούμε ακόμη και να συζητήσουμε την απαίτηση τους τότε βάζουμε εμείς οι ίδιοι την ταφόπλακα του κράτους, της Κυπριακής Δημοκρατίας. Τουρκία και τ/κ πλευρά δεν ικανοποιούνται πλέον με τη συζήτηση και λύση των στοιχείων της «Ομοσπονδίας» αλλά επιδιώκουν πλήρη και μόνιμο έλεγχο του κράτους μας, μέλους του ΟΗΕ, της Ε.Ε. του ΣτΕ κ.λπ. και δεν αποκλείω αν ακόμη επιδιώκουν την εξαφάνιση του προαιώνιου ελληνικού στοιχείου από την Κύπρο. Λέχθηκαν πολλά σε άλλα δημοσιεύματα, όμως ομοιοδότητες παραιτέρω υποχωρήσεις ή ανοχή και συζήτηση των νέων απαράδεκτων απαιτήσεων της κατοχικής Τουρκίας αποτελεί αυτοκαταδίκη σε μόνιμη αιχμαλωσία και τολμά να πω θα αποτελεί παράδοση άνευ όρων.

Ο ΟΗΕ, η Ε.Ε. αλλά και τα μέλη του Σ.Α. και το ίδιο συλλογικά, καθώς και το Συμβούλιο και η Επιτροπή της Ε.Ε., οφείλουν να στηρίξουν τη μικρή Κυπριακή Δημοκρατία που αποτελεί, με βάση τον Χάρτη των Η.Ε. «ισότιμο και κυρίαρχο μέλος του ΟΗΕ», όπως αναφέρει στο Προοίμιο του, και όχι μόνον, όπως και στα άρθρα 1(2) και 2(1) του Χάρτη. Ή μήπως οι μεγάλοι κατάρχησαν τον Χάρτη για μικρά κράτη;

Φιλικές προς το περιβάλλον μεταφορές

Του ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Η Νορβηγία είναι η μεγαλύτερη χώρα στην Ευρώπη στην παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεργάζεται με την σκανδιναβική χώρα μέσω του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου σε κοινωνικούς, οικονομικούς, εμπορικούς, αναπτυξιακούς, περιβαλλοντικούς και σε άλλους τομείς. Αν και η Νορβηγία δεν είναι μέλος της Ε.Ε., θα μπορούσε να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση για τις χώρες – μέλη της Ε.Ε. στον τομέα της προώθησης της υδροηλεκτρικής ενέργειας. Τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα έχουν ξεπεράσει σε πωλήσεις τα υβριδικά και τα παραδοσιακά αυτοκίνητα, αφού γύρω στο 50% του συνολικού στόλου των νορβηγικών ιδιωτικών οχημάτων είναι πλέον ηλεκτροκίνητα. Η Νορβηγία έχει θέσει ως βασικό στόχο την παραγωγή μηδενικών ρύπων μέχρι το 2025, την ίδια στιγμή που η Ε.Ε. στοχεύει στην κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050. Για να μπορέσει όμως η Κυβέρνηση της μικρής σκανδιναβικής χώρας των 5 εκατομμυρίων κατοίκων περίπου να πετύχει αυτό τον στόχο, προσφέρει κίνητρα στους πολίτες. Οι Νορβηγοί ιδιοκτήτες ηλεκτροκίνητων οχημάτων απαλλάσσονται από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, όπως επίσης και από τους φόρους διοξειδίου του άνθρακα και οξειδίου του αζώτου που επιβάλλονται σε κατόχους οχημάτων που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο και πετρέλαιο. Επιπρόσθετα, μπορούν να περνούν τα διόδια χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση, να χρησιμοποιούν τις ειδικές λωρίδες λεωφορείων για αποφυγή της πυκνής κυκλοφοριακής κίνησης αλλά και να μεταφέρουν δωρεάν τα οχήματά τους με νορβηγικά πλοία.

Σύμφωνα με στοιχεία της εφημερίδας «Οικονομική Καθημερινή», το νορβηγικό Κοινοβούλιο αποφάσισε πρόσφατα τη θέσπιση κανονισμού για κυκλοφορία μόνο καινούριων ηλεκτρικών οχημάτων μέχρι το 2025. Αυτή η απόφαση βρίσκει σύμφωνη τη συντριπτική πλειοψηφία των Νορβηγών, οι οποίοι εμπιστεύονται τις περιβαλλοντικές προτάσεις της Κυβέρνησης. Σε μια άλλη χώρα τώρα, τη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη της Ε.Ε., την Γερμανία, σχεδιάζονται εδώ και κάποια χρόνια τρένα με κυψέλες υδρογόνου. Η Γερμανία έχει θέσει ως στόχο την σταδιακή αντικατάσταση όλων των πετρελαιοκίνητων τρένων της γερμανικής εταιρείας σιδηροδρόμων Deutsche Bahn,

μέχρι το 2024. Τα 1300 περίπου ολοκαινούρια τρένα υδρογόνου θα κοστίζουν γύρω στα 5–10 εκατομμύρια ευρώ το ένα. Εμπνευστής αυτής της πρωτοποριακής ιδέας είναι Γαλλική εταιρεία, η οποία σχεδίασε τα γρήγορα τρένα TGV στη Γαλλία. Η κίνηση τους θα επιταχύνεται εξ ολοκλήρου με υδρογόνο, μπαταρία ή ηλεκτρικό ρεύμα που θα διοχετεύεται από υπερυψωμένα καλώδια και θα αναπτύσσουν ταχύτητα μέχρι 160 χιλιόμετρα ανά ώρα καλύπτοντας μια απόσταση μέχρι 600 χλμ. με προοπτική τα 1000 χλμ. στο μέλλον, χωρίς ανεφοδιασμό. Η νέα επαναστατική τεχνολογία στις δημόσιες μεταφορές μπορεί να είναι ακριβή, αλλά η συνεχής μόλυνση του περιβάλλοντος μας επιβάλλει να εφοδιστούμε πιο φιλικές και αθόρυβες λύσεις που θα προστατεύουν τους κατοίκους από την πχορύπανση.

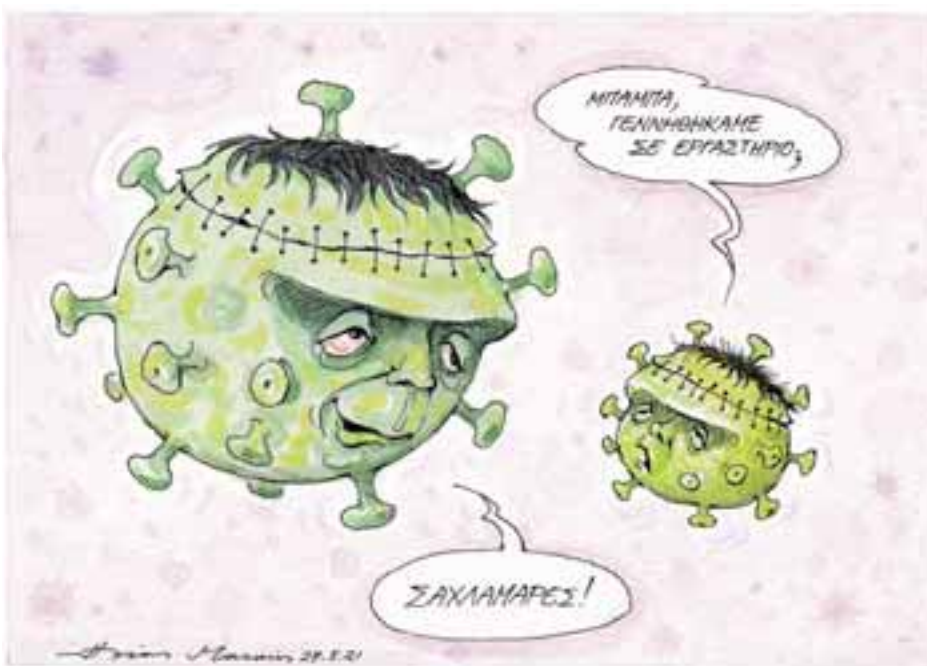
Ενδεικτική είναι επίσης η χρήση καυσίμων τελευταίας τεχνολογίας στα καινούρια τρένα τα οποία είναι εφοδισμένα με κυψέλες, οι οποίες παράγουν ηλεκτρισμό σε συνδυασμό υδρογόνου και οξυγόνου, αφήνοντας ως υποπροϊόντα στο περιβάλλον μόνο ατμό και νερό. Τα νέα μέσα μαζικής μεταφοράς εκπέμπουν με

αυτό τον τρόπο χαμηλούς ή μηδενικούς ρύπους, δεν μολύνουν το περιβάλλον και μπορούν να χαρακτηριστούν ως τα ανερχόμενα πράσινα μεταφορικά μέσα.

Όπως στη Νορβηγία έτσι και στη Γερμανία, οι πολίτες έχουν αγαπήσει αυτή την πρωτοβουλία των κεντρικών Κυβερνήσεων, έχοντας πάντα ψηλά στη συνείδησή τους την προστασία του περιβάλλοντος και τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής. Τόσο τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, όσο και τα υδροκίνητα τρένα, θα φέρουν ριζικές αλλαγές στον τομέα των σύγχρονων μεταφορών. Ευελπιστούμε ότι στο άμεσο μέλλον θα ευαισθητοποιηθούν κι άλλες χώρες, ιδιαίτερα οι πιο ρυπογόνες και θα παραδειγματιστούν από τα πιο πάνω παραδείγματα. Η προστασία του περιβάλλοντος μας αφορά όλους και θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι, αν δεν λάβουμε άμεσα μέτρα για προστασία του πλανήτη, οι ασθένειες και οι πανδημίες θα αυξάνονται συνεχώς και οι άνθρωποι θα ταλαιπωρούνται με αναπνευστικά και άλλα σοβαρά προβλήματα υγείας.

Ο κ. Αντρός Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

Ο κ. Αντρός Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Αντιπροσώπευση και δημοκρατία (II)

Οι δεκαετίες του 1930 και του 1940 έχουν συνδεθεί τόσο με μια αντιφιλελεύθερη ρητορική όσο και με μια λυσσαλέα μάχη εναντίον της αντιπροσώπευσης και της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Οι επικριτές του θεσμού της αντιπροσώπευσης της εποχής εκείνης ταύτιζαν το κοινοβούλιο και τη φιλελεύθερη ολιγαρχία με τον φιλελεύθεροισμό. Ο βασικός κριτικός ενόχος Carl Schmitt, για παράδειγμα, υποψιφίζονταν στο γεγονός ότι οι αντιπρόσωποι δεν ήταν πλέον άτομα ικανά για πολιτική σκέψη και πολιτικό διάλογο. Δεν διαλέγονταν ανοιχτά με τους συναδέλφους τους αλλά, έχοντας πάντα προσωπική ατζέντα, είτε υπηρετούσαν τα προσωπικά τους συμφέροντα είτε επιδίωκαν αποσπασμό οφάνη για την κλίκα ή την τάξη τους. Η μειωμένη πολιτική αντιληψη των αντιπροσώπων, η ανικανότητα κριτικής σκέψης και εμπιστοσύνης της λογικότητας διαδικασίας του διαλόγου σηματοδοτούσαν για τον Schmitt και τους υποστηρικτές του το τέλος του φιλελεύθερου κοινοβουλευτισμού. Δυστυχώς, τα παραπάνω επιχειρήματα συντελέσαν με τον πλέον οδυνηρό τρόπο στην άνοδο των πιο διεφθαρμένων ολοκληρωτικών καθεστώτων. Δεν είναι λίγοι οι στοχαστές που βλέπουν τη σημερινή πολιτική της καταγγελίας του κοιματικού συστήματος ως τη θλιβερή επανάληψη της περασμένης, αλλά όχι ξεχασμένης εκείνης εποχής. Αυτό που έχει σημασία εδώ είναι να κατανοήσουμε σε ποιο κοινοβουλευτικό σύστημα στόχευαν οι επικριτές της εποχής εκείνης και σε ποιο στοχεύουν σήμερα. Όπως έδειξε ο Bernard Manin, το αντιπροσωπευτικό μας σύστημα

δεν είναι ένα και ενιαίο. Ενώ δηλαδή κατά την πρώτη περίοδό του, το αντιπροσωπευτικό σύστημα ήταν φιλελεύθερο-ολιγαρχικό, κατά την ωριμότητά του, στα μεταπολεμικά κυρίως χρόνια, έγινε κοιματικό. Η κριτική των στοχαστών των δεκαετιών του μεσοπολέμου στράφηκε αναφανδόν εναντίον της ολιγαρχικής-φιλελεύθερης μορφής του. Το κοινοβούλιο, που δεν γνώριζε ακόμη τα μεγάλα μαζικά κόμματα, απαρτιζόταν από επιφανείς πολίτες, οι οποίοι και συγκροτούσαν την αριστοκρατία της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής των μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών. Με τη λήξη όμως του 19ου αιώνα, η καθολική ψήφος και τα μαζικά κινήματα έδωσαν τέλος στην ολιγαρχική αυτή παράδοση, με αποτέλεσμα στα έδρα των κοινοβουλίων να εμφανίζονται πλέον πρόσωπα της καθημερινότητας, τα οποία προσδιείχαν μάλλον στον άστατο χαρακτήρα του πλήθους που τους εξέλεγε παρά στον ιδεατό τύπο εθνικού αντιπροσώπου. Τη λύση στο πρόβλημα αυτό έδωσε μεταπολεμικά το σταθερό κοιματικό-ιδεολογικό σύστημα. Η φιλελεύθερη αριστοκρατία και ο διάλογος μεταξύ ατόμων στο κοινοβούλιο παρέδωσαν τη σκυτάλη στον κοιματικό πλουραλισμό και στον ευρύτερο πολιτικό και κοινωνικό διάλογο μεταξύ των διαφορετικών ιδεολογιών και οραμάτων των κοιματικών παρατάξεων. Ήταν οι εποχές παραγωγής πολιτικού λόγου και θεωριών, οραμάτων και κριτικών σκέψης από το σύνολο του πλουραλιστικού πολιτικού συστήματος.

Η δεύτερη αυτή περίοδος άρχισε να φθίνει με την παρακμή της ποιότητας του ιδεολογικού διαλόγου. Έφτασε στο τέλος της, όταν αμβλύθηκαν οι διαφορές σε τέτοιο

οσμείο που τα αντίπαλα στρατόπεδα συναντήθηκαν στον χώρο του πολιτικού κέντρου. Ο πάντοτε κείριος Κορνήλιος Καστοριάδης είχε κατανοήσει τη συνάντηση αυτή ως «Άνοδος της ασπμαντότητας» (1996). Ο Καστοριάδης καυτηρίαζε τον εγκλωβισμό του κοινωνικού διαλόγου στα πρότυπα και τις αντιπαράθεσεις του παρελθόντος και την απομάκρυνσή του από την ουσιαστική σκέψη και προοπτική για το μέλλον. Σήμερα η δύσκολη καθημερινότητα των πολιτών τους αποκλείει όλο και περισσότερο από τη δημοκρατική ανάγκη για πολιτικό στοχασμό και συμμετοχή στον κοινωνικό διάλογο. Ήδη από το 1996 το αντιπροσωπευτικό μας σύστημα είχε αρχίσει να παίρνει τη χαρακτηριστική μορφή που έχει σήμερα, δηλαδή τον στρεβλό κοινωνικό και πολιτικό διάλογο μέσα από τα κανάλια των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης και δικτύωσης. Αυτό που αλλάζει στη νέα τεχνολογική μας εποχή είναι ο τρόπος που διεξάγεται ο κοινωνικός διάλογος.

Βρισκόμαστε σε ένα σταυροδρόμι σημαντικών διεργασιών στον τρόπο αντιπροσώπευσης. Η στείροτητα του ιδεολογικού-κοιματικού διαλόγου γίνεται εμφανής από τον τρόπο με τον οποίο τα ίδια τα κόμματα και οι μηχανισμοί προπαγάνδας τους ασκούν κριτική στους εκλογικούς αντιπάλους τους. Δεν κατηγορούν την ιδεολογία των αντιπάλων τους, αλλά κυρίως τον πρακτικό τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα καθημερινά προβλήματα. Από την άλλη πλευρά, το τέλος των ιδεολογιών, επιφέρει μια εν μέρει επιστροφή στο παλιό φιλελεύθερο-ολιγαρχικό ιδεώδες των κοιματικών ανεξάρτητων ή υπερκοιματικών, «τίμιων και ικανών» αντιπροσώπων. Ενώ δηλαδή την εποχή της ακμής του κοιματικού

συστήματος ο κοινωνικός φακός εστίαζε στις επιδόσεις του κόμματος και βάσει αυτών έκρινε τους εκάστοτε βουλευτές, σήμερα το ενδιαφέρον στρέφεται στον έλεγχο των βουλευτών προκειμένου να κριθεί η επιτυχία της κοιματικής παράταξης. Αυτό έχει μοιραία αλλάξει τη μορφή του διαλόγου ανάμεσα στους πόλους της πολιτικής εξουσίας και την κοινωνία. Οι πολίτες και επιδοξοί ψηφοφόροι δεν αρκούνται στις εξαγγελίες των ιδεολογικών αρχών και στα οργανωμένα πολιτικά προγράμματα, αλλά αξιολογούν από τους αντιπροσώπους να τοποθετηθούν πάνω σε συγκεκριμένα θέματα της καθημερινότητάς τους, τα οποία ως επί το πλείστον επιβάλλονται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ενημέρωσης. Η ψήφος είναι περισσότερο επιδοκιμασία ή αποδοκιμασία των πρακτικών λύσεων που προτείνουν οι υποψήφιοι για καθημερινά προβλήματα, παρά έκφραση εμπιστοσύνης σε ένα πολιτικό κόμμα ή έναν ιδεολογικό φορέα. Ο κίνδυνος να εγκλωβιστούν οι πολιτικές παρατάξεις σε αυτό το παιχνίδι της ασπμαντότητας είναι μεγάλος. Περισσότερο από ποτέ, τα κόμματα και οι κοιματικοί μηχανισμοί καλούνται να αντιδράσουν σ' αυτή την «άνοδο της ασπμαντότητας» με την άρθρωση και την επαναστατική πολιτική τους να ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις της ανθρωπότητας και στα αιτήματα της ευρωπαϊκής κοινωνίας του μέλλοντος: την «πράσινη» οικονομία και την κοινωνική ποιότητα της δημοκρατίας.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάκης είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Η Τελωνειακή Ένωση πάει προς αναβολή

Δεύτερες σκέψεις από Ε.Ε. για Τουρκία

Του ΠΑΝΑΥΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

«Αναβολή τακτικής» φαίνεται να παίρνει η «αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης» της Τουρκίας. Όπως πληροφορείται η «Κ», η πλάστιγγα τείνει να γύρει αρνητικά στη λήψη άμεσων πολιτικών αποφάσεων για δρομολόγηση της διαδικασίας, στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου, χρονικό σημείο στο οποίο η Ε.Ε. εμφανίζεται πλέον να επικεντρώνεται αποκλειστικά στο ζήτημα της νέας οικονομικής ένωσης προς το καθεστώς Ερντογάν, για το προσφυγικό. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι εάν τελικά οριστικοποιηθεί η τάση για αναβολή της λήψης απόφασης τον Ιούνιο αναφορικά με την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, το ζήτημα θα εξακολουθήσει να διατηρείται ζεστό, μέσω και αναφορών στα Συμπεράσματα, κάτι που επιδιώκει το Βερολίνο, προκειμένου να κρατήσει ικανοποιημένο τον Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος πάντως δεν είναι βέβαιο πώς θα εκλάβει μια τέτοια ενδεχόμενη εξέλιξη. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο κύκλοι στην έδρα της Ε.Ε. καθιστούν σαφές ότι η δρομολόγηση αποφάσεων για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας «δεν εγκαταλείπεται, αλλά ενδέχεται να μετατεθεί μετά το καλοκαίρι». Κάτι που αποδίδεται σε «λόγους τακτικής», καθώς όπως συναφώς πληροφορούμαστε, τρεις τουλάχιστον παράγοντες επιπλέον αρνητικά τη λήψη άμεσων πολιτικών αποφάσεων για δρομολόγηση της διαδικασίας αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου:

1) Βερολίνο και Βρυξέλλες φέρονται να θεωρούν ότι στο επίκεντρο της επικείμενης Συνόδου Κορυφής, στις 24-25 Ιουνίου, πρέπει να είναι η δρομολόγηση της έγκρισης της νέας οικονομικής στήριξης της Τουρκίας, για το προσφυγικό. Αν και επί του προκειμένου δεν έχει διατυπωθεί επιφύλαξη από τα 27 κράτη-μέλη, εντούτοις καταγράφονται εντονότερες διαφωνίες για τη «γραμμή» από την οποία θα προέλθει η νέα χρηματοδότηση της Άγκυρας, με ποσά που όπως πληροφορούμαστε θα κυμανθούν περί τα 5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τα πλείστα κράτη-μέλη ζητούν όπως όλο το ποσό προέλθει από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό 2021-2027. Κάτι που η Κομισιόν θεωρεί ως αδύνατο, καθώς τα περιθώρια του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) της Ε.Ε., δεν παρέχουν μια τέτοια δυνατότητα και ως εκ τούτου καλεί τα κράτη-μέλη να βάλουν το χέρι στην τσέπη και να συμβάλουν μέσω των εθνικών τους προϋπολογισμών. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», το ζήτημα παραπέμφθηκε στην πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, η οποία θα παρουσιάσει συγκεκριμένες ιδέες και προτάσεις, προκειμένου να δρομολογηθεί άμεσα το πρώτο «δώρο» της Ε.Ε. προς την Τουρκία. Ενδεχομένως στο πλαίσιο μιας μεικτής προσέγγισης, με ένα μέρος του ποσού να καλύπτεται από το ΠΔΠ και το υπόλοιπο από εθνικές συνεισφορές κρατών-μελών. Σημειώνεται ότι η Κυπριακή Δημοκρατία θα διαχωρίσει τη θέση της και στο ζήτημα της οικονομικής ένωσης προς την Τουρκία (βλέπε άλλη στήλη).

Βερολίνο και Βρυξέλλες φέρονται να θεωρούν ότι στο επίκεντρο της επικείμενης Συνόδου Κορυφής, στις 24-25 Ιουνίου, πρέπει να είναι η δρομολόγηση της έγκρισης της νέας οικονομικής στήριξης της Τουρκίας, για το προσφυγικό.

Η Ε.Ε. αναγνωρίζει ότι η Άγκυρα δεν έχει κάνει όσα οφείλει προκειμένου να της παραχωρηθεί άμεσα όλο το πακέτο της «θετικής ατζέντας» και συνεπώς προκρίνει μια βήμα με βήμα προσέγγιση.

2) Δεύτερον, η Ε.Ε. αναγνωρίζει ότι η Άγκυρα δεν έχει κάνει όσα οφείλει προκειμένου να της παραχωρηθεί άμεσα όλο το πακέτο της «θετικής ατζέντας» και συνεπώς προκρίνει μια βήμα με βήμα προσέγγιση, στο πλαίσιο της οποίας η Τουρκία θα ανταμειβείται αναλόγως της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της. Στο πλαίσιο αυτό, επιχειρεί να μεταθέσει σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο τη λήψη απόφασης για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης που εκτιμάται ότι θα εκτινάξει τον όγκο ευρωπαϊκών εμπορικών

συναλλαγών από 140 δισεκατομμύρια ευρώ, σε 320 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Γίνεται κατανοητό ότι σε αυτά που δεν έχει κάνει η Τουρκία, περιλαμβάνεται και η λύση του Κυπριακού, καθώς η τουρκική πρόταση για δύο κράτη, δεν βρίσκει σύμφωνη την Ε.Ε. Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί, ότι κύκλοι στις Βρυξέλλες θεωρούν ότι μια συνομοσπονδιακή λύση, όπως την περιέγραψε ο γ.γ. Αντόνιο Γκουτιέρρες, παραπέμποντας σε κυριαρχία που θα πηγάζει «από πάνω προς τα κάτω (bottom up)», δηλαδή από τις δύο κοινότητες, «ενδέχεται να μην ενόχλει την Ε.Ε., νοούμενο όμως ότι το κυπριακό κράτος θα έχει μια εκπροσώπηση στην Κοινότητα και θα είναι σε θέση να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, έναντι της»...

3) Η γνωστοποίηση της άρνησης της Λευκωσίας να συναινέσει σε αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης χωρίς διασύνδεση με το Κυπριακό, θέση που μετέφερε ο ΥΠΕΕ Νίκος Χριστοδουλίδης προς τον Γερμανό ομόλογο του Χάικο Μάας, καθώς και ο πρόεδρος Αναστασιάδης προς τον ύπατο εκπρόσωπο

Γιοσέπ Μπορέλ. Όπως πληροφορείται η «Κ», ο πρόεδρος της Δημοκρατίας επέλεξε μάλιστα να εξαγγείλει δημοσίως την πρόθεσή του να ασκήσει βέτο στην προώθηση της θετικής ατζέντας της Τουρκίας, εάν δεν συνδεθεί με την Κύπρο, προκειμένου να μην αφήσει αμφιβολία για τις προθέσεις της Λευκωσίας, σε όσους ενδεχομένως επεδίωκαν ή επιδιώκουν να τη φέρουν στο τραπέζι της Συνόδου Κορυφής του Ιουνίου. Δεδομένου ότι το ζήτημα της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης συντηρείται και θα παραμείνει στο τραπέζι των «27», ακόμη και αν μετατεθεί το χρονικό σημείο δρομολόγησής του, γίνεται κατανοητό ότι το βέτο της Λευκωσίας θα έχει και άλλα επεισόδια. Όπως και η ανάγκη εξειδίκευσης των αιτημάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας και η εξασφάλιση των απαραίτητων συμμαχιών στην Ε.Ε.

Το Βερολίνο

Με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα, το Βερολίνο δείχνει να αντιλαμβάνεται ως δύσκολο το εγχείρημα λήψης απόφασης τον Ιούνιο

Ιορδανία και Λίβανος

Η Ε.Ε. έχει ήδη καταστεί κοινών των προθέσεων της Λευκωσίας να μη διαθέσει την οποία αναλογική της οικονομική συνδρομή για τους πρόσφυγες που φιλοξενούνται στην Τουρκία και να την κατευθύνει στους πρόσφυγες που φιλοξενούνται στον Λίβανο και στην Ιορδανία. Συνεπώς, αναλόγως των αποφάσεων που θα ληφθούν για τη «γραμμή» από την οποία θα εκταμιευθεί η οικονομική βοήθεια της Ε.Ε. προς την Τουρκία, θα υπολογιστεί και το μέγεθος της συμβολής της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία όμως θα κατευθυνθεί στην Ιορδανία και στον Λίβανο. Σημειώνεται ότι ανάλογη ρύθμιση είχε γίνει και στα δύο πρώτα πακέτα οικονομικής βοήθειας της Ε.Ε. προς την Τουρκία (ύψους 3 δισεκατομμυρίων ευρώ έκαστο).

για δρομολόγηση της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας. Αυτό όμως δεν ανατρέπει σε καμία περίπτωση τις προθέσεις της Γερμανίας, η οποία υποστηρίζει την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Άγκυρας και προβαίνει ήδη στις απαραίτητες κινήσεις, προκειμένου να κρατήσει ζεστό το ζήτημα και μαζί και τον Ταγίπ Ερντογάν, αποφεύγοντας ενδεχόμενες αντιδράσεις και επιπολέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, το Βερολίνο ασκεί πίεσεις προκειμένου να αρχίσει η συζήτηση γύρω από την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης στην αρμόδια ομάδα εργασίας και για να συγκαληθεί η Μεικτή Επιτροπή Τελωνειακής Ένωσης της Ε.Ε.-Τουρκίας. Όπως εξάλλου πληροφορούμαστε, το Βερολίνο θα επιχειρήσει να συντηρήσει το θέμα και κυρίως «την προοπτική λήψης απόφασης», μέσω των Συμπερασμάτων του Ιουνίου, κάτι που εκ των πραγμάτων απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή εκ μέρους της Λευκωσίας, προκειμένου να μη δρομολογηθούν τελεσθέντα εις βάρος των επιδιώξεών της, έστω και σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο.

Πολύ βαθιά τα νερά του τουρκικού παρακράτους

Πώς οι Τούρκοι πραξικοπηματίες μετέτρεψαν σε αρχηγείο τους τα Κατεχόμενα λίγα μόνο χρόνια μετά την ανακήρυξη της «ΤΔΒΚ»

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

«Μεταβήκαμε με τον Κουρκούτ Εκέν (σ.σ. πρώην υψηλόβαθμο στέλεχος τουρκικών ειδικών δυνάμεων) στην Κύπρο. Στο αεροπλάνο επιβίβαση-καταβίβαση ένα όπλο το οποίο μετέφερα στη μέση μου. Όταν φτάσαμε στην Κύπρο, μεταβήκαμε στην Πολιτική Άμυνα όπου συναντήσαμε τον συνταγματάρχη Γκαλίπ Μεντί. Σε ένα γραφείο της υπηρεσίας, ο Εκέν μου παρέδωσε ένα όπλο τύπου «Uzi!». Την επόμενη ημέρα πραγματοποιήσαμε έρευνα έξω από την οικία του Κουτλού Ανταλί. Μια ημέρα μετά, ο Εκέν μου δήλωσε ότι στην οικία υπήρχαν τρία άτομα, τα οποία είναι μέλη του ΡΚΚ και ότι θα ήταν εντάξει να τους εκτελέσουμε όλους. Την τρίτη ημέρα όταν το Σύνταγμα Πεζικού σταμάτησε ότι δίπλα του υπήρχε ένα 15χρονο αγόρι».

Η παραπάνω κατάθεση του Τούρκου μαφιόζου Αττίλλα Πεκέρ την προηγούμενη βδομάδα προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση στην Τουρκία και στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Ο κ. Πεκέρ, ο αδελφός του οποίου κατά το τελευταίο διάστημα επιτίθεται με σειρά αναρτήσεων στο «YouTube» εναντίον του υπουργού Εσωτερικών της Τουρκίας, αλλά και στελεχών του τουρκικού παρακράτους, κατέθεσε την προηγούμενη Τρίτη στην τουρκική αστυνομία σχετικά με την εκτέλεση του Κύπριου διανοούμενου και αρθρογράφου Κουτλού Ανταλί το 1996. Ο κ. Πεκέρ στην κατάθεση του ομολόγησε ότι αρχικά το τουρκικό κράτος εμπιστεύτηκε στον ίδιο την εκτέλεση του αρθρογράφου της «Γιενί Ντουζέν». Ωστόσο, η απόπειρα του κ. Πεκέρ απέτυχε για τους λόγους που εξηγεί ο ίδιος στην κα-

τάθεσή του, ενώ ο Ανταλί δολοφονήθηκε στη συνέχεια από άλλη ομάδα του τουρκικού παρακράτους.

Με αφορμή τα όσα ανέφερε ο κ. Πεκέρ άνοιξε ο φάκελος για τη δράση του τουρκικού παρακράτους στην τ/κ κοινότητα. Οι νέες πληροφορίες που βγαίνουν στο φως, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες που δημοσιεύει σήμερα η «Κ», δείχνουν ότι τις τελευταίες δεκαετίες το τουρκικό βαθύ κράτος έχει μετατρέψει σε προπύργό του τα Κατεχόμενα.

Φουρτουνιασμένη δεκαετία

Λίγα χρόνια μετά την ανακήρυξη της «ΤΔΒΚ», στελέχη των Τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων και των τουρκικών Ειδικών Δυνάμεων μετέτρεψαν σε προπύργό τους τα Κατεχόμενα από όπου εξαπέλυσαν επιθέσεις κατά των Τ/κ υπερασπιστών της λύσης και των οπαδών του κορδικού αυτονομιστικού κινήματος. Στην Άγκυρα, οι κυβερνήσεις που τελούν υπό την πολιτική κηδεμονία του στρατού, έθεταν τα μουσικά κονδύλια του τουρκικού κράτους στη διάθεση των πρώην και νυν στελεχών του στρατού. Αυτοί με τη σειρά τους ενόχλησαν τα σχέδιά τους στο αρχηγείο τους στη Λευκωσία, δηλαδή στο κτίριο της «Πολιτικής Άμυνας» το οποίο βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από το οδόφραγμα του Αγίου Δομετίου. Ο Ραούφ Ντενκτάς και οι «κυβερνήσεις» της τ/κ Δεξιάς διατηρούσαν στενή συνεργασία με την «Πολιτική Άμυνα» και τους ανθρώπους του τουρκικού παρακράτους. Το 1993, η «κυβέρνηση» του Ντερβίς Έρογλου λ.χ. πολιτογράφησε τον Σαμίχ Τουφάν Γκιουνάλτάι, ο οποίος είχε επιχειρήσει να δολοφονήσει τον γνωστό ακτιβιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Ακίν Μπιντάλ, στην

Η κατάθεση του Τούρκου μαφιόζου Αττίλλα Πεκέρ την προηγούμενη βδομάδα προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση στην Τουρκία και στην τ/κ κοινότητα.

Τουρκία. Την ίδια περίοδο, ένας άλλος «άνθρωπος» του τουρκικού παρακράτους, ο Τούρκος «συνδικαλιστής» Μουσταφά Οζμπέκ, ανέπτυξε παραοικονομική δράση στην Κύπρο θέτοντας υπό τον έλεγχό του μεγάλες εκτάσεις γης.

Τον Ιούλιο του 1996 το τουρκικό παρακράτος εκτέλεσε τον Τ/κ δημοσιογράφο Κουτλού Ανταλί. Είχε προηγηθεί η λεηλασία της κατοχικής Μονής του Αποστόλου Βαρνάβα στα μέσα του Μαρτίου του ίδιου έτους. Λίγα εικοσιτετράωρα μετά την καταλήστευση του μοναστηριού, ο Ανταλί ψάχνοντας την όλη υπόθεση είχε φτάσει στα ικνη της «Πολιτικής Άμυνας», του τουρκικού στρατού, και του παρακράτους. Το αντίτιμο της επιμονής του για την εξακρίβωση του ρόλου του παρακράτους ο Ανταλί το «πληρώ-

νει» σε αίμα λίγους μήνες αργότερα. Έκτοτε, ο αρχηγός της «Πολιτικής Άμυνας», στρατηγός Μεντί, «ανταμειβεται» πρώτα με την αρχηγία των τουρκικών δυνάμεων στην Κύπρο και στην συνέχεια με την αρχηγία της τουρκικής στρατοχωροφυλακής. Η οικογένεια Πεκέρ, 25 χρόνια μετά, ρίχνει φως στις λεπτομέρειες της εκτέλεσης Ανταλί και στη δράση του τουρκικού παρακράτους.

Νέες πληροφορίες που έφτασαν στην «Κ» το τελευταίο διάστημα, καθώς και προηγούμενα σχετικά δημοσιεύματα στον τουρκικό Τύπο, δείχνουν ότι το τουρκικό παρακράτος, με «έδρα» την «Πολιτική Άμυνα» πραγματοποιείσε δύο χρόνια μετά την εκτέλεση του Ανταλί δυναμική παρέμβαση στις «εκλογές» του 1998. Τότε, για την παραμονή της τ/κ Δε-

ξιάς στην εξουσία, η Άγκυρα και το τουρκικό παρακράτος επιστράτευσε μεγάλα χρηματικά ποσά, αλλά και άτομα με σκοτεινές διασυνδέσεις που από την μια «φακέλωναν» τα στελέχη της τ/κ Αριστεράς και από την άλλη ασκούσαν πρακτικές εκφοβισμού.

Το 1998 φαίνεται να ήταν μια «καλή» χρονιά για το τουρκικό παρακράτος που «μεγαλούργησε» στην Κύπρο. Στις 20 Νοεμβρίου 1998, δολοφονείται στην Αγία Πετρούπολη η Ρωσίδα βουλευτίνα Γκαλίνα Βασιλέγεβνα Σταροβίτοβα. Δύο εικοσιτετράωρα μετά, στις 22 Νοεμβρίου 1998, δολοφονείται στην Τεχεράνη ο πρώην υπουργός Εργασίας του Ιράν και προοδευτικός πολιτικός, Ντάριους Φορούχαρ, μαζί με τη σύζυγό του, Περβανέ. Η ομάδα λίγο τουρκικού παρακράτους στο οποίο χρέωνται αυτές οι δολοφονίες, σύμφωνα με δημοσιεύματα του φιλοκυβερνητικού Τύπου της Τουρκίας από την περίοδο 2009-2010, είχε βρει ασφαλές λιμάνι στα Κατεχόμενα. Η κοινή συνισταμένη των δύο δολοφονιών ήταν η Υπόθεση Οτσαλάν. Την εν λόγω περίοδο το τουρκικό παρακράτος εκτέλεσε τους δύο πολιτικούς (στη Ρωσία και τον Ιράν) που προσέγγιζαν θετικά την ιδέα παρακρίσεως ασύλου στον Αμπντουλάχ Οτσαλάν, ο οποίος λίγο πριν από τη σύλληψή του αναζητούσε απεγνωσμένα έναν ασφαλή προορισμό.

Κατασκοπευτικό θρίλερ

Πέντε χρόνια μετά την εκτέλεση των Σταροβίτοβα και Φορούχαρ και τη διαφυγή των δραστών στα Κατεχόμενα, το τουρκικό παρακράτος «πιάνει» και πάλι δουλειά στην Κύπρο την περίοδο του Σχεδίου Ανάν. Στις 19 Φλεβάρη του 2004, η οικία του Τ/κ γκέητ Μεχμέτ Αλί Ταλάτ

δέχεται βομβιστική επίθεση, η οποία προκάλεσε εκτεταμένες υλικές ζημιές. Λίγους μήνες μετά, στις 11 Μαΐου 2004, η «αστυνομία» συλλαμβάνει έναν αξιωματικό του τουρκικού στρατού στον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας-Μόρφου. Στο όχημα του αξιωματικού εντοπίζεται μεγάλη ποσότητα εκρηκτικών. Η όλη υπόθεση «κλείνεται» άρον-άρον μετά από την παρέμβαση υψηλόβαθμων εκπροσώπων του τουρκικού κράτους.

Για την περίοδο του Σχεδίου Ανάν υπάρχουν σύμφωνα με τις πηγές της «Κ» και άλλες πληροφορίες, οι οποίες μέχρι στιγμής δεν εβεβαιώνονται και δεν έχουν δημοσιευτεί στον τουρκικό και ξένο Τύπο. Κύκλοι της τ/κ Αριστεράς χαρακτηρίζουν ως «πολύ σοβαρές» ορισμένες από αυτές τις πληροφορίες, υπενθυμίζοντας ότι την περίοδο 1989-2005, η τ/κ Αριστερά δέχθηκε δεκάδες ένοπλες επιθέσεις.

Υπογραμμίζεται ότι την περίοδο 2009-2013, παράλληλα με την εκδίκαση διάφορων σχεδίων ανατροπής της δημοκρατικά εκλεγμένης κυβέρνησης στην Τουρκία, είχε ξεκινήσει στην τ/κ κοινότητα η συζήτηση για την διερεύνηση του ρόλου του τουρκικού παρακράτους. Το 2012 λ.χ., υψηλόβαθμο στέλεχος τ/κ Κεντροαριστεράς, ο Ασίμ Ακάνσοϊ, ο οποίος λίγο αργότερα θα αναλύβανε το χαρτοφυλάκιο του «υπουργείου Εσωτερικών», είχε ζητήσει από το βήμα της «βουλής» τη διερεύνηση του ρόλου του τουρκικού παρακράτους στην Κύπρο από την περίοδο της δεκαετίας του 1950, δηλαδή την έναρξη της δράσης της ΤΜΤ και την εγκατάσταση των πρώτων στελεχών των τουρκικών δυνάμεων στο νησί. Μέχρι σήμερα η συγκεκριμένη συζήτηση δεν έχει αποφέρει αποτελέσματα.

Αυστηρότερες διαδικασίες για απελάσεις και επιστροφές

Το νομοσχέδιο του υπ. Μεταναστευτικής Πολιτικής που «περνάει» από το υπουργικό

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΟΧΟΥ

Αυστηρότερες διαδικασίες στους τρεις τρεις απελάσεων και επιστροφών πολιτών από τρίτες χώρες, με στόχο την περαιτέρω ελάφρυνση του βάρους από τις μεταναστευτικές ροές που υφίσταται η Ελλάδα, προβλέπει το νομοσχέδιο του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής που θα παρουσιάσει ο κ. Νότης Μητράκης στο αυριανό υπουργικό συμβούλιο υπό τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη.

Με βάση το ότι για το τρέχον έτος βασικός στόχος του υπουργείου είναι η αύξηση των απελάσεων και επιστροφών, από τα σημειολογικά του νομοσχεδίου είναι πως σε περιπτώσεις συλλήψεων μεταναστών στα σύνορα θα ακολουθείται η διαδικασία της απελάσεως και όχι της επιστροφής, που είναι πιο σύνθετη αλλά και χρονοβόρος.

Σημειώνεται πως μέσω της απελάσεως υποχρεούνται σε αναχώρηση από την Ελλάδα όσοι δεν δικαιούνται διεθνή προστασία, χωρίς να χρειάζεται η σύμφωνη γνώμη της χώρας προέλευσης ή διέλευσης. Αντιθέτως, κατά τη διαδικασία επιστροφής είναι απαραίτητη η συναίνεση της χώρας προέλευσης ή διέλευσης. Πάντως, όπως τονίζουν πηγές του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, «η διοικητική απελάση για τις ανωτέρω κατηγορίες παρανομιών μεταναστών θα εφαρμόζεται τηρουμένων παράλληλα των εγγυήσεων στο πλαίσιο του κεκτημένου της Ε.Ε. στον τομέα του ασύλου, καθώς και των υποχρεώσεων της χώρας που πηγάζουν από τις διεθνείς συμβάσεις».

Επίσης, σε σχέση με τις επιστροφές καθορίζονται σαφώς τα ένδικα μέσα που μπορούν να ασκηθούν κατά των σχετικών αποφάσεων, καθώς και τα σχετικά χρονικά περιθώρια.

Στο ίδιο πλαίσιο, μέσω του νομοσχεδίου που μετά την αυριανή έγκριση από το υπουργικό συμβούλιο θα πάρει τον δρόμο προς ψήφιση από τη Βουλή, θα προβλέπεται:

- **Μη χορήγηση** δικαιώματος οικειοθελούς αναχώρησης όπου υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή για πολίτες τρίτων χωρών που αποτελούν απειλή για τη δημόσια ασφάλεια.
- **Μείωση** του διαστήματος οικειο-

Οι μεταναστευτικές ροές είναι μειωμένες κατά 73% το πρώτο τετράμηνο του 2021 σε σύγκριση με το πρώτο τετράμηνο του 2020. Στη φωτ., αποβίβαση μεταναστών στο λιμάνι της Καλαμάτας.

Ειδικές πρόνοιες για τα ασυνόδετα ανήλικα – Διευκολύνσεις για ψηφιακούς νομάδες και επενδυτές.

θελούς αναχώρησης στις 25 από τις 30 ημέρες.

• **Αυστηροποίηση** των διατάξεων που αφορούν τη δυνατότητα παράτασης του διαστήματος οικειοθελούς αναχώρησης.

Επίσης, το νομοσχέδιο εισάγει διάταξη σύμφωνα με την οποία το δελτίο ταυτότητας των αιτούντων άσυλο θα λαμβάνεται υπόψη μόνον εάν αναγράφεται η πλήρης ημερομηνία γέννησης. Η συγκεκριμένη πρόνοια κρίθηκε απαραίτητη καθώς έχουν παρατηρηθεί φαινόμενα κατάχρησης και αλλαγής της ημερομηνίας γέννησης, με στόχο τη χρήση ευνοϊκότερων διατάξεων που προβλέπει η νομοθεσία.

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις, όπως αναφέρεται, έχουν ως βασικό στόχο να μην μένουν παράνομα και επί μακρόν στη χώρα άτομα που δεν το δικαιούνται αλλά εκμεταλλεύονται αρρυθμίες του συστήμα-

τος. Σημειώνεται πως από το 2020, που τέθηκε ως κεντρικός κυβερνητικός στόχος η μείωση των επιπτώσεων του μεταναστευτικού, οι μεταναστευτικές ροές είναι μειωμένες κατά 73% το πρώτο τετράμηνο του 2021 (2.463 αφίξεις) σε σύγκριση με το πρώτο τετράμηνο του 2020 (9.137 αφίξεις). Οι συνολικά διαμενόντες αιτούντες άσυλο στη χώρα είναι σήμερα στο -40% (55.493 έναντι 92.909 τον Απρίλιο του 2020) και στο -70% στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (38.284 τον Απρίλιο του 2020, 9.817 σήμερα, για πρώτη φορά μετά το 2015 κάτω από 10.000). Επιπλέον, μειώθηκαν κατά 41% οι εκκρεμότητες α' και β' βαθμού στη διαδικασία ασύλου (114.622 τον Απρίλιο του 2020, 68.113 σήμερα).

Θα πρέπει να επισημανθεί πως στο νομοσχέδιο υπάρχει ειδική πρόνοια για τα ασυνόδετα ανήλικα, καθώς προβλέπεται ρητά η κάλυψη των αναγκών τους για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και για πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική ασφάλιση.

Η οικονομική παράμετρος
Σημειώνεται, τέλος, ότι μέσω

του νομοσχεδίου, πέραν των μέτρων ανάσχεσης των μεταναστευτικών ροών, προωθούνται και ρυθμίσεις που έχουν ως στόχο την ενίσχυση της εθνικής οικονομίας μέσω της προσέλκυσης στη χώρα ξένων υπηκόων που θα κάνουν την Ελλάδα επαγγελματική ή φορολογική έδρα τους.

Συγκεκριμένα, εισάγεται νέος τύπος θεώρησης εισόδου που δίνει τη δυνατότητα προσωρινής παραμονής στην Ελλάδα –έως ένα χρόνο– σε ξένους πολίτες που εργάζονται εξ αποστάσεως με τη χρήση ψηφιακής τεχνολογίας και έχουν εργοδότες ή πελάτες εκτός Ελλάδας, δηλαδή στους λεγόμενους ψηφιακούς νομάδες.

Επίσης, προβλέπεται εισαγωγή επενδυτικών κινήτρων με γνώμονα την προσέλκυση επενδυτών, καθώς παρέχεται η δυνατότητα αναλογιστικής αξιολόγησης του επενδυτικού κεφαλαίου, βάσει του οποίου έχει χορηγηθεί άδεια διαμονής, σε άλλη επένδυση (π.χ. αγορά ακινήτου), χωρίς να απολέσουν το δικαίωμα νόμιμης διαμονής και να υποχρεωθούν να αναχωρήσουν από τη χώρα, ώστε να λάβουν νέα θεώρηση.

Το αντι-Ν.Δ. μέτωπο και το «φάντασμα» της πρόωρης κάλπης

Στόχοι και ανησυχίες του ΣΥΡΙΖΑ

Του ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ

Στην κλειστή συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας, την Τετάρτη, ο Ευκλείδης Τσακαλώτος και ο Νίκος Φίλης δεν ζήτησαν καν τον λόγο και ο Πάνος Σκουρλέτης μίλησε μόνο για τα αυτoδιοικητικά. Για σχεδόν τρεις ώρες καμία γκρίνια και κανένα «καρφί» δεν ακούστηκε. Ο Παύλος Πολάκης, που καταφέρθηκε κατά των δημοσκοπήσεων, δεν προκάλεσε πάθη ούτε διαφωνίες. Απλώς κάποιος επέλεξε να μην παρακολουθήσουν την ομιλία του. Ομονόησαν ξαφνικά οι «προεδρικοί» με την αριστερή πτέρυγα:

Η αλήθεια είναι πως τίποτα δεν άλλαξε. Η πλειοψηφία και η νηγετική ομάδα στην Κουμουνδούρου εξακολουθεί να ψάχνει τον τρόπο που θα προεγγίσει το Κέντρο και ο ριζοσπαστικός πόλος παραμένει προσδεμένος στις ιδέες της Αριστεράς επιτρέ-

«Πώς ψηφίζουν οι άνθρωποι της προοδευτικής παράταξης; Όταν σφουριζει ο διαιτητής εκλογές, τότε συσπειρώνονται», έλεγε βουλευτής του κόμματος στην «Κ».

ποντας μόνο μικρές παρασπονδίες. Απλώς οι επικεφαλής των «86» ξέχασαν να κοιτάξουν το ημερολόγιό τους: «Σαν σήμερα πριν από δύο χρόνια ήταν η δύσκολη βραδιά των ευρωεκλογών», ψιθύριζε ένας βουλευτής πριν μπει στην αίθουσα της Ολομέλειας για την εισήγηση του Αλέξη Τσίπρα. Ο ΣΥΡΙΖΑ στις 26 Μαΐου του 2019 απέσπασε στην ευρωκάληψη το φτωχό 23,75%, ενώ ζήτησε κατέγραψε και στις αυτοδιοικητικές εκλογές. Και από τη στιγμή που πάνω από την Κομουνδούρου πλανάται ακόμα το «φάντασμα» της πρόωρης κάλπης, η μη δημοσκοπική ανάκαμψη προβληματίζει τόσο πολύ, που οι έντονες και σε δημόσια θέα εσωκομματικές διαφωνίες έχουν προσηλασθεί.

Ολοι εύχονται ενόψει της προγραμματικής συνδιάσκεψης του Ιουνίου το σκηνικό να παραμείνει ήρεμο, αν και το στοίχημα δεν είναι εύκολο. Η αδιαιφισβήτητη ηγεμονία του Αλέξη Τσίπρα έχει επιβάλει ένα μορατόριουμ που βοηθά το κόμμα. Το πρόβλημα όμως είναι πως ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει καταφέρει τα τελευταία δύο έτη να σπάσει το φράγμα του 25% στις μετρήσεις. Αυτό φαίνεται πως έχει τελεωθίσει αρκετούς βουλευτές. Είναι ενδεικτικό πως, ενώ πριν από έξι μήνες οι απόψεις ήταν μοιρασμένες για το αν ο Κυριάκος Μητσοτάκης θα επιλέξει τις πρόωρες κάλπες, πλέον η πλειοψηφία δεν το θεωρεί πιθανό. Επειτα από συνομιλίες της

«Κ» με αρκετούς βουλευτές, είναι έκδηλη η ανησυχία πολλών εκλεγμένων, κυρίως σε μεγάλες περιφέρειες, πως μπορεί να μείνουν «εκτός» αν το κόμμα δεν ανακάμψει γρήγορα.

Πάντως, μέχρι στιγμής όσοι πόνταραν σε θεαματικές αλλαγές και ανακατατάξεις εξαιτίας του κορωνοϊού φαίνεται να έχουν διαψευστεί. Η πλειοψηφία των βουλευτών θεωρεί πως από τη στιγμή που ο πρωθυπουργός πάθη να αξιοποιήσει τα χρήματα του Ταμείου Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ, δεν έχει κανένα λόγο να αναλώσει το προσωπικό του πολιτικό κεφάλαιο και να μην ολοκληρώσει την τετραετία. «Αν ήθελε να στήσει πρόωρες κάλπες, την καμπάνια για τους αποδήμους δεν θα την ξεκινούσε από τώρα; Γιατί πάει για τον Σεπτέμβριο;» αναρωτιόταν βουλευτής μετά το τέλος της συνεδρίασης της Τετάρτης, κατά την οποία, από τα συμφραζόμενα των τοποθετήσεων, εξάγεται το συμπέρασμα πως το προεκλογικό άρωμα ήταν έντονο.

Τα πιο αισιόδοξα στελέχη φέρνουν το παράδειγμα των τελευταίων εκλογών. Παρά το απογοητευτικό πρώτο αποτέλεσμα του Μαΐου, ο ΣΥΡΙΖΑ κατέφερε να προσεγγίσει σχεδόν το 32% των ψηφοφόρων στην εθνική κάληψη. «Πώς ψηφίζουν οι άνθρωποι της προοδευτικής παράταξης; Όταν σφουριζει ο διαιτητής εκλογές τότε συσπειρώνονται», έλεγε άλλος βουλευτής του κόμματος στην «Κ», που επίσης εκτιμούσε πως ο πρωθυπουργός απέχει πολύ από το να αποφασίσει να προκηρύξει εκλογές το ερχόμενο φθινόπωρο. Το σίγουρο είναι ότι όλη αυτή η ανησυχία αφυπνίζει τις δυνάμεις του κόμματος.

Οι περιοδείες

Δίνοντας μεγάλη σημασία στην εικόνα, δεν είναι τυχαία που ο Αλέξης Τσίπρας επέλεξε για πρώτο «μεταπανδημικό» σταθμό την Ηλεία. Ο ΣΥΡΙΖΑ στον Πύργο, τον Ιούλιο του 2019, κέρδισε τη Ν.Δ. και υπήρξε ικανοποίηση στο στρατόπεδο της αξιωματικής αντιπολίτευσης από την ανταπόκριση του κόσμου. Ακολουθώντας αυτή την τακτική, τη Δευτέρα ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ προγραμματίζεται να βρεθεί στη Χαλκίδα, όπου η μάχη των εκλογών δεν κερδήθηκε για μόλις 131 ψήφους. Το εργασιακό παραμύθι ψηλά στην ατζέντα και εκεί θα συναντήσει εκπροσώπους του Εργατικού Κέντρου. Η σύγκρουση αναμένεται σφοδρή. Και αυτό το έκανε φανερό ο Αλέξης Τσίπρας από τη Βουλή την Τετάρτη, που μίλησε για «καθεστώς». Συνέχισε την Παρασκευή χαρακτηρίζοντας τον πρωθυπουργό «θρασύ» και «πολιτικά δειλό». Πολλά στελέχη εκτιμούν πως έχει ήδη ξεκινήσει το «κτίσιμο» ενός αντι-Ν.Δ. μετώπου ως απάντηση στο αντι-ΣΥΡΙΖΑ μέτωπο που έδωσε στη «γαλάζια» παράταξη τη νίκη δύο χρόνια πριν.

Ο Αλ. Τσίπρας επέλεξε για πρώτο «μεταπανδημικό» σταθμό την Ηλεία (φωτ.) και αύριο είναι προγραμματισμένο να βρεθεί στη Χαλκίδα.

ΑΠΟΨΗ

Η πανεπιστημιακή αστυνομία

Της ΒΑΣΩΣ ΚΙΝΤΗ*

Τις τελευταίες μέρες εγείρεται και πάλι το ερώτημα για την πανεπιστημιακή αστυνομία και την ενδεχόμενη αναστολή εφαρμογής του σχετικού νόμου που ψηφίστηκε τον Φεβρουάριο υπό τον φόβο αντιδράσεων. Η κυβέρνηση το διέψευσε αλλά μέχρι την εφαρμογή υπάρχει μακρύς δρόμος. Αν το μέτρο δεν εφαρμοστεί το φθινόπωρο, δεν θα εφαρμοστεί ποτέ, διότι θα βαραινούν στον ορίζοντα οι επικείμενες εκλογές.

Ποιοι θα αντιδράσουν λοιπόν; Αυτοί που έχουν ήδη αντιδράσει χωρίς να έχει εγκατασταθεί η πανεπιστημιακή αστυνομία, και οι οποίοι θα αντιδράσουν ξανά, ακόμη κι αν δεν αναλάβουν υπηρεσία τα αστυνομικά σώματα. Θα αντιδράσουν γιατί το θέμα τους δεν είναι η πανεπιστημιακή αστυνομία ειδικά. Το θέμα τους είναι οτιδήποτε μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντιπολιτευτικά. Ακόμη κι αν δεν υπάρχει, ακόμη κι αν εφευρεθεί. Φέτος έγιναν επανειλημμένες καταλήψεις με τα ιδρύματα κλειστά. Δεν θα γίνουν μόλις ανοίξουν με ό,τι αυτό συνεπάγεται; Μα να μην τους δώσουμε την αφορμή, θα πει κάποιος καλοπροαίρετος. Δεν χρειάζονται αυτή την αφορμή. Θα βρουν άλλη. Ολοι αυτοί είναι ελάχιστοι μπροστά στους περίπου 500.000 της ακαδημαϊκής κοι-

Οι αντιδρώντες στην πανεπιστημιακή αστυνομία είναι ελάχιστοι μπροστά στους περίπου 500.000 της ακαδημαϊκής κοινότητας που θα ωφεληθούν.

Η αποκατάσταση και καλλιέργεια ακαδημαϊκού περιβάλλοντος στα ελληνικά ΑΕΙ είναι μείζων μεταρρύθμιση.

νότητας που θα ωφεληθούν, όπως και όλη η κοινωνία από πανεπιστήμια όπου μπορείς να κυκλοφορείς και να σπουδάσεις χωρίς εμπόδια.

Μπορούν να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα με άλλα μέσα που

παρέχει το νομικό πλαίσιο; Οχι. Τα επεισόδια στο ΟΠΑ και στο ΕΜΠ έγιναν με το ισχύον νομικό πλαίσιο και δεν αποφεύχθηκαν. Στο ΑΠΘ η αστυνομία χρειάστηκε να επέμβει δύο φορές σε διάστημα ημερών για να τερματίσει την κατάληψη και την ανακατάληψη του κτιρίου διοίκησης, ενώ τα προβλήματα συνεχίστηκαν στη Σχολή Θετικών Επιστημών και στο Αστεροσκοπείο. Θα επεμβαίνει η κανονική αστυνομία στα πανεπιστήμια συνέχεια; Μήπως έχουμε την αυταπάτη ότι θα γινόταν περισσότερο ανεκτά σε σχέση με

την πανεπιστημιακή από τους παγίως αντιδρώντες;

Η αναστολή του νόμου, ή μια παρελκυστική τακτική ακύρωσης στην πράξη, μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η ψήφισή του δεν ήταν παρά ανταπόκριση στην αγανάκτηση του κόσμου εκείνη την εποχή (ένα δημοφιλές μέτρο) και όχι η ψύχραιμη αξιολόγηση του προβλήματος που μπορεί να απαιτείται και επώδυνη πολιτικά λύσεις. Αν και στη συγκεκριμένη περίπτωση η κυβέρνηση είχε την ευρεία υποστήριξη της κοινωνίας, την οποία θα χάσει όταν δεν θα έχει τα μέσα να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που έρχονται.

Η αποκατάσταση και καλλιέργεια ακαδημαϊκού περιβάλλοντος στα ελληνικά ΑΕΙ είναι μείζων μεταρρύθμιση. Αποτελεί προϋπόθεση και για τις άλλες που εκκρεμούν. Χρειάζεται ασφαλώς να σταθμίζεται η σωστή στιγμή για να επιχειρηθούν. Σε αυτό τον υπολογισμό υπεισέρχεται και η εκτίμηση για την υποστήριξη που θα έχουν. Όταν, όμως, υποχωρείς στους αντιπάλους των μεταρρυθμίσεων, θα βρεθείς σύντομα στη θέση να ψάχνεις τους υποστηρικτές τους.

* Η κ. Βάσω Κιντή είναι καθηγήτρια Φιλοσοφίας στο ΕΚΠΑ.

Τι περιμένει η Αθήνα, τι μας φέρνει ο Τσαβούσογλου

Οι ελπίδες, η καχυποψία, το παρασκήνιο

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Με καχυποψία αλλά και τη συγκρατημένη ελπίδα ότι έστω βραχυπρόθεσμα θα μπορέσει να καταγραφεί μια σχετική αποκλιμάκωση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις αναμένεται η σημερινή άφιξη του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, ο οποίος θα γίνει δεκτός από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και θα έχει συνομιλίες με τον Νίκο Δένδια. Από την πλευρά της Αθήνας έχουν επιλεγεί συνειδητά χαμηλοί τόνοι, καθώς είναι αντιληπτό ότι και στην Αγκυρα υπάρχει κάποια -έστω ιδιότυπη- πρόθεση αποκλιμάκωσης. Και από τις δύο πλευρές μεταδίδεται ότι δεν επιθυμούν να δυναμτίσουν τις προοπτικές μιας συνάντησης που μπορεί να αποβεί κρίσιμη, προκειμένου να είναι βήμα το προσεχές καλοκαίρι, ανεξάρτητα από τις εσωτερικές αναταράξεις της Τουρκίας. Προφανής προτεραιότητα των συζητήσεων θα είναι η συνάντηση που προγραμματίζεται να γίνει στις Βρυξέλλες στις 14 Ιουνίου, ανάμεσα στον κ. Μητσοτάκη και τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, στο περιθώριο της Συνόδου Κορυφής του ΝΑΤΟ. Για διαφορετικούς λόγους Αθήνα και Αγκυρα επιθυμούν μια ανάπαυλα. Ιδιαίτερα η Αγκυρα, αντιμετώπιζει τα ελληνοτουρκικά μέσα από το πρίσμα της προσπάθειας βελτίωσης των σχέσεων με την Ουάσινγκτον, εγχείρημα καθόλου εύκολο και διόλου αυτονόητο, όπως φάνηκε και από την πρόσφατη επίσκεψη στην Τουρκία της αναπληρώτριας υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Γουέντι Σέρμαν, η οποία έθεσε ωμά στους συνομιλητές τις αμερικανικές απόψεις για μια σειρά από θέματα. Εν ολίγοις, αυτή τη στιγμή μια πιο

ήπια, διαχειρίσιμη ατμόσφαιρα βολεύει και τις δύο πλευρές του Αιγαίου, παρά τη προφανή δυστοκία από την πλευρά της Αγκυρας.

Σήμερα, με βάση το πρόγραμμά του, ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου βρίσκεται ήδη καθ' οδόν σε μια πολύ συμβολική περιοδεία στη Θράκη. Ξεκινώντας από εκεί, ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών αποκαλύπτει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι το μειονοτικό είναι η απόλυτη προτεραιότητα της Αγκυρας στα ελληνοτουρκικά. Επιπλέον, η έκδοση NAVTEX για «επιστημονικές έρευνες» του «Tubitak Marmara» με έναρξη τις 31 Μαΐου, δηλαδή την ώρα κατά την οποία θα πραγματοποιούνται οι επαφές του κ. Τσαβούσογλου με τους Κυριάκο Μητσοτάκη και Νίκο Δένδια, ήταν μια δυσάρεστη έκπληξη για την Αθήνα. Η καχυποψία ήταν εμφανής και στον τρόπο με τον οποίο οι δύο πλευρές διαχειρίστηκαν τις επαφές τους, προκειμένου να ρυθμιστούν οι λεπτομέρειες της επίσκεψης Τσαβούσογλου. Αρχικά, ήδη προ τουλάχιστον δύο εβδομάδων, από την Αθήνα δόθηκε ένα ιδεατό χρονοδιάγραμμα (28 Μαΐου με 2 Ιουνίου).

Στην ελληνική πλευρά καλλιέργηθηκε η άποψη ότι θα ήταν συμβολικά θεμιτό η συνάντηση Δένδια-Τσαβούσογλου να γίνει σε σημείο με ιστορικές προεκτάσεις. Συζητήθηκαν τουλάχιστον δύο τοποθεσίες και δόθηκε εντολή για εξέταση των συνθηκών στα Χανιά. Μάλιστα, τα Χανιά επισκέφθηκε ακόμα και ο αρμόδιος επικεφαλής της Διεύθυνσης Εθνοτυπίας Δημήτρης Ζεβελάκης, προκειμένου να προετοιμάσει τις συνθήκες.

Στον κατάλογο των πιθανών τοποθεσιών ήταν, μεταξύ άλλων, το

Αρκετά ζητήματα αναμένεται να τεθούν στις συνομιλίες που θα πραγματοποιηθούν απόψε και, κυρίως, αύριο, όταν και έχουν προγραμματιστεί το τετ α τετ Δένδια-Τσαβούσογλου και μετά η συνάντηση με τον Κυριάκο Μητσοτάκη.

Η ελληνική πλευρά θεωρεί πως η αποκλιμάκωση είναι προς το συμφέρον και των δύο χωρών, η τουρκική εξέδωσε NAVTEX για «επιστημονικές έρευνες» του «Tubitak Marmara» στο Αιγαίο από αύριο.

λεγόμενο Γιάλι τζαμί (Κιουτσούκ Χασάν) στο ενετικό λιμάνι, αλλά και ο τάφος του Ελευθέριου Βενιζέλου, ως ιστορική υπόμνηση του συμφώνου φιλίας που υπογράφηκε το 1930 ανάμεσα στον τότε πρωθυπουργό και τον Κεμάλ Ατατούρκ. Σε όλο αυτό το πλαίσιο, είχε υπολογιστεί ότι ο κ. Μητσοτάκης θα επέκτεινε για λίγες ώρες την παραμονή του στην Κρήτη, προκειμένου να κάνει δεκτό εκεί για μια σύντομη συνάντηση τον κ. Τσαβούσογλου. Οι Τούρκοι είχαν πληροφορηθεί ανεπίσημα το ελληνικό σχέδιο. Σύμφωνα με κάποιες πηγές, την επίσημη πρόσκληση

για τα Χανιά μετέφερε ο γ.γ. του υπουργείου Εξωτερικών Θεμιστοκλής Δεμίρης, στη συνάντηση που είχε με τον πρόεδρο της Τουρκίας στην Αθήνα Μπουράκ Οζουγκέρκιν μόλις το πρωί της περασμένης Τετάρτης. Νωρίτερα, από την ελληνική πλευρά είχε επίσης μεταβιβαστεί προς το επιτελείο του κ. Τσαβούσογλου ότι αν ο Τούρκος υπουργός σκόπευε να μεταβεί στη Θράκη, θα ήταν θεμιτό να γίνει πριν από τις επαφές του με τους κ. Μητσοτάκη και Δένδια.

Για το τι ακριβώς ακολούθησε οι πληροφορίες είναι μάλλον συγκεχυμένες. Στους Τούρκους γνωστοποιήθηκε ότι ο κ. Μητσοτάκης τελικά δεν ήταν δυνατόν να παραμείνει στα Χανιά, καθώς τη Δευτέρα είχε προγραμματιστεί υπουργικό συμβούλιο. Είναι απολύτως σαφές ότι στη συνέχεια ήταν απολύτως λογικό να συγκεντρωθούν όλες οι επαφές, τόσο του πρωθυπουργού όσο και του κ. Δένδια στην Αθήνα. Αντιθέτως, είναι μάλλον ασαφές αν η αλλαγή της τοποθεσίας οριστικοποιήθηκε το πρωί της Τετάρτης, αφού ο κ. Οζουγκέρκιν γνωστοποίησε την απόφαση του κ. Τσαβούσογλου να αγνοήσει την παρίαιση της Αθήνας και να επισκεφθεί «ιδιωτικά» τη Θράκη πριν από το επί-

σημο πρόγραμμά του, ή αν κάτι τέτοιο αποφασίστηκε προληπτικά. Ούτως ή άλλως, από την ελληνική πλευρά διαγνώστηκε μια ευγενική απροθυμία των Τούρκων να εμφανιστούν οι δύο υπουργοί ενώπιον οθωμανικών ή άλλων μνημείων. Κάπως έτσι, το γεύμα της Δευτέρας μετατράπηκε σε δείπνο το βράδυ της Κυριακής, ενώ και από την τουρκική πλευρά επικαλέστηκαν πιεσμένο πρόγραμμα του κ. Τσαβούσογλου, με την αιτιολογία ότι το αργότερο νωρίς το μεσημέρι της Δευτέρας θα πρέπει να αναχωρήσει για την Αγκυρα.

Στις συζητήσεις που θα πραγματοποιηθούν απόψε και, κυρίως, αύριο, όταν και έχουν προγραμματιστεί το τετ α τετ Δένδια-Τσαβούσογλου, οι διευρυμένες συνομιλίες και μετά η συνάντηση με τον κ. Μητσοτάκη, στο τραπέζι θα πέσουν πολύ περισσότερα. Από την Αθήνα θα τεθούν εκ νέου το τουρκολογικό και οι τουρκικές διεκδικήσεις, ενώ ο κ. Τσαβούσογλου πέρα από το μειονοτικό, αναμένεται να θέσει εκ νέου το ζήτημα των γκιουλενιστών. Με ενδιαφέρον αναμένουν στην Αθήνα να ακούσουν τι έχει να μεταφέρει ο κ. Τσαβούσογλου και για το προσφυγικό, ενόψει και των σχετικών ευρωπαϊκών διεργασιών τον Ιούνιο.

Η άσκηση «Θαλασσόλυκος»

Παρά τις σταθερές ρητορικές εξάρσεις των τελευταίων εβδομάδων, σε επιχειρησιακό επίπεδο οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις κινούνται μάλλον συντηρητικά. Τις τελευταίες ημέρες (25 Μαΐου-6 Ιουνίου) διεξάγεται η μεγάλη ετήσια αεροναυτική άσκηση με τον τίτλο «Ντενίζ Κουρντού '21» («Θαλασσόλυκος '21»), με τις δυνάμεις των Τούρκων να κινούνται κατά κύριο λόγο κοντά στις ακτές της Τουρκίας και στην Ανατολική Μεσόγειο. Παρότι συνθίξεται σε αυτές τις περιπτώσεις να καταγράφεται πληθώρα παραβιάσεων, φέτος οι Τούρκοι επιτελείς εμφανίζονται πιο συγκρατημένοι. Οι αριθμοί ωχιρών μπροστά σε καταστάσεις προηγούμενων ετών. Υπάρχει, ωστόσο, και μια ουσιαστική, πρακτική σημασία παρατήρηση που κάνουν οι Έλληνες επιτελείς οι οποίοι παρακολουθούν όσα εκτυλίσσονται κατά την εξέλιξη της τουρκικής άσκησης. Οι Τούρκοι, σε αντίθεση με δέκα ή και παραπάνω χρόνια πριν, εμφανίζονται να έχουν κάνει κάποια σημαντικά βήματα ουσιαστικής οργάνωσης του ναυτικού τους, μάλιστα με τη χρήση εθνικών δυνατοτήτων. Επιπλέον για πρώτη φορά στη φρενιτή «Ντενίζ Κουρντού» συμμετέχει και το πρώτο μη επανδρωμένο πλοίο-όχημα (ULAQ) που έχει ναυπηγηθεί από την τουρκική βιομηχανία, με την ονομασία «SİDA» και μάλιστα εκτέλεσε και βολές. Προφανώς στην ελληνική πλευρά η σχετική συζήτηση στη θάλασσα και τον αέρα δεν προκαλεί ερησυχασμό, ιδιαίτερα μετά και τις πρόσφατες δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων για την πιθανότητα νέων σεισμικών ερευνών από τα πλοία της ΤΡΑΟ.

Στρατιωτικός πυρετός στα Βαλκάνια, πύραυλοι «Πάτριος» στην Αλβανία

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ

Στην αναβάθμιση της Αλβανίας σε υψηλής σημασίας στρατιωτικό κόμβο, με εγκατάσταση υπερσύγχρονων αντιπυραυλικών συστημάτων Patriot και τον εφοδιασμό του αλβανικού στρατού με πολεμικά επιθετικά ελικόπτερα Black Hawk. Οι πρώτοι Patriot, όπως είπα, έχουν αναπτυχθεί ήδη στην Κουτσόβα, ενώ τα Black Hawk αναμένεται να καταφθάσουν προς μόνιμη στάθμευση εντός του 2023, «ως μέρος της αύξησης της στρατιωτικής ικανότητας» της χώρας.

Μολονότι η Αλβανία, χώρα-μέλος του ΝΑΤΟ, διατηρεί μικρό επαγγελματικό στρατό και δεν απειλείται άμεσα, η γεωγραφική της θέση, κυρίως το λιμάνι του Δυρραχίου, την καθιστά υπερπολύτιμο βαλκανικό προγεφύρωμα στους στρατιωτικούς χάρτες της Συμμαχίας και γίνεται η όγδοη ευρωπαϊκή χώρα που αποκτά αντιπυραυλικές συστοιχίες Patriot (η Ρωσία έχει χαρακτηρίσει απειλή την παρουσία τους στη γειτονία της), μαζί με τις Ελλάδα, Ισπανία, Γερμανία, Πολωνία, Ολλανδία, Σουηδία και Ρουμανία. Καθίσταται σαφές ότι μαζί με τα ελληνικά λιμάνια στις ακτές του Βορείου Αιγαίου, το Δυρράκιο αναδεικνύεται στον δεύτερο πιο σημαντικό θαλάσσιο δίαυλο μετακίνησης στρατευμάτων και μεταφοράς εξοπλισμού από τη Μεσόγειο προς και από τα ενδότερα της Βαλκανικής, τη νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μαύρη Θάλασσα. Και ταυτόχρονα, όπως και η Αλεξανδρούπολη ανατολικά, θα γίνει θερμάτικός σταθμός εισροής αμερικανικού οπιστολιθικού αερίου στα Βαλκάνια και την κεντρική Ευρώπη, με βάση τη σχετική σύμβαση που υπογράφηκε πρόσφατα μεταξύ ΗΠΑ και Αλβανίας.

Οι ακτές της Αλβανίας υπήρ-

Γιούρι Κιμ, ενώ ο στρατηγός Ερλ Μανίρ ανήγγειλε τη μόνιμη εγκατάσταση στην Αλβανία προηγμένων αντιπυραυλικών συστημάτων Patriot και τον εφοδιασμό του αλβανικού στρατού με πολεμικά επιθετικά ελικόπτερα Black Hawk. Οι πρώτοι Patriot, όπως είπα, έχουν αναπτυχθεί ήδη στην Κουτσόβα, ενώ τα Black Hawk αναμένεται να καταφθάσουν προς μόνιμη στάθμευση εντός του 2023, «ως μέρος της αύξησης της στρατιωτικής ικανότητας» της χώρας.

Μολονότι η Αλβανία, χώρα-μέλος του ΝΑΤΟ, διατηρεί μικρό επαγγελματικό στρατό και δεν απειλείται άμεσα, η γεωγραφική της θέση, κυρίως το λιμάνι του Δυρραχίου, την καθιστά υπερπολύτιμο βαλκανικό προγεφύρωμα στους στρατιωτικούς χάρτες της Συμμαχίας και γίνεται η όγδοη ευρωπαϊκή χώρα που αποκτά αντιπυραυλικές συστοιχίες Patriot (η Ρωσία έχει χαρακτηρίσει απειλή την παρουσία τους στη γειτονία της), μαζί με τις Ελλάδα, Ισπανία, Γερμανία, Πολωνία, Ολλανδία, Σουηδία και Ρουμανία. Καθίσταται σαφές ότι μαζί με τα ελληνικά λιμάνια στις ακτές του Βορείου Αιγαίου, το Δυρράκιο αναδεικνύεται στον δεύτερο πιο σημαντικό θαλάσσιο δίαυλο μετακίνησης στρατευμάτων και μεταφοράς εξοπλισμού από τη Μεσόγειο προς και από τα ενδότερα της Βαλκανικής, τη νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μαύρη Θάλασσα. Και ταυτόχρονα, όπως και η Αλεξανδρούπολη ανατολικά, θα γίνει θερμάτικός σταθμός εισροής αμερικανικού οπιστολιθικού αερίου στα Βαλκάνια και την κεντρική Ευρώπη, με βάση τη σχετική σύμβαση που υπογράφηκε πρόσφατα μεταξύ ΗΠΑ και Αλβανίας.

Οι ακτές της Αλβανίας υπήρ-

Ελληνικό άρμα μάχης, στα «χρώματα» της επετείου των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821 και αμερικανικό «Απάτσι» στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης. Η στρατιωτική παρουσία των ΗΠΑ στην περιοχή της Θράκης δείχνει να ενοχλεί την Τουρκία.

Η σημασία και τα μηνύματα της γιγαντιαίας άσκησης «Defenter Europe 21» που διεξάγεται από τις αρχές Μαρτίου στη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ.

Ξαν από την εποχή του Ψυχρού Πολέμου «πολύφερνη νύφη» για τους ισχυρούς, καθώς ήταν και παραμένουν το βαλκανικό «παρατηρητήριο» προς τους θαλάσσιους δρόμους της Αδριατικής και της κεντρικής Μεσογείου και ταυτόχρονα δίοδος προς τα δυτικά Βαλκάνια και την κεντρική Ευρώπη. Τώρα που οι προκλήσεις στα ανα-

τολικά της Ευρώπης μεγαλώνουν, με τις τεκτονικές πλάκες επιρροής Δύσης, Ρωσίας, Κίνας, Τουρκίας, να συγκρούονται υπογειώς από τη Βαλκανική έως και τη Βαλτική και τον κίνδυνο ανάφλεξης στο Αιγαίο υπαρκτό, Ευρωπαίοι και Αμερικανοί, υψώνουν (και) στρατιωτικά τείχη στο θαλάσσιο τρίγωνο Αδριατική, Αιγαίο, Μαύρη Θάλασσα. Στην άξονα Δυρράκιο-Σκόπια, Ξάνθη-Αλεξανδρούπολη, και παραπάνω στις ακτές της Ρουμανίας, από τις αρχές Μαρτίου το νοτιοανατολικό τόξο του ΝΑΤΟ ασκείται στρατιωτικά επί του πεδίου, με τη συμμετοχή στρατού, αεροπορίας, ναυτικού και την παρουσία αμερικανικής δύναμης 28.000 ανδρών και φόντο τον γκρίζο ορίζοντα στην Ουκρανία και τον Εύξεινο Πόντο, υπό τον φόβο πιθανής ρωσικής απειλής.

Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά, με προσωπικό αλλά και υποδομές,

με επίκεντρο το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης απ' όπου μεταφέρονται προς και από τη Ρουμανία στρατιωτικός εξοπλισμός, ελικόπτερα, άρματα μάχης, ενώ την όλη επιχείρηση συνδράμει και το αεροδρόμιο «Δημόκριτος» της πόλης.

Η άσκηση «Κένταυρος 21»

Τη Δευτέρα στο πεδίο βολής Πετροχωρίου Ξάνθης κορυφώθηκε η άσκηση «Κένταυρος 21», με τη συμμετοχή αρμάτων μάχης του ελληνικού και του αμερικανικού στρατού. Η παρουσία του πρεσβευτή των ΗΠΑ Τζέφρεϊ Πάιατ, της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας των Ενόπλων Δυνάμεων στην Αλεξανδρούπολη και την Ξάνθη, αναδεικνύει την αναβάθμιση συνολικά της Θράκης σε περιοχή γεωστρατηγικού ενδιαφέροντος για το ΝΑΤΟ. «Οπως δείχνει αυτή η άσκηση, οι ΗΠΑ θα παραμείνουν παρούσες στις περιοχές των Βαλκανίων και της Μαύρης Θάλασσας και θα παράσχουν βοήθεια στην αποτροπή πιθανών αντιπάλων σε υπεράσπιση των συμμάχων μας», δήλωσε ο κ. Πάιατ, ενισχύοντας τις εκτιμήσεις ότι οι Αμερικανοί εξακολουθούν να διατηρούν τα Βαλκάνια στις υψηλές γεωπολιτικές τους προτεραιότητες.

Την ίδια ώρα, στην πόλη Κρίβολακ της Βόρειας Μακεδονίας εξελίσσεται, ως μέρος της «Defender», άσκηση με σενάριο «τρόπους άμυνας σε περίπτωση επίθεσης - αναστοχρότητα και αντεπίθεση». Σε αυτή έπαιρναν μέρος, υπό την εναέρια κάλυψη δύο ελληνικών F-16, 300 στρατιώτες της Βόρειας Μακεδονίας, η οποία σημειωτέον υπέγραψε αμυντική συμφωνία με τις ΗΠΑ εσχάτως, 1.100 άνδρες της Εθνοφρουράς των ΗΠΑ και 20 κα-

ταδρομείς από τη Βουλγαρία με την Ελλάδα, ενώ προηγήθηκε μεγάλη αεροναυτική άσκηση του ΝΑΤΟ στα παράλια της Ρουμανίας με τη συμμετοχή και των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

«Η Τουρκία μέχρι σήμερα με τα στενά του Βοσπόρου και δευτερευόντως των Δαρδανελλίων ήλεγχε απόλυτα τη διέλευση πλοίων από και προς τη Μαύρη Θάλασσα», λέει στην «Κ» ο αντιστράτηγος ε.α. και τέως επικεφαλής του νατοϊκού στρατηγείου στη Θεσσαλονίκη, Χρίστος Δρίβας. «Με την αξιοποίηση των λιμένων Αλεξανδρούπολης, Καβάλας και Θεσσαλονίκης (υπό προϋποθέσεις) το ΝΑΤΟ παύει να είναι αιχμάλωτο της γεωγραφίας των Στενών, τα οποία πλέον παρακάμπτονται. Η χρήση των παραπάνω λιμένων εξασφαλίζει τη μαζική, ταχεία και κυρίως απρόσκοπτη μεταφορά στρατευμάτων, οπλικών συστημάτων, υλικών και εφοδίων προς τις χώρες των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης».

Θα ήταν μάλλον παράλογο όλη αυτή η στρατιωτική δραστηριότητα στη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ να μην έχει ερεθίσει όχι μόνο τη Ρωσία αλλά και την Τουρκία ενώ και στην «ουδέτερη» Σερβία ακούγονται φωνές εναντίον της «κακής Συμμαχίας». Τους Τούρκους δείχνει να ενοχλεί κυρίως η αμερικανική στρατιωτική παρουσία στην Αλεξανδρούπολη και γενικότερα τη Θράκη, καθώς αισθάνονται ότι στοχεύει στην επιτήρηση και τον έλεγχο, σε ενδεχόμενη κρίση, των στενών του Ελλήσποντου, ενώ την «αναστάτωση» τους εντεινεί η διακινουμένη φιλολογία περί δημιουργίας αμερικανικής αεροπορικής βάσης στη Σαμοθράκη.

Οι διασωληνωμένοι και οι λοιμώξεις

Πόσοι από τους θανάτους μέσα στα νοσοκομεία οφείλονται στην COVID-19 και πόσοι σε μολύνσεις από άλλα μικρόβια;

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

Σε ολόκληρο τον κόσμο που μαστιζόμαστε από την πανδημία οι ενδοσκομειακές λοιμώξεις γνωρίζουν «έκρηξη». Σε ένα νοσοκομείο του Κλίβελαντ κάθε τέταρτος που διασωληνώνεται πεθαίνει από ΗΑΙ (Healthcare Associated Infections), σε ορισμένα νοσοκομεία της Γερμανίας το «μερίδιό» τους ξεπερνάει τον έναν στους τρεις, ενώ στην Ελλάδα έχουμε επίσης αύξηση αλλά δεν γνωρίζουμε το εύρος, καθώς δεν «μετράμε» τις λοιμώξεις. Τώρα το κράτος θέλει να βάλει τάξη με ένα πειραματικό πρόγραμμα που θα εφαρμοσθεί σε 10 νοσοκομεία.

Ο Ιωάννης Κ., 72 ετών, σύζυγος της 59χρονης Γεωργίας, που αρρώστησε όπως και η ίδια με κορωνοϊό, δεν τα κατάφερε. «Αποσωληνώθηκε αλλά λίγες μέρες αργότερα τον ξαναδιασωληνώσαν καθώς μας είπαν ότι κόλλησε ένα ενδοσκομειακό μικρόβιο». Η γνωμάτευση για το ποιο είναι το μικρόβιο δεν έχει γραφτεί ακόμα από το νοσοκομείο της βόρειας Αθήνας.

«Υπάρχει μία απροθυμία να καταγράφονται αυτές οι περιπτώσεις», παραδέχεται ένας αξιωματούχος του υπουργείου Υγείας και γι' αυτό ίσως στη χώρα μας δεν έχουμε ακριβή εικόνα για το μέγεθος της επίδρασης των ενδοσκομειακών λοιμώξεων στο βαρύ φορτίο της πανδημίας. Πάντως, σε ιδιωτική μαιευτική κλινική του Ψυχικού χρειάστηκε να δοθεί διπλάσια ποσότητα φαρμάκων σε όσους ήρθαν από δημόσια νοσοκομεία, «καθώς ήταν αποικισμένοι» από φορείς τέτοιων λοιμώξεων.

Η ηγεία του υπουργείου Υγείας δεν αμφισβητεί τα ευρήματα αυτά. Μάλιστα, ο υπουργός Υγείας Βασίλης Κικίλιος είχε αναφέρει στην αρχή της πανδημίας ότι οι ενδοσκομειακές λοιμώξεις κάθε νοσοκομείου θα αποτελέσουν (για τον πρόεδρο του νοσηλευτικού ιδρύ-

Με ένα πρόγραμμα που αρχικά θα εφαρμοσθεί πειραματικά σε 10 νοσοκομεία, η πολιτεία θα προσπαθήσει να περιορίσει το μεγάλο πρόβλημα των ενδοσκομειακών λοιμώξεων. Ένα άλλο ζήτημα, επίσης, είναι η επάρκεια προσωπικού στις μονάδες εντατικής Θεραπείας.

Οι δευτερογενείς βακτηριακές υπερμολύνσεις βρίσκουν ιδιαίτερο έδαφος στα ελληνικά νοσοκομεία, ιδίως λόγω της κατάχρησης των αντιβιοτικών.

ματος) «κριτήριο ανανέωσης της θητείας τους». Αυτό δεν λειτουργεί πάντα ως κίνητρο για την καταγραφή των περιστατικών αυτών.

Πόσοι όμως θάνατοι ασθενών οφείλονται στην COVID-19 και πόσοι σε άλλες λοιμώξεις μέσα στα νοσοκομεία;

Το πρόβλημα δεν είναι ελληνικό. Σε παρουσίασή του, η οποία αφορά την περίοδο πριν από το

ξέσπασμα της πανδημίας, ο καθηγητής Παιδιατρικής Νεοκλής Ζαούτης, μέλος της επιτροπής επιδημιολόγων, κάνει αναφορά σε πανευρωπαϊκή έρευνα (28 χώρες) σε 1.209 ΜΕΘ ή μονάδες αυξημένης φροντίδας. Καταγράφηκαν 3,8 εκατ. περιστατικά ενδοσκομειακών λοιμώξεων που προκάλεσαν 37.000 θανάτους και κόστος 7 δισ. ευρώ. Το φθινόπωρο του 2020, το Εθνικό Σύστημα Υγείας της Μεγάλης Βρετανίας κατέγραψε μόνο το 25ήμερο του Οκτωβρίου 192 τοπικές επιδημίες σε νοσοκομεία με μεταδόσεις από υγειονομικούς ή συνοδούς σε άλλους ασθενείς (και αυτό θεωρείται ενδοσκομειακή λοίμωξη).

Ο κ. Ζαούτης καταγράφει τις τρεις σημαντικότερες λοιμώξεις: εκείνη που συνδέεται με την τοποθέτηση του κεντρικού αιμοκαθε-

τήρα (Clabsi), την πνευμονία που προέρχεται από τη διασωλήνωση (Ventilator Associated Pneumonia) και τη λοίμωξη που προέρχεται από την τοποθέτηση του κεντρικού ουροκαθετήρα.

Μπορείς όμως να διαχωρίσεις την πνευμονία που προκαλεί ο κορωνοϊός από εκείνη που προκαλεί η διασωλήνωση; «Ναι», λέει ο καθηγητής Δημήτρης Γεωργόπουλος, επικεφαλής της ΜΕΘ στο ΠΑΓΝΗ. «Είναι διαφορετικά τα μικρόβια και αυτή η διαφορά φαίνεται και απεικονιστικά». Για τον ίδιο και για όλους τους εν ενεργεία εντατικολόγους το κύριο πρόβλημα στην αντιμετώπιση της COVID-19 είναι αυτό της επάρκειας προσωπικού στις ΜΕΘ. Στη Βόρεια Ευρώπη αντιστοιχούν 5-6 νοσηλευτές ανά κρεβάτι και ανά βάρδια, κάτι άγνωστο στην Κεντρική και Νότια

Ευρώπη. «Όταν ένας νοσηλευτής έχει τρεις ασθενείς δύσκολα θα πάει "αποστειρωμένα" από τον ένα στον άλλο».

Το πρόβλημα αυτό αναδεικνύει και ο κ. Ζαούτης, λέγοντας ότι «η ανεπάρκεια των ανθρώπινων πόρων είναι το σοβαρότερο πρόβλημα μαζί με τις φτωχές γνώσεις για τις νοσοκομειακά μεταδιδόμενες λοιμώξεις». Στη μελέτη του που παρουσίασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, ο κ. Ζαούτης λέει ότι οι δευτερογενείς βακτηριακές υπερμολύνσεις βρίσκουν ιδιαίτερο έδαφος στα ελληνικά νοσοκομεία, ιδίως λόγω της κατάχρησης των αντιβιοτικών (σ.σ. όπου η Ελλάδα με την Κύπρο προηγούνται με διαφορά έναντι της Ολλανδίας και της Εσθονίας που είναι τελευταίες). «Το 50% των ασθενών που καταλήγουν, παρουσιάζουν δευ-

τερογενείς βακτηριακές υπερμολύνσεις». Όμως ο κ. Ζαούτης, ο οποίος έχει επισκεφθεί δεκάδες νοσοκομεία στη διάρκεια του δεύτερου και του τρίτου κύματος, έχει κάνει και άλλες σημαντικές παρατηρήσεις.

Στο δεύτερο κύμα, κάποιοι άνθρωποι στην επαρχία έφταναν πολύ αργά στα νοσοκομεία και στη συνέχεια παρέμειναν επί μακρόν διασωληνωμένοι. «Ο χρονικά εκτεταμένος τεχνητός αερισμός με διασωλήνωση μεγάλωνει το ρίσκο της βακτηριακής λοίμωξης», παρατηρεί ο κ. Ζαούτης. Επειδή από την αρχή της πανδημίας δόθηκε σημασία στην προστασία του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού και επειδή οι επιτροπές λοιμώξεων ήταν απορροφημένες με την αντιμετώπιση της COVID-19, δόθηκε μικρή προσοχή στην τήρηση των διαδικασιών για την αποτροπή της διασποράς των ενδοσκομειακών λοιμώξεων.

Η ποιότητα υπηρεσιών

Το πρόβλημα των ενδοσκομειακών λοιμώξεων συνδέεται με την ποιότητα των υπηρεσιών του ΕΣΥ. Μέχρι τώρα η πολιτεία δεν το αντιμετώπιζε σοβαρά. Με τον Οργανισμό Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία (ΟΔΙΠΥ), έναν νέο οργανισμό, θέλει τώρα να αρχίσει να μετράει το μέγεθος του προβλήματος. Ο οργανισμός θα παρέχει κίνητρα για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και θα επιβάλλει ποινές για τη μη συμμόρφωση με τα πρωτόκολλα που διασφαλίζουν την ποιότητα. Ο κ. Ζαούτης είναι επικεφαλής ενός προγράμματος που με τη χρηματοδότηση του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος θέλει να εφαρμοστεί πιλοτικά καλές πρακτικές –αφού προηγουμένως καταγράψει το μέγεθος του προβλήματος– σε 10 νοσοκομεία της χώρας. Ο γ.γ. του υπουργείου Υγείας Γιάννης Κωτιστόπουλος προωθεί σχετική διάταξη που θα περιγράφει το πλαίσιο ελέγχου και πρόληψης των λοιμώξεων στα νοσοκομεία του ΕΣΥ, στο πλαίσιο της κλινικής διακυβέρνησης.

Λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και το εμβόλιό μου...

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Χιλιόδες ραντεβού στα εμβολιαστικά κέντρα των νησιών το επόμενο 15νθήμερο έχουν κλειστεί από νέους κάτω των 30 ετών, οι οποίοι εκμεταλλεύθηκαν την ευκαιρία του προγράμματος «Γαλάζια Ελευθερία» για να εμβολιαστούν νωρίτερα. «Κάνεις μονοδοσικό και μέσα σε 15 μέρες πετυχαίνεις μεγάλο ποσοστό ανοσίας. Το καλοκαίρι μου θα ξεκινήσει νωρίτερα, δεν θα χρειαστεί να περιμένω πότε θα ανοίξει για εμάς η πλατφόρμα». Ο 21χρονος Θάνας Κ. ακουγόταν ενθουσιασμένος με την προοπτική του Σαββατοκύριακου στη Σύρο για εμβόλιο. Ποτάκια, θάλασσα και εμβόλιο, τι καλύτερο! Μαζί του σε αυτό το συναρπαστικό weekend και η 18χρονη αδελφή του που επίσης έχει κλείσει ραντεβού. Αν φοβάται; «Τώρα φοβάμαι. Μετά θα μπορώ να πγαίνω να βλέπω τη γιαγιά μου που είναι 80 χρόνων οπότε θέλω». Το γέλιο στην άλλη άκρη της γραμμής ακούγεται δυνατά: «Και θα πάω στη Ρώμη. Εχω κανονίσει να πάω στη Ρώμη», επαναλαμβάνει με μια μικρή συστολή που θα το τολμήσει.

Ο Βασίλης Κ. από την άλλη, έμαθε το «κόλπο» με τον εμβολιασμό στα νησιά, από μια φίλη του που ανέβασε φωτογραφία στο Instagram μέσα στο πλοίο. Λίγες ώρες μετά την είδη στην καθημερινή σέλιφι την ώρα του εμβολιασμού... Όπως σύντομα ανακάλυψε, ένα ταξίδι λίγων ημερών σε ένα ελληνικό νησί για την πραγματοποίηση εμβολίου για την COVID-19 είναι το νέο trend για τους νέους

κάτω των 30 ετών. «Η μισή Κηφισιά έχει εμβολιαστεί», λέει ο 27χρονος Οδυσσέας Γ., ο οποίος επίσης έχει οργανώσει την απόδρασή του προς την «Ελευθερία» με τον ίδιο τρόπο. Όλα άρχισαν όταν ανακοινώθηκε το 2ο στάδιο της επιχειρήσεως εμβολιασμού υπό τον κωδικό «Γαλάζια Ελευθερία». Η προσπάθεια ήταν αρχικά να πραγματοποιηθεί καθολικός εμβολιασμός των κατοίκων των μικρών νησιών. Στη συνέχεια η επιχείρηση επεκτάθηκε και σε άλλα νησιά, με την αποστολή μάλιστα εθελοντών και κινητών μονάδων εμβολιασμού ώστε να καλυφθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Μια ιδιαίτερη λεπτομέρεια στις ανακοινώσεις της 17ης Μαΐου, η οποία αρχικά πέρασε απαρατήρητη, άνοιξε την πόρτα στους νέους κάτω των 30 ετών να εμβολιαστούν άμεσα –εκτός τυπικής σειράς και μάλιστα «μια και έξω».

«Ο εμβολιασμός στα νησιά θα γίνει στο μεγαλύτερο μέρος με το μονοδοσικό εμβόλιο της Johnson & Johnson. Από αύριο το βράδυ όλοι οι πολίτες άνω των 18 ετών θα έχουν πρόσβαση στο μονοδοσικό αυτό εμβόλιο. Μόνο στα εμβολιαστικά κέντρα στα 19 νησιά (σ.σ. Σαλαμίνα, Κω, Πάρο, Ρόδο, Μύκονο, Νάξο, Χίο, Αίγινα, Σαντορίνη, Κέρκυρα, Λευκάδα, Θάσο, Κάλυμνο, Σύρο, Ζάκυνθο, Κεφαλονιά, Λέσβο, Λήμνο και Σάμο) θα πραγματοποιούνται εμβολιασμοί με το συγκεκριμένο εμβόλιο, έτσι ώστε να εμβολιαστούν οι κάτοικοι, οι διαμένοντες και οι εποχικοί εργαζόμενοι των νησιών αυτών», είχε

Πολίτες μεγαλύτερης ηλικίας περιμένουν να εμβολιαστούν στην Ηρακλεία. Σε κάποια νησιά παρατηρείται το εξής φαινόμενο: ηλικιωμένοι κάτοικοι τους, που κινδυνεύουν αν νοσήσουν από κορωνοϊό, αποφεύγουν να εμβολιαστούν, ενώ την ίδια στιγμή σπεύδουν σε αυτά νέοι από άλλες περιοχές για να πράξουν το ακριβώς αντίθετο.

Πολλοί νέοι κάτω των 30 ετών εκμεταλλεύονται το πρόγραμμα «Γαλάζια Ελευθερία» και σπεύδουν στα νησιά προκειμένου να εμβολιαστούν άμεσα, και μάλιστα με το μονοδοσικό σκεύασμα.

ανακοινώσει ο Μάριος Θεμιστοκλέους, γενικός γραμματέας Πρωτοβάθμιας Φροντίδας του υπουργείου Υγείας.

Η δεύτερη πληροφορία-κλειδί είναι πλέον κοινό μυστικό: Αν δεν βρίσκεσαι ραντεβού στα εμβολιαστικά κέντρα της περιοχής σου, αρκεί να αλλάξεις τον ταχυδρομικό κώδικα και είσαι ελεύθερος να διαλέξεις ραντεβού σε άλλες περιοχές. Στην περίπτωση των νησιών αρκεί να βάλεις τον ταχυδρομικό κώδικα

του συγκεκριμένου νησιού για να εξασφαλίσεις τη δυνατότητα εμβολιασμού στην Πάρο και ως είσαι κάτοικος Κυψέλης. Πρόκειται για παρανομία; Οχι, είναι μια δυνατότητα που έχει δοθεί προκειμένου να μη μένουν αδιάθετα εμβόλια σε κάποιες περιοχές, ενώ λείπουν σε άλλες. Παράλληλα, όσον αφορά τους νέους κάτω των 30 και τη δυνατότητα να εμβολιαστούν στα νησιά αποτελεί μια win win επιλογή: και αυξάνεται ο πληθυσμός των εμβολιασμένων στην ηλικία κάτω των 30, άνθρωποι δηλαδή που ακόμα και όταν κολλήσουν είναι ασυμπτωματικοί και ταυτόχρονα κινούνται πολύ, χωρίς οι νεότεροι να παίρνουν τη θέση των μεγαλύτερων. Ταυτόχρονα τα νησιά κέρδισαν στον «εμβολιαστικό τουρισμό» έχουν τους πρώτους καλοκαιρινούς τους επισκέπτες.

Την ίδια στιγμή, πολλοί νησιώτες δείχνουν απρόθυμοι να εμβολιαστούν. Η συμμετοχή σε Ζάκυνθο, Κεφαλονιά, Λέσβο, Λήμνο, Σάμο και στη Χίο παραμένει χα-

μηλή. Στη Ζάκυνθο, για παράδειγμα, με πληθυσμό 38.954 στην τελευταία απογραφή, μόνο 14.132 άνθρωποι είχαν κάνει μια τουλάχιστον δόση έως προχθές Παρασκευή. Αν λάβουμε υπ' όψιν μας ότι πρόκειται για ένα τουριστικό νησί όπου ήδη έχουν μεταβεί αρκετοί εποχικοί υπάλληλοι, οι οποίοι ασφαλώς έκλεισαν ραντεβού για εμβολιασμό, αντιλαμβανόμαστε ότι ο γηγενής πληθυσμός είναι εξαιρετικά διστακτικός. Κάπως έτσι ο Γ.Ι., που έχει ξενοδοχείο στη Ζάκυνθο, αποφάσισε να κατέβει στο νησί για να εμβολιαστεί. «Μπορούσες να κλείσεις ραντεβού για την ίδια μέρα το απόγευμα, ενώ στην Αθήνα το ραντεβού μου ήταν για μέσα Ιουνίου και το άλλο αρχές Αυγούστου. Γιατί να μην ξεμπερδέω με μονοδοσικό;» εξηγεί.

Στη Σάμο, με καταγεγραμμένο πληθυσμό 32.977, εμφανίζονται 9.039 άτομα να έχουν κάνει μια δόση εμβολίου, ενώ ανάλογα χαμηλή είναι η προσέλευση και σε άλλα νησιά.

Επιχείρηση πειθούς

Περισσότερο αποθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι διαστάζουν να εμβολιαστούν και άνθρωποι που κινδυνεύουν περισσότερο από τις επιπλοκές της νόσου εφόσον κολλήσουν, δηλαδή οι άνω των 60 ετών. Ο δήμαρχος Ληξουρίου Γιώργος Κατσιβελής εξηγεί ότι, παρά τις προσπάθειες, δύσκολα οι μεγάλοι άνθρωποι πείθονται να εμβολιαστούν. «Φοβούνται πολύ με αυτά που ακούν και θεωρούν ότι κινδυνεύουν από το εμβόλιο, ενώ κινδυνεύουν από τον ιό», λέει. Οι υπάλληλοι που εργάζονται στις υπηρεσίες Πρόνοιας του δήμου, όπως το «Βοήθεια στο σπίτι», και έρχονται καθημερινά σε επαφή με ευάλωτους και ηλικιωμένους τους εξηγούν τα οφέλη του εμβολιασμού. Ο δήμος επίσης είναι διαθεσιμότερος να μεταφέρει όποιον δεν μπορεί να μετακινηθεί στο κέντρο εμβολιασμού. «Προχθές δύο γυναίκες περίπου 60 χρόνων που μένουν σε ένα χωριό έπρεπε να κάνουν 60 χιλιόμετρα για να πάνε στο εμβολιαστικό κέντρο. Εχει πέσει μια γέφυρα εξαιτίας του "ιανού" και για να πας από το ένα μέρος στο άλλο πρέπει να κάνεις τον γύρο του νησιού. Τις πήγαμε με αυτοκίνητο του δήμου και όταν έρθει η ώρα για τη 2η δόση, θα τις ξαναπάμε. Κάνουμε ό,τι μπορούμε για να πείσεται ο πληθυσμός, αλλά οι μεγάλοι άνθρωποι φοβούνται», εξηγεί ο δήμαρχος.

Η Ε.Ε. έτοιμη να αναλάβει δράση έναντι της Τουρκίας

Ο Σαρλ Μισέλ μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ

Η Ε.Ε. είναι «έτοιμη να χρησιμοποιήσει όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της» για να αλλάξει τη συμπεριφορά της Τουρκίας, δηλώνει στην «Κ» ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ. Σε μια εφ' όλης της ύλης συνέντευξη, ο κ. Μισέλ δηλώνει ότι παραμένει «επιφυλακτικός» σχετικά με τις προθέσεις της Αγκυρας, αναγνωρίζει ότι διογκώνονται διαρκώς οι προκλήσεις προς τη δυτική συμμαχία από ισχυρά αυταρχικά κράτη και υπογραμμίζει ότι η Ε.Ε. είναι πολύ ισχυρή και δεν πρέπει να το ξεχνά αυτό. Τέλος, με αφορμή τα 40 χρόνια από την ένταξη της Ελλάδας, στέλνει ένα μήνυμα ελπίδας και κοινής βούλησης για την οικοδόμηση ενός νέου οικονομικού και κοινωνικού υποδείγματος στην Ευρώπη.

— Είστε αισιόδοξος ότι οι νέες κυρώσεις εις βάρος της Λευκορωσίας θα πετύχουν εκεί που απέτυχαν οι προηγούμενες — στο να αλλάξουν τη συμπεριφορά του καθεστώτος; Είστε σίγουρος ότι θα επιβληθούν ευρύτερες οικονομικές κυρώσεις, δεδομένων των αντιστάσεων ορισμένων εκ των μεγαλύτερων κρατών-μελών σε αυτό;

— Αυτό που συνέβη ήταν εντελώς απρόβλεπτο και ήταν κρίσιμο να αντιδράσουμε τάχιστα. Όπως είδατε, μπορέσαμε να καταλήξουμε πολύ γρήγορα σε μια κοινή, πολύ αυστηρή γραμμή. Το ζήτημα είναι πολύ σοβαρό, αφορά την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας. Η άλλη πολύ σημαντική πτυχή είναι ότι αντίστοιχες κυρώσεις επέβαλαν και εταίροι μας, όπως οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο. Και ανοίξαμε την πόρτα για τομακάς οικονομικές κυρώσεις — οι οποίες όμως πρέπει να είναι στοχευμένες, ώστε να μην πλήξουν την κοινωνία των πολιτών. Αρα πρέπει τα μέτρα να πλήξουν το καθεστώς, όχι τον πληθυσμό — και να συμμορφώνονται με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Αναγνωρίζουμε ότι η Ε.Ε. και οι

εταίροι μας με τους οποίους μοιραζόμαστε τις ίδιες αξίες δοκιμάζουμε ολόένα και περισσότερο από αυταρχικά κράτη. Γι' αυτό είναι σημαντικό στην προσεχή συνάντηση του «G7» στο Ηνωμένο Βασίλειο να δούμε πώς μπορούμε από κοινού να υπερασπιστούμε πιο αποτελεσματικά αξίες όπως η διεθνής συνεργασία, ο πολυμερισμός, ο σεβασμός στις διεθνείς συμφωνίες και στο κράτος δικαίου. Θα ζητήσω από τον Μπόρις Τζόνσον να θέσει το ζήτημα αυτό στην ατζέντα. Αυτές οι αρχές δεν δύνανται αυξανόμενη πίεση και η Ε.Ε. μπορεί να παίξει ηγετικό ρόλο στην υπεράσπισή τους.

— Πότε θα είναι έτοιμα τα νέα μέτρα κατά της Λευκορωσίας; Συζητήθηκε στη Σύνοδο η πιθανότητα εμπλοκής της Ρωσίας στην υπόθεση; Θα έκανε κάτι τόσο εξωφρενικό ο Λουκασένκο χωρίς να έχει ενημερώσει τον Πούτιν;

— Τα νέα μέτρα, σχετικά με τον εναέριο χώρο για παράδειγμα, έχουν ήδη αρχίσει να εφαρμόζονται. Οι κυρώσεις θέλουμε να εφαρμοστούν το συντομότερο νομικά δυνατόν. Σχετικά με τη Ρωσία, είναι σαφές ότι υπάρχουν δεσμοί με το λευκορωσικό καθεστώς, τους οποίους είναι σημαντικό να κατανοήσουμε εις βάθος. Αλλά τη Δευτέρα το βράδυ είχαμε επίσης τη δυνατότητα να συζητήσουμε εις βάθος για την ίδια τη Ρωσία — για πρώτη φορά έπειτα από χρόνια. Συνήθως απλώς συζητούμε για τις κυρώσεις και τις ανανεώνουμε, αλλά είχα δεσμευτεί στους συναδέλφους μου ότι θα κάναμε αυτή τη στρατηγική συζήτηση. Και ήταν πολύ χρήσιμη. Ολοι συμφωνήσαμε ότι πρέπει να σταματήσει η παθητική προσέγγιση, δεν πρέπει απλώς να αντιδρούμε στις ρωσικές προκλήσεις και στις παράνομες ενέργειες. Πρέπει να αναπτύξουμε μια πιο ενεργητική προσέγγιση, ορίζοντας τα συμπεριλαμβανόμενα που θέλουμε να υπερασπιστούμε απέναντι στη Ρωσία και τα εργαλεία που έχουμε στη διάθεσή μας. Για παράδειγμα, πρέπει να παίξουμε έναν πιο ενεργό ρόλο

«Η Ελλάδα, όπως και τα υπόλοιπα 26 κράτη-μέλη, έχουμε το ίδιο όραμα για το μέλλον. Θέλουμε να εκμεταλλευθούμε τις ευκαιρίες που συνεπάγονται οι προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και της ψηφιακής ατζέντας», λέει ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ.

Δεν πρέπει να μας εκφοβίζει η Ρωσία. Είμαστε μια ισχυρή οικονομία, με ισχυρές αξίες και με πολλά εργαλεία στη διάθεσή μας. Ενίοτε το ξεχνάμε αυτό και δεν πρέπει.

Μια πιο θετική ατζέντα θα εξαρτηθεί από τη συμπεριφορά της Τουρκίας. Θα υλοποιηθεί μόνο αν υπάρξει πρόοδος στα ελληνοτουρκικά, στο Κυπριακό, στα ανθρώπινα δικαιώματα.

στις χώρες που ανήκουν στην Ανατολική Εταιρική Σχέση — γι' αυτό έχω προσπαθήσει να συμβάλω στη στήριξη των δημοκρατικών θεσμών στη Γεωργία. Για τον ίδιο λόγο θα επισκεφθώ τον Αύγουστο, για δεύτερη φορά, την Ουκρανία. Για να στείλουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα ότι

θέλουμε να εφαρμοστεί η συμφωνία του Μίνσκ και να υπερασπιστούμε την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας και τις θεμελιώδεις δημοκρατικές αξίες.

— Αρα —για να είμαστε σαφείς— δεν υπάρχει προς το παρόν κάποια ένδειξη εμπλοκής της Μόσχας στην υπόθεση; Και θέλω να σας διαβάσω κάτι που είπε ο Μάριο Ντράγκι μετά τη Σύνοδο: «Είμαστε μια ισχυρή ήπειρος... 70% των άμεσων ξένων επενδύσεων στη Ρωσία είναι ευρωπαϊκό... δεν πρέπει να είμαστε αδύναμοι» απέναντι στη Ρωσία όταν διακυβεύονται θέματα αξιών. Συμφωνείτε; Έχει υπάρξει αδύναμη η Ευρώπη απέναντι στη Ρωσία;

— Σχετικά με την πρώτη σας ερώτηση, έχουμε ζητήσει να διεξαχθεί μια διεθνής έρευνα, σε συντονισμό με τις ΗΠΑ, ώστε να κατανοήσουμε όλες τις πιέσεις απέναντι στην υπόθεση. Σχετικά τώρα με τις δηλώσεις Ντράγκι: φυσικά και συμφωνώ! Δεν πρέπει να μας εκφοβίζει η Ρωσία. Είμαστε μια ισχυρή οικονομία, με ισχυρές αξίες και με πολλά εργαλεία στη διάθεσή μας. Ενίοτε το ξεχνάμε αυτό και δεν πρέπει.

Πρέπει να κάνουμε βήματα για να ενισχύσουμε τη γεωπολιτική μας επιρροή, ώστε να είναι αντιστοιχή με την οικονομική. Αυτό θα χρειαστεί χρόνο. Αλλά τους τελευταίους 18 μήνες έχουμε κάνει σημαντική πρόοδο. Για παράδειγμα, ηγηθήκαμε στο θέμα της κλιματικής αλλαγής, ακόμα και σε μια περίοδο που οι ΗΠΑ ήταν σε διαφορετική γραμμή — στο θέμα της φορολόγησης των πολυεθνικών, ξεκινήσαμε τη συζήτηση πριν από χρόνια για την ανάγκη να γίνει πιο δίκαιη και τώρα οι ΗΠΑ ανοίγουν

την πόρτα ώστε να προχωρήσουμε μπροστά στην αντιμετώπιση της πανδημίας, η προσέγγισή μας εξελίσσεται στο όραμα της διεθνούς κοινότητας: η επένδυση στην έρευνα, η στήριξη του COVAX, οι εγγυήσεις για τις εφοδιαστικές αλυσίδες, οι εξαγωγές εμβολίων... Στην Ευρώπη έχουμε την τάση να υποβαθμίζουμε τα επιτεύγματά μας. Προσπαθώ να καταπολεμήσω αυτό τον τρόπο σκέψης.

— Πώς απαντάτε στην κριτική ότι η Ευρώπη δεν έχει την επιρροή που θα έπρεπε επειδή τα κράτη-μέλη της συχνά δίνουν προτεραιότητα στις οικονομικές τους επιδιώξεις έναντι του κοινού ευρωπαϊκού συμφέροντος;

— Είμαι πεπεισμένος ότι ολοένα και περισσότερο αυτή η γενιά Ευρωπαίων ηγετών κατανοεί ότι η κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι ο καλύτερος τρόπος προώθησης των οικονομικών συμφερόντων των χωρών τους. Ένα παράδειγμα που θυμάμαι καλά ήταν οι διεργασίες για τον κοινοτικό προϋπολογισμό και το Ταμείο Ανάκαμψης. Το πρώτο ένστικτο ορισμένων κρατών-μελών ήταν να υπερασπιστούν τα στενά οικονομικά τους συμφέροντα. Αλλά μέσα σε λίγες μόνο εβδομάδες άλλαξαν οπτική — συνειδητοποίησαν ότι ο καλύτερος τρόπος να στηρίξουν την οικονομία των χωρών τους ήταν να κάνουν την Ευρώπη ισχυρότερη και πιο ανθεκτική.

— Δύο μήνες μετά την επίσκεψη στην Αγκυρα, ένα μήνα πριν συζητηθεί εκ νέου σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, βλέπετε κάποια ένδειξη βελτίωσης της κατάστασης στο εσωτερικό της

χώρας; Έχει γίνει η Τουρκία πιο εμποδομητική εταίρος στην εξωτερική πολιτική;

— Παραμένω επιφυλακτικός. Είχαμε την ευκαιρία να παρουσιάσουμε στις τουρκικές Αρχές μια ισχυρή, κοινή θέση. Είχαμε προτοιμαστεί σε στενή συνεργασία με τους 27 συναδέλφους και ιδιαίτερα με την Ελλάδα και την Κύπρο. Στείλαμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα: είμαστε έτοιμοι για μια πιο θετική ατζέντα, αλλά η διάθεσή μας αυτή είναι υπό αίρεση, είναι αναλογική και αναστρέψιμη. Αυτό σημαίνει ότι θα υλοποιηθεί μόνο αν υπάρξει πρόοδος σε διαφορετικά πεδία — και ειδικά στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, στην Ουκρανία, στα ανθρώπινα δικαιώματα. Θα εξαρτηθεί από τη συμπεριφορά της Τουρκίας.

— Υπάρχει κάποια ενδιάμεση εκτίμηση που μπορείτε να κάνετε βάσει των δύο αυτών μηνύων;

— Δεν θέλω να προβώ σε κάποια ενδιάμεση εκτίμηση πριν από τα τέλη Ιουνίου. Αλλά στο παρελθόν έχουμε παρατηρήσει να γίνεται ένα βήμα στη σωστή κατεύθυνση και μετά, δύο στη λάθος. Δεν είμαστε αφελείς, λοιπόν. Είναι γείτονας, είναι μέλος του ΝΑΤΟ, αλλά είναι θεμελιώδης για την Ε.Ε. να διασφαλίσει ότι η Τουρκία θα υποστηρίξει μια πιο θετική στάση προς το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον — μεταξύ άλλων σε μέρη όπως η Λιβύη, η Συρία και ο Καυκάσος. Η στάση της Τουρκίας σε αυτές τις συγκρούσεις στο παρελθόν δεν ευθυγραμμίζονταν με το συμφέρον της Ευρώπης. Είμαστε έτοιμοι να χρησιμοποιήσουμε όλα τα εργαλεία που έχουμε στη διάθεσή μας για να επηρεάσουμε τη συμπεριφορά της.

Να γίνουν σωστές επενδύσεις — Ποτέ δεν θα υπάρξουν δωρεάν χρήματα

Ο κ. Μισέλ επισκέφθηκε την Ελλάδα για να συμμετάσχει στους εορτασμούς για την 40ή επέτειο της ένταξης της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Τον ρωτήσαμε ποιο είναι το μήνυμά του προς τον ελληνικό λαό, που επλήγη από την πανδημία τη στιγμή που η χώρα είχε ξεκινήσει να ανακάμπτει από την πολυετή οικονομική της κρίση.

— Για εμένα υπάρχει μια συναισθηματική πλευρά σε αυτή την επίσκεψη, λέει στην «Κ» ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. «Η παιδεία μου έχει επηρεαστεί από την Ελλάδα. Είμαι λοιπόν πολύ χαρούμενος που θα συμμετάσχω σε αυτόν τον εορτασμό (σ.σ. η συνέντευξη έλαβε χώρα τη μέρα πριν από την επίσκεψη). Το μήνυμά μου είναι ένα μήνυμα ελπίδας. Η Ελλάδα, όπως και τα υπόλοιπα 26 κράτη-μέλη, έχουμε το ίδιο όραμα για το μέλλον. Θέλουμε να εκμεταλλευθούμε τις ευκαιρίες που συνεπάγονται οι προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και της ψηφιακής ατζέντας. Θέλουμε να εργαστούμε από κοινού για να επιτύχουμε αυτούς τους στόχους, να υλοποιήσουμε μεταρρυθμίσεις που ήταν ήδη αναγκαίες πριν από την πανδημία, ώστε να καταστήσουμε τις κοινωνίες μας πιο ανθεκτικές. Χρειαζόμαστε ένα νέο οικονομικό και κοινωνικό υπόδειγμα,

που δεν βασίζεται στην κατάχρηση των φυσικών πόρων ή δεδομένων μεγάλων κλίμακας».

Ο κ. Μισέλ κάνει ειδική αναφορά στη νέα γενιά στην Ελλάδα, που «μέσω προγραμμάτων όπως το Erasmus έχει την ευκαιρία να ανοίξει τους ορίζοντές της και να πάρει το πεπρωμένο της στα χέρια της». Μιλάει επίσης για την Τήλο, το «πρώτο νησί που θα καταναλωθεί ενέργεια 100% από ανανεώσιμες πηγές», ως παράδειγμα προς μίμηση για τον ενεργειακό μετασχηματισμό που πρέπει να γίνει στην Ευρώπη.

Τα φιλόδοξα αυτά σχέδια, όμως, απαιτούν δημόσιες επενδύσεις πολύ μεγάλης κλίμακας, που αποθαρρύνονταν μέχρι πρότινος από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. «Έχουμε μάθει τα λάθη του παρελθόντος. Όταν ήμουν πρωθυπουργός στο Βέλγιο, συνειδητοποίησα ότι υπάρχει άμεση ανάγκη για επενδύσεις στον ψηφιακό τομέα και στην πράσινη μετάβαση. Αλλά πρέπει να γίνουν οι σωστές επενδύσεις. Ποτέ δεν θα υπάρξουν δωρεάν χρήματα. Η ευθύνη είναι τεράστια τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο».

Σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ποσοπαικτικό COVID, ο κ. Μισέλ επαινεί τον Κυριάκο Μητσοτάκη που

πρωτοστάτησε στην ιδέα θέσπισης του εργαλείου αυτού. «Υποστήριξε εξ αρχής αυτή την πρωτοβουλία, ακόμα κι όταν κάποιος δισταζαν», αναφέρει. Το ποσοπαικτικό, λέει, «είναι αναγκαίο για να ανοίξουμε εκ νέου τις οικονομίες μας, να ανακτήσουμε τις ελευθερίες μας. Αλλά πρέπει να παραμείνουμε σε επιφυλακή: θα παρακολουθούμε στενά τις παραλλαγές του ιού κ.ο.κ. Δεν ξέρουμε τι θα γίνει στους επόμενους μήνες — αν και είμαστε συ-

Ο Σαρλ Μισέλ με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη στο Ζάππειο, στην εκδήλωση για τα 40 χρόνια της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Ευρωπαϊκό Ποσοπαικτικό COVID είναι αναγκαίο για να ανοίξουμε εκ νέου τις οικονομίες μας, να ανακτήσουμε τις ελευθερίες μας. Αλλά πρέπει να παραμείνουμε σε επιφυλακή.

πρωτοστάτησε στην ιδέα θέσπισης του εργαλείου αυτού. «Υποστήριξε εξ αρχής αυτή την πρωτοβουλία, ακόμα κι όταν κάποιος δισταζαν», αναφέρει. Το ποσοπαικτικό, λέει, «είναι αναγκαίο για να ανοίξουμε εκ νέου τις οικονομίες μας, να ανακτήσουμε τις ελευθερίες μας. Αλλά πρέπει να παραμείνουμε σε επιφυλακή: θα παρακολουθούμε στενά τις παραλλαγές του ιού κ.ο.κ. Δεν ξέρουμε τι θα γίνει στους επόμενους μήνες — αν και είμαστε συ-

γκρατημένα αισιόδοξοι. Αυτή ήταν η αίσθηση στη συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ακόμα και με το ποσοπαικτικό θα υπάρξουν δυσκολίες. Αλλά είναι πολύ σημαντικό να έχουμε μια κοινή προσέγγιση στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Η Κομισιόν τώρα θα καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις για το άνοιγμα των μετακινήσεων εντός της Ε.Ε. Ελπίζω αυτές να διασαφηνίσουν την κατάσταση και να οδηγήσουν σε εναρμόνιση πολιτικών μεταξύ των κρατών-μελών».

Η εκστρατεία εμβολιασμού

Στη Σύνοδο συζητήθηκε επίσης το ζήτημα του εμβολιασμού του αναπτυσσόμενου κόσμου. Κάνει αρκετά η Ευρώπη για να συμβάλει σε αυτό; Δεν ήταν μέρος του προβλήματος, έχοντας παραγγίλει υπερβολικά μεγάλες ποσότητες, που είχαν ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν αρκετές δόσεις για τις φτωχότερες χώρες;

«Αν υπάρχει μία περιοχική που ήταν εξ αρχής δεσμευμένη στη διεθνή αλληλεγγύη, αυτή αναμφίβολα είναι η Ευρώπη. Είμαστε ξεκινήσαμε τον μηχανισμό COVAX — και έχουμε τη μεγαλύτερη συνεισφορά σε αυτόν. Είμαστε η μόνη δημοκρατία που δεν απαγόρευσε τις εξαγωγές — οι οποίες έφτασαν το 50% των

δόσεων που παράχθηκαν στην Ευρώπη. Αυτό δεν ήταν εύκολο να το εξηγήσουμε στην κοινή μας γνώμη. Το Ισραήλ, οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν έκαναν εξαγωγές. Επιπλέον, κινήθηκαν για να ενισχύσουν την παραγωγική ικανότητα των φτωχότερων χωρών. Πριν από κάποιους μήνες επισκέφθηκα μια σειρά αφρικανικών χωρών και μίλησα με τους ηγέτες της Κένυας, της Ρουάντας, του Κογκό, της Σενεγάλης και άλλους, για να ξεκινήσουν συγκεκριμένες συνεργασίες προς αυτή την κατεύθυνση. Και χαιρόμαι ιδιαίτερα για την επένδυση ενός δισ. ευρώ που ανακοίνωσε προ ημερών η Κομισιόν για το θέμα αυτό».

Είναι ηθικά αποδεκτό να εμβολιάζονται έφηβοι στην Ευρώπη όταν δεν έχουν πρόσβαση σε εμβόλια οι υγειονομικοί σε πολλές χώρες; «Είναι κατ' αρχάς μια επιστημονική συζήτηση. Πρέπει να ακούσουμε τους επιστήμονες. Πολλά ζητήματα παραμένουν άγνωστα για την COVID — αν πρέπει να εμβολιάσουμε τα παιδιά, αν θα χρειαστούν ενισχυτικές δόσεις. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να επιταχυνθούν οι εμβολιασμοί στις αναπτυσσόμενες χώρες και γι' αυτόν τον σκοπό δεσμευθήκαμε να δωρίσουμε τουλάχιστον 100 εκατομμύρια δόσεις έως το τέλος του έτους».

«Ουδέν σχόλιον» για Sofagate

Ο κ. Μισέλ δεν θέλει να σχολιάσει περαιτέρω το περιστατικό που έμεινε στην Ιστορία ως Sofagate και επισκέφισε την επίσκεψη στην Αγκυρα. «Έχουν ειπωθεί τα πάντα για το περιστατικό, δεν σκοπεύω να προσθέσω ούτε λέξη», λέει. Σημειώνει πάντως ότι η συνεργασία του με την Ούρουσου φον ντερ Λάιεν αλλά και με τον ύπατο εκπρόσωπο της Ε.Ε. για την Εξωτερική Πολιτική Ζοσέπ Μπορέλ είναι «πολύ στενή, και το έχουμε δείξει αυτό τους τελευταίους 18 μήνες. Είμαστε όλοι απολύτως δεσμευμένοι στο να συνεργαζόμαστε για την προώθηση του κοινού ευρωπαϊκού συμφέροντος».

Πονοκέφαλος για Πούτιν ο Λουκασένκο

Η κρατική αεροπειρατεία δυσκολεύει την προσπάθεια της Ρωσίας για εξομάλυνση των σχέσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες

Του **ANTON TROIANOVSKI**
THE NEW YORK TIMES

ΜΟΣΧΑ. Μπορεί να είναι ο στενότερος σύμμαχος της Μόσχας, αλλά η αφοσίωσή του αμφισβητείται. Όταν ο Αλεξάντερ Λουκασένκο, ο εκκεντρικός και βίανους γκέι της Λευκορωσίας, επέβαλε την αναγκαστική προσγείωση ευρωπαϊκού αεροπλάνου στο Μινσκ, την ίδια στιγμή οδηγούσε σε νέα, πιο εύθραυστη φάση μία από τις σημαντικότερες, αλλά και περισσότερο ευμετάβλητες σχέσεις στον κόσμο της πρώην Σοβιετικής Ένωσης: τη σχέση ανάμεσα στον ίδιο και τον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν. Αν και οι δύο γκέι προσεγγίζουν ο ένας τον άλλο λόγω της συγκρουσιακής πορείας των σχέσεών τους με τη Δύση, τα συμφέροντά τους αποκλίνουν. Κυβερνώντας τη Λευκορωσία επί 26 συναπτά έτη, ο Λουκασένκο στηρίζεται στη σιδερένια γροθιά του για να κρατηθεί στην εξουσία, ενώ ο Πούτιν θέλει να επεκτείνει τη ρωσική επιρροή στη γειτονική χώρα, υπονομεύοντας τη θέση του ιδιόρρυθμου γκέι της στην πορεία.

Τώρα, καθώς προετοιμάζεται για τη συνάντησή του με τον Τζο Μπάιντεν τον Ιούνιο, ο Ρώσος γκέι αντιμετωπίζει ένα δίλημμα: πόσο μεγάλο πολιτικό κεφάλαιο μπορεί να ξοδέψει συνεχίζοντας να υποστηρίζει τον Λουκασένκο ύστερα από την αεροπειρατεία στην πτήση της Ryanair, πράξη που περιέπλεξε τις προσπάθειες του Κρεμλίνου για εξομάλυνση των σχέσεων με τη Δύση. Ρώσοι αξιωματούχοι και μέσα ενημέρωσης που απηχούν το Κρεμλίνο υπερασπίστηκαν τον Λουκασένκο στην παρούσα κρίση, αλλά ηγετικά στελέχη της αντιπολίτευσης στο καθεστώς του Μινσκ θεωρούν ότι η υποστήριξη της Μόσχας είναι μόνο επιδερμική. «Πιστεύω ότι στο ρωσικό υπουργείο Εξωτερικών και στο Κρεμλίνο, οι άνθρωποι δεν μπορούν να υποφέρουν τον Λουκασένκο», εκμυστηρεύεται ο Φρανκ Βιατσόρκα, κορυφαίος σύμβουλος της επικεφαλής της λευκορωσικής αντιπολίτευσης Σβετλάνα Τικανόφσκαγια, η οποία είναι εξόριστη στη Λιθου-

Ο Βλαντιμίρ Πούτιν αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα: Πόσο μεγάλο πολιτικό κεφάλαιο μπορεί να ξοδέψει συνεχίζοντας να υποστηρίζει τον Αλεξάντερ Λουκασένκο.

Για χρόνια, ο γκέι της Λευκορωσίας ισορροπούσε μεταξύ Δύσης και Κρεμλίνου. Αποδυναμωμένος, στρέφεται τώρα στον εναγκαλισμό του Ρώσου προέδρου.

ανία. «Αφού, όμως, δεν υπάρχει κάποιος περισσότερο φιλορώσος στο Μινσκ, προτιμούν να κρατήσουν τον Λουκασένκο στη θέση του, για την ώρα».

Ορισμένοι Δυτικοί πολιτικοί, όπως ο Ρεπουμπλικανός γερουσιαστής της Νεμπράσκα, Μπεν Σάσε, ζήτησαν να επιβληθούν κυρώσεις στη Ρωσία για την αεροπειρατεία. «Ο Λουκασένκο δεν πηγαίνει ούτε στην τουαλέτα αν δεν ζητήσει άδεια από τη Μόσχα», υποστή-

ριξε ο γερουσιαστής. Ωστόσο, η πραγματικότητα είναι περισσότερο σύνθετη, σύμφωνα με την αντιπολίτευση της Λευκορωσίας, η οποία, στην κρίση της περασμένης εβδομάδας, ζήτησε από τις δυτικές κυβερνήσεις να εστιάσουν τις πιέσεις τους στο Μινσκ και όχι στη Μόσχα, επιμένοντας ότι είναι λάθος να θεωρείται ο Λουκασένκο μαριονέτα του Πούτιν. «Ο Λουκασένκο δεν ακούει κανέναν, είναι εντελώς απρόβλεπτος», υποστηρίζει ο Βιατσόρκα, θεωρώντας εσφαλμένη την εικασία ότι είχε πάρει το πράσινο φως του Κρεμλίνου για την αεροπειρατεία. Η Λευκορωσία είναι μια μικρή χώρα 9,5 εκατομμυρίων κατοίκων, όσους έχει και η πολιτεία του Μίσιγκαν. Για τον Πούτιν, αντιπροσωπεύει έναν κρίσιμης σημασίας σύμμαχο, αλλά και έναν τρομερό πονοκέφαλο. Είναι η τελευταία φιλική προς το Κρεμλίνο χώρα που έχει απομείνει ανάμεσα στη Ρωσία και τη Δύση, καθώς το ΝΑΤΟ επεκτείνεται

διαρκώς προς τα ανατολικά. Αναγνωρίζοντας τον ειδικό ρόλο της χώρας του, ο Λουκασένκο εκμεταλλεύθηκε για χρόνια τις αντιθέσεις Ρωσίας - Δύσης, εξασφαλίζοντας φθινό πετρέλαιο και φυσικό αέριο από την πρώτη, ενώ την ίδια στιγμή ενίσχυε τους δεσμούς του με ΗΠΑ και Ε.Ε.

Υστερα ήρθε η εξέγερση εναντίον του Λουκασένκο το περασμένο καλοκαίρι, με αφορμή τη χονδροειδή νοθεία στις προεδρικές εκλογές. Η βίανους αστυνομική καταστολή διόγκωσε τις διαδηλώσεις, με εκατοντάδες χιλιάδες πολιτών να κατεβαίνουν στους δρόμους. Το Κρεμλίνο αρχικά ταλαντεύτηκε, στη συνέχεια όμως στάθηκε στο πλευρό του Λουκασένκο, μάλιστα προσφέρθηκε να του στείλει δυνάμεις ασφαλείας. Κατά παρόμοιο τρόπο, η ρωσική ηγεσία έδειξε να αιφνιδιάζεται από τα γεγονότα της περασμένης Κυριακής, όταν ο Λουκασένκο έστειλε πολεμικό του αεροσκάφος να συνοδεύει το

αεροπλάνο Ryanair που πετούσε από την Αθήνα προς το Βιλνιους της χώρας του, ο Λουκασένκο εκμεταλλεύθηκε για χρόνια τις αντιθέσεις Ρωσίας - Δύσης, εξασφαλίζοντας φθινό πετρέλαιο και φυσικό αέριο από την πρώτη, ενώ την ίδια στιγμή ενίσχυε τους δεσμούς του με ΗΠΑ και Ε.Ε.

Οι διλώσεις του Πεσκόφ

Τη Δευτέρα, ο εκπρόσωπος Τύπου του Κρεμλίνου Ντμίτρι Πεσκόφ δήλωσε, στην τακτική ενημέρωση των δημοσιογράφων, ότι δεν ήταν σε θέση να σχολιάσει το συμβάν με την πτήση της Ryanair. «Εναπόκειται στις αρμόδιες, διενεργεί αρχές να αξιολογήσουν το περιστατικό», δήλωσε σχετικά. Χρειάστηκαν άλλες 24 ώρες για

να αποκρυσταλλώσει το Κρεμλίνο τη θέση του. Την Τρίτη, ο κ. Πεσκόφ αποφάνθηκε ότι οι ενέργειες της Λευκορωσίας ήταν «συμφωνες με τους διεθνείς κανονισμούς».

Στη Μόσχα, είναι διαδεδομένη η εικόνα του Λουκασένκο ως εκνευριστικού και ασταθούς εταίρου. Για παράδειγμα, αν και αναζητεί απεγνωσμένα στήριξη από το Κρεμλίνο, δεν αναγνωρίζει ως νόμιμη την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσική Ομοσπονδία το 2014, κίνηση στην οποία πολλοί Ρώσοι αναγνωρίζουν ένα μείζον επίτευγμα της εξωτερικής πολιτικής Πούτιν. «Είναι σοβαρό σφάλμα να σκέφτεται κανείς ότι αρκεί να κροταλίσει τα δάχτυλά της η Μόσχα για να λύσει τα προβλήματα της με το Μινσκ», τονίζει ο Πάβελ Σλούνκιν, πρώην διπλωμάτης της Λευκορωσίας, ο οποίος παραιτήθηκε πέρυσι, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για πολιτικές του Λουκασένκο. Από την πλευρά του, ο Αντρέι Κορτούνοφ, γενικός διευθυντής του Ρωσικού Συμβουλίου Διεθνών Υποθέσεων, συνιδρυτής του οποίου υπήρξε το υπουργείο Εξωτερικών, παραλληλίζει τον Αλεξάντερ Λουκασένκο με τον Σύρο πρόεδρο Μπασάρ Ασαντ, έναν άλλο δύσκολο σύμμαχο της Ρωσίας. Υστερα από την πολύτιμη στήριξη που του προσέφερε η Ρωσία το περασμένο καλοκαίρι, τη στιγμή της μεγάλης δοκιμασίας, πολλοί περίμεναν ανταλλάγματα, όπως μια ρωσική βάση στη Λευκορωσία ή πράσινο φως για ρωσικές επενδύσεις στη βιομηχανία της με ευνοϊκούς όρους. Ωστόσο, τίποτα από αυτά δεν συνέβη, σημειώνει ο Κορτούνοφ, εκτιμώντας ότι ο Λουκασένκο έχει γίνει μεγάλο βάρος για τον Βλαντιμίρ Πούτιν, τη στιγμή κατά την οποία αυτός ετοιμάζεται για την κρίσιμη συνάντησή του με τον Τζο Μπάιντεν.

«Το ρωσικό κοινωνικό συμβόλαιο που έλεγε, δεν έχουμε να σας δώσουμε λουκάνικα, αλλά θα σας κάνουμε πάλι μεγάλη δύναμη, δεν λειτουργεί πια», εκτιμά ο Ρώσος αναλυτής. «Ο Πούτιν αντιλαμβάνεται ότι πρέπει να αλλάξει την ατζέντα και δεν μπορεί να συνεχίσει να κερδίζει επενδύοντας μόνο στην εξωτερική πολιτική».

Το πρώτο ραντεβού Μπάιντεν - Πούτιν και ο Nord Stream 2

Οι ΗΠΑ δεν θα επιβάλουν κυρώσεις

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ υπεραμύνθηκε αυτήν την εβδομάδα της απόφασης της Ουάσιγκτον να εξαίρει από τις κυρώσεις την εταιρεία που βρίσκεται πίσω από τον αγωγό φυσικού αερίου Nord Stream 2, με το επικείμενο πως θα ήταν αντιπαρονομητικές για τις σχέσεις ΗΠΑ - Ευρώπης. Η επιλογή του Τζο Μπάιντεν, που έγινε γνωστή λίγο πριν από τη συνάντηση των δύο υπουργών Εξωτερικών, Αντονι Μπλίνκεν και Σεργκέι Λαβρόφ στο Ρέικιαβικ την περασμένη εβδομάδα, είναι μια πρώτη υποχώρηση προς τη Γερμανία, αλλά και μια χειρονομία καλής θέλησως προς τη Ρωσία ενόψει της κρίσιμης πρώτης συνάντησής του με τον Ρώσο ομόλογό του, Βλαντιμίρ Πούτιν, στα μέσα Ιουνίου στη Γενεύη. Η προσωπική τους σχέση είχε άλλωστε ξεκινήσει επεισοδικά με μια διπλωματική γκάφα εκ μέρους του Μπάιντεν, που αποκάλυψε τον Πούτιν «δολοφόνο», με αποτέλεσμα ο Ρώσος πρόεδρος να εκφράσει ερωτήματα για την πνευματική του κατάσταση.

Πολλοί Δυτικοί αναλυτές, πάντως, ψέγουν το Βερολίνο για την αδιαλλαξία του. Ο Φίλιπ Στίβενς, σχολιαστής των Financial Times, θεωρεί πως η άρνηση της καγκελαρίου Άγκελα Μέρκελ να «παγώσει»

τη συμμετοχή του Βερολίνου στον αμφιλεγόμενο αγωγό ουσιαστικά ενθαρρύνει τον Πούτιν να δρα θεωρώντας πως διαθέτει ασυλία.

Ο Μπάιντεν εξήγησε ότι αντετίθετο στο σχέδιο από την πρώτη στιγμή, «τώρα όμως έχει σχεδόν ολοκληρωθεί» (σ.σ. είναι κατά 95% έτοιμο). «Αν προχωρούσαμε σε κυρώσεις, θα υπονομεύονταν οι σχέσεις με την Ευρώπη», εκτίμησε. Είναι γνωστό ότι η κυβέρνηση Μπάιντεν επιζητεί βελτίωση των σχέσεων με τη Γερμανία κατά τη μετά Τραμπ εποχή, στο πλαίσιο ενός κοινού μετώπου ΗΠΑ - Ευρώπης κατά Κίνας και Ρωσίας.

Η απόφαση Μπάιντεν επικρίθηκε τόσο από το εσωτερικό του κόμματός του όσο και από τους Ρεπουμπλικανούς, με βασικό επιχείρημα και των δύο πλευρών ότι οι ΗΠΑ εμφανίζονται να κατενύχουν τη Μόσχα. «Είναι ένα δώρο στον Πούτιν το οποίο θα αποδυναμώσει το κύρος των ΗΠΑ λίγο πριν πραγματοποιηθεί η συνάντηση κορυφής Μπάιντεν - Πούτιν», είπε ο γερουσιαστής Τζιμ Ρις. Ιδιαίτερα επικριτικό ήταν το κύριο άρθρο της Wall Street Journal που εκφράζει τα «γεράκια» της Ουάσιγκτον: «Το σχέδιο πυροδοτεί διακομματικές αντιδράσεις στις ΗΠΑ και τον Απρίλιο η Ευρωβουλή ζήτησε τη διακοπή του. Οι Γερμανοί

Το πλοίο «Φορτούνα», που συμμετέχει στην κατασκευή του υποθαλάσσιου τμήματος του αγωγού Nord Stream 2, στο λιμάνι του Βίσμαρ. Η Αναλένα Μπέρμπροκ, υποψήφια καγκελάριος των Πρασίνων, αντιτίθεται στην κατασκευή του.

Η απόφαση του Αμερικανού προέδρου για τον γερμανορωσικό αγωγό φυσικού αερίου προκάλεσε αντιδράσεις σε Ρεπουμπλικανούς και Δημοκρατικούς.

έχουν την ευθύνη να αποφύγουν να καταστρέψουν τις σχέσεις τους με την Ουάσιγκτον και την υπόλοιπη ήπειρο. Ο αγωγός θα παράσχει φθηνή ενέργεια, αλλά θα εμβαθύνει την εξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό αέριο. Αυτό είναι κακή γεωπολιτική πρακτική, με δεδομένη την αναθεωρητική εξωτερική πολιτική της Μόσχας. Αποτελεί επίσης οικονομική επιβράβευση του Πούτιν, ο οποίος εξακολουθεί

να καταπνίγει τις αντιπολιτευτικές φωνές, να κρατά φυλακισμένο τον αντιφρονούντα Αλεξί Ναβάλνι και να απειλεί την κυριαρχία των γειτόνων του».

Την ατμόσφαιρα στις σχέσεις Μόσχας - Ουάσιγκτον περιπλέκει και η υπόθεση της Λευκορωσίας, καθώς ο Πούτιν φέρεται αποφασισμένος να στηρίξει τον Αλεξάντερ Λουκασένκο. Ενδεικτική είναι η άρνηση της Ρωσίας να επιτρέψει σε πτήση της Austrian Airlines να προσγειωθεί, χωρίς να περάσει από τον εναέριο χώρο της Λευκορωσίας. Το αποτέλεσμα ήταν η αυστριακή αεροπορική εταιρεία να ματαιώσει την πτήση από τη Βιέννη στη ρωσική πρωτεύουσα. Το μέτρο αποτελεί απάντηση στην έκκληση της Ε.Ε. προς τις ευρωπαϊκές αεροπορικές εταιρείες να αποφεύγουν τη διέλευση από τον λευκορωσικό εναέριο χώρο.

Πάντως, ο αγωγός προκαλεί εσωτερικούς τριγμούς και στη Γερμανία. Η Αναλένα Μπέρμπροκ, υποψήφια καγκελάριος εκ μέρους των Πρασίνων, που αυτήν τη στιγμή προηγούνται στις δημοσκοπήσεις ενόψει των εκλογών του Σεπτεμβρίου, αντιτίθεται σφόδρα στον Nord Stream 2, όχι μόνο λόγω των περιβαλλοντικών του επιπτώσεων στη Βαλτική, αλλά κι επειδή φέρνει τη Γερμανία αντιμέτωπη με όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ειδικά στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη. Οι διαφωνίες της με τους Χριστιανοδημοκράτες και τους Σοσιαλδημοκράτες στο ζήτημα αναμένεται να αποδειχθούν ζωτικής σημασίας στη συγκρότηση μετεκλογικής κυβέρνησης συνεργασίας, αφού οι Πράσινοι πιθανότατα θα κληθούν να συμπράξουν με ένα από τα δύο παραδοσιακά κόμματα της χώρας.

Οι δύο φίλοι

Ο αγωγός ελέγχεται από τη Nord Stream AG, βασικός μέτοχος της οποίας είναι η Gazprom, που κύριος μέτοχος είναι το ρωσικό κράτος. Στόχος της κατασκευής του είναι η μεταφορά ρωσικού φυσικού αερίου προς τη Γερμανία και τη δυτική Ευρώπη. Η Μέρκελ επιμένει να στηρίζει τον αγωγό, με το επιχείρημα ότι θα συνδράμει την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της χώρας. Παρόλο που ισχυρίζεται ότι θα συζητήσει περαιτέρω με την Ουάσιγκτον, εμφανίζεται αμετακίνητη. Ενδεχόμενα ολοκλήρωση του σχεδίου θα συνιστούσε νίκη του Πούτιν, ο οποίος φιλοδοξεί μέσω του Nord Stream 2 να παρακάμψει την Ουκρανία και να στερήσει τα σχετικά έσοδα από το Κίεβο. Ο Γερμανός διευθύνων σύμβουλος της Nord Stream AG, Μάτιος Βάρνικ, πρώην πρόεδρος της Στάτζι, ο οποίος παραδόξως έκανε καριέρα ακριβώς λόγω αυτής της ιδιότητας, είναι επίσης στενός φίλος του Ρώσου προέδρου. Αν κάποιος θεωρούσαν ότι ο συνκότερος Γερμανός επικεφαλής του Κρεμλίνου ήταν ο πρώην καγκελάριος Γκέρχαρντ Σρέντερ, εσφαλών. Η φίλια του Πούτιν με τον Βάρνικ έχει βαθύτερες ρίζες, από το 1991, όταν ο δεύτερος κατάφερε να πείσει τον πρώτο να ανοίξει υποκατάστημα στην Αγία Πετρούπολη η Dresdner Bank.

Πώς μπορεί να «παραλάβει» Νομπέλ Ειρήνης ο Μπάιντεν

Αναγκαία και δυνατή η αμερικανική παρέμβαση στο Παλαιστινιακό

Του **THOMAS FRIEDMAN**
THE NEW YORK TIMES

Λέγεται ότι κάποτε ο Λέον Τρότσκι είπε: «Μπορεί να μην ενδιαφέρεσαι για τον πόλεμο, αλλά ο πόλεμος ενδιαφέρεται για σένα». Ετσι και ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν μπορεί να μην ενδιαφέρεται για την επίτευξη ειρήνης στη Μέση Ανατολή, αλλά η επίτευξη ειρήνης στη Μέση Ανατολή ενδιαφέρεται για εκείνον. Ο λόγος είναι ότι και οι τρεις βασικοί παίκτες στην ισραηλοπαλαιστινιακή σύρραξη υπέστησαν σοβαρά πλήγματα τη χρονιά που πέρασε. Ξέρουν ότι ένας νέος γύρος συγκρούσεων σαν αυτή που είδαμε τις τελευταίες δύο εβδομάδες μπορεί να είναι καταστροφικός για τον καθένα τους. Ο Χένρι Κίσιγκερ κατάφερε το πρώτο σημαντικό βήμα ειρήνευσης όταν Αραβες και Ισραηλινοί προσπαθούσαν να διαχειριστούν τον πόνο του πολέμου του 1973. Ήξεραν ότι κάτι πρέπει να αλλάξει. Σήμερα, μετά τον τελευταίο πόλεμο ανάμεσα στην Χαμάς και στο Ισραήλ, δια-

Παλαιστίνια φτιάχνει καφέ στην... κουζίνα του σπιτιού της στην πόλη Μπέιτ Χανούν, στα βόρεια της Λωρίδας της Γάζας. Στον «πόλεμο» που έληξε πριν από λίγες ημέρες δεν υπήρξε νικήτης και γι' αυτό ίσως έχει ανοίξει ένα περιθώριο για δημιουργική διπλωματία, όπως συνέβη μετά τον πόλεμο του 1973.

Ισραήλ, Παλαιστινιακή Αρχή και Χαμάς υπέστησαν σοβαρά πλήγματα κατά την πρόσφατη σύγκρουση, πράγμα που ανοίγει ένα παράθυρο ευκαιρίας για πολιτική λύση.

μορφώνονται παρόμοιες συνθήκες. Στη Δυτική Οχθή, η Παλαιστινιακή Αρχή υπέστη μεγάλο πλήγμα από την εξομάλυνση των σχέσεων των Εμιράτων, του Μπαχρέν, του Μαρόκου και του Σουδάν με το Ισραήλ κατόπιν προσπαθειών της κυβέρνησης Τραμπ. Οι χώρες αυτές δεν περίμεναν μια ειρηνευτική συμφωνία. Ουσιαστικά είπαν στην Παλαιστινιακή Αρχή ότι είναι αναποτελεσματική και διεφθαρμένη, και ότι πλέον δεν της επιτρέπουν να ασκεί βέτο στις σχέσεις τους με το Ισραήλ. Παρά το ανηλεές σφυροκόπημα της Χαμάς από το Ισραήλ, καμία από τις τέσσερις χώρες δεν διέρρηξε τις σχέσεις μαζί του.

Αλλά και το Ισραήλ εισέπραξε το δικό του σοκ. Εξεπλήγη που η Χαμάς επέλεξε να εξαπολύσει ρουκέτες κατά της Ιερουσαλήμ, προκαλώντας τον πόλεμο. Εξεπλήγη από το πόσο μακριά έφθασαν οι ρουκέτες που κατόρθωσε να κατασκευάσει η Χαμάς στα υπόγεια εργοστάσιά της παρά τα σφοδρά πλήγματα από την ισραηλινή αεροπορία. Κυρίως, όμως, το Ισραήλ τρόμαξε από το γεγονός ότι βρέθηκε να πολεμά σε πέντε μέτωπα ταυτόχρονα. Βίαιος Παλαιστίνιος διαδηλωτής στη Δυτική Οχθή, ορ-

Η παρέμβαση Μπλίνκεν

Ο πόλεμος των 11 ημερών ανάμεσα στο Ισραήλ και στη Χαμάς υποχρέωσε τον Αμερικανό υπουργό Εξωτερικών Αντονι Μπλίνκεν να σπεύσει για πρώτη φορά στην περιοχή, προειδοποιώντας το Ισραήλ ότι, αν συνεχιστούν οι εξώσεις οικογενειών Παλαιστίνιων από την Ανατολική Ιερουσαλήμ, υπάρχει κίνδυνος να ξεσπάσει νέος γύρος συγκρούσεων. Ο Μπλίνκεν ανακοίνωσε την επαναλειτουργία του προξενείου των ΗΠΑ στην Ιερουσαλήμ, μέσω του οποίου αναβαθμίζονται οι σχέσεις των ΗΠΑ με την Παλαιστινιακή Αρχή, και υποσχέθηκε χρηματοδότηση από τις ΗΠΑ και άλλες χώρες για την ανοικοδόμηση της Γάζας, χωρίς τα χρήματα να ωφελήσουν τη Χαμάς. Τόσο η Χαμάς, μέσω της Αιγύπτου, όσο και το Ισραήλ διαβεβαίωσαν τον Αμερικανό ΥΠΕΞ πως σκοπεύουν να τηρήσουν την κατάπαυση του πυρός - ωστόσο, από αυτό το σημείο μέχρι τη δημιουργία των προϋποθέσεων για την επίτευξη συνολικής λύσης, η απόσταση είναι μεγάλη. Ο πιο άμεσος στόχος της αμερικανικής διπλωματίας στην περιοχή είναι η επάνοδος του Ιράν στη συμφωνία για το πυρηνικό του πρόγραμμα.

γισμένοι Παλαιστίνιοι της Ανατολικής Ιερουσαλήμ στο Ορος του Ναού, ρουκέτες που εκτόξευαν πιθανώς Παλαιστίνιοι από τον νότιο Λίβανο, ρουκέτες της Χαμάς από τη Γάζα και, το πιο επικίνδυνο, βίαια επεισόδια ανάμεσα σε Αραβες και Εβραίους του Ισραήλ.

Το Ισραήλ κατάφερε να τα κρατήσει όλα αυτά υπό έλεγχο, αλλά δεν είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς την πίεση που θα ασκηθεί στις ισραηλινές δυνάμεις, την αστυνομία και την οικονομία εάν αυτό επαναληφθεί. Ποτέ από την ίδρυση του εβραϊκού κράτους, το 1948, δεν είχε αντιμετωπίσει το Ισραήλ τέτοια πολυμέτωπη απειλή.

Η κοινή γνώμη

Επιπλέον, ο πόλεμος κατέστησε σαφή την ευάλωτη θέση του Ισραήλ στα μάτια της κοινής γνώμης. Όσο δικαιολογημένα, όσο ακριβή και αν ήταν τα αεροπορικά πλήγματα του, στην εποχή των κοινωνι-

κών δικτύων παρήχθησαν εικόνες που ενίσχυσαν τους επικριτές του Ισραήλ σε όλο τον κόσμο και έδειξαν σε ποιο βαθμό η προοδευτική Αριστερά, ακόμη και κάποιιοι νέοι Εβραίοι, έχουν αποξενωθεί από τη δεξιά κυβέρνηση του Μπίμπι Νετανιάχου και απορρίπτουν την ευκολία με την οποία αυτή εγκαταλείπει τους δημοκρατικούς κανόνες για να εδραιώσει την ισραηλινή κυριαρχία στη Δυτική Οχθή. Στα αμερικανικά πανεπιστήμια, Εβραίοι φοιτητές δεν θέλουν, δεν μπορούν ή φοβούνται πλέον να υπερασπιστούν το Ισραήλ, ενώ βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος δέχονται καταγισμό επικρίσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εάν υπονοήσουν ότι το Ισραήλ είχε δικαίωμα να αμυνθεί απέναντι στις ρουκέτες της Χαμάς. Ένα φράγμα έχει σπάσει.

Τέλος, η Χαμάς. Την επαύριο της εκκευρίας, οι αρχηγοί της αυτοαναγορεύθηκαν σε νικήτες, αλλά

τη μεθεπόμενη ημέρα, είναι βέβαιο ότι στη Γάζα ξεκίνησαν άλλοι είδους συζητήσεις. Ο μαγαζάτορας, η χήρα, ο γιατρός περιπλανήθηκαν στα συντρίμια και είπαν σιγά στη Χαμάς: «Τι στο καλό είχατε στο μυαλό σας; Ποιος ξεκινά πόλεμο με τους Εβραίους στο μέσον μιας πανδημίας; Ποιος θα τα ξαναχτίσει τώρα; Δεν αντέχουμε άλλο». Η Χαμάς πρέπει να ανησυχεί που καμία αραβική κυβέρνηση δεν την υπερασπίστηκε και που η κυβέρνηση Μπάιντεν, η Ε.Ε., η Ρωσία και η Κίνα έδωσαν στο Ισραήλ τον χρόνο που χρειαζόταν. Επιπλέον, η Χαμάς δεν είναι «προοδευτική» οργάνωση και δεν πρόκειται να λαμβάνει πάντα ελευθέρως από την Αριστερά επειδή πολεμάει τον Νετανιάχου.

Σε αυτό τον πόλεμο δεν υπήρξε νικήτης και γι' αυτό ίσως έχει ανοίξει ένα περιθώριο για δημιουργική διπλωματία, όπως συνέβη μετά τον πόλεμο του 1973. Ο Κίσιγκερ όμως διαπραγματευόταν με ισχυρούς ηγέτες κρατών, και η επιτυχία του οφείλεται στο γεγονός ότι όλοι συμφώνησαν να αγνοήσουν το βασικό πρόβλημα. Το πρόβλημα των δύο λαών που θέλουν να δημιουργήσουν κράτος στο ίδιο κομμάτι γης, με άλλα λόγια το ισραηλοπαλαιστινιακό πρόβλημα.

Κανείς από τους τωρινούς ηγέτες δεν θέλει να ρισκάρει πολιτικό κεφάλαιο για να λύσει το πρόβλημα αυτό, έτσι υπάρχουν τεράστιες αμφιβολίες για τις προοπτικές ειρήνευσης. Θέλει άραγε ο Μπάιντεν να αδράξει παρ' όλα αυτά την ευκαιρία, ως άλλος Κίσιγκερ; Δεν θα τον κατηγορήσουμε αν δεν το κάνει, αλλά θα τον προειδοποιήσουμε πως η κατάσταση δεν θα βελτιωθεί από μόνη της.

Συμβολική πρόοδος, αλλά η δικαίωση είναι ακόμη μακριά

Ένας χρόνος από τη δολοφονία Φλόιντ

Μαύροι που έχουν αφήσει την τελευταία τους πνοή στα χέρια της αμερικανικής αστυνομίας, όπως ο Τζορτζ Φλόιντ, υπάρχουν χιλιάδες. Η δολοφονία του Φλόιντ, όμως, στις 25 Μαΐου 2020 στη Μινεάπολη, ήταν ένα είδος τομής, όπως φάνηκε από τον καταγισμό εκδηλώσεων στη μνήμη του 46χρονου, ο οποίος έβαλε στο παγκόσμιο λεξιλόγιο τη φράση «I can't breathe» - δεν μπορώ να αναπνεύσω. Σε συμβολικό επίπεδο, την ημέρα της επετείου συνέβησαν πολλά, με πιο χαρακτηριστική την υποδοχή της οικογένειας του Φλόιντ από τον Αμερικανό πρόεδρο στον Λευκό Οίκο και την εντολή του Στέιτ Ντιπάρτμεντ προς τις διπλωματικές αποστολές σε όλο τον κόσμο, περιλαμβανομένων της πρεσβείας στην Αθήνα και του προξενείου στη Θεσσαλονίκη, να αναρτήσουν πανό ή σημαίες με το σύνθημα «Black Lives Matter» (οι ζωές των μαύρων έχουν αξία).

Στην πράξη, αντιθέτως, η προσαρμογή των αμερικανικών θεσμών στο όλο και πιο ισχυρό αίτημα για φυλετική δικαιοσύνη καθυστερεί. Το νομοσχέδιο για τη μεταρρύθμιση της αστυνομίας, που σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό θα είχε ψηφιστεί στην επέτειο, έχει μακρύ δρόμο μπροστά του, καθώς η πλειοψηφία του Δημοκρατικού Κόμματος είναι δικασμένη ως προς το εύρος των μεταρρυθμίσεων, ενώ οι Ρεπουμπλικανοί δεν σκόπευαν ούτως ή άλλως να το ψηφίσουν. Το βασικό επίδικο είναι η «ασυλία υπό όρους» που απολαμβάνουν οι αστυνομικοί στις ΗΠΑ και η οποία στην πράξη δεν επιτρέπει την άσκηση της δύναμης εις βάρος τους ακόμη και όταν παραβιάζουν το σύνθημα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Κατ' ελάχιστον, μπορούν να είναι υπόλογοι εάν διαπράξουν αδίκημα υπό τις ίδιες ακριβώς συνθήκες προηγούμενης υπόθεσης που έχει ήδη κριθεί αντισυνταγματική.

Η ασυλία δεν εμπόδισε το δικαστήριο της Μινεάπολης να κρίνει ένοχο τον αστυνομικό Ντέρεκ Σόβιν, που δολοφόνησε τον Τζορτζ Φλόιντ, ενώ η ακινησία σε ομοσπονδιακό επίπεδο έχει οδηγήσει 25 πολιτείες να υποθέτσουν δικούς τους νόμους, που περιορίζουν την ασυλία των αστυνομικών.

Πέραν τούτου, ακανθώδες είναι και το ζήτημα της χρηματοδότησης της αστυνομίας, με τους ακτιβιστές να επιμένουν ότι προϋπολογισμοί όπως αυτός της αστυνομίας της Νέας Υόρκης (6 δισ. δολάρια) μπορούν να περικοπούν και το αίτημα ασφάλειας να ενταθεί εάν τα κονδύλια διοχετευθούν στη δημιουργία δημόσιων δομών ψυχικής υγείας, που απουσιάζουν, με αποτέλεσμα όλα τα περιστατικά ψυχικών διαταραχών να αντιμετωπίζονται από ένοπλους αστυνομικούς. Ούτε και σε αυτόν τον τομέα διαφαίνεται κάποιου είδους συναίνεση στο Κογκρέσο, αν και υπάρχουν και πάλι πολι-

Το νομοσχέδιο για τη μεταρρύθμιση της αστυνόμευσης καθυστερεί.

Τετακτές και τοπικές αρχές που προχωρούν μπροστά, έχοντας μεταφέρει από την αστυνομία σε άλλες υπηρεσίες 870 εκατ. δολάρια μέσα στον τελευταίο χρόνο. Αντιθέτως, συμφωνία στο Κογκρέσο υπάρχει σε μικρότερης εμβέλειας ζητήματα, όπως είναι η απαγόρευση κεφαλοκλειδώματος, αλλά και σε ένα σημαντικό μέτρο: την απαγόρευση της μεταφοράς πλεονάζοντων στρατιωτικού υλικού στα αστυνομικά τμήματα, καθώς η χρήση του υλικού αυτού δημιουργεί απωθητικές εικόνες εμπόλεμης ζωής στις αμερικανικές πόλεις.

CNN, DN, POLITICO

Το πανό με το σύνθημα «Black Lives Matter» (οι ζωές των μαύρων έχουν αξία) αναρτημένο στην αμερικανική πρεσβεία της Αθήνας.

Βρετανοί στέλνουν υπηκόους της Ευρωπαϊκής Ένωσης πίσω στα σύνορα

Στιγμιότυπο από παλαιότερη διαδήλωση στη Βρετανία κατά των συνοριακών περιορισμών για πολίτες από χώρες-μέλη της Ε.Ε.

«Ήταν φρικτό. Δεν έχω νιώσει ποτέ πιο ταπεινωμένος σε όλη μου τη ζωή. Δεν θα ξαναπάω ποτέ στη Βρετανία. Για εμένα, η χώρα δεν υπάρχει, μετά το Καλέ αρχίζει ο Βόρειος Πόλος». Ο 51χρονος Ιταλός Σερτζιό ντ' Αλμπέρτι είναι ένας από τους χιλιάδες πολίτες της Ε.Ε. που, χωρίς προφανή λόγο, υπέστη τις περιπολίες της συνοριοφυλακής του Ηνωμένου Βασιλείου.

Από την αρχή της χρονιάς, παρότι οι αφίξεις πολιτών από χώρες της Ένωσης στη Βρετανία είναι 20 φορές κάτω σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο πέρυσι, ο αριθμός πολιτών της Ε.Ε. στους οποίους έχει απαγορευθεί η είσοδος έχει εκτοξευθεί.

Παρά το Brexit, οι πολίτες της Ε.Ε. επιτρέπεται να εισέρχονται στη Βρετανία χωρίς βίζα, αλλά η

Χρειάστηκε η κατακραυγή βουλευτών προκειμένου να δοθεί εντολή να αφήνονται οι υπό απέλαση πολίτες της Ε.Ε. ελεύθεροι με εγγύηση.

αστυνομία των συνόρων όλο και συχνότερα αμφισβητεί τον σκοπό του ταξιδιού τους, τους παίρνει δακτυλικά αποτυπώματα και τους κλείνει την πόρτα.

Το πρώτο τρίμηνο του 2020, κατά το οποίο δεν ίσχυαν περιορισμοί ταξιδιών λόγω COVID, η βρετανική συνοριοφυλακή εμπόδιζε

493 πολίτες της Ε.Ε. να εισέλθουν στη χώρα. Κατά την αντίστοιχη εφετινή περίοδο, με 20% μειωμένες αφίξεις, εμπόδιζε 3.294 πολίτες. Σε κάποιες περιπτώσεις, η απαγόρευση εισόδου στη χώρα συνεπάγεται και εγκλεισμό σε κέντρο κράτησης μέχρι την απέλαση.

Χρειάστηκε η κατακραυγή βουλευτών προκειμένου να δώσει η κυβέρνηση του Μπόρις Τζόνσον εντολή να αφήνονται οι υπό απέλαση πολίτες της Ε.Ε. ελεύθεροι με καταβολή εγγύησης. Η Κλόε (ψευδώνυμο), ζαχαροπλάστρια από τη Δανία, δεν περιλαμβάνεται επισήμως στον αριθμό των 3.294, αφού οι Βρετανοί της υποσχέθηκαν ότι δεν θα την καταγράψουν εάν επέστρεφε στη χώρα της και δεν επιχειρούσε να διασχίσει τη Μάγχη.

Εβαλαν στο διαβατήριό της σφραγίδα IS81, που σημαίνει «άτομο που ζητείται να εισέλθει στη Βρετανία αλλά εν συνεχεία απέσυρε το αίτημα».

Η Κλόε ξαναπροσπάθησε μερικές ημέρες αργότερα, φθάνοντας αεροπορικά στο αεροδρόμιο Χίθροου, όπου πέρασε έξι ώρες κλειγόντας σε ένα δωμάτιο της υπηρεσίας μετανάστευσης. «Ήθελαν να με κάνουν να πω ότι μετακομίζω στη Βρετανία. Τους είπα ότι έχω έρθει να επισκεφθώ τον φίλο μου και με ρώτησαν «έχεις έρθει να ζήσεις με τον φίλο σου»;». Σε αντίθεση με τον Ντ' Αλμπέρτι, ο οποίος ίσως κίνησε υποψίες επειδή δεν είχε εισιτήριο επιστροφής, η Κλόε υπέστη τη μεταχείριση αυτή παρότι διέθετε εισιτήριο.

THE GUARDIAN

Μονομαχία Μασκ - Μπέζος με «έπαθλο» το φεγγάρι

Σύγκρουση της SpaceX με την Blue Origin

Της ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΒΟΡΙΑΗ

Τιτανομαχία με έπαθλο το φεγγάρι εξελίσσεται στις ΗΠΑ. Ο Ελον Μασκ και ο Τζεφ Μπέζος, ιδρυτές της SpaceX και της Blue Origin αντίστοιχως, ερίζουν για το μονοπώλιο της διαστημικής εξερεύνησης από ιδιώτες. Τις τελευταίες ημέρες, η αντιπαράθεση, που έχει τις ρίζες της στη σχεδόν ταυτόχρονη ίδρυση των δύο διαστημικών εταιρειών, στις αρχές του 2000, έλαβε νέες διαστάσεις και πρωτοφανή ένταση. Μίλλον της Εριδος, το όχημα προσεδάφισε επανδρωμένους αποστολών της NASA στη Σελήνη.

Η συμφωνία για το διαστημικό όχημα, μεταξύ NASA και Blue Origin, εξόργισε τον Ελον Μασκ. Διατρανώνοντας την οργή του, διένευσε στο Καπιτώλιο ενημερωτικό δελτίο με το οποίο κατήγγειλε ότι η χρηματοδότηση, με 10 δισεκατομμύρια δολάρια, της εταιρείας του Μπέζος ήταν ένα «δώρο», που «έδενε τα χέρια» της NASA όσον αφορά την υλοποίηση των προγραμματισμένων της για επιστροφής του ανθρώπου στη Σελήνη και παρέδιδε στην Κίνα την ηγετική θέση στο Διάστημα. Ο Μπέζος δεν άφησε το γάντι να πέσει κάτω και κατήγγειλε τις αιτιάσεις του αντιπάλου του ως «ψευδή, ψευδή, ψευδή», ενώ περιπαικτικά αναρωτήθηκε μήπως ο Ελον Μασκ «τρέμει τον ανταγωνισμό».

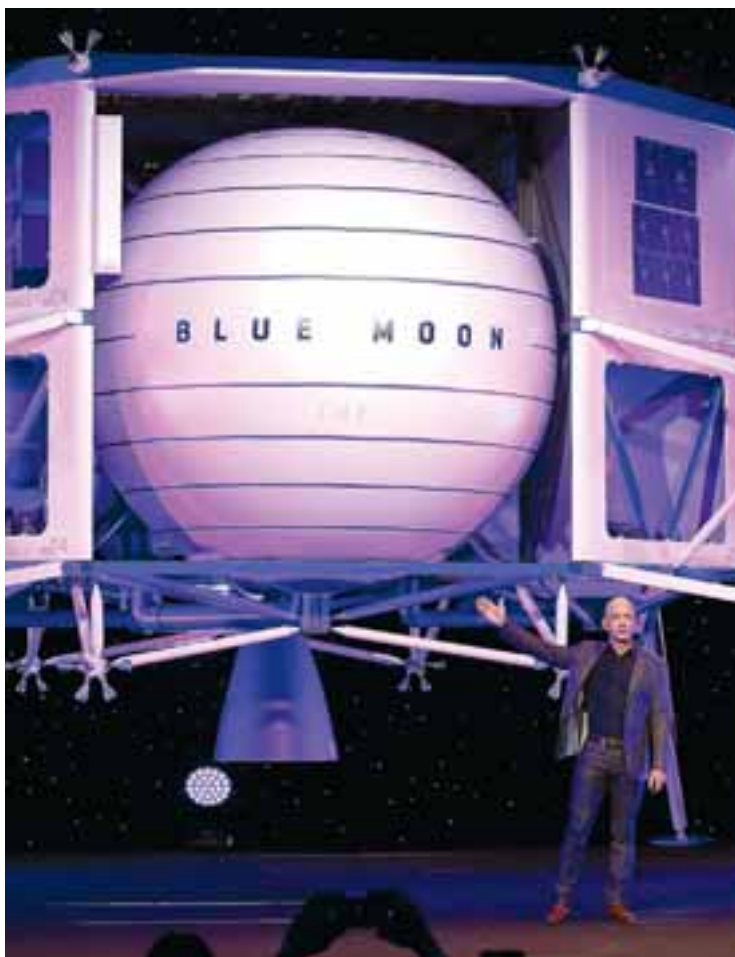
Δεν είναι η πρώτη φορά που οι «βαρώνιοι του Διαστήματος» συγκρούονται. Παλαιότερα, είχαν αντιπαραταθεί διεκδικώντας την εξέδρα εκτόξευσης στο Διαστημικό Κέντρο Κένεντι, είχαν αντιδικήσει για το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ενός πυραύλου και αντίλλαξαν

βαριές κουβέντες διεκδικώντας την πρωτιά στο εγχείρημα. Αυτή τη φορά, το βλέμμα των διαστημικών μονομάχων είναι στραμμένο στον φυσικό μας δορυφόρο. Καθέννας προσδοκά ότι θα μεταφέρει άνθρωπο «από τη Γη στη Σελήνη», για πρώτη φορά μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος «Απόλλων» το 1972.

Τον περασμένο μήνα, η SpaceX εξασφάλισε ένα πολύτιμο συμβόλαιο με τη NASA για την κατασκευή του διαστημικού σκάφους μεταφοράς και επιστροφής αστροναυτών στο φεγγάρι, όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα «Αρτεμις». Η συμφωνία ήταν σημαντική νίκη για τον Μασκ, που κανείς, πλην των ιθυνόντων της

«Μίλλον της Εριδος», το όχημα προσεδάφισε επανδρωμένους αποστολών της NASA στη Σελήνη και η χρηματοδότηση των 10 δισ. δολαρίων.

NASA, δεν πρόβλεπε αφού η Blue Origin και η «χρυσή ομάδα» της (Lockheed Martin, Northrop Grumman, Draper) είχαν προβάδισμα στα αρχικά συμβόλαια για το έργο. Στην τελευταία φάση των διαγωνισμών η SpaceX κέρδισε το πολυπόθητο συμβόλαιο - έπαθλο, αφήνοντας πίσω την Blue Origin και έναν ακόμα υποψήφιο, την Dynetics. Αμέσως μετά την απόφαση, οι δύο «ηττημένοι» κατήγγειλαν τη συμ-

Ο Τζεφ Μπέζος (αριστερά) της Blue Origin και ο Ελον Μασκ της SpaceX. Καθέννας προσδοκά ότι θα μεταφέρει άνθρωπο «από τη Γη στη Σελήνη».

Διαστημικός τουρισμός

Ο σερ Ρίτσαρντ Μπράνσον, ιδρυτής της Virgin Galactic, παρότι δεν συγκαταλέγεται στους «βαρώνους του Διαστήματος», δίνει τη δική του μάχη έναντι του Τζεφ Μπέζος. Η Virgin Galactic, όπως η Blue Origin του Μπέζος, διεκδικούν το μερίδιο του λέοντος της διαστημικής τουριστικής αγοράς. Πρόσφατα, το διαστημόπλοιο του Μπράνσον «Space Ship Two Unity» απογειώθηκε από τη Spaceport America, τον «μελλοντικό τερματικό σταθμό» των ταξιδιωτών, στο Νέο Μεξικό, έφθασε σε ύψος 88,5 χιλιομέτρων, στα όρια του Διαστήματος, σύμφωνα με την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας των ΗΠΑ, προτού επιστρέψει απρόσκοπτα στη Γη. Η πτήση αποτελεί ορόσημο για τη Virgin Galactic και σημαντική νίκη έναντι της Blue Origin. Οι 600 τουρίστες του Διαστήματος, που έχουν ήδη προκαταβάλει το εισιτήριό τους (250.000 δολάρια) για μία βόλτα στο...

φεγγάρι, μπορούν να ετοιμάζουν τις βαλίτσες τους.

φώνια και προσέφυγαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο (Government Accountability Office) των ΗΠΑ υποστηρίζοντας ότι η διαδικασία ήταν εσφαλμένη. Ο Μπέζος, όμως, δεν σταμάτησε εκεί. Αντιθέτως, κινητοποίησε το λόμπι του στο Κογκρέσο ασκώντας πιέσεις, ώστε να αναγνωριστεί ότι η NASA οφείλει να συνάψει δύο συμβόλαια για την κατασκευή του «συστήματος ανθρώπινου προσεδάφισης», του οχήματος μεταφοράς

των αστροναυτών στον φυσικό μας δορυφόρο.

Η Μαρία Κάντγουελ, μέλος της Γερουσίας από το Δημοκρατικό Κόμμα και πρόεδρος της επιτροπής εμπορίου, μεταφορών και επιστημών, υιοθέτησε το αίτημα της Blue Origin και προσέθεσε τροποποίηση σε άλλο νομοσχέδιο, εξαναγκάζοντας τη NASA να συνάψει και δεύτερο συμβόλαιο για την κατασκευή του διαστημικού οχήματος. Το Κογκρέσο, σύμφωνα

με το νομοσχέδιο «Αμερικανικής καινοτομίας και ανταγωνισμού», οφείλει να χρηματοδοτήσει αμφότερες τις κατασκευές με δέκα δισεκατομμύρια δολάρια. Η τροποποιημένη νομοθετική πρόταση βρίσκεται καθ' οδόν προς τη Γερουσία και μετέπειτα προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ενώ θα πρέπει να βρεθούν και τα 10 δισ. δολάρια για τη χρηματοδότηση του έργου, κάτι δύσκολο λόγω πανδημίας.

Και νέα τροποποίηση

Το νομοσχέδιο ωστόσο δεν έφερε εκκεκρία στον πόλεμο Μπέζος - Μασκ. Την ενδεκάτη ώρα, τροποποιήθηκε ξανά, ώστε να αναφερει ρητά ότι η διοίκηση της NASA δεν μπορεί να «μεταβάλει, ακυρώσει ή ανακαλέσει» το συμβόλαιο της SpaceX. Η τροποποίηση του νομοσχεδίου από την Κάντγουελ αποδεικνύει την ενίσχυση της επιρροής του Μπέζος στην Ουάσιγκτον. Οι εργαζόμενοι στην Amazon άλλοτε αποτελούν τη βασική δεξαμενή δωρητών της Κάντγουελ όσο θα βρίσκεται στη Γερουσία, ενώ εκπροσωπεί την πολιτεία της Ουάσιγκτον, έδρα τόσο της Amazon

όσο και της Blue Origin. Τα τελευταία χρόνια, η Blue Origin κάνει όλο και πιο αισθητή την παρουσία της στην αμερικανική πρωτεύουσα. Την περασμένη χρονιά δαπάνησε δύο εκατομμύρια δολάρια για την προώθηση των συμφερόντων της. Το αντίστοιχο ποσό, το 2015, δεν ξεπερνούσε τις 400.000.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η προσαρμογή του νομοσχεδίου αποτέλεσε ακόμη μία αιτία σύγκρουσης για τους Μπέζος και Μασκ. Η Space X την κατήγγειλε, με ανακοίνωση προς τους βουλευτές, επισημαίνοντας ότι «υπονομεύει τη κυβερνητική διαδικασία προμηθίας, χαρίζοντας στον Μπέζος ένα δώρο δέκα δισεκατομμυρίων δολαρίων, παρότι η Blue Origin έχασε τον διαγωνισμό επειδή οι προτάσεις της ήταν υποδεέστερες και διπλάσιου κόστους από αυτές που κέρδισαν». Η αντίθεση του Μπέζος ήταν θέμα χρόνου. Στο δικό του ενημερωτικό υπόμνημα προς τους βουλευτές ανέφερε ότι «ο Ελον Μασκ διαρκώς αναφέρεται στην αξία του ανταγωνισμού, αλλά όταν πρόκειται για το «σύστημα ανθρώπινου προσεδάφισης» απαιτεί το μονοπώλιο».

Η κλιματική αλλαγή φουντώνει τις αλλεργίες

Η διεθνής επιστημονική κοινότητα ανακάλυψε το ανθρώπινο αποτύπωμα στην ανησυχητική τάση των τελευταίων χρόνων

Προβληματισμένοι εμφανίζονται οι ειδικοί για την αύξηση των κρουσμάτων αλλεργίας και την επιδείνωση των μορφών με τις οποίες εκδηλώνονται κατά τα τελευταία χρόνια - φαινόμενα τα οποία, σύμφωνα με νεότερες εκτιμήσεις, συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Ο αλλεργιολόγος και ιατρικός διευθυντής του Κέντρου Φροντίδας Αλλεργιών και Ασθματος της Φλόριντα, δρ Σαντζ Φατέξ, δήλωσε στον τηλεοπτικό σταθμό ABC πως υπάρχει αύξηση τόσο των ενηλίκων όσο και των παιδιών ασθενών τα τελευταία χρόνια, περιγράφοντας τις επιδράσεις της γύρης ως «σημαντική επιβάρυνση για την υγεία».

Η διάρκεια και η ένταση της εποχής της γύρης αυξάνονται κυρίως λόγω της κλιματικής αλλαγής και καθώς ο πλανήτης εξακολουθεί να θερμαίνεται, το φαινόμενο παίρνει ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις που επιβάρυνουν την καθημερινότητά μας.

Περίπου το 40% των παιδιών και το 30% των ενηλίκων στις ΗΠΑ πάσχουν από εποχικές αλλεργίες. Καθώς αυξάνεται η ποσότητα της γύρης, περισσότεροι άνθρωποι μπορεί να γίνουν αλλεργικοί. Αυτό με τη σειρά του επιβαρύνει περαιτέρω την υγεία αλλά και την οικονομία, καθώς ακόμη και άτομα με ήπια συμπτώματα παλεύουν για να παραμείνουν ενεργά και παραγωγικά. Σύμφωνα με το Vox, το κόστος της θεραπείας των ρινικών αλλεργιών ξεπερνάει ήδη τα 3,4 δισ. δολάρια ετησίως στις ΗΠΑ και οι κρίσεις άσθματος που προ-

καλούνται από τη γύρη οδηγούν σε 20.000 επισκέψεις στα εξωτερικά ιατρεία ετησίως. Οι μάσκες, οι οποίες έχουν πλέον ενταχθεί πλήρως στην καθημερινότητά μας λόγω της πανδημίας κορωνοϊού, μπορεί να προσφέρουν ανακούφιση στους πάσχοντες από αλλεργίες. Ωστόσο, καθώς η θερμοκρασία συνεχίζει να ανεβαίνει, όσοι επηρεάζονται από αυτές θα δυσκολεύονται να βρουν αποτελεσματική ανακούφιση και να προ-

Η άνοιξη γίνεται όλο και πιο θερμή, όλα τα γεγονότα του κύκλου της ζωής, συμπεριλαμβανομένων των εποχών παραγωγής γύρης, τείνουν να αρχίζουν νωρίτερα.

σαρμωστούν στις ολοένα και πιο δυσμενείς συνθήκες.

Οι αλλεργίες είναι το αποτέλεσμα της υπερβολικής αντίδρασης του ανοσοποιητικού μας συστήματος σε κάτι που δεν είναι, από μόνο του, ιδιαίτερα βλαβερό. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ενοχλητικά αλλά ήπια συμπτώματα, όπως κνίδωση ή φαγούρα στα μάτια, αλλά μπορεί επίσης να προκαλέσει και απειλητικές για τη ζωή επιπλοκές, όπως η αναφυλαξία.

Η γύρη είναι ένα από τα πιο κοινά αλλεργιογόνα. Ο χρόνος παρα-

Περίπου το 40% των παιδιών και το 30% των ενηλίκων στις Ηνωμένες Πολιτείες υποφέρουν από εποχικές αλλεργίες.

γωγής της ποικίλλει ανάλογα με είδος του φυτού, με τα δέντρα να παράγουν περισσότερη γύρη την άνοιξη και το γρασίδι το καλοκαίρι. Οι επιστήμονες παρατήρησαν πως οι ανθρώπινες δραστηριότητες αλλάζουν την παραγωγή γύρης με δύο βασικούς μηχανισμούς. Ο πρώτος είναι ότι οι άνθρωποι αυξάνουν τη συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα καίγοντας ορυκτά καύσιμα. «Όταν ανεβαίνει το διοξείδιο του άνθρακα, τα φυτά τείνουν να γίνονται λίγο μεγαλύτερα», δήλωσε στο Vox

ο Ουίλιαμ Αντερεγκ, επίκουρος καθηγητής Βιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Γιούτα. «Βγάζουν συνήθως περισσότερα λουλούδια ως μέρος της μάχας τους και τα μεμονωμένα λουλούδια τείνουν να έχουν στην πραγματικότητα περισσότερη γύρη πάνω τους». Τα φυτά που απελευθερώνουν περισσότερη γύρη παράγουν και περισσότερους σπόρους, κάτι που ισοδυναμεί με περισσότερα ορυκτά καύσιμα. «Όταν αυξάνεται η συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα, τα φυτά τείνουν να γίνονται λίγο μεγαλύτερα», δήλωσε στο Vox

από το διοξείδιο του άνθρακα. Κατά τον Αντερεγκ, καθώς η άνοιξη γίνεται όλο και πιο θερμή, όλα τα γεγονότα του κύκλου της ζωής, συμπεριλαμβανομένων των εποχών παραγωγής γύρης, τείνουν να αρχίζουν νωρίτερα. Ο συνδυασμός της δράσης των δύο μηχανισμών οδηγεί σε αυξημένη παραγωγή γύρης από τα φυτά για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το φυσιολογικό.

Το κρυφό έως τώρα ανθρώπινο αποτύπωμα στην έξαρση των αλλεργιών έχει αρχίσει να αποκαλύπτεται από την επιστημονική κοινότητα. Σε μελέτη που δημοσιεύθηκε τον Φεβρουάριο στο πρακτικά της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών των ΗΠΑ, ο Ουίλιαμ Αντερεγκ, ο αναπληρωτής καθηγητής στη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Μέιλμαν στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια, Λούις Ζίσκα, και οι συνάδελφοί τους υπολόγισαν ότι οι ανθρώπινες επιπτώσεις στο κλίμα αντιπροσωπεύουν περίπου το 50% της αύξησης της διάρκειας παραγωγής γύρης στη Βόρεια Αμερική. Η κλιματική αλλαγή που προκαλείται από την ανθρώπινη δραστηριότητα αντιπροσωπεύει επίσης το 8% των παρατηρούμενων αυξήσεων στις συγκεντρώσεις γύρης. Καθώς η ανθρωπότητα συνεχίζει να καίει ορυκτά καύσιμα, αυτές οι επιπτώσεις είναι δεδομένο ότι θα ενταθούν. Οι πάσχοντες από αλλεργίες που ζουν στο βόρειο ημισφαίριο θα είναι οι πιο άτυχοι, καθώς εκεί βρίσκονται οι περιοχές που θα θερμανθούν πιο

γρήγορα στον πλανήτη.

Η γύρη όμως δεν είναι το μόνο αλλεργιογόνο που προκαλεί την ανησυχία των ειδικών. Καθώς οι παραγωγές λιώνουν σε περιοχές όπως η Αλάσκα, η υγρασία εισχωρεί στα σπίτια, δημιουργώντας ένα φιλόξενο περιβάλλον για τη μούχλα, η οποία μπορεί να παράγει σπόρους που προκαλούν αλλεργίες και άσθμα. «Ο κίνδυνος από τις πυρκαγιές είναι γεμάτος μολυσματικά σωματίδια, η Ξηρασία δημιουργεί σκόνη και οι πλημμύρες μπορεί να οδηγήσουν σε μούχλα βλαβερή για το αναπνευστικό σύστημα των ανθρώπων. «Δεν είναι μόνο μια απλή καταρροή και φαγούρα στα μάτια», δήλωσε στη Lancet State Journal ο δρ Ράιν Τόμας, παιδιατρικός πνευμονολόγος και επίκουρος καθηγητής στο Κολέγιο Ανθρώπινες Ιατρικής του Κρατικού Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν. «Μερικοί άνθρωποι θα έχουν πραγματικά απειλητικές για τη ζωή τους συνέπειες από την επιδείνωση της κλιματικής αλλαγής».

Το «κίτρινο υποβρύχιο» ταξιδεύει για τα... αστέρια

Η Βιγιαρεάλ κατέκτησε το Γιουρόπα λιγκ απίπτητη κερδίζοντας στον τελικό τη Μάντσεστερ Γ.

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΩΛΑΪΤΗ

Από τα ξημερώματα της περασμένης Πέμπτης (27/5), η Βιγιαρεάλ πανηγυρίζει όχι απλά το πρώτο ευρωπαϊκό τρόπαιο της, αλλά το πρώτο τρόπαιο της ιστορίας της. Από τη Segunda το 2012, με «όπλο» την Ακαδημία-υπόδειγμα της «Cantera Groguea» και τα 286 εκατ. ευρώ από πωλήσεις την τελευταία πενταετία, η Βιγιαρεάλ εγκαινίασε το παλμαρέ της και συνέδεσε μια πολύ μικρή πόλη με ένα ευρωπαϊκό τρόπαιο.

Στη συνείδηση του μέσου φιλάθλου το όνομα της Βιγιαρεάλ ηχοήθη οικεία, συμπαιθτικά εδώ και 15 και πλέον χρόνια. Το «Κίτρινο Υποβρύχιο», η θεαματική ομάδα που καταφέρνει να μπαίνει «σφήνα» στους μεγάλους της La Liga, μια ευχάριστη νότα σε αυτό που έχει βαφτιστεί ως «modern football». Αυτό που λίγοι μπορούσαν να ξεχωρίσουν με βεβαιότητα ήταν σε ποιο επίπεδο της ισπανικής πυραμίδας όφειλαν να την τοποθετούν: στα ψηλά στρώματα ως μια καταξιωμένη δύναμη με έναν μιμητικό Champions League στις πλάτες της ή απλά ως μια αξιοσημείωτη μικρομεσαία ομάδα, αυτή που έδειχνε να κάνει τον κύκλο της προς την αφάνεια μετά τον υποβιβασμό στη Segunda το 2012;

Η απάντηση προς όλους ήρθε αναδρομικά, αλλά εμφανικά. Με μία ευρω-κούπα, αυτή του Ευρωπαϊκού Λιγκ, υπό τις οδηγίες του... ομώνυμου, πα, Ουνάι Έμερι. Απέναντι στην παραδοσιακή υπερδύναμη της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, το στολίδι της μικρής πόλης της Βαλένθια, του Βίλα-Ρεάλ (με βάση την τοπική προφορά), εκείνης των μετά βίας 50.000 κατοίκων που όταν γεμίζει το γήπεδο των 25.000 μένει... ισιό, έλαμψε στο διεθνές στερέωμα και πρόσθεσε το πρώτο τρόπαιο της ιστορίας του.

Σημασία έχει το ταξίδι

Η περίπτωση του Κίτρινου Υποβρύχιου, όμως, επιβεβαιώνει το κλισέ ρητό «σημασία δεν έχει ο προορισμός, αλλά το ταξίδι». Για να φτάσει στο Γκντανσκ και να πανηγυρίσει μπροστά στους 5.000 φίλους της την κούπα, συνετέλεσαν όλοι οι παράγοντες που μετέτρεψαν τη Βιγιαρεάλ από άσημο σωματείο που βολόδερνε στις τρίτες κατηγορίες ως τα μέσα των '90s, σε περήφανο, ποδοσφαιρικό οργανισμό.

Πολύ περισσότερο, εξαγγυώθηκαν οι κόποι και οι επενδύσεις του 73χρονου ιδιοκτήτη της, Φερνάντο Ροτς και το project της Ακαδημίας-κόσμημα, «Cantera Groguea» (σ.σ. Κίτρινο νταμάρι) που ευθυγράμμισε την πορεία της με αυτή του σύγχρονου ποδοσφαίρου.

Η οικογένεια Ροτς, ιδιοκτήτρια της μεγαλοβιομηχανίας κεραμικών, Παμέσα (χορηγός στη φανέλα της ομάδας) με έδρα το Βίλα-Ρεάλ, ανέλαβε το κλαμπ το 1997 όταν ο τότε πρό-

Τη φετινή σεζόν οι 8 της αρχικής ενδεκάδας κατά μέσο όρο είναι παίκτες που προήλθαν από την ακαδημία της Βιγιαρεάλ.

Για να φτάσει στην επιτυχία συνετέλεσαν όλοι οι παράγοντες που μετέτρεψαν τη Βιγιαρεάλ από άσημο σωματείο που βολόδερνε στις τρίτες κατηγορίες ως τα μέσα των '90s, σε περήφανο ποδοσφαιρικό οργανισμό.

έδρος, Πασκάλ Φοντ ντε Μόρα, έκανε έκκληση αγοράς για τη σωτηρία του. Παρά το «ασανσέρ» των δύο πρώτων χρόνων με την παρθενική άνοδο στην Primera και τον άμεσο υποβιβασμό, ο σύλλογος επανήλθε στον αφορ, με συνετή οικονομική, οργανωτική και μεταγραφική πολιτική. Σε σημείο που το 2006, επί Μανουέλ Πελεγρίνι, η ομάδα άγγιξε το όνειρο του τελικού του Champions League, το οποίο έσβησε από ένα χαμένο πέναλτι του Χουάν Ρομάν Ρικέλμε στα τελευταία λεπτά της ρεβάνς κόντρα στην Άρσεναλ.

Οι ευρωπαϊκές πορείες στα «αστέρια» συνεχίστηκαν, όμως, τα θεμέλια

για την μακροπρόθεσμη Βιγιαρεάλ στην ελίτ ήταν ακόμη εύθραυστα. Όπως αναφέρει ο γενικός διευθυντής και υπεύθυνος για την αθλητική ανάπτυξη του συλλόγου εδώ και 24 χρόνια, Χοσέ Μανουέλ Γιανέθα, «Στην ομάδα των Ρικέλμε, Φορλάν, κλπ που αποκλείστηκε από την Άρσεναλ το 2006, δεν είχε ανθίσει ακόμη η Ακαδημία μας. Δεν είχαμε αυτό το στοιχείο».

Πίσω στο 2021, το κάρμα επιφύλασσε το πιο σημαντικό τεστ για τη Βιγιαρεάλ, αφού κλήθηκε να αντιμετωπίσει ξανά τους Κανονιέρηδες σε ευρωπαϊκό ημιτελικό. Αυτή τη φορά, οι 8 από τους 16 παίκτες που αγωνίστηκαν στο «Έμιρεϊτς» και σφράγισαν την ιστορική πρόκριση, οι 13 από την αποστολή του τελικού, είναι προίον της «Cantera Groguea». Της Ακαδημίας που χτίστηκε από το σημείο μηδέν, ως μέρος των επενδύσεων του Ροτς, ο οποίος είχε παραλάβει το απόλυτο χάος. Χωρίς προπονητικό κέντρο, με τραγικές δομές, η Βιγιαρεάλ απέκτησε σύντομα το ιδιόκτητο αθλητικό της κέντρο και πριν από μερικά χρόνια εγκαταστάθηκε σε δεύτερο, ακόμη πιο σύγχρονο.

Σταδιακά, το δυναμικό της έφτασε τους 22 σκάουτερ εντός Ισπανίας και τους 14 του εξωτερικού. Η ενί-

σχυση του ρόστερ, ως επί το πλείστον με φθινοφύλλους Αργεντινούς παίκτες, πάγια τακτική της πρώτης δεκαετίας της εποχής Ροτς, μετατράπηκε σε εγγενή σκοπό και διαδικασία εκ των έσω.

Μόλις την τελευταία πενταετία, ανεπιπράστα από τον υποβιβασμό του 2012, έχει αποφέρει στον σύλλογο 286 εκατ. ευρώ από εξαγωγές παικτών, συντελώντας στο καθαρό κέρδος 16 εκατ. ευρώ από τα μεταγραφικά παζάρια (270 εκατ. σε αγορές). Σε αυτό το διάστημα έχουν «αποφοιτήσει» παίκτες όπως ο Ρόδρι της Μάντσεστερ Σίτι, ο οποίος διεκδικεί το φετινό Champions League και ο Φορνάλς της Γουέστ Χαμ, αλλά και οι γνωστοί μας Ματιγιά (Άρнс) και Θέσαρ Άρθο (άλλοτε παίκτης της ΑΕΚ).

Τη φετινή σεζόν οι 8 της αρχικής ενδεκάδας κατά μέσο όρο είναι παίκτες που προήλθαν από την «Cantera Groguea». Κι αυτό χωρίς να υπολογιστεί η ευστοχία στις μεταγραφικές κινήσεις, ακόμη και στην εποχή του κορωνοϊού, με παίκτες όπως ο Παρέχο, ο Αλμπιόλ, ο καθοριστικός Χερνάντο Ρουίγ με την απόκριση στον Ντε Χέα, ο Κοκλέν, ο Φοίτ, ο MVP του τελικού κόντρα στη Γιουνάιτεντ, Ετιέν Καπού που αποκτήθηκε μόλις τον περασμένο Γενάρη.

ημιτελικό του Champions League το 2006, αποχαίρετοσε το καλοκαίρι για την Αλ Σαντ έχοντας πρώτα σημειώσει μια εντυπωσιακή επάνοδο στα ισπανικά γήπεδα με την κίτρινη φανέλα. Ο δε Μπρούνο, ο εμβληματικός και επί μια τριετία «λαβωμένος» καπιτάν, ο οποίος έπαιζε με τη β' ομάδα και εντάχθηκε στην πρώτη το καλοκαίρι του 2006, αποσύρθηκε και δεν πρόλαβε να πάρει σπρίτ του το μέταλλο του κυπελλούχου.

Το όραμα του Ροτς

Η χάρη πάνω στο τρόπαιο του Ευρωπαϊκού Λιγκ γράφει Βιγιαρεάλ. Πίσω από τα γράμματα, κρύβονται πολλά παραπάνω από τον Ουνάι

Έμερι, τις εύστοχες μεταγραφές, τους γιγνεύσι παίκτες που ανέδειξε η «Cantera». Το project Βιγιαρεάλ πέτυχε γιατί κατάφερε να συνδέσει τους ντόπιους κατοίκους με την ομάδα και αντίστροφα. Το όραμα του Ροτς, οι επισκεψίες στα σχολεία της πόλης για να γνωρίσουν τα παιδιά από μικρά τι εστί Βιγιαρεάλ και η μετέπειτα άνθηση της Ακαδημίας που έδινε έμφαση στην ανάπτυξη τους, ισχυροποίησε τους δεσμούς και είχε ως αποτέλεσμα αυτή η άσημη στο ευρύ κοινό πόλη να είναι σήμερα καταταγμένη στις κορυφές του Ευρωπαϊκού Λιγκ (2000). Η μικρότερη ιστορική σε πληθυσμό (ξεπερνώντας τη βελγική Μέχελεν των 80.000).

ΑΠΟΦΕΙΣ

Μια σχέση διαχρονική και παθιασμένη

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Ν' αντιληφθεί και να κατανοήσει κανείς, την ανάγκη μιας ομάδας να χειρίζεται την επικοινωνιακή πολιτική της καθοδηγώντας γκρουπ δημοσιογράφων ανάλογα με τα συμφέροντα και στόχους που έχει ενώπιόν της. Οφείλουμε επίσης ν' αναγνωρίσουμε-παραδεχθούμε την ύπαρξη άμεσων και στενών σχέσεων που διατηρούν οι δημοσιογράφοι με το κλαμπ, που τις πλείστες των φορές ξεπερνά κατά πολύ το πλαίσιο της δεοντολογίας που επιβάλλει το λειτούργημα.

Εξ όσων φαίνεται η «αμεσότητα», η χειριστική μάλλον σχέση ομάδας- δημοσιογράφου είναι ολόχρονη και σε καμία περίπτωση δεν διακόπτεται κατά την διάρκεια που παύουν να υπάρχουν αγωνιστικές υποχρεώσεις.

Αντιθέτως, εν καιρώ μεταγραφών, η σχέση φουντώνει, γίνεται ακόμη πιο παθιασμένη και ο χειρισμός ακόμη πιο έντονος. Το αλισβερίσι μεταξύ των δύο μερών είναι δεδομένο, αυτό που αξίζει να παρατηρηθεί είναι ο χειρισμός που γίνεται εκ μέρους του ισχυρού - ομάδα στον ανίσχυρο δημοσιογράφο. Ο ισχυρός είναι αυτός που επιλέγει τις πλείστες φορές, πως και πότε θα παρουσιαστεί μια είδηση που αφορά είτε νέα μεταγραφή, είτε αποδέσμευση και πάει λέγοντας.

Ανάλογα πότε κρίνει ότι είναι το κατάλληλο χρονικό σημείο, τότε δίνει το έναυσμα για να προχωρήσει ο επαγγελματίας κόντρας τη δουλειά του, ομορφαινόντας παράλληλα τη διαδικασία με περιτυλίγματα του τύπου «αποκλειστικό», «αποκαλυπτικό».

Όταν και εφόσον, η ομαλή αυτή διαδικασία δεχθεί παρεμβολές, δηλαδή δημοσιοποιηθεί- αποκαλυφθεί κάτι που δεν προοριζόταν να γίνει, από άλλους ανυπότακτους που δεν είναι στο κόλπο, τότε δεν υπάρχει κανένας ενδοιασμός εκ μέρους της διοίκησης ή του παράγοντα να «πολεμήσει» εμμέσως την είδηση, δίνοντας οδηγίες στους «ηλεκτρονικούς», είτε να την αγνοήσουν παντελώς, είτε να την υποβαθμίσουν.

Επ' αυτού δεν υπάρχει κανένας ενδοιασμός, είτε εκ μέρους του παράγοντα, είτε εκ μέρους του δημοσιογράφου, να παραπλανήσει το κοινό αλλοιώνοντας τα γεγονότα και διαγράφοντας κάθε ίχνος σεβασμού προς την αλήθεια.

Η πραγματικότητα όμως είναι τέτοια που καμία φορά δεν τους δίνεται άλλη επιλογή από τα να εκτεθούν. Χωρίς όμως να νιώσουν καμία προσβολή, ούτε και να λάβουν κανένα μάθημα προκειμένου έτσι να μην το επαναλάβουν.

Αντιθέτως είναι διαχρονική τακτική, η οποία καλά κρατεί και αποτελεί μέρος μιας σχέσης παθιασμένης, σχεδόν τυφλής και σίγουρα αλλεργικής προς την αλήθεια.

Το επόμενο πρωτάθλημα

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΤΗ

Αφού τόσο ο πρόεδρος της ΚΟΠ όσο και άλλοι αξιωματικοί της Ομοσπονδίας το υποστηρίζουν, ως θωρήσουμε πως οριστικά πάμε σ' ένα πρωτάθλημα δώδεκα ομάδων για την αγωνιστική περίοδο 2021-2022. Κυριότερο επιχείρημα, όλων όσοι κατά καιρούς πρότειναν, συζητήσαν ή επανέφεραν έστω σε περιόδους που δεν θα έπρεπε, θέμα πρωταθλήματος δεκαεξασάρων ομάδων, ήταν ο ανταγωνισμός σε υψηλό επίπεδο και γενικότερα η συναρπαστική εξέλιξη του φετινού πρωταθλήματος. Σωστό επιχείρημα και κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει, όπως και κανείς δεν μπορεί να υποστηρίξει πως ένα πρωτάθλημα με δώδεκα ομάδες δεν θα εξελιχθεί στον ίδιο ή και μεγαλύτερο βαθμό ανταγωνιστικό και συναρπαστικό. Πολύ περισσότερο, όταν οι πέντε εκ των δώδεκα ομάδων θα εξασφαλίσουν θέση για τις ευρωπαϊκές διοργανώσεις, ενώ άλλες δύο ή τρεις θέσεις θα οδηγηθούν στη δεύτερη κατηγορία.

Το πρόβλημα και το θέμα των αντιδράσεων ως προς την αντίθετη άποψη, δεν είναι στις δώδεκα ή στις δεκατέσσερις ομάδες. Το θέμα έχει να κάνει κυρίως με τον τρόπο που κάποιοι επιχειρούν να διαφοροποιήσουν τα δεδομένα, ως προς τη διεξαγωγή ενός πρωταθλήματος. Το πρόβλημα συζητείται στην χρονική στιγμή που και φέτος επικυρώθηκε κάτι τέτοιο, γιατί πρώτη φορά δεν ήταν. Όσο δίκαιο και αν έχει μια πρόταση για αλλαγές, στον τρόπο διεξαγωγής ενός πρωταθλήματος, δεν μπορεί κάτι τέτοιο να γίνεται αποδεκτό, όταν μια σχετική απόφαση επηρεάζει την εξέλιξη ενός πρωταθλήματος το οποίο διεξάγεται κάτω από συγκεκριμένα άλλα δεδομένα. Σ' ένα πρωτάθλημα και γενικότερα σ' ένα χώρο, όπως αυτός του κυπριακού ποδοσφαίρου, με την προκατάληψη να βρίσκεται στα ύψη, συνέπεια και ανάλογων αποφάσεων - αλλαγών στο παρελθόν, δύσκολα μπορεί να γίνουν αποδεκτές τέτοιου είδους αποφάσεις.

Δεν είναι το τέλος του κόσμου, η συμμετοχή στη δεύτερη κατηγορία για κάποιες ομάδες. Θα ήταν, ωστόσο, η χαριστική βολή για το κυπριακό πρωτάθλημα, ενδεχόμενη νέα απόφαση για διαφοροποίηση των δεδομένων που η ολοκλήρωση του φετινού πρωταθλήματος και η τελική βαθμολογία διαμόρφωσαν. Και αφού η ΚΟΠ έχει τη διάθεση για μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και ενδεχόμενες αλλαγές, ως αξιοποιηθεί το διάστημα που ακολουθεί, προκειμένου, με σωστές διαδικασίες, στο κατάλληλο χρόνο και με γνώμονα μόνο τη βελτίωση του πρωταθλήματος και του χώρου γενικότερα, να παρθούν οι όποιες σημαντικές αποφάσεις.

Από τον Πάου, για τον Σάντι και τον Μπρούνο

Πάου Τόρες, Τριγιέρος, Γιέρρεμι, Αλμπέρτο Μορένο, Πεντράθα, ο πολύπειρος αρχηγός, Μάριο Γκασπάρ. Όλοι τους μεγάλωσαν στην Cantera, διέπρεψαν με τη Βιγιαρεάλ Β' κι ακόμη κι αν ορισμένοι έκαναν το βήμα παραπάνω στην καριέρα τους, επέστρεψαν στην ομάδα της πόλης τους.

Ο Τόρες αποτελεί το φωτεινότερο παράδειγμα ανέλιξης ως γέννημα-θρέμμα του Βίλα-Ρεάλ. Στα 24 του ολοκλήρωσε «μαγική» χρονιά σε Ισπανία κι Ευρώπη, ήταν μία από τις μονάδες που ξεχώρισαν στην πορεία τίτλου και την τελευταία διετία έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη του Λουίς Ενρίκε, όντας βασικός στόπερ, πλέον, στους Φούριας Ρόχας. Η κούπα, όμως,

Το project Βιγιαρεάλ πέτυχε γιατί κατάφερε να συνδέσει τους ντόπιους κατοίκους με την ομάδα και αντίστροφα.

είναι αφιερωμένη και στα σύμβολα της Cantera, του οργανισμού που λέγεται Βιγιαρεάλ. Σάντι Καθόρλα και Μπρούνο Σοριάνο, δύο «σημαίες» για το Κίτρινο Υποβρύχιο, που πληγώθηκαν από τραυματισμούς μα ποτέ δεν έχασαν την αξία τους για αυτό το κλαμπ. Ο μεν Σάντι, παρών στον

Μεταβολές εβδομάδας

	Χ.Α.Κ.		Χ.Α.		Dow Jones		Nasdaq		Nikkei		Dax		FTSE 100		ΔΙΕΘΝΗ		Πετρέλαιο		€/€
	1,31%		2,31%		1,07%		2,42%		3,01%		1,94%		0,00%		Συμμαχία Επιχειρήσεων κατά ελάχιστου εταιρικού φόρου Σελ. 10	5,55%		-0,02%	

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΗΠΑ

Στήνουν πλωτά αιολικά πάρκα και στον Ειρηνικό

Η κυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν προωθεί την ανάπτυξη αιολικών πάρκων στην Καλιφόρνια κατά μήκος των ακτών του Ειρηνικού. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει θέσει στόχο έως το 2035 να καλύπτονται πλήρως οι ανάγκες των ΗΠΑ με τη χρήση ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές. Σελ. 11

ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η τεχνολογία ανατρέπει τα πάντα στην εργασία

Η ραγδαία ψηφιοποίηση της οικονομίας θέτει τεράστιες προκλήσεις για τους εργαζομένους, τις επιχειρήσεις και την πολιτεία. Σύμφωνα με έρευνα, στην ΕΕ σχεδόν 4 στις 10 θέσεις εργασίας θα μετασχηματιστούν έως το 2025 λόγω της τεχνικής νομοσύνης και του αυτοματισμού. Σελ. 6

ΥΠΕΡΠΡΟΣΦΟΡΑ

Πλειστηριασμοί 100.000 ακινήτων στην Ελλάδα

Υπερπροσφορά ακινήτων αξίας μεταξύ 80.000 και 150.000 ευρώ αναμένεται να διαμορφώσουν οι πλειστηριασμοί τα επόμενα χρόνια στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τις υπάρχουσες εκτιμήσεις, ο αριθμός των κατοικιών που θα διατεθούν προς πώληση θα κινηθεί μεταξύ 70.000 έως και 100.000. Σελ. 12

Το φορτίο που θα σηκώσουν οι «56»

Τα κρίσιμα νομοσχέδια του Ταμείου Ανάκαμψης και οι μεταρρυθμίσεις ενώπιον της νέας Βουλής

Βαρύ, ομολογουμένως, θα είναι το φορτίο που θα κληθεί να σηκώσει η νέα Βουλή, στους ώμους της οποίας πέφτει το βάρος των μεταρρυθμίσεων που επιβάλλεται να γίνουν προκειμένου να αντληθούν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης. Μεταρρυθμίσεις που αφορούν την ενέργεια, την ψηφιοποίηση, τη Δημόσια Υπηρεσία, τη Δικαιοσύνη, την Εκπαίδευση, τα ΜΕΔ και άλλα. Όσες και να είναι οι διαφορές των κομμάτων, θα πρέπει να τις αφήσουν πίσω και να συνεργαστούν για αντιμετώπιση των πολλών και μεγάλων προκλήσεων, που έχει ενώπιόν της η χώρα. Η διασφάλιση της εκταμίευσης των πόρων θα εξαρτηθεί απόλυτα από την έγκαιρη επίτευξη των οροσήμων και στό-

Κίνητρα για φόρτιση της αγοράς ηλεκτρικού αυτοκινήτου

Μόλις στο 1% υπολογίζεται το μερίδιο αγοράς των ηλεκτρικών οχημάτων στην Κύπρο. Τα υβριδικά συγκεντρώνουν ποσοστό 10%. Η κυβέρνηση προχωρεί στη λήψη μέτρων προκειμένου οι καταναλωτές να δουν πιο ζεστά το ενδεχόμενο αγοράς ηλεκτρικού αυτοκινήτου. Προς αυτή την κατεύθυνση περιλαμβάνεται και το πακέτο κινήτρων που ετοιμάζει το Υπουργείο Μεταφορών ύψους 30 εκατ. ευρώ. Οπως δήλωσε στην «Κ» ο υπουργός Μεταφορών Γιάννης Καρούσος, θα δοθούν κίνητρα για όλους τους τύπους οχημάτων - ιδιωτικά, μοτοσυκλέτες, ταξί, λεωφορεία και οχήματα εμπορευματοφορών. Την ίδια ώρα οι αυτοκινητοβιομηχανίες αυξάνουν τους επόμενους μήνες τα ηλεκτρικά μοντέλα του στόλου τους. Σελ. 4

Στον δρόμο της ανάκαμψης μπήκε ο τομέας των ταξιδιών

Συνέντευξη Β. Σταματάρη

Αισιοδοξία για την επόμενη μέρα στον τουρισμό εκφράζει ο πρόεδρος του ACTA Βασίλης Σταματάρης, ο οποίος προβλέπει ανάκαμψη από τα τέλη του 2022. Τονίζει ότι η προσπάθεια φέτος δεν τελειώνει στους καλοκαιρινούς μήνες αλλά θα συνεχιστεί μέχρι την τελευταία μέρα του 2021. Στόχος φέτος είναι να κερδηθεί το 50% του 2019. Σελ. 5

Περισσότερα δάνεια δίνουν οι τράπεζες

Κυρίως τα στεγαστικά

Οι τράπεζες προχωρούν δυναμικά στην παραχώρηση δανείων. Πρόκειται κυρίως για δάνεια σε επιχειρήσεις, στεγαστικά σε νοικοκυριά, αλλά και καταναλωτικά. Παράγοντες της αγοράς κάνουν λόγο για μεγάλη δυναμική στην αγορά διαμερισμάτων περίπου 200 κιλάδων ευρώ. Σελ. 3

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ALFRED KAMMER, ANDREA SCHAECHTER και ANDREAS TUDYKA*

Στεγαστικές πολιτικές την περίοδο της ανάκαμψης

Ακόμα και πριν να ξεσπάσει η πανδημία, πολλοί εμποροϋπάλληλοι και εργαζόμενοι σε εστιατόρια, που ζούσαν στις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης, έπρεπε να δαπανούν σχεδόν το μισό από το εισόδημα του νοικοκυριού τους για ενοίκιο. Στην πανδημία πολλοί εξ αυτών υπέστησαν μείωση εισοδήματος, άρα το ποσοστό που διοχετευόταν στο ενοίκιο αυξήθηκε. Αφ' ης στιγμής οι χαμηλόμισθοι και οι νέοι σε ηλικία συντήσεως απασχολούνται σε κλάδους που απαιτούν διαπροσωπική επαφή, ή εργάζονται σε καθεστώς επισφάλειας, η κυβερνητική πολιτική χρειάζεται να εξασφαλίσει ότι τα προαναφερθέντα νοικοκυριά δεν θα αποκλειστούν από την ανάκαμψη μετά την πανδημία. Κατά την προηγούμενη δεκαετία η ενοίκιαση κατοικιών κατέστη λιγότερο προσιτή σε πολλές ευρωπαϊκές οικονομίες. Σε πρό-

σφατη μελέτη μας, που αφορούσε 17 προηγμένες οικονομίες, το 2018 ένα τυπικό νοικοκυριό δαπανούσε το 25% των εσόδων του σε ενοίκιο. Μία οικογένεια νεαρής ηλικίας, αντιστοίχως, πληρώνει σε ενοίκιο σχεδόν το ένα τρίτο από τις αποδοχές που εξασφαλίζει από την εργασία. Εν τω μεταξύ, για όσα νοικοκυριά βρίσκονται στο χαμηλότερο 20% της κατανομής εισοδήματος, η αναλογία ενοικίου προς αυτό είναι πολύ υψηλότερη και φθάνει στο 40%. Γενικά μιλώντας, αυτό το ποσοστό θεωρείται το κατώτατο όριο στο οποίο ένα νοικοκυριό λογίζεται ως υπερφορτωμένο από το μίσθωμα κατοικίας. Στο σχεδόν 75% των χωρών που μελετήσαμε, σχεδόν οι μισοί ή και παραπάνω των χαμηλόμισθων ενοικιαστών ήταν ήδη πολύ επιβαρυνμένοι το 2018. Την περίοδο 2013-2018 σε ορι-

σμένες πρωτεύουσες η άνοδος στα μισθώματα αποδεικνυόταν πολλαπλάσια του μέσου όρου αύξησης στην αντίστοιχη χώρα - και αυτό συνέβαινε στη Λισαβόνα, στο Δουβλίνο, στη Μαδρίτη, στο Ρέικιαβικ, στη Στοκχόλμη, καθώς και στην Πόλη του Λουξεμβούργου. Εν αντιθέσει με τους ενοικιαστές τώρα, το κόστος για τους ιδιοκτήτες έχει από το 2014 ελαττωθεί. Συνήθως οι ενοικιαστές ξοδεύουν μάλιστα φορά παραπάνω από όσο δαπανά ο ιδιοκτήτης, εάν υπολογιστεί το κόστος αυτό ως ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος. Και αυτή η διαφορά φαίνεται να έχει διευρυνθεί σχεδόν κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες τις περιόδους 2011-2013 και 2016-2018 ειδικά για τους πιο φτωχούς, όσους βρίσκονται στο κατώτατο 20% της κατανομής των εισοδημάτων. Με

απλά λόγια αυτό σημαίνει πως οι έχοντες ακίνητα εν γένει ωφελούνταν τις περιόδους εκείνες άμεσα από τα χαμηλά επιτόκια, αλλά όχι οι ενοικιαστές. Μέσα από την ανάλυσή μας καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως η αυξανόμενη οικονομική παραγωγή δεν μεταφράζεται και σε αύξηση εισοδημάτων σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αντισταθμίζεται η διόγκωση του ενοικίου ειδικά για τα νοικοκυριά με χαμηλά έσοδα. Εν τω μεταξύ, πολλοί άνθρωποι που μισθώνουν μία κατοικία είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στις επιπτώσεις της πανδημίας, διότι εργάζονται συχνότερα σε κλάδους με διαπροσωπική επαφή, βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους, είναι επισφαλής η δουλειά τους και έχουν μικρότερη πρόσβαση σε τηλεργασία. Το να υπάρχει διαθεσιμότητα

ενοικιασμένων κατοικιών είναι δύσκολο λόγω του ότι η στεγαστική πολιτική είναι περίπλοκη. Επιδιώκει δε πολλαπλούς στόχους, μεταξύ των οποίων είναι η διαθεσιμότητα, η εξισορρόπηση των κανονισμών για ιδιοκτήτες-μισθωτές και η ισότιμη πρόσβαση σε ευκαιρίες. Τέλος, οι αποτελεσματικές πολιτικές στέγασης πρέπει να συμπεριλαμβάνουν και προσπάθειες για αύξηση των μακροπρόθεσμων ευκαιριών για τα εισοδήματα των χαμηλόμισθων και των νέων, ώστε να ευεργετούνται από τον μετασχηματισμό της οικονομίας.

* Ο κ. Alfred Kammer είναι διευθυντής του ευρωπαϊκού τμήματός του ΔΝΤ και ο κ.κ. Andrea Schaechter, Andreas Tudyka σύμβουλος και οικονομολόγος στο ίδιο τμήμα. Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο ιστολόγιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,47%	-0,11%
Γερμανία	-0,17%	-0,06%
Γαλλία	0,17%	-0,07%
Ιταλία	0,93%	-0,13%
Ισπανία	0,48%	-0,09%
Ιρλανδία	0,20%	-0,07%
Ελλάδα	0,86%	-0,14%
Ην. Βασίλειο	0,80%	-0,03%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Στηρίζουμε το διαγωνισμό «Επιχείρηση της Χρονιάς» του JA.

Συγχαρητήρια σε όλους τους μαθητές που συμμετείχαν!

www.pwc.com.cy/foster-entrepreneurship

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Γιατί οι εταιρείες «ζόμπι» επιβιώνουν στην πανδημία

Καθώς η οικονομία επιστρέφει σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές χώρες σε κανονικές συνθήκες, επανέρχονται παλιά θέματα. Όπως είναι οι εταιρείες «ζόμπι», οι ζημιολογικές και υπερχρεωμένες εταιρείες που επιβιώνουν, χωρίς όμως τις δυνατότητες να ξεφυγούν από τις δυσχερείες που αντιμετωπίζουν. Το ουσιαστικό πρόβλημα είναι ότι επιβιώνουν παρότι είναι λιγότερο παραγωγικές, απορροφούν κεφάλαια που θα μπορούσαν να έχουν ασφαλέστερη και αποδοτικότερη τοποθέτηση και επιβαρύνουν τον ανταγωνισμό εις βάρος των υγιών εταιρειών.

Η μεγάλη προσπάθεια διευκόλυνσης των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της πανδημίας, είχε ως συνέπεια και τη διευκόλυνση και εταιρειών που είχαν σοβαρά προβλήματα βιωσιμότητας πριν από την πανδημία αλλά επωφελήθηκαν από τις έκτακτες συνθήκες. Απέκτησαν πρόσβαση σε δάνεια με εγγύηση του Δημοσίου, εντάχθηκαν σε μορατόρια, πληρώνοντας στις τράπεζες ενδεχομένως μόνον τόκους και γενικώς εξασφάλισαν ευνοϊκούς όρους προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα (πολλά) δάνειά τους.

Βέβαια, η διατήρηση σε λειτουργία ακόμα και αυτών των εταιρειών μέσα στην πανδημία, είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ανεργίας αλλά και τη συγκράτηση των αρνητικών επιπτώσεων από την αύξηση των χρεοκοπιών.

Φαίνεται, όμως, ότι τώρα σταματάει η ευνοϊκή μεταχείρισή τους. Καθώς οι οικονομίες και οι τράπεζες ετοιμάζονται για τη γρήγορη ανάπτυξη που θα φέρει το τέλος της πανδημίας, οι εταιρείες «ζόμπι» από προστατευόμενο είδος (ξανα)γίνονται πρόβλημα. Τον κίνδυνο της αγοράς στην εποχή μετά την πανδημία επιχειρεί να προσδιορίσει η Έκθεση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) που δημοσιοποιήθηκε την εβδομάδα αυτή. Δεν είναι τυχαίο ότι ανάμεσα στους κινδύνους της μετα-COVID αγοράς που περιγράφονται είναι και η επιβίωση των εταιρειών «ζόμπι», όπως έχει επικρατήσει να λέγονται ζημιολογικές και υπερχρεω-

μένες εταιρείες. Επωφελήθηκαν από τις ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης που εφαρμόστηκαν προκειμένου να αντιμετωπιστεί η πανδημία, αλλά τώρα και ειδικά στην Ευρωζώνη, αίρεται η ανοχή.

Ποιες εταιρείες θεωρούνται «ζόμπι»; Ο ορισμός που υιοθετεί η ΕΚΤ προβλέπει ότι είναι «ζόμπι» (ζωντανό νεκρό) οι επιχειρήσεις που καλύπτουν τις παρακάτω προϋποθέσεις για δύο συνεχόμενα χρόνια. Αρνητική απόδοση κεφαλαίων, δηλαδή είναι ζημιολογικές, περιορισμένη δυνατότητα εξυπηρέτησης οφειλών, δηλαδή υπερχρεωμένες και έχουν αρνητικές καθαρές επενδύσεις ώστε να μην εντάσσονται στην κατηγορία νέες εταιρείες που επενδύουν για να αναπτυχθούν παρότι είναι ακόμα ζημιολογικές.

Το πρόβλημα είναι ίσως εντονότερο στην ελληνική αγορά, που είναι η πρώτη στην Ευρωζώνη όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Μελέτη του ΟΟΣΑ που αφορά 14 χώρες, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η Ελλάδα και συνειπώς έχουν πολύ λιγότερα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, καταλήγει στο συμπέρασμα πως το ποσοστό των εταιρειών «ζόμπι» από 4% του συνόλου που ήταν στα μέσα της δεκαετίας 1980 έφθασε σε 15% το 2017. Είναι λογικό να υποθέσει κανείς ότι το πραγματικό ποσοστό στην ελληνική αγορά είναι μεγαλύτερο. Η μεγέθυνση του προβλήματος προφανώς ενισχύθηκε από την ύπαρξη ενός περιβάλλοντος χαμηλών επιτοκίων που ενθαρρύνει την ανάληψη κινδύνων αλλά και την παρουσία ευάλωτων, αδύναμων τραπεζών που αποφεύγουν να αναλαμβάνουν τη διαγραφή χορηγήσεων επειδή δεν έχουν την αναγκαία επάρκεια κεφαλαίων.

Η αναμόρφωση του νομικού καθεστώτος σε ό,τι αφορά τις χρεοκοπίες σίγουρα θα βελτιώσει την κατάσταση, αφού η ταχύτερη διευθέτηση των χρεοκοπημένων ουσιαστικά εταιρειών θα βοηθήσει και τις υγιείς που τις ανταγωνίζονται. Το θέμα δεν είναι μόνον ότι έγινε μια ζημιά, αλλά πόσο γρήγορα μπορούν να μαζευτούν τα σπασμένα και κυρίως ποιος θα την πληρώσει.

ΔΗΚΤΗΣ

EE Vs Astra Zeneca

Έχουν καταπατηθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα των Ευρωπαίων πολιτών, ισχυρίστηκε ένας εκ των δικηγόρων της Κομισιόν στην πρώτη δημόσια ακρόαση της υπόθεσης μεταξύ της Astra Zeneca και της ΕΕ. Σύμφωνα με τον ισχυρισμό, οι καθυστερήσεις εκ μέρους της εταιρείας στην παράδοση των εμβολίων ίσως να στοίχισαν την ζωή σε αρκετούς Ευρωπαίους πολίτες. Σε μια άλλη τοποθέτηση, από τη δικηγορική ομάδα των Βρυξελλών, αναφέρθηκε ότι προφανώς η Astra Zeneca επέλεξε το Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ) έναντι της ΕΕ για να προσφέρει τα απαραίτητα όλα αντιμειώσεις της πανδημίας. Υπενθυμίζουμε ότι η εταιρεία παρέδωσε στην ΕΕ το 18% των δόσεων έναντι 37% για το ΗΒ. Το αποτέλεσμα που η ΕΕ επιδιώκει να πετύχει με αυτήν την αγωγή είναι να εξαναγκάσει την εταιρεία στις παραδόσεις των εμβολίων και να επιβάλει πρόστιμο 10 ευρώ ανά δόση εμβολίου ανά ημέρα, που θα υπάρχει καθυστέρηση, σε ορίζοντα τριών μηνών από την απόφαση του δικαστηρίου.

Νέος ρόλος

Οι νεότερες γενιές έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το περιβάλλον και τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στην οικονομία από ότι έχουν για την αύξηση των τιμών. Αυτή η διαπίστωση μετατοπίζει τον ρόλο των κεντρικών τραπεζών και διευρύνει το πεδίο δράσης τους, αφού δεν μπορεί να υπάρξει ευμερμία χωρίς τα συγκεκριμένα δύο συστατικά. Σε αυτές τις διαπιστώσεις προχώρησε το στέλεχος της ΕΚΤ Isabel Schnabel καταλήγοντας ότι ο παραδοσιακός ρόλος της διατήρησης των τιμών από την Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σήμερα αρκετός αν συνυπολογίσουμε τα δεδομένα που έχουμε ενώπιόν μας.

Πρόστιμο

Ένοχη σε υπόθεση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος κρίθηκε η ελβετική τράπεζα Julius Bear, η οποία θα κληθεί να πληρώσει το επόμενο διάστημα το ποσό των 80 εκατομμυρίων δολαρίων. Συγκεκριμένα, η τράπεζα εμπλέκεται στη διευκόλυνση πληρωμής μίζας σε Αργεντινούς αξιωματούχους της παγκόσμιας ομοσπονδίας ποδοσφαίρου (FIFA). Το πρόστιμο επιβλήθηκε από αμερικανικό όργανο και εφόσον πληρωθεί δεν θα προκύψει η ανάγκη για δικαστήριο. Η Julius Bear είναι η τρίτη μεγαλύτερη ελβετική τράπεζα και έχει ήδη συμπεριλάβει πρόνοια στους λογαριασμούς της για την πληρωμή του προστίμου.

Οι πολιτικοί συσχετισμοί, όπως θα προκύψουν από τη σημερινή εκλογική διαδικασία, θα είναι καθοριστικοί για την πορεία της οικονομίας τα επόμενα δύο χρόνια.

Πτήσεις

Σε ακύρωση πτήσης εξαναγκάστηκε η Austrian Airlines όταν στην προσπάθειά της να παρακάμψει τον εναέριο χώρο της Λευκορωσίας, ζήτησε να χρησιμοποιήσει τον ρωσικό εναέριο χώρο, αλλά η απάντηση της Μόσχας ήταν αρνητική. Έντονη ήταν η αντίδραση της αυστριακής διπλωματίας χαρακτηρίζοντας το

περιστατικό ως ακατανόητο. Αντίστοιχα προβλήματα αντιμετώπισε και η Air France με δική της πτήση, την ίδια ώρα που το Κρεμλίνο δήλωνε ότι αυτά τα θέματα δεν τα χειρίζεται η κυβέρνηση αλλά οι αρμόδιες αρχές αεροπορίας. Αξιοσημείωτη είναι και η είδηση από πλευράς του εθνικού αερομεταφορέα της Λευκορωσίας, η οποία ανακίνησε ακυρώσεις πτήσεων σε 8 ευρωπαϊκές χώρες λόγω των κυρώσεων που έχουν επιβληθεί.

Επιχορηγήσεις

Τα «λεφτά» από το ελικόπτερο» όπως τα αποκαλούν οι οικονομολόγοι συνεχίζονται στις ΗΠΑ, όπου μαθαίνουμε πως έχουν ετοιμαστεί νέες επιταγές ύψους 1.400 δολαρίων η μια για αποστολή σε 167 εκ. δικαιούχους. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον τελευταίο καιρό, τέτοιου είδους εξαγγελίες αποτελούν σύνθετες φαινόμενα στην άλλη άκρη του Ατλαντικού. Το πρόγραμμα έχει μέχρι στιγμής συμπληρώσει τρεις κύκλους επιδοτήσεων συνολικής αξίας πέραν του 800 δισ. δολαρίων.

Συνδικαλισμός

Σε μια ανέλπιστη εξέλιξη, η εταιρεία Uber αναγνώρισε το δικαίωμα των 70.000 οδηγών που είναι συμβεβλημένοι με την πλατφόρμα της στην Βρετανία να εκπροσωπούνται από συντεχνία. Σημειώνεται ότι η Βρετανία είναι η πρώτη χώρα όπου συμβαίνει ανάλογη εξέλιξη ενώ η Uber είναι η πρώτη επιχείρηση ηλεκτρονικής διαχείρισης διαδρομών που αναγνωρίζει συντεχνιακά δικαιώματα.

Οι κολοσσοί των πλαστικών απορριμμάτων

ΛΟΝΔΙΝΟ. Ποσοστό 55% των πλαστικών αποβλήτων μιας χρήσης στον κόσμο παράγεται από μόλις 20 κολοσσούς της βιομηχανίας πετροχημικών, σύμφωνα με νέα επιστημονική μελέτη, η οποία υπογραμμίζει τις καταστροφικές συνέπειες των πλαστικών απορριμμάτων για το περιβάλλον. Στην έκθεση Plastic Waste Makers Index η ExxonMobil βρίσκεται στην κορυφή του καταλόγου, με την επίσης αμερικανική Dow να ακολουθεί σε μικρή απόσταση και την κινεζική Sinopec στην τρίτη θέση. Η μελέτη αποκαλύπτει ότι 100 εταιρείες ευθύνονται για την παραγωγή του 90% του πλαστικού μιας χρήσης στον κόσμο. Η έρευνα, στην οποία συμμετείχε και το βρετανικό πανεπιστήμιο London School of Economics, δείχνει ότι ποσοστό 60% των επενδύσεων στα ρυπογόνα πλαστικά μιας χρήσης προέρχεται από 20 μεγάλες τράπεζες. Δάνεια συνολικού ύψους 30 δισ. δολαρίων από τράπεζες όπως οι Barclays, HSBC και Bank of America, υποστηρίζουν την ανάπτυξη του ρυπογόνου τομέα από το 2011 μέχρι σήμερα.

Η μελέτη κατονομάζει τις χώρες οι οποίες συνέβαλαν περισσότερο στην επιδείνωση της κρίσης της ρύπανσης από πλαστικά, ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Αυστραλία και ΗΠΑ παράγουν τον μεγαλύτερο όγκο πλαστικού μιας χρήσης, με πάνω από 50 κιλά τον χρόνο για κάθε κάτοικο το 2019. Νότια Κορέα και Βρετανία παράγουν 44 κιλά πλαστικού μιας χρήσης τον χρόνο ανά κάτοικο. Αντίθετα, ο μέσος Κινέζος πολίτης παράγει μόλις 18 κιλά τον χρόνο, παρότι η Κίνα παράγει η μεγαλύτερη παραγωγή πλαστικού σε συνολικό όγκο. Στην Ινδία, ο μέσος κάτοικος παράγει 4 κιλά μη ανακυκλώσιμου πλαστικού τον χρόνο.

Ακτιβιστές υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος απέδιδαν σημαντικό

Αυστραλία και ΗΠΑ παράγουν τον μεγαλύτερο όγκο πλαστικού μιας χρήσης, με πάνω από 50 κιλά τον χρόνο για κάθε κάτοικο το 2019.

Μόλις 20 εταιρείες ευθύνονται για την παραγωγή του 55% στον κόσμο - Η ExxonMobil και η Dow στις πρώτες θέσεις του καταλόγου.

μερίδιο της ρύπανσης με πλαστικό σε εταιρείες όπως η Coca-Cola και η Pepsi, που χρησιμοποιούν μεγάλο όγκο από πλαστικό για τις συσκευασίες τους. Η μελέτη έδειξε, όμως, ότι πίσω από τη ρύπανση βρίσκεται ομάδα πετροχημικών βιομηχανιών, η δραστηριότητα των οποίων έχει δεινές οικολογικές και κοινωνικές συνέπειες για τον αναπτυσσόμενο κυρίως κόσμο.

Εκπρόσωπος της ExxonMobil ανέφερε σε ανακοίνωσή του: «Η εταιρεία μας μοιράζεται τις ανησυχίες της κοι-

νωνίας για τα πλαστικά απορρίμματα και συμφωνεί στην ανάγκη λήψης μέτρων. Η ExxonMobil λαμβάνει πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της παραγωγής ανακυκλώσιμου πλαστικού και την ελαχιστοποίηση απόρριψής του στο περιβάλλον». «Η εξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα δεν τροφοδοτεί μόνο την κλιματική αλλαγή, αλλά καταστρέφει τους ωκεανούς μας με τα πλαστικά απορρίμματα που καταλήγουν σε αυτούς. Είναι επιτακτική ανάγκη οι εταιρείες παραγωγής πλαστικού να υιοθετήσουν ανανεώσιμα υλικά, φιλικά προς το περιβάλλον», λέει ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, Σαμ Φανκνότσερ.

Η έκθεση προειδοποιεί επίσης ότι η παραγωγή πλαστικού αναμένεται να αυξηθεί κατά 30% μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια, δημιουργώντας ακόμη μεγαλύτερο όγκο απορριμμάτων και ενισχύοντας την κλιματική κρίση.

REUTERS

Υιοθετούν «προφορά» για να επικοινωνήσουν

«Ξενική» προφορά» υιοθετούν οι ταμαρίνοι, μικρά πρωτεύοντα της Λατινικής Αμερικής, όταν εισέρχονται σε βίοτοπο όπου ζουν άλλα είδη, ενισχύοντας έτσι τη δυνατότητα της μεταξύ τους επικοινωνίας.

Τη διαπίστωση έκαναν επιστήμονες του πανεπιστημίου Ανγκλία Ράσκιν, οι οποίοι μελέτησαν τη συμπεριφορά δύο ειδών ταμαρίνων στη ζούγκλα της Βραζιλίας: του δίχρωμου ταμαρίνου (*Saguinus bicolor*) και του ταμαρίνου Μίδα (*Saguinus midas*). Ο δίχρωμος ζει στα περικόρα της πόλης Μανόους και κινδυνεύει άμεσα με αφανισμό, ενώ ο ταμαρίνος Μίδα κατοικεί κυρίως στη βορειοανατολική περιοχή του Αμαζονίου.

Αντίθετα προς τον άνθρωπο, τα πρωτεύοντα δεν χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη γλωσσολογία. Επικοινωνούν μεταξύ τους με συγκεκριμένο αριθμό καλεσμάτων, καθένα από τα οποία σηματοδοτεί μία έννοια, όπως η προσέγγιση ενός θηρευτή ή η αναζήτηση συντρόφου. Όπως αναφέρει ο συντονιστής της μελέτης, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση «Behavioural Ecology and Sociobiology», καθηγητής Εξελικτικής Βιολογίας δρ Τζέικομπ Νταν, τα ζώα δεν μπορούν να εκπαιδευθούν σε νέα καλέσματα. Ηχογραφώντας και αναλύοντας τους ήχους των δύο ειδών τόσο στις περιοχές που κάθε είδος ζούσε μόνο του όσο και σε εκείνες όπου συνυπήρχαν, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι οι ταμαρίνοι Μίδα υιοθέτησαν το κάλεσμα των δίχρωμων συγγενών τους στους κοινούς βιότοπους.

Οι επιστήμονες πιστεύουν ότι αυτό συνέβη επειδή, όταν μοιράζεσαι μια περιοχή με ένα διαφορετικό αλλά πολύ συγγενές είδος, προφανώς δημιουργούνται αντιπαράθεσης για τους πόρους και το οικοσύστημα. Προκειμένου να ρυθμισθούν αυτές οι διεκδικήσεις είναι αναγκαία η χρήση μιας γλώσσας κατανόητης από όλους. Ηδη, επισημαίνει ο δρ Νταν, αμφοτέρωτα τα είδη επικοινωνούσαν

Οι ταμαρίνοι επικοινωνούν μεταξύ τους με συγκεκριμένο αριθμό καλεσμάτων, καθένα από τα οποία σηματοδοτεί μία έννοια.

με περίπου κοινή γλώσσα αλλά διαφορετική προφορά.

«Είναι ακριβώς όπως ένας Βρετανός που βρίσκεται στις ΗΠΑ: αλλάζει την προφορά του ώστε να γίνεται ευκολότερα κατανοητός. Αναλόγως, οι ταμαρίνοι αλλάζουν κάποιες παραμέτρους του ήχου που παράγουν ώστε να είναι μακρύτερος, σε ελαφρώς υψηλότερη ή χαμηλότερη συχνότητα, πιο σκληρός ή πιο τονικός. Παρά τις μικροδιαφορές αυτές, τα ζώα μιλούν την ίδια γλώσσα. Ο λόγος που οι ταμαρίνοι Μίδα ήταν περισσότερο προσαρμωμένοι έναντι των δίχρωμων, οι οποίοι δεν προσπάθησαν να αλλάξουν την «προφορά τους», παραμένει μυστήριο.

Τα ν/σ του Ταμείου Ανάκαμψης στη νέα Βουλή

Η ίδια Κυβέρνηση ή μία επόμενη μετά το 2023 θα θελήσει να βρει εύφορο έδαφος με χρηματοδοτήσεις και όχι «καμένη γη»

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι κότρες «στην ποδιά» του προεκλογικού για τις βουλευτικές εκλογές του 2021 φούντωσαν τον τελευταίο μήνα για καλά, με τη συζήτηση να επικεντρώνεται στο αν θα βρεθούν οι απαιτούμενες πλειοψηφίες στη Βουλή για να περνούν νομοσχέδια, τα οποία θα σχετίζονται με μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για να ληφθούν χρηματοδοτήσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης. Παρά το γεγονός πως πράγματι τα δεδομένα στη Βουλή ενδε-

χομένως να μην αλλάξουν άρδην σχετικά με το νέο βουλευτικό σχήμα, άρα και να βρίσκονται δύσκολα πλειοψηφίες από τη Βουλή, το πλάνο του Ταμείου Ανάκαμψης είναι πενταετές και όχι μέχρι να γίνουν οι επόμενες προεδρικές εκλογές. Είτε η παρούσα κυβέρνηση συνεχίσει για ακόμα μια πενταετία, είτε αλλάξει η Κυβέρνηση το 2023, το σίγουρο είναι πως παρά τις κότρες στο παρόν στάδιο δεν μπορεί να παραλάβει είτε η παρούσα κυβέρνηση, είτε μία επόμενη «καμένη γη». Το πλάνο του Ταμείου Ανά-

Ώσες και να είναι οι διαφορές των κομμάτων, θα πρέπει να τις αφήσουν πίσω από την επόμενη ημέρα και να κοιτάξουν μπροστά, διότι η χώρα έχει πολλές προκλήσεις ενώπιον της.

καμψης είναι μέχρι το 2026 και θα καλύψει 20 συνολικά βουλευτικά τρίμηνα. Η παρούσα κυβέρνηση αναμένεται την επομένη των βουλευτικών εκλογών να διαχειριστεί 5 βουλευτικά τρίμηνα μέχρι το Φεβρουάριο του 2023, ενώ ο σχεδιασμός του Ταμείου Ανάκαμψης θα έχει άλλα 15 μετά τις προεδρικές του 2023.

Αφού όλο το μεταρρυθμιστικό πλάνο πέφτει επάνω στην καινούργια Βουλή, όσες και να είναι οι διαφορές των κομμάτων, θα πρέπει να τις αφήσουν πίσω από την επό-

μενη ημέρα και να κοιτάξουν μπροστά διότι η χώρα έχει πολλές προκλήσεις. Εξάλλου, η διασφάλιση της εκταμίευσης των πόρων θα εξαρτηθεί απόλυτα από την έγκαιρη επίτευξη των οροσφών και στόχων που θα τεθούν για κάθε μία από τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνει το Σχέδιο, ενώ οι πληρωμές στη χώρα θα είναι άμεσα συνδεδεμένες με την επίτευξη των εν λόγω στόχων και οροσφών. Αναμένοντας τα αποτελέσματα, εκτιμάται ότι ενδεχομένως να έχουμε επτακομματική, το πολύ

οκτακομματική Βουλή. Η δημιουργία δύο μπλοκ, όπως ήταν τότε στην -δύσκολη ομολογούμενως- ψήφισή του προϋπολογισμού είναι ένα πιθανό σενάριο. Ωστόσο, θα πρέπει να ελπίζουμε πως μέχρι και οι αρνητές των όποιων μεταρρυθμίσεων θα έχουν έστω και λίγο το βλέμμα τους στραμμένο στην περίοδο μετά το 2023. Τα χρήματα από την Ευρώπη θα είναι πολύ περισσότερα για την περίοδο μετά το 2023 και όποια παρούσα κότρες θα πρέπει να δώσει χώρο για το γενικό καλό της χώρας.

Στους ώμους των 56 πέφτει τώρα το βάρος των μεταρρυθμίσεων

Η επόμενη ημέρα της Βουλής, διότι όπως προείπαμε όλο το μεταρρυθμιστικό πλάνο του Ταμείου Ανάκαμψης «πέφτει στους ώμους της, είναι πλούσια. Ποια είναι όμως τα νομοσχέδια;

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με την κλιματική ουδετερότητα, ενεργειακή απόδοση και διείσδυση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, είναι τα εξής τρία: α) Αναμένεται να κατατεθεί εντός του έτους νομοθετική ρύθμιση για την πράσινη φορολόγηση β) TSOS independence - Ο περί Ρύθμισης της Αγοράς

πνο δυναμικό σε Ε&Κ).

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, είναι τα εξής δύο: α) Ο περί της Διευκόλυνσης των Επενδύσεων Νόμος του 2019 (ενώπιον της ΒτΑ από 6/12/2019) β) Σε μεταγενέστερο στάδιο αναμένεται η ετοιμασία και υποβολή νομοθετικών προτάσεων σε σχέση και με τον Περί Εταιρειών Νόμο και National Promotional Agency.

ΔΥ και δικαιοσύνη

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας είναι τα εξής: α) εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής από τις 11/10/2019 τρία νομοσχέδια για τη μεταρρύθμιση της Δημόσιας Υπηρεσίας που είναι ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος, ο περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Προαγωγή, Διατηρητική Προαγωγή και Πρώτο Διορισμό και Προαγωγή στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμος και ο περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Αξιολόγηση Υπαλλήλων) Κανονισμοί.

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ο περί Κοινοτήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020 & ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020 (ενώπιον της ΒτΑ από 13/3/2020) καθώς και ο περί Επαρχιακών Συμπλεγμάτων Νόμος του 2015 (ενώπιον της ΒτΑ από 17/7/2015)

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με την ενισχυμένη έρευνα και καινοτομία θα αφορούν κίνητρα για ενθάρρυνση και προσέλκυση επενδύσεων και ανθρωπίνου δυναμικού στους τομείς της Ε&Κ (φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις & ανθρω-

Η κυβέρνηση αναμένεται την επομένη των βουλευτικών εκλογών να διαχειριστεί 5 βουλευτικά τρίμηνα μέχρι το Φεβρουάριο του 2023, ενώ ο σχεδιασμός του Ταμείου Ανάκαμψης θα έχει άλλα 15 μετά τις προεδρικές του 2023.

Δικαιοσύνης (Ποικίλα Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021, γ) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν για την ίδρυση και λειτουργία Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου στην Κύπρο, ενώπιον της ΒτΑ από 6/5/2019 είναι τα εξής: α) Ο περί Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου Νόμος του 2019, β) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019

Τέλος, νομοσχέδια που σχετίζονται με τη δικαιοσύνη είναι ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2019 - για την επέκταση των κλιμάκων δικαιοδοσίας του Ανώτερου Επαρχιακού Δικαστή και του Επαρχιακού Δικαστή (μεγαλύτερη ευελιξία στο σύστημα κατανομής υποθέσεων και αντιμετώπιση του backlog), ενώπιον της ΒτΑ από 2/10/2019 και ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019 - για τη δημιουργία, στα πλαίσια του Επαρχιακού Δικαστηρίου, νέας ειδικής δικαιοδοσίας εκδίκασης διαφορών που προκύπτουν από ή σε σχέση με πιστωτικές διευκο-

λύνσεις ή αξιόγραφα, ενώπιον της ΒτΑ από 25/1/2019

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με την καταπολέμηση της διαφθοράς είναι τα εξής: α) Ο περί της Σύστασης και Λειτουργίας Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Νόμος του 2019 (ενώπιον της ΒτΑ από 22/3/2019) β) Ο περί της Διαφάνειας στις Διαδικασίες Λήψης Δημοσίων Αποφάσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2019 - νομοθετική ρύθμιση του lobbying και θεμάτων ασυμβίβαστου, προς αποτροπή δημιουργίας συνθηκών που ευνοούν την εμφάνιση φαινομένων διαφθοράς (ενώπιον της ΒτΑ από 14/6/2019) γ) Ο περί Αναφοράς Πράξεων Διαφθοράς (Συμπληρωματικά Μέτρα Προστασίας Επιείκειας) Νόμος του 2017 - για την προστασία όσων αποκαλύπτουν στοιχεία και πληροφορίες που σχετίζονται με πράξεις διαφθοράς (ενώπιον της ΒτΑ από 18/5/2017)

Σημειώνεται πως, σε μεταγενέστερο στάδιο, αναμένεται η ετοιμασία και υποβολή νομοθετικών προτάσεων σε σχέση και με τον αστικό αναδασμό.

Για τα ΜΕΔ και την εκπαίδευση

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με την διασφάλιση της δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής σταθερότητας και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι τα εξής: α) Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και για Συναφή Θέματα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» β) Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Μεταβίβασης και Υποθηκείωσης Ακινήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021». Συν τοις άλλοις αναμένεται νομοσχέδιο με τίτλο ο Περί Φορολογίας του Εισοδήματος (τροποποιητικός) (Αρ.1) Νόμος του 2021 και ο περί Έκτακτων Εισοφορών για την Άμυνα της Δημοκρατίας (τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 2021» (ενώπιον της ΒτΑ από τις 8/3/2021)

Αναμένεται πρόσθετα να κατατεθούν, σε μεταγενέστερο στάδιο, νομοσχέδια για πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων στα πιστωτικά ιδρύματα) και νέο πλαίσιο για αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας.

Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος - αναβάθμιση και ενίσχυση δεξιοτήτων είναι τα εξής: α) Σχετικά με ανατιστοιχία δεξιοτήτων - τροποποίηση κανονισμών λειτουργίας στην περίπτωση δημιουργίας νέων κατευθύνσεων στην Μέση Εκπαίδευση β) νέο σύστημα αξιολόγησης - νομοθετική ρύθμιση για το Νέο Σύστημα Αξιολόγησης (Νόμος ή Κανονισμός) γ) επέκταση δωρεάν υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης δ) Τροποποίηση του περί Δημοτικών και Μέσης Εκπαίδευσης (Υποχρεωτική Φοίτηση και Παροχή Δωρεάν Παιδείας) Νόμου ε) Τροποποίηση των περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμών Βασικά νομοσχέδια που εκκρεμούν ενώπιον της Βουλής ή προβλέπεται να κατατεθούν σε σχέση με την αγορά εργασίας, κοινωνική ευημερία και αναστολή των καδώς και για ευέλικτη απασχόληση.

Συνεχίζουν δυναμικά την παραχώρηση δανείων

Ο νέος δανεισμός που έδωσε η Τρ. Κύπρου κατά το Q1 του 2021 ήταν ο υψηλότερος τριμηνιαίος από τον Μάρτιο 2020

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Δυναμικά συνεχίζεται η παραχώρηση δανείων από τις τράπεζες. Το πρόγραμμα επιδότησης επιτοκίου από την Κυβέρνηση για στεγαστικούς σκοπούς και για επιχειρηματικούς προχωρά πολύ καλά και το 2021, με τα αποτελέσματα των τραπεζών να το επιβεβαιώνουν. Παράγοντες της αγοράς κάνουν λόγο για μεγάλη δυναμική στην αγορά διαμερισμάτων περίπου 200 χιλιάδων ευρώ, με τους ντιβέλοππερ να το επιβεβαιώνουν εν μέρει. Από πλευράς τραπεζών, διαφαίνεται πως ο δανεισμός είναι μεγάλος. Αναμένοντας και άλλα αποτελέ-

σματα τραπεζών, ωστόσο τα «προχθεσινά» της Τράπεζας Κύπρου επιβεβαιώνουν την θέση πως οι πολίτες ζητούν δάνεια μέσω κυρίως του προγράμματος επιδότησης επιτοκίου. Ο νέος δανεισμός που δόθηκε στην Κύπρο από την Τράπεζα Κύπρου κατά το α' τρίμηνο 2021 ήταν ο υψηλότερος τριμηνιαίος νέος δανεισμός που δόθηκε από την αρχή της πανδημίας τον Μάρτιο 2020. Σύμφωνα με την τράπεζα, ο νέος δανεισμός που δόθηκε στην Κύπρο κατά το α' τρίμηνο 2021 ανήλθε σε 487 εκατ., σε σύγκριση με 374 εκατ. κατά το δ' τρίμηνο 2020 (αυξημένος κατά 30% σε τριμηνιαία βάση), και σε 451

Αναφορικά με το θέμα κριτηρίων χορήγησης δανείων, και για το τελευταίο τρίμηνο του 2020 και για το πρώτο τρίμηνο του 2021, η ΚΤΚ έβλεπε να αυστηροποιούνται.

εκατ. το α' τρίμηνο 2020 (αυξημένος κατά 8% σε ετήσια βάση). Ο νέος δανεισμός που δόθηκε κατά το α'

τρίμηνο 2021 αποτελείται από δάνεια σε μεγάλες επιχειρήσεις ύψους 233 εκατ., δάνεια ιδιωτών (λιανικής τραπεζικής) ύψους 159 εκατ. (εκ των οποίων υποχρεωτική δάνεια ύψους 102 εκατ.), δάνεια σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ύψους €63 εκατ. και δάνεια στον τομέα της ναυτιλίας και διεθνών εργασιών ύψους 32 εκατ. Όπως εξηγεί η Τράπεζα Κύπρου, η τριμηνιαία αύξηση αντικατοπτρίζει την αυξημένη ζήτηση για νέο δανεισμό το α' τρίμηνο 2021, κυρίως λόγω των μεγάλων επιχειρήσεων (αύξηση 34% σε τριμηνιαία βάση), καθώς η οικονομική δραστηριότητα συνεχίζει να βελτιώνεται. Ταυτόχρονα, ση-

μιώνει πως η ζήτηση για νέα στεγαστικά δάνεια παρέμεινε αυξημένη σε σχέση με την περίοδο πριν την πανδημία, υποβοηθούμενη από κυβερνητικά σχέδια.

Αναμένοντας αύξηση

Σύμφωνα με σχετική έρευνα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τα κριτήρια χορήγησης δανείων αλλά και για τη ζήτηση δανείων, η Κεντρική ανέμενε αύξηση στη ζήτηση δανείων για το πρώτο τρίμηνο του 2021. Σύμφωνα με την έρευνα, η αύξηση αφορά και σε δάνεια για επιχειρήσεις και για στεγαστικά δάνεια σε νοικοκυριά, αλλά και σε καταναλωτικά

και λοιπά δάνεια. Σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2020, επίσης η ΚΤΚ έβλεπε αύξηση στη ζήτηση στεγαστικών δανείων και καταναλωτικών και λοιπών δανείων. Εκεί που έχει διαφοροποιηθεί μεταξύ τέταρτου τριμήνου 2020 και πρώτου τριμήνου 2021, είναι στην ζήτηση δανείων για επιχειρήσεις, που για το τελευταίο τρίμηνο του 2020 κατέγραψε πως υπήρξε μείωση.

Τέλος, αναφορικά με το θέμα κριτηρίων χορήγησης δανείων, και για το τελευταίο τρίμηνο του 2020 και για το πρώτο τρίμηνο του 2021, η Κεντρική έβλεπε να αυστηροποιούνται.

Μπαίνει στην πρίζα η αγορά αυτοκινήτου

Κίνητρα και νέα μοντέλα ανοίγουν δρόμο για την ηλεκτροκίνηση στην Κύπρο, εφικτός ο στόχος του 10% στα μερίδια αγοράς

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Τριάντα εκατομμύρια ηλεκτρικά αυτοκίνητα στους ευρωπαϊκούς δρόμους θέλει η ΕΕ μέχρι το 2030, στην προσπάθειά της να μειώσει την εξάρτηση των μεταφορών στα συμβατικά καύσιμα και την μείωση της εκπομπής ρύπων. Το γεγονός ότι αυτή την στιγμή κυκλοφορούν περίπου 2 εκατομμύρια ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα, σημαίνει ότι οι καταναλωτές είναι ακόμη μάλλον ανασφαλείς για τέτοιες αγορές, κυρίως λόγω της ανεπάρκειας ανεφοδιασμού αλλά και του αυξημένου κόστους το οποίο συνεπάγεται η αγορά ενός ηλεκτρικού αυτοκινήτου. Στην Κύπρο το μερίδιο αγοράς των ηλεκτρικών οχημάτων υπολογίζεται μόλις στο 1%. Σύμφωνα με την στατιστική υπηρεσία από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο του 2021 οι εγγραφές ηλεκτρικών οχημάτων ανήλθαν μόλις στις 128, εκ των οποίων τα

Τα κίνητρα θα αφορούν όλους τους τύπους οχημάτων - ιδιωτικά οχήματα, μοτοσυκλέτες και επαγγελματικά επισμαίνει ο Υπουργός Μεταφορών.

15 αφορούσαν μεταχειρισμένα από το σύνολο των 12.489 εγγραφών. Όσον αφορά τα επίσης πιο φιλικά στο περιβάλλον υβριδικά, υπάρχει σαφώς μεγαλύτερο έδαφος αν και το μερίδιό τους κινείται επίσης σε χαμηλές ταχύτητες. Βάσει των τελευταίων στατιστικών, και με 1.256 εγγραφές, συγκεντρώνουν ένα ποσοστό 10%. Στο μεταξύ το 50% των εκπομπών ρύπων της Κύπρου προέρχεται από τις μεταφορές, δεδομένο που κτυπά καμπανάκι για λήψη άμεσων μέτρων και παραχώρηση κινήτρων από πλευράς κυβερνήσεως ώστε οι καταναλωτές να δουν πιο ζεστά το ενδεχόμενο αγοράς ηλεκτρικού αυτοκινήτου. Προς αυτή την κατεύθυνση περιλαμβάνεται και το πακέτο κινήτρων που ετοιμάζει το Υπουργείο Μεταφορών ύψους 30 εκατ. ευρώ. Ενδεικτικό του ότι ίσως αυτή τη φορά γίνουν ουσιαστικά βήματα προς την ηλεκτροκίνηση είναι και το γεγονός ότι οι αυτοκινητοβιομηχανίες αυξάνουν τους επόμενους μήνες τα ηλεκτρικά μοντέλα του στόλου τους. Σύμφωνα με τη γραμματέα του Συνδέσμου Εισαγωγέων Μηχανοκίνητων Οχημάτων Χριστίνα Διογένη, ένα μερίδιο αγοράς 10% σε ορίζοντα 2-3 χρόνων μπορεί να επιτευχθεί, εφόσον όμως δοθούν τα σωστά κίνητρα στους καταναλωτές.

Υπενθυμίζεται πάντως ότι τελευταίο σχέδιο κινήτρων έδειξε ότι το κοινό ήταν έτοιμο να στηρίξει την ηλεκτροκίνηση, καθώς οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν ήταν αυξημένες.

Ωστόσο λίγους μήνες αργότερα το σχέδιο μπήκε στο συρτάρι καθώς όπως είχε αναφερθεί τότε,

Σύμφωνα με την στατιστική υπηρεσία από τον Ιανουάριο μέχρι τον Απρίλιο του 2021, οι εγγραφές ηλεκτρικών οχημάτων ανήλθαν σε 128 εκ των οποίων τα 113 ήταν εγγραφές καινούργιων οχημάτων και 15 μεταχειρισμένων.

δεν υπήρχε ο απαιτούμενος χρόνος για την υλοποίησή του.

Ιδέες επί χάρτου

Το νέο πακέτο κινήτρων δεν θα είναι στη βάση παλαιότερων προγραμμάτων τόνισε μιλώντας στην «Κ» ο Υπουργός Μεταφορών Γιάννης Καρούσος, ενώ σημείωσε ότι θα δοθούν κίνητρα για όλους τους τύπους οχημάτων - ιδιωτικά, μοτοσυκλέτες, ταξί, λεωφορεία και οχήματα εμπορευματοφορών.

Εντός των επόμενων δύο εβδομάδων αναμένεται ότι θα κατατεθεί ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής για την ηλεκτροκίνηση στο Υπουργικό Συμβούλιο, που θα περιλα-

βάνει στόχους και λεπτομέρειες για τον οδικό χάρτη, ενώ το πακέτο κινήτρων θα ανακοινωθεί εφόσον υπάρχει η έγκριση των προτάσεων από την ΕΕ. Πηγές αναφέρουν στην «Κ» ότι πιθανόν να καταλήξουν σε περισσότερα σχέδια κινήτρων. Στα υπό μελέτη σενάρια είναι να υπάρχει σχέδιο απόσυρσης ρυπογόνων οχημάτων χωρίς αγορά νέου, σχέδιο απόσυρσης με αγορά νέου υβριδικού, σχέδιο απόσυρσης με αγορά ηλεκτρικού και σχέδιο επιδότησης αγοράς ηλεκτρικού χωρίς απόσυρση οχήματος. Όσον αφορά την φόρτιση των ηλεκτρικών οχημάτων εξετάζεται η παροχή κινήτρων στον ιδιωτικό το-

μέα για εγκατάσταση σταθμών φόρτισης. Ήδη, όπως πληροφορείται η «Κ», γίνονται επαφές με τα πρατήρια βενζίνης ώστε να μπορούν εκτός από υγρά καύσιμα να παρέχουν ανεφοδιασμό και σε ηλεκτροκίνητα οχήματα.

Σημειώνεται ότι έχουν προϋπολογιστεί στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και ανθεκτικότητας συνολικά 38,6 εκατ. ευρώ. Ποσό 5 εκατ. αφορά την επιδότηση για εγκατάσταση κλιών σημείων επαναφόρτισης σε κρατικό, ιδιωτικό τομέα και εντός δήμων και κοινοτήτων καθώς και την εγκατάσταση 10 διπλών σημείων ταχείας επαναφόρτισης σε νοσοκομεία, μου-

σειά, ταχυδρομεία και άλλους δημοσίου χώρους στάθμευσης. Προωθείται επίσης η αντικατάσταση όλων των μοτοσυκλετών/μοτοποδηλάτων των ταχυδρομείων με ηλεκτρικές.

Τί λένε οι εισαγωγείς

Από ανάλογα σχέδια και πρακτικές που εφαρμόζονται ήδη στην Ευρώπη έχει φανεύει ποια σχέδια και ποια κίνητρα βοηθούν. Ωστόσο, στην περίπτωση της Κύπρου θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η χαμηλή χρήση των δημοσίων συγκοινωνιών, επισμαίνουν οι εισαγωγείς οχημάτων που εκφράζουν σε κάθε περίπτωση τα προγράμματα προ-

ώθησης της ηλεκτροκίνησης. Θεωρούν ως επιβλαβές το οικονομικό κίνητρο σε συνδυασμό με την απόσυρση παλαιών ρυπογόνων αυτοκινήτων και κίνητρα για εγκατάσταση συστήματος φόρτισης στο σπίτι. Ενδιαφέρον για αγορές υπάρχει, επισμαίνει η κα Διογένη. «Θεωρώ ότι θα μας πάρει μέχρι το μέσα του επόμενου χρόνου για να αρχίσουν να μπαίνουν πιο σοβαρά τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα στην αγορά. Ένας στόχος γύρω στο 10% σε ορίζοντα 2-3 χρόνων θα ήταν ένας καλός στόχος τον οποίο μπορούμε να πετύχουμε με τα σωστά κίνητρα».

Τι ισχύει στην Ελλάδα

Κίνητρα για την ηλεκτροκίνηση, παρέχουν οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, με μέγιστο ποσό που προσφέρεται για επιδότηση αγοράς ηλεκτρικού αυτοκινήτου τις 20 χιλιάδες ευρώ και χαμηλότερη τις 2 χιλιάδες ευρώ. Στην Ελλάδα προσφέρεται η επιδότηση του 20% της αξίας του αυτοκινήτου με λιανική τιμή έως και 30 χιλιάδων ευρώ προ φόρων, με ανώτατο ποσό τις 6 χιλιάδες ευρώ. Η επιδότηση ανέρχεται στο 15% αν η λιανική τιμή προ φόρων κυμαίνεται από 30.001 μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ. Επιπλέον ποσό δίνεται σε πολυτεχνες οικογένειες και άτομα με αναπηρίες.

Προνοείται επίσης η επιδότηση μέχρι 7,5 χιλιάδων ευρώ για οικιακό φορτιστή μαζί με αγορά. Επικυρωθεί επίσης η αγορά ή μίσθωση υβριδικού οχήματος. Παράλληλα προσφέρεται η δυνατότητα δανείου για αγορά ηλεκτροκίνητου οχήματος τόσο για ιδιώτες όσο και για επιχειρήσεις.

Ερχονται νέα μοντέλα στην αγορά

Αυτή την στιγμή οι αγορές ηλεκτρικών αυτοκινήτων είναι σε χαμηλά επίπεδα αλλά αυτό οφείλεται και στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν και αρκετές επιλογές μοντέλων στην αγορά, επισμαίνει η Χριστίνα Διογένη, γραμματέα του Συνδέσμου Εισαγωγέων Μηχανοκίνητων Οχημάτων. Γύρω στα 10-15 μοντέλα ηλεκτρικών αυτοκινήτων διατίθενται στην κυπριακή αγορά εκ των οποίων τα περισσότερα είναι στο Premium Segment, τρεις επιλογές προσφέρονται στον τύπο του SUV και 3-4 επιλογές σε μικρά και μεσαία αυτοκίνητα. Ωστόσο, αυτό αλλάζει. Από το καλοκαίρι και μέχρι τα μέσα του 2022 θα καταφθάσουν στην Κύπρο μοντέλα σε μεσαίες αλλά και όλες τις κατηγορίες, αφού

αρκετές αυτοκινητοβιομηχανίες που ξεκινούν τώρα μπαίνουν και στην αγορά της ηλεκτροκίνησης. Εκτιμάται δε, ότι από την στιγμή που θα αρχίσουν να βγαίνουν μοντέλα σε πιο μεσαίες κατηγο-

ρίες, που απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό, θα αυξηθεί και το ενδιαφέρον της αγοράς. Και πάλι όμως το κόστος αγοράς θα είναι ψηλότερο σε σχέση με την αγορά ενός συμβατικού αυτοκινήτου.

Περισσότερες επιλογές σε ηλεκτρικά οχήματα στα Show Room από το καλοκαίρι μέχρι το 2022.

Ωστόσο, η σύγκριση δεν αφορά απλά την τιμή αγοράς αλλά και το κόστος ζωής (total cost of ownership) συμπεριλαμβανομένου του κόστους χρήσης αυτοκινήτου, σχολιάζει η κα Διογένη και επισμαίνει την ανάγκη ο καταναλωτής να συγκρίνει συνολικά την επιλογή του και κυρίως την σχέση κόστους-οφέλους για τον ίδιο αλλά και το περιβάλλον.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των RITVIK CARVALHO και TOMMY WILKES / REUTERS

Η οικονομία θα ανακάμψει και με λιγότερη ρευστότητα

Πέρασε ένας χρόνος με πρωτοφανείς ενέσεις ρευστού στην παγκόσμια οικονομία και οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες αρχίζουν να αποσύρουν σταδιακά τα μέτρα τόνωσης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Κι αυτό υποχρεώνει τις οικονομίες και τις διεθνείς κεφαλαιαγορές να αρχίσουν και πάλι να πορευόμαστε με τις δικές τους δυνάμεις. Πάντως, αυτό δεν δείχνει να δυσαρεστεί τους πάντες. Από τον Μάρτιο του 2020 οι κεντρικές τράπεζες και οι κυβερνήσεις έχουν πλημμυρίσει τις αγορές με σχεδόν 27 τρις. δολάρια, ήτοι το ένα τρίτο του ετήσιου παγκόσμιου ΑΕΠ,

όπως υπολογίζει η εταιρεία επιχειρηματικών συμβούλων CrossBorder Capital. Εκτοτε, οι τιμές των μετοχών των επιχειρήσεων σε διεθνή κλίμακα έχουν ενισχυθεί κατά 85%, η οικονομική ανάπτυξη ανακάτ τον βηματισμό της από την κατάρρευση που υπέστη πέρσει λόγω πανδημίας, σε μία περίοδο που ο πληθωρισμός αυξάνεται.

Ορισμένοι οικονομολόγοι επισμαίνουν ότι το να εξακολουθήσει η ροή ρευστού με τον περυσινό ρυθμό, υπάρχει κίνδυνος να κάνει μεγάλη ζημιά παρά καλό. Παρά ταύτα, το ρευστό πλεονάζει και

Από τον Μάρτιο του 2020 οι κεντρικές τράπεζες και οι κυβερνήσεις έχουν πλημμυρίσει τις αγορές με σχεδόν 27 τρις. δολάρια.

είναι και φθινό. Αρκετά να σκεφθεί κανείς ότι στα τέλη Μαρτίου το 82% των κεντρικών τραπεζών ακολουθούσε χαλαρή νομισματική, εν συγκρίσει με το 88% του Ια-

νουαρίου, όπως εκτιμά η CrossBorder. Τον Απρίλιο, πάντως, η Τράπεζα του Καναδά άρχισε να αναδιπλώνεται, μειώνοντας τις αγορές περιουσιακών στοιχείων και αποστέλλοντας το μήνυμα ότι ενδεχομένως θα προχωρήσει σε αύξηση επιτοκίων το 2022. Στη δε Τράπεζα της Αγγλίας ελήφθη προ ημερών η απόφαση να περιοριστεί η διοχέτευση ρευστού στον οικονομικό μηχανισμό, ενώ η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) πιθανώς να αρχίσει να ελαττώνει τις αγορές ομολόγων έως και την εκπνοή του έτους. Με άλλα λόγια, η αύξηση της ρευστότητας έχει

ήδη φθάσει στο αποκορύφωμά της και αρχίζει να φθίνει. Συνολικά μιλώντας, τα χρήματα από τις κεντρικές τράπεζες και τα ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που κατευθύνθηκαν στην οικονομία, στις ΗΠΑ, την Κίνα, την Ευρώζωνη, την Ιαπωνία και τη Βρετανία ξεπέρασαν το 28,8% του ΑΕΠ το 2020, αλλά σήμερα φθάνουν αντιστοίχως σε ποσοστό 18,5%, όπως υπολογίζει ο Στιβ Ντότζι, υπεύθυνος για τη μακροοικονομική στρατηγική στην Pictet Asset Management. Και συμπληρώνει πως «η αιτία πίσω από αυτό είναι κυρίως η Κίνα, διότι μείωσε κατά το ήμισυ

τη ρευστότητα από τα επίπεδα ρεκόρ της περασμένης εβδομάδας».

Τα δε κρατικά μέτρα στήριξης υποχωρούν, όπως και οι περιορισμοί. Κατά τον υπεύθυνο στρατηγικής της JPMorgan, Νικόλαο Πανυγρητζόγλου, οι συνθήκες δείκτες υπερβάλλουσας ρευστότητας δείχνουν πως αυτή περιστέλλεται: πρώτον, η αύξηση στην προσφορά χρήματος ως προς το ΑΕΠ εξασθενεί, αντιστρέφοντας την τάση του 2020, και, δεύτερον, οι επενδύσεις μεγάλων οίκων σε ρευστό σε συσχετισμό με τις τοποθετήσεις τους σε μετοχές και ομόλογα είναι χαμηλότερες.

Σε τροχιά ανάκαμψης ο τομέας των ταξιδιών

Αισιοδοξία για την επόμενη μέρα στον τουρισμό εκφράζει ο πρόεδρος του ACTA Βασίλης Σταματάρης

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Λουκέτο 14 μηνών, lockdown, μείωση κύκλου εργασιών, πιστοποιητικό εμβολιασμού, πράσινο διαβατήριο, αλλαγή στην συμπεριφορά των ταξιδιωτών - τα νέα δεδομένα στον τομέα των ταξιδιών ως απότοκο του κορωνοϊού είναι πολλά. Ο κύκλος εργασιών του κλάδου στην Κύπρο μειώθηκε κατά μέσο όρο στο 80% και κάποια γραφεία δεν άνοιξαν ξανά. Η επόμενη μέρα ενδεχομένως να φέρει αλλαγές στον χάρτη των ταξιδιωτικών γραφείων στην Κύπρο, αναφέρει στην «Κ» ο πρόεδρος του συνδέσμου ταξιδιωτικών πρακτόρων Βασίλης Σταματάρης και μεταφέρει την ελπίδα του κλάδου να συμπεριληφθεί στις επιχειρήσεις που θα συνεχίσουν να δέχονται στήριξη από τα κυβερνητικά προγράμματα. Παρουσιάζεται ωστόσο αισιόδοξος για την επόμενη μέρα. Ενώ οι προβλέψεις κάνουν λόγο για ανάκαμψη στον τουρισμό από το 2023-24, ο ίδιος εκφράζει την ελπίδα ότι η Κύπρος λόγω μεγέθους θα καταφέρει πιο γρήγορα να επανέλθει στα δεδομένα του 2019. Αποδίδει τις εκτιμήσεις του στις ουσιαστικές αλλαγές και αναβαθμίσεις που, όπως αναφέρει, έχουν γίνει ή είναι σε εξέλιξη, στο τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Για φέτος πάντως ο στόχος είναι το 50% του 2019 και για αυτό θα εργαστούν μέχρι την τελευταία μέρα του χρόνου, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά. Μεταφέρει επίσης την εικόνα για το πού και πότε θα ταξιδέψουν φέτος οι Κύπριοι, οι οποίοι φαίνεται ότι προτιμούν σταθερά Ελλάδα και ευρωπαϊκούς προορισμούς, με την πανδημία να αποθαρρύνει σε πιο μακρινούς προορισμούς.

-Οι τελευταίοι 14 μήνες ήταν εξαιρετικά δύσκολοι για τους ταξιδιωτικούς πράκτορες. Πότε κατά την άποψή σας θα αρχίσει να ανακάμπτει ουσιαστικά ο τομέας;

«Όταν συναποφασίζαμε το κλείσιμο των αεροδρομίων, των ξενοδοχείων, των γραφείων μας, κανείς μας δεν περίμενε πόσο μακριά θα ήταν αυτός ο δρόμος. Περάσαμε πολύ δύσκολα, γιατί έπρεπε σαν επαγγελματίες και χωρίς οικονομικό όφελος να εργαστούμε μέρα και νύκτα να εξυπηρετήσουμε τους ταξιδιώτες με τις ακυρώσεις των κρατήσεών τους.

Ακόμη και σήμερα, αυτή η προσπάθεια συνεχίζεται. Πολλοί ήταν αυτοί που έλκεισαν τα ταξίδια τους από μόνοι τους στο διαδικτυακό και βρήκαν στήριξη από τα γραφεία μας. Ελπίζω, να έχουν καταλάβει την προστασία, και την συμβουλή που τους παρέχει ο Ταξιδιωτικός και Τουριστικός Πράκτορας. Ημιασαν οι πρώτοι που κλείσαμε τα γραφεία μας. Θα είμαστε όμως οι τελευταίοι που θα ανακάμψουμε αλλά είμαστε μαθημένοι στα δύσκολα.

-Υπάρχουν περιπτώσεις γραφείων που δεν άντεξαν την πίεση της πανδημίας και έβαλαν τελικά λουκέτο; Υπάρχει γενικότερα υψηλός δανεισμός του κλάδου στις τράπεζες;

«Πολλές επιχειρήσεις έχουν βάλει λουκέτο από όλους τους κλάδους έτσι και σε εμάς υπήρχαν κάποια γραφεία που έχουν κλείσει αλλά τα περισσότερα κατάφεραν να κρατηθούν στην ζωή λόγω των προγραμμάτων στήριξης και την βοήθεια που έλαβαν. Ίσως στην επανεκκίνηση όταν τα επιδόματα τερματιστούν να μπορούμε σε κάποια ανακατάταξη - ίσως τότε να καταγραφούν συγχωνεύσεις και συνεργασίες γραφείων. Πάντοτε υπάρχει αυτή η εξέλιξη μετά από μια κρίση. Μέχρι στιγμής ο κύκλος εργασιών μας έχει μειωθεί κατά μέσο όρο 75-80%, ενώ αρκετές επιχειρήσεις αιτούνταν σχέδια στήριξης για μείωση πέραν του 80%. Με βάση την δέσμευση της Υπουργού η τελευταία επιδότηση για τον κλάδο μας διαρκεί μέχρι τον Ιούνιο και μελετάται σταδιακή αποδέσμευση από τα σχέδια σε επελεγμένες επιχειρήσεις. Θέλω να πιστεύω ότι είμαστε σε αυτούς

Η προσπάθεια φέτος δεν αρχίζει και τελειώνει στους καλοκαιρινούς μήνες αλλά θα συνεχιστεί μέχρι την τελευταία μέρα του 2021, δηλώνει εμφαντικά ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου.

τους κλάδους που θα δεχτούμε σταδιακή μείωση της ενίσχυσης - δηλαδή όσο αυξάνεται ο κύκλος εργασιών να μειώνεται η επιδότηση. Στην Ελλάδα αυτό ισχύει μέχρι τον Σεπτέμβριο και σε κάποιες άλλες περιπτώσεις μέχρι τέλος του χρόνου. Ψηλός δανεισμός δεν υπάρχει στον κλάδο από την στιγμή που δουλεύουμε σε πολύ χαμηλό περιθώριο κέρδους και έτσι χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια για να κρατηθεί ένα ταξιδιωτικό γραφείο. Σίγουρα χρειάζονται χρηματοδοτικά στηρίγματα. Είχαμε κάποιες καλές χρονιές, έχουν δημιουργηθεί αποθέματα τα οποία χάνονται πολύ γρήγορα. Γενικότερα λειτουργούμε με χαμηλούς πόρους, χαμηλά ποσοστά επικερδότητας αλλά και λιγότερες ανάγκες και πόρους για δανεισμό.

Ταξίδια από Ιούλιο

-Πότε ξεκινάει τα ταξίδια για αυτό το καλοκαίρι;

«Οι πιο τολμηροί ξεκίνησαν τα ταξίδια με το άνοιγμα των αεροδρομίων και προορισμών. Υπάρχουν πολύ περιορισμένα ταξίδια από το τρίμηνο του Κατακλιισμού, ωστόσο οι προγραμματισμένες καλοκαιρινές αποδράσεις αρχίζουν από 1η Ιουλίου και μετά.

-Ποιοι οι δημοφιλέστεροι προορισμοί για τους Κύπριους αυτό το καλοκαίρι;

«Οι Κύπριοι δίνουν 12 βαθμούς στην Ελλάδα! Το 50% των ταξιδιών είναι προς Ελλάδα ολόχρονα όχι

Στόχος φέτος είναι να κερδηθεί το 50% του 2019. Ανάκαμψη του τομέα των ταξιδιών προβλέπεται το 2024.

μόνο το καλοκαίρι όπως έδειξαν και τα προηγούμενα χρόνια. Ψηλά στις προτιμήσεις είναι επίσης ευρωπαϊκοί προορισμοί, αφού έχουμε δει ότι οι Κύπριοι ταξιδιώτες θα επιλέξουν χώρες με καλή επιδημιολογική εικόνα στις οποίες μπορούν να πάνε με απευθείας πτήσεις. Αυτό ευνοεί τους πιο κοντινούς προορισμούς.

-Ποια η εικόνα των αφίξεων;

«Φέτος έχουμε και την καθόδο στη περιοχή μας, μεγάλων και γνωστών κρουαζιερόπλοιων και αυτό θα αποτελέσει ένα καινούριο πρόϊον. Όχι μόνο για τους Κυπρίους, αλλά και για τον εμπλουτισμό του εισερχόμενου τουρισμού. Αυτές οι μεγάλες εταιρείες, ανοίγουν την Κύπρο στο χάρτη των κρουαζιέρων, και μπορούν να είναι η αιτία να έχουμε και τουρισμό από μακρινές χώρες όπως για παράδειγμα Αμερική, Καναδάς κ.α. Όσον αφορά τις αεροπορικές αφίξεις αναμένουμε ότι το Ισραήλ θα επιστρέψει σε ικανοποιητικά δεδομένα. Αυτή την στιγμή οι αφίξεις μας είναι κυρίως από Ρωσία, Ισραήλ, μικροί αριθμοί από Βρετανία και με-

μονωμένες αφίξεις από άλλες χώρες της Ευρώπης. Η περίπτωση της Βρετανίας παραμένει ακόμα ερωτηματικό, καθώς δεν γνωρίζουμε πότε θα γίνουν οι επόμενες ανακοινώσεις της κυβέρνησης για τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς. Το θετικό είναι ότι η δική μας επιδημιολογική εικόνα είναι καλή και θα μπορούσαμε να μπουέ στην πράσινη λίστα.

-Ποιος μήνας παρουσιάζει την μεγαλύτερη ζήτηση;

«Παραδοσιακά είναι Ιούλιος και Αύγουστος, αλλά φέτος ίσως η ζήτηση παραταθεί και σε Σεπτέμβριο και Οκτώβριο λόγω εμβολιασμών.

Ανάκαμψη από το 2022

-Υπάρχει γενικότερα ζήτηση για ταξίδια φέτος το καλοκαίρι και ποια η σύγκριση με 2020 και 2019;

«Η χρονιά του 2020 δεν ήταν καθόλου καλή και θέλουμε να πιστεύουμε ότι το 2021 θα είναι καλύτερη χρονιά σε σχέση με πέρσι. Είναι πολύ δύσκολο αλλά γίνονται προσπάθειες όχι απλά για τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Η προσπάθεια θα συνεχιστεί μέχρι και την 31 Δεκεμβρίου 2021 ώστε να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα και να ξεπεράσουμε το 50% των αφίξεων του 2019.

«Όταν λέμε προσπάθεια εννοούμε καλύτερη προβολή, προσκλήσεις, καλές τιμές, αναβάθμιση προϊόντος και ενίσχυση δραστηριοτήτων στον τουρισμό και σίγουρα

μούμε για συλλογική προσπάθεια. Η πανδημία μας έβαλε να επανεξετάσουμε αρκετά θέματα στην τουριστική βιομηχανία. Να βρούμε νέους τρόπους επικοινωνίας. Να αναδείξουμε βαθύτερα τη φιλοξενία και τις πραγματικές εμπειρίες που μπορεί η Κύπρος να προσφέρει στον επισκέπτη της. Αυτό έχει σημασία αυτή την στιγμή. Οι αριθμοί θα ακολουθήσουν.

-Πότε κατά την άποψή σας θα αρχίσουν να ανακάμπτουν ουσιαστικά τα ταξίδια;

«Σύμφωνα με διεθνείς οργανισμούς, από το 2023 ή το 2024. Η Κύπρος μας, όμως, πάντοτε γιγαινή γρηγορότερα μπροστά και ως μικρή χώρα ανακάμπτει πολύ πιο γρήγορα σε σχέση με άλλες χώρες με μεγαλύτερα μεγέθη. Έτσι και τώρα εκτιμώ πως οι μηχανές θα πάρουν μπρος από το 2022, και θα φέρουμε τα χαμόγελα και τους αριθμούς νωρίτερα από τις προβλέψεις. Προσωπικά μου εκτίμηση με βάση το τι βλέπουμε να ισχύει αυτή τη στιγμή και τις προσπάθειες που γίνονται από όλους τους φορείς, εκτιμώ ότι η ανάκαμψη στον τουριστικό κλάδο γενικότερα θα έρθει περί τα τέλη του 2022 αρχές 2023. Πιστεύω ότι με τις προδιαγραφές που έχουμε ως προορισμός και τις αλλαγές που έχουν γίνει από τις ανακαινίσεις ξενοδοχείων και νέες δραστηριότητες που προωθούνται, πιστεύω ότι έχουμε τα φόντα να τρέξουμε πιο νωρίς στα δεδομένα του 2019.

Ταξίδια σε τρίτες χώρες

-Από την 1η Ιουλίου θα ταξιδεύουμε με πράσινο πιστοποιητικό της ΕΕ. Να αναμένουμε ότι αυτό θα ενισχύσει τα ταξίδια;

«Τα ταξίδια έχουν ήδη ξεκλειδωθεί και εφόσον επικρατεί μια σταθερότητα αναμένεται να υπάρχει αύξηση. Φυσικά δεν περιμένουμε να δούμε τους αριθμούς που γνωρίζαμε το 2018 και 2019. Το Πράσινο Πιστοποιητικό (ή όποιο άλλο όνομα του δοθεί) σε κάθε χώρα, δεν είναι άλλο -παρά ένα εργαλείο κατά τη ταπεινή μου άποψη. Είναι μία αναγνωρισμένη εφαρμογή που θα μπορεί να ανεβάσει ο κάθε ταξιδιώτης τα σχετικά πιστοποιητικά που χρειάζεται, αλλά πολύ σημαντικό η ανάγνωση και επιβεβαίωση να γίνεται από όλα τα κράτη στις πύλες εισόδου. Σκεφτείτε, αν δεν έχουμε αυτήν την εφαρμογή, θα πρέπει να κρατούσαμε διάφορα έγγραφα. Και φυσικά ο χρόνος ελέγχου θα ήταν μεγαλύτερος. Φυσικά οι τρίτες χώρες εκτός Ευρώπης έχουν διαφορετικά πρωτόκολλα και ρυθμίσεις. Ωστόσο, αν η κάρτα εμβολιασμού είναι στα αγγλικά τότε μπορεί να εγκριθεί και σε άλλες χώρες και εκτός ΕΕ αναλόγως φυσικά και των ταξιδιωτικών περιορισμών που ισχύουν στην χώρα προορισμού.

Το διαβατήριο της κάρτας εμβολιασμού

-Πρόσφατα σημειώθηκαν περιπτώσεις επιβατών που ταξίδευαν προς την Ελλάδα οι οποίοι ενώ είχαν κάρτα εμβολιασμού, υποχρεώθηκαν σε διενέργεια τεστ PCR. Έχει λυθεί οριστικά το πρόβλημα;

«Μετά το άνοιγμα του προορισμού προς την Ελλάδα, όπως και στην Κύπρο, δόθηκε η ευχέρεια να ταξιδεύει κάποιος χωρίς κανένα περιορισμό, νοούμενου ότι έχει εμβολιασθεί και έχουν παρέλθει 14 μέρες από τη δεύτερη δόση. Για αποδεικτικό στοιχείο θα παρουσιάζεται επίσημο έγγραφο της χώρας με συγκεκριμένες πληροφορίες - όπως όνομα, αρ. ταυτότητας ή διαβατηρίου, όνομα εμβολίου, ημερομηνίες εμβολιασμού, και κωδικός. Σίγουρα, όπως και

όλες οι χώρες στην Ευρώπη, ζητούν τις βασικές γλώσσες: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ισπανική και Ιταλική. Η Ελληνική δεν αναγράφεται σε καμιά χώρα στην Ευρώπη. Το πρόβλημα εμφανίστηκε όταν ξεκίνησαν τα πρώτα ταξίδια μετά τις 17 Μαΐου προς Ελλάδα, όταν ζητήθηκε από τους Κύπριους να υποβληθούν και να πληρώσουν οι ίδιοι το PCR στα 80. Μόλις ενημερωθήκαμε από ταξιδιώτες και συναδέλφους, αμέσως διερευνήσαμε τα στοιχεία και εντοπίσαμε το λάθος. Ενημερώσαμε τους αρμόδιους Υπουργούς στη Κύπρο, Τουρισμού, Μεταφορών, Καινοτομίας και Εξωτερικών. Παράλληλα στείλαμε το μήνυμα και στον Πρόεδρο του Ελληνικού Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Επιχειρήσεων, για

«Το Πράσινο Πιστοποιητικό δεν είναι άλλο παρά ένα εργαλείο κατά τη ταπεινή μου άποψη, μία αναγνωρισμένη εφαρμογή που θα εξοικονομήσει χρόνο στον ταξιδιώτη».

να προβούν και αυτοί ενισχυτικά στην άμεση επίλυση του προβλήματος, με τα δικά τους Υπουργεία για να τροποποιήσουν την σχετική αναφορά για την Ελληνική γλώσσα. Πράγμα που επιλύθηκε την ίδια μέρα, με σχετική διόρθωση στο διάταγμα στην Ελλάδα από την 24η Μαΐου. Αυτή η διευθέτηση θα ισχύσει μέχρι την 31 Μαΐου γιατί η Ελλάδα θα εφαρμόσει το πράσινο διαβατήριο από 1η Ιουνίου.

-Έχει προκύψει ζήτημα και με άλλες χώρες;

«Το θέμα με την Ελλάδα ήταν εύκολο να επιλυθεί άμεσα. Δεν ενημερωθήκαμε για ανάλογα προβλήματα σε άλλες χώρες μέχρι στιγμής. Ωστόσο, αν υπάρχει αναγραφή στα ελληνικά σίγουρα θα

υπάρχουν προβλήματα. Για τις υπόλοιπες χώρες δεν μπορούμε να ακολουθήσουμε την ίδια οδό, όμως, έχει ετοιμαστεί από το Υπουργείο Υγείας βεβαίωση, την οποία ο κάθε εμβολιασμένος, που θα είναι δικαιούχος στην πλατφόρμα του ΓεΣΥ, να μπορεί να την τυπώνει ο ίδιος ο επιβάτης. Το θέμα βρίσκεται ενώπιον του Υφυπουργείου Καινοτομίας για να διευθετηθεί άμεσα.

-Επηρεάζουν τέτοια προβλήματα τις κρατήσεις για ταξίδια;

«Σίγουρα. Όμως, επειδή οι διαδικασίες έχουν κάπως σταθεροποιηθεί και επειδή η κάθε χώρα προσπαθεί να διευκολύνει τους ταξιδιώτες τέτοια θέματα λύνονται γρηγορότερα.

Οι νέες προκλήσεις για τον κόσμο της εργασίας

Η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης και του αυτοματισμού φέρνει καινούργια επαγγέλματα και δεξιότητες

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Περισσότερες από 85 εκατ. θέσεις εργασίας θα μετεξελιχθούν έως το 2025, εξαιτίας του νέου καταμερισμού των καθηκόντων μεταξύ ανθρώπων, μηχανών και αλγορίθμων. Επιπλέον 97 εκατ. θέσεις που θα δημιουργηθούν, θα έχουν τελείως νέα χαρακτηριστικά σε σχέση με αυτά που γνωρίζουμε σήμερα. Η επικράτηση των μηχανών έναντι της ανθρώπινης εργασίας ενδέχεται να εξαλείψει το 14% και να διαταράξει το 32% των σημερινών θέσεων εργασίας παγκοσμίως. Μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτιμάται ότι σχεδόν 4 στις 10 θέσεις εργα-

σίας θα μετασχηματιστούν σημαντικά εξαιτίας της τεχνητής νοημοσύνης και του αυτοματισμού. Το 85% των θέσεων εργασίας του 2030 δεν έχει δημιουργηθεί ακόμη. Και αυτά, όταν κάθε χρόνο εκτιμάται ότι οι εργαζόμενοι χάνουν 30% των γνώσεών τους, με την έννοια ότι οι εκάστοτε δεξιότητες που αποκτούν απαξιώνονται και δεν είναι πλέον χρήσιμες για την εργασία τους.

Το μέλλον της εργασίας σε έναν κόσμο που αλλάζει, φέρνει νέα δεδομένα και διαταράσσει ό,τι ξέραμε σε όλες τις διαστάσεις, δημιουργώντας συνεχώς και εξελισσόμενες προκλήσεις για τους ίδιους τους εργαζόμενους, τις επιχειρήσεις αλ-

λά και την πολιτεία, περιγράφει έκθεση που συνέταξε το Παρατηρητήριο Ψηφιακού Μετασχηματισμού του ΣΕΒ, με τη συνεργασία της Deloitte. Σύμφωνα με αυτή, οι ψηφιακές τεχνολογίες δημιουργούν

Τα δεδομένα για εργαζομένους, επιχειρήσεις και για την πολιτεία περιγράφει έκθεση του ΣΕΒ – Το 85% των θέσεων του 2030 δεν έχει δημιουργηθεί ακόμη.

νέα επαγγέλματα και θέσεις εργασίας, μεταβάλλοντας το μείγμα γνώσεων και δεξιοτήτων που πρέπει να διαθέτει το ανθρώπινο δυναμικό, αλλά και αλλάζοντας ή καταργώντας επαγγέλματα. Υπολογίζεται πως, λόγω των νέων τεχνολογιών, το 40% των εργαζομένων, χαμηλών αλλά και υψηλών προσόντων (στην ιατρική, στη μηχανική, στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, κ.ο.κ.), θα πρέπει να επανακαταρτιστεί για διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών, όταν παράλληλα μειώνεται σημαντικά και ο ωφέλιμος χρόνος ζωής των δεξιοτήτων. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι, στο νέο μοντέλο οργάνωσης του εργασιακού βίου,

η εκπαίδευση δεν θα ολοκληρώνεται με την έναρξή του, αλλά θα εξελίσσεται παράλληλα με αυτόν, ενώ ανθρώπινες ικανότητες όπως η φαντασία ή η ενσυναίσθηση θα αποδειχθούν σημαντικότερες από άλλες, στατικές δεξιότητες.

Αυτό βέβαια επιφέρει και αλλαγές στη διαχείριση του εργατικού δυναμικού, στις σχέσεις και στους όρους εργασίας. Ήδη, στις ΗΠΑ το 35% του εργατικού δυναμικού εργάζεται με προσωρινή, υποστηρικτική ανά πρότζεκτ σύμβαση εργασίας. Στο μέλλον εκτιμάται, για παράδειγμα, ότι θα επικρατήσει το crowdsourcing, η εξωτερική ανάθεση καθηκόντων, που παραδοσι-

κά εκτελούνταν από υπάλληλο ή εργολάβο, σε μια μεγάλη ομάδα εθελοντών ή μία κοινότητα, μέσω ανοικτής πρόσκλησης. Πρόκειται για μία μορφή συλλογικής διαδικτυακής δραστηριότητας, η οποία περιλαμβάνει αμοιβαίο όφελος και για τις δύο πλευρές.

Έξλος, όπως αποδείχθηκε και με την εμφάνιση της πανδημίας του κορωνοϊού, οι νέες τεχνολογίες εξελίσσουν την ανθρώπινη εργασία, η έννοια του «γραφείου-χώρου εργασίας» διευρύνεται με την τηλεργασία, ενώ τα ρομποτικά συστήματα και οι «έξπνοι εργασιακοί χώροι» αυτοματοποιούν εργασίες ρουτίνας.

Οι ευκαιρίες και οι αναγκαίες προσαρμογές

Εκτιμάται ότι σε 15 χρόνια, το 75% των πιο επιτυχημένων επιχειρήσεων της λίστας «Standard & Poor's 500», που παρακολουθεί τις μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρείες (βάσει αξίας) των ΗΠΑ, θα έχει εκποστεί από νεοεισερχόμενες εταιρείες. Παράλληλα, εμφανίζονται συνεχώς νέα επαγγέλματα, ως τα πλέον αναπτυσσόμενα, τα οποία μόλις λίγα χρόνια πριν δεν υπήρχαν, όπως οι αναλυτές δεδομένων (Data Analyst and Scientist), οι ειδικοί τεχνητής νοημοσύνης (AI Specialists), μηχανικής μάθησης (Machine Learning Specialists), μαζικών δεδομένων (Big Data Specialists), ψηφιακού μάρκετινγκ και στρατηγικής (Digital Marketing and Strategy Specialists)

Όπως επισημαίνει ο ΣΕΒ, είναι απαραίτητο για τους εργαζομένους και τις επιχειρήσεις να αναγνωρίσουν τις προκλήσεις.

και ψηφιακού μετασχηματισμού (Digital Transformation Specialists), καθώς και οι μηχανικοί ρομποτικής (Robotics Engineers) και FinTech (FinTech Engineers). Όπως επισημαίνει ο ΣΕΒ, στο special report του, επαγγέλματα τα οποία περιλαμβάνουν επαναλαμβανόμενα καθήκοντα, όπως οι χειροτέχνες, οι τεχνίτες και οι χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο αυτοματισμού από ό,τι τα επαγγέλματα για τα οποία απαιτούνται προηγμένες γνωστικές και σύνθετες κοινωνικές και συμπεριφορικές δεξιότητες, όπως είναι τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη, οι εκπαιδευτικοί, οι εξειδικευμένοι πωλητές, τα επαγγέλματα της υγείας και των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Σύμφωνα με τον ΣΕΒ, η συζήτηση για το μέλλον της εργασίας αφορά σε μεγάλο βαθμό τις ευκαιρίες απασχόλησης και επιχειρηματικής ανάπτυξης που προσφέρει η επέκτα-

ση του Διαδικτύου και κυρίως της κατ'απαιτησιν οικονομίας, της gig economy και της «οικονομίας της πλατφόρμας». Ιδιαίτερα, η «οικονομία της πλατφόρμας», μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η σύζευξη της προσφοράς με τη ζήτηση υπηρεσιών, έχει επεκταθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια.

Όπως προκύπτει και από την εξέλιξη του δείκτη OLI (Online Labour Index), μεταξύ Μαΐου 2016 - Μαΐου 2021 ο μέσος ημερήσιος αριθμός νέων έργων ή καθηκόντων που έχουν καταχωρηθεί σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες εργασίας έχει σχεδόν διπλασιαστεί, ενώ την περίοδο της πανδημίας σημείωσε ταχεία άνοδο. Στην Ελλάδα, η προσφορά εργασίας μέσω πλατφόρμας αφορά κυρίως την ανάπτυξη λογισμικού, τα πολυμέσα και την καταχώριση δεδομένων.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, η επέκταση της «οικονομίας της πλατφόρμας» δημιουργεί σημαντικές ευκαιρίες τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για το εγχώριο εργατικό δυναμικό. Οι επιχειρήσεις, αξιοποιώντας την παγκόσμια δεξαμενή ταλέντων σε υπηρεσίες όπως προγραμματισμού, γραφιστικής, επεξεργασίας δεδομένων, επιμέλειας κειμένων, μετάφρασης, digital marketing και τεχνικής υποστήριξης, μπορούν να διευρύνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους. Αντίστοιχα, το εγχώριο ανθρώπινο δυναμικό μέσω της εξ αποστάσεως παροχής υπηρεσιών μπορεί να ενταχθεί στην παγκόσμια δεξαμενή ταλέντων και να ενσωματωθεί σε διεθνείς αλυσίδες αξίας, αξιοποιώντας τις πλατφόρμες διαμοιρασμού των πόρων, σύζευξης της προσφοράς με τη ζήτηση υπηρεσιών και νέα σχήματα επιχειρηματικής οργάνωσης και άντλησης χρηματοδότησης.

Σε αυτό το περιβάλλον, όπως επισημαίνει ο ΣΕΒ, είναι αναγκαίο για τους εργαζομένους και τις επιχειρήσεις να αναγνωρίσουν τις προκλήσεις και να προσαρμόσουν τυχόν παραδοσιακές, άκαμπτες, ιεραρχικές δομές και τρόπους οργάνωσης της εργασίας, για να μπορέσουν να επιτύχουν στο νέο τοπίο.

Οι τεχνολογίες της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης μετασχηματίζουν

1 Τον τρόπο και τον χώρο που εργαζόμαστε

2 Το αντικείμενο πολλών επαγγελμάτων

3 Τις δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουμε

Η τεχνολογικά ανεπτυγμένη επιχείρηση

1 Ενσωματώνει την τεχνολογία στη λειτουργία της

2 Είναι ανθρωποκεντρική

3 Είναι ευέλικτη χωρίς αυστηρές ιεραρχικές δομές

Οι νέες τεχνολογίες οδηγούν σε νέες δεξιότητες

✓ Οι ψηφιακές τεχνολογίες δημιουργούν νέα επαγγέλματα και θέσεις εργασίας

✓ Αυξάνεται η ζήτηση για ανθρώπινο δυναμικό υψηλών προσόντων

85% των θέσεων που θα υπάρχουν το 2030 δεν έχουν δημιουργηθεί ακόμα

70% των επιχειρήσεων χρειάζονται πρόσβαση σε νέες πηγές ταλέντων

4 στις 10 θέσεις εργασίας θα μετασχηματιστούν εξαιτίας της τεχνητής νοημοσύνης και του αυτοματισμού

Με τη δημιουργία νέων επαγγελμάτων προκύπτει ανάγκη για συγκεκριμένες δεξιότητες

50.000.000 νέες θέσεις εργασίας σχετικές με την τεχνολογία και

5.000.000 θέσεις σχετικές με τον κλάδο της φροντίδας υγείας αναμένεται να δημιουργηθούν ως το 2030.

250.000 θέσεις για data scientists θα έχουν ανοίξει μέχρι το 2024 στην Ευρώπη.

Για κάθε 1 εκατ. δουλειές που χάνονται, άλλες 1,75 εκατ. δουλειές θα δημιουργηθούν από το 2018 ως το 2022.

Η ισορροπία τεχνολογίας και ανθρώπινου παράγοντα προσφέρει...

1 Μεγαλύτερη ακρίβεια αλλά και ευελιξία

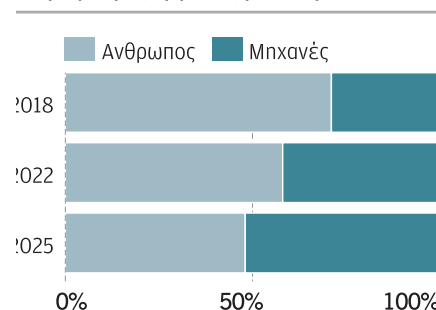
2 Αποδοτικότητα

3 Ευκόλη και άμεση προσαρμογή σε μεταβολές της αγοράς

4 Ανάπτυξη νέων ικανοτήτων αλλά και εξειδίκευση των εργαζομένων

5 Ενίσχυση της ικανοποίησης των εργαζομένων

ΡΥΘΜΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ Διαμοιρασμός εργασίας βάσει χρόνου (%)

ΓΡΗ: ΣΕΒ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το παράδειγμα του Netflix

Το Netflix είναι κορυφαία αμερικανική εταιρεία ψυχαγωγίας που ειδικεύεται στο online video streaming. Έχει πάνω από 117 εκατ. συνδρομητές σε 190 χώρες. Τα περισσότερα από τα διαθέσιμα τηλεοπτικά προγράμματα, οι ταινίες, οι παραστάσεις και τα ντοκιμαντέρ της πλατφόρμας έχουν άδεια χρήσης από συνεργάτες διανομής, ωστόσο το 2011 το Netflix ξεκίνησε να βελτιώνει το αρχικό του περιεχόμενο, επενδύοντας στις δικές του πρωτότυπες σειρές. Η ιδέα πίσω από το Netflix βασίζεται σε διατάραξη των έως τότε υφιστάμενων μοντέλων και άρα η κουλτούρα της εταιρείας επενδύει ιδιαίτερα στην καινοτομία και στην αυτόνομη λήψη αποφάσεων. Με στόχο την από-

Η εταιρεία είναι πλέον ένα από τα καλύτερα περιβάλλοντα εργασίας παγκοσμίως και έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη των πελατών.

κτηση συγκριτικού πλεονεκτήματος μέσα από κουλτούρα που ενισχύει την καινοτομία και έναν ανθρωποκεντρικό τρόπο οργάνωσης και διαχείρισης ταλέντων που στοχεύει στη δημιουργία ισχυρών κινήτρων, το Netflix:

1. Εδώσε ιδιαίτερη έμφαση στην εδραίωση μιας ισχυρής κουλτού-

ρας, η οποία χαρακτηρίζεται από την αντιμετώπιση όλων των εργαζομένων ως «ενγλίκων». Επιπλέον, στην εταιρεία η εταιρική δομή είναι σχετικά επίπεδη, για την άμεση λήψη αποφάσεων.

2. Επένδυσε στην εσωτερική οργάνωση και στην ευμερτία του ανθρώπινου δυναμικού, παρακάμπτοντας τις γραφειοκρατικές διαδικασίες και επανασχεδιάζοντάς τις ώστε να εξυπηρετούν τόσο τον εργαζόμενο όσο και την εταιρεία (π.χ. ευέλικτο πρόγραμμα αδειών αλλά και διαχείρισης εταιρικών εξόδων).

3. Όταν το 2011 με μια απόφαση για διαχωρισμό των δραστηριοτήτων του έλασε τουλάχιστον 1 εκατ. συνδρομητές μέσα σε 3 μήνες, επέλεξε να μην περιορίσει ή

να αντικαταστήσει την ανώτατη διοίκησή του, αντίθετα με τις συνηθείς πρακτικές της αγοράς.

4. Επικεντρώθηκε στην «ταχεία ανάκαμψη», αναγνώρισε τα προβλήματα όταν συνέβησαν και τα διόρθωσε γρήγορα, αντί να προσπαθήσει να προβλέψει κάθε αποτέλεσμα πριν εμφανιστεί.

Με πολύ λειτουργικές και ενδυναμωμένες ομάδες, οι οποίες παρακινούνταν από ισχυρά κίνητρα και ικανούς managers σε ηγετικό ρόλο, το Netflix είναι πλέον ένα από τα καλύτερα περιβάλλοντα εργασίας παγκοσμίως, έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη των πελατών, προσελκύει εξέχοντα τεχνολογικά ταλέντα και εκατομμύρια πελατών, και παράγει συνεχώς καινοτόμες ιδέες και πρακτικές.

Ο ρόλος των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και της πολιτείας

Για μια ομαλή μετάβαση στο «μέλλον της εργασίας», έχοντας ξεπεράσει επιτυχώς τις προκλήσεις, θα πρέπει –όπως επισημαίνει η έκθεση της Deloitte– όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να μετασχηματιστούν με κοινό σκοπό.

Έτσι, οι εργαζόμενοι θα πρέπει να εκμεταλλευτούν αποτελεσματικά την τεχνολογία, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επανασκεδιάσουν την ίδια την εργασία, αφήνοντας πίσω την κοινοτοπική λογική της βελτιστοποίησης/αυτοματοποίησης των διαδικασιών και εστιάζοντας σε τρόπους αποδοτικής αξιοποίησης της συνεργασίας μηχανών - ανθρώπων, αντλώντας τα καλύτερα πλεονε-

κτήματα και από τους δύο. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επικεντρωθούν όχι μόνο στην αυτοματοποίηση, αλλά και στο να εντοπίσουν τους νέους τομείς στους οποίους η ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να αυξήσει τις επιδόσεις των εργαζομένων προσφέροντας δημιουργική και προστιθέμενη αξία αλλά και στον μέγιστο βαθμό αξιοποίηση των ταλέντων του κάθε ανθρώπου. Καθώς μάλιστα οι έρευνες δείχνουν πως οι άνθρωποι παγκοσμίως δηλώνουν ότι έχουν περισσότερη εμπιστοσύνη στον ρόλο των επιχειρήσεων παρά στον ρόλο της πολιτείας, ώστε να τους βοηθήσουν να ανταποκριθούν στις προκλήσεις

και στην ανάγκη επανεκπαίδευσης, η συμβολή των επιχειρήσεων έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Όσο μάλιστα η έμφαση μετατοπίζεται σε πιο δημιουργικές εργασίες, οι ιεραρχικές δομές που έχουν αποδειχθεί κατάλληλες για εργασίες ρουτίνας, θα αρχίσουν να φθίνουν και νέα μοντέλα οργανωτικής δομής θα εμφανίζονται.

Βέβαια, και οι εργαζόμενοι οφείλουν να συνειδητοποιήσουν ότι το μοντέλο της διά βίου μάθησης γίνεται πιο επιτακτικό από ποτέ. Οι ακαδημαϊκές γνώσεις και οι τεχνικές δεξιότητες που αποκτούν οι άνθρωποι τους παρέχουν μόνο μέρος των δεξιοτήτων που θα είναι απαραίτητες

Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να μετασχηματιστούν με κοινό σκοπό, επισημαίνει η έκθεση.

για τη σταδιοδρομία τους. Στην πράξη, οι εργαζόμενοι του μέλλοντος οφείλουν, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της μελέτης, να αποκτήσουν ένα ισορροπημένο σύνολο ταλέντων, καλλιεργώντας πρωτίστως γνωστικές και κοινωνικές ικανότητες, καθώς αυτές θα τους βοηθήσουν να μείνουν ανταγωνιστικοί σε σχέση με τις

τεχνολογίες που αντικαθιστούν μέρος της ανθρώπινης εργασίας. Οφείλουν να αναλάβουν τη διαμόρφωση της δικής τους προσωπικής σταδιοδρομίας, χωρίς εφησυχασμό. Η πολιτεία από την πλευρά της καλείται να δημιουργήσει ένα περιβάλλον το οποίο θα ενισχύει και θα εξασφαλίζει την επιτυχή προετοιμασία του εργατικού δυναμικού μέσω της εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα θα προβλέπει νομοθετικά τη μετεξέλιξη των οργανισμών - επιχειρήσεων με επιτυχία στην πραγματικότητα του μέλλοντος της εργασίας.

Μία από τις σημαντικότερες παραμέτρους του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας

είναι οι αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και παρέχεται η εργασία, λόγω των νέων τεχνολογιών και των νέων δυνατοτήτων που δημιουργούν για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους. Σε αυτές τις αλλαγές περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, η νομοθετική κατοχύρωση της τηλεργασίας που όπως αποδείχθηκε και εν μέσω της πανδημικής κρίσης, μπορεί να επιφέρει σημαντικά, αμοιβαία όφελος στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους. Αντίστοιχη πολυπλοκότητα εμφανίζουν και θέματα αναφορικά με τη φορολογική και εργατική νομική κάλυψη των εναλλακτικών μορφών εργασίας.

Λήστε εσείς και τα παιδιά σας
τις ιστορίες των ηρώων του 1821
παρέα με τα συλλεκτικά κόμικς

Δυό μηνῶν νύφη! Αυτό τό λένε οί ποιητές «μήνα τοῦ μέλιτος», μά ἐγώ πίνω φαρμάκι!

Την αυγή είδα δεξά μου ἕναν σταυραετό. Καλό σημάδι. Σήμερα για ζούμε, για πεδαινούμε

'Ελα στό σπίτι μου, κι ὄλοι ἐσεῖς οί πατριῶτες. 'Εδῶ εἶναι κίνδυνος.

ΚΥΡΙΑΚΗ
6/6

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κεντρική Πολιτεία και Οικονομική Επιμερσία

Κάθε Κυριακή
με νέες ιστορίες που
δεν πρέπει να λείπουν
από κανένα σπίτι

Επιστροφή στο 2019 δείχνουν τα στοιχεία για την κατανάλωση

Αυξημένη 10% η αξία ηλεκτρονικών συναλλαγών τον Μάιο σε σχέση με πρόπερσι

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ενδείξεις ανάκαμψης και σταδιακής επιστροφής στα επίπεδα του 2019 μεταδίδουν τα στοιχεία των ηλεκτρονικών συναλλαγών το πρώτο 20ήμερο του Μαΐου, σύμφωνα με πηγές του οικονομικού επιτελείου, που αισιοδοξούν για επαναφορά της οικονομίας στα προ πανδημίας επίπεδα φέτος, πλην του τουρισμού. Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές αυξήθηκαν κατά 10% σε σύγκριση με το ίδιο 20ήμερο του 2019, όπως δείχνουν τα στοιχεία των τραπεζών. Επομένως, αν θεωρήσει κανείς ότι το μερίδιό τους στο σύνολο των συναλλαγών αυξάνεται κάθε χρόνο, φυσιολογικά, αλλά και λόγω πανδημίας τελευταίως, μπορεί να υποθέσει ότι σε επίπεδο συνολικών συναλλαγών «ο Μάιος του 2021 μας πηγαίνει κοντά στον Μάιο του 2019», σχολιάζει πηγή του οικονομικού επιτελείου. Σε σχέση με την ίδια περίοδο του Μαΐου του 2020, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές είναι αυξημένες κατά 19%. Όπως πάντα, υπάρχουν κερδοσώμιοι και χαμένοι, και μάλιστα στο οικονομικό επιτελείο παρατηρούν ότι κάποιες από τις τάσεις που διαμόρφωσε η πανδημία θα μείνουν μαζί μας και στη συνέχεια, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό.

Στους μεγάλους χαμένους του πρώτου 20ημέρου του Μαΐου, σε σύγκριση πάντα με την ίδια περίοδο του 2019, είναι μεταξύ άλλων τα ξενοδοχεία (-77%), τα duty free (-85%), οι ενοικιασίες αυτοκινητάρες (-56%), τα λεωφορεία (-56%), τα πάρκα αναψυχής (-80%), οι ενοικιασίες σκαφών (-63%). Στους κερδοσώμους, προηγούνται τα αρτοποιεία - φούρνοι (+100%), τα βιβλία - περιοδικά - εφημερίδες (118%), τα φαρμακεία (+54%), τα σουπερ μάρκετ και καταστήματα τροφίμων (+32%), τα παιχνίδια (+50%), οι οικιακές συσκευές (+40%), οι οδοντίατροι (+46%), τα οικοδομικά υλικά

Το μη τουριστικό κομμάτι της οικονομίας θα επανέλθει φέτος στα επίπεδα του 2019, ενώ τα έσοδα από τον τουρισμό θα είναι στα επίπεδα του 45%-70% του 2019 και το 2022 θα επανέλθουν και αυτά, εκτιμά πηγή στο οικονομικό επιτελείο.

Σταδιακή επιστροφή των καταναλωτικών δαπανών στην κανονικότητα καταγράφει και το οικονομικό δελτίο της Alpha Bank.

(+48%), οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και software (+46%) και τα στοίχηματα (+22%). Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ηλεκτρονικός τζίρος της εστίασης που ήταν μειωμένος συνολικά κατά 19%, καθώς ο κλάδος άνοιξε μεν στις 3 Μαΐου, αλλά χωρίς τα μπαρ, τους κλειστούς χώρους και με περιορισμένο ωράριο. Ειδικώς, όμως, τα fast food εμφάνισαν αύξηση 100%, σε ό,τι αφορά τον ηλεκτρονικό τους τζίρο.

Το μη τουριστικό τμήμα της οικονομίας θα επανέλθει στα επίπεδα του 2019, ενώ τα έσοδα από τον τουρισμό θα είναι στα επίπεδα του 45%-70% του 2019 και το 2022 θα επανέλθουν και αυτά, εκτιμά πηγή στο οικονομικό επιτελείο, που προβλέπει επίσης δυναμική ανάκαμψη των κατασκευών. Σημειώνεται ότι το Πρόγραμμα Σταθερότητας βασίζεται στην παραδοχή για έσοδα από τουρισμό ίσα με το 45% του 2019.

Αντιστοίχως, οι πηγές αναφέρουν ότι και τα έσοδα του Μαΐου κινούνται σχετικά καλά, με τάση επιστροφής στην κανονικότητα.

Εν τώ μεταξύ, και η Alpha Bank στο Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων, που κυκλοφόρησε χθες, διαπιστώνει σταδιακή επαναφορά της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας σε ρυθμούς κανονικότητας.

«Η εγχώρια οικονομία αναμένεται να εισέλθει σε πορεία ήπιας ανάκαμψης από το δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους», επισημαίνει το δελτίο και παραθέτει δύο βασικούς λόγους γι' αυτό:

1. Την ενίσχυση των καταναλωτικών δαπανών, μέσω της ανάλωσης ενός μέρους της συσσωρευμένης αποταμίευσης του τελευταίου έτους, εξέλιξη που θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στην οικονομία, αφού η ιδιωτική κατανάλωση αντιπροσωπεύει περίπου το 70% του ΑΕΠ.
2. Την υποχώρηση της αβεβαιότητας και τη βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης και των επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο, οι οποίοι, ως πρόδρομοι δείκτες, ουσιαστικά προεξοφλούν την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στο άμεσο μέλλον.

4 στους 10 ψώνισαν τουλάχιστον μία φορά από online σουπερ μάρκετ

Σημαντικό έδαφος κέρδισαν οι ηλεκτρονικές αγορές κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με 4 στους 10 Έλληνες να απαντούν πως κάνουν αγορές μέσω των online σουπερ μάρκετ είτε τακτικά είτε περιστασιακά. Παράλληλα, ένα επιπλέον 30% δεν έχει κάνει ποτέ αγορές σε online σουπερ μάρκετ, αλλά σκέφτεται να στραφεί σε μία τέτοια επιλογή στο μέλλον, ενώ ένα άλλο 30% δεν έχει ποτέ στραφεί σε αυτό το κανάλι αγοράς ούτε πρόκειται να το κάνει στο μέλλον, γεγονός που δείχνει πως τα φυσικά καταστήματα συνεχίζουν να παραμένουν υψηλά στις προτιμήσεις μιας μερίδας καταναλωτών. Στο μεταξύ, αλλαγές επέφερε στις προτιμήσεις των καταναλωτών η πανδημία, με τους Έλληνες καταναλωτές να αυξάνουν τις αγορές φρέσκων φρούτων και λαχανικών μειώνοντας την αγορά έτοιμων φαγητών αλλά και προϊόντων αλκοόλ. Τα ευρήματα αυτά αναδεικνύει έρευνα που διεξήγαγε τον περασμένο Απρίλιο η Focus Bari - YouGov σχετικά με τις συνήθειες αγοράς από τα σουπερ μάρκετ αλλά και κατανάλωσης συγκεκριμένων ειδών τροφίμων εν μέσω πανδημίας. Ειδικότερα, 4 στους 10 ψώνισαν τουλάχιστον μία φορά είδη από ηλεκτρονικό σουπερ μάρκετ, ενώ επιπλέον 1 στους 3 σκέπτεται να υιοθετήσει αυτή τη συνήθεια στο μέλλον. Το κοινό που στρέφεται περισσότερο σε

αγορές μέσω των ηλεκτρονικών σουπερ μάρκετ είτε τακτικά είτε περιστασιακά είναι κατά βάση millennials (25-34 ετών), ενώ το 30% αυτών σκοπεύει να επιλέξει το συγκεκριμένο κανάλι αγορών στο μέλλον. Κατά την περίοδο της πανδημίας η συντριπτική πλειονότητα (85%) επισκέφθηκε τα σουπερ μάρκετ για να πραγματοποιήσει τις αγορές του, ενώ το 13% επέλεξε το online σουπερ μάρκετ. Με την πάροδο της πανδημίας, το ποσοστό που θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί το ηλεκτρονικό κανάλι αγορών έναντι των φυσικών καταστημάτων αγγίζει το 9%. Παράλληλα, η επίθεση της πανδημίας άλλαξε και τις καταναλωτικές συνήθειες, με τους Έλληνες να επιλέγουν πιο υγιεινά προϊόντα. Ετσι, κατά την περίοδο της πανδημίας περισσότεροι από 1 στους 3 Έλληνες καταναλωτές φαίνεται να έχουν αυξήσει την αγορά φρέσκων φρούτων και λαχανικών, ενώ αρκετοί αγόρασαν και προϊόντα καθαρισμού - απορρυπαντικά. Παρότι τα έτοιμα-παραγερμένα γεύματα σημείωσαν αύξηση παγκοσμίως, στην Ελλάδα η κατανάλωσή τους μειώθηκε αισθητά (-18%). Το ίδιο παρατηρήθηκε και στα προϊόντα αλκοόλ, με την αγορά τέτοιων προϊόντων να σημειώνει κατακόρυφη πτώση, σε αντίθεση με ό,τι καταγράφηκε παγκοσμίως.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Αυξήθηκαν οι αγορές φρέσκων φρούτων και λαχανικών, μειώθηκαν των έτοιμων φαγητών και προϊόντων αλκοόλ.

Με έξτρα «οξυγόνο» βγαίνει η οικονομία από τη... ΜΕΘ

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Με δύο απρόσμενα ρεκόρ βγαίνει η ελληνική οικονομία από την περιοχή των μέτρων στήριξης έναντι της πανδημίας, για να περάσει στην «ανάκαμψη» και στη συνέχεια στην ανάκαμψη. Είναι το ρεκόρ της αύξησης των καταθέσεων, όπου κατέλαβε τη δεύτερη θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, μετά τις ΗΠΑ, και το ρεκόρ του ύψους των άμεσων μέτρων στήριξης, όπου κατέλαβε την πρώτη θέση στην Ευρωζώνη, με δεύτερη τη Γερμανία.

Την ίδια ώρα, βεβαίως, σημειώνει και αρνητικά ρεκόρ, καταλαμβάνοντας μια από τις πρώτες θέσεις στην Ε.Ε. ως προς το μέγεθος της ύφεσης. Αλλά αυτό ήταν αναμενόμενο λόγω της μεγάλης εξάρτησης της οικονομίας της χώρας από τον τουρισμό. Τα θετικά ρεκόρ δεν θα βγάλουν την οικονομία ασφαλή στην αντίπερα όχθη. Βοηθούν όμως. Σίγουρα τα μέτρα στήριξης κράτησαν επιχειρήσεις και εργαζομένους ζωντανούς και απέτρεψαν οποιαδήποτε αύξηση ανεργίας, αφού συνοδεύονταν από ρήτρα διατήρησης των θέσεων εργασίας. Η Ελλάδα δαπάνησε το 10,7% του ΑΕΠ της σε άμεσα μέτρα στήριξης, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΝΤ. Επίσης, είναι σίγουρο ότι ένα μέρος των καταθέσεων, που αυξήθηκαν μέσα σε ένα χρόνο κατά 22,5 δισ. ευρώ, θα μετατραπεί σε κατανάλωση και επενδύσεις προσεχώς. Σύμφωνα με υπολογισμούς της Εθνικής Τράπεζας, περίπου 7-8 δισ. ευρώ θα επιστρέψουν στην οικονομία, ενισχύοντας το ΑΕΠ κατά 2-4 ποσοστιαίες μονάδες φέτος και του χρόνου. Μάλιστα, θα μπορούσε κανείς να πει ότι τα δύο αυτά ρεκόρ

είναι αλληλένδετα, δεδομένου ότι ένα μέρος της αύξησης των καταθέσεων προέρχεται από τη βοήθεια που έδωσε το κράτος σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά και κατέληξε στις τράπεζες.

Οι κίνδυνοι

Από την άλλη μεριά, όμως, οι κίνδυνοι δεν έχουν εκλείψει για κανένα κράτος της Ευρώπης, όπως επισήμανε το Eurogroup της Λισαβώνας την περασμένη Παρασκευή. Σύμφωνα με την έκθεση της ΕΚΤ

Το ρεκόρ της αύξησης των καταθέσεων και το ρεκόρ του ύψους των μέτρων στήριξης δημιουργούν αισιοδοξία για την επόμενη μέρα.

για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, μάλιστα, που παρουσιάστηκε την περασμένη Πέμπτη, η Ελλάδα θα αντιμετωπίσει αύξηση πτωχεύσεων επιχειρήσεων κατά 20% φέτος, καθώς τα μέτρα στήριξης θα αποσύρονται. Όπως σημειώνει η ΕΚΤ, οι κλάδοι με τα μεγαλύτερα προβλήματα στην επανεκκίνηση είναι των υπηρεσιών, του εμπορίου, της φιλοξενίας και των μεταφορών. Με δυο λόγια, η επιτομή της ελληνικής οικονομίας.

Πάντως, στο οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης δεν συμμερίζονται τόσο έντονους φόβους. Θεωρούν ότι δεν υπάρχει μεγάλος κίνδυνος για ανεργία και «λουκέτα»,

Η μεγάλη αύξηση των καταθέσεων από την αρχή της πανδημίας εκτιμάται ότι θα ενισχύσει σημαντικά την κατανάλωση, σπρίζοντας την επανεκκίνηση της αγοράς.

ότι η ζήτηση θα επανέλθει σταδιακά στα επίπεδα του 2019 και ότι οι καταναλωτές θα έχουν 12,5 δισ. παραπάνω στις τράπεζες για να καταναλώσουν (το τμήμα της αύξησης των καταθέσεων που αντιστοιχεί στα νοικοκυριά).

Επικαλούνται μάλιστα και το φαινόμενο της δυσκολίας εξεύρεσης εργαζομένων σε ορισμένους κλάδους, κυρίως στην εστίαση και στον τουρισμό, τώρα που ξαναάνοιγουν, κάτι που ασφαλώς δεν παραπέμπει σε «λουκέτα» και ανεργία. Αντίθετα, δείχνει ότι κάποιοι εργαζόμενοι προτιμούν να παραμείνουν σε αναστολή και να παίρνουν το επίδομα. Σύμφωνα με υψηλόβαθμο

αξιωματούχο του οικονομικού επιτελείου, «είναι καιρός πλέον και οι επιχειρηματίες να αυξήσουν τους μισθούς, ώστε να προσελκύσουν τους εργαζομένους». Κατά τον ίδιο, «έτσι ανεβαίνουν οι μισθοί». Μένει να φανεί.

Το παραπάνω φαινόμενο είναι πάντως παράδοξο αν ληφθεί υπόψη ότι στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη Eurostat, το ποσοστό αναπλήρωσης της απώλειας εισοδήματος ήταν ένα από τα χαμηλότερα στην Ε.Ε., μόλις 41,2%, επομένως το επίδομα δεν είναι ισχυρό κίνητρο για να μη δουλέψει κάποιος. Ομως φαίνεται ότι συχνά συνδυάζεται με λίγες μέρες «μαύρης» εργασίας, οπό-

τε ο συνδυασμός γίνεται συμφέρον για τον εργαζόμενο.

Από την άλλη, πολλοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι η αγορά εργασίας θα δοκιμαστεί σκληρά μετά την πανδημία, καθώς τα νέα μοντέλα της τηλεργασίας και η ψηφιοποίηση θα θέσουν στο περιθώριο πολλούς εργαζομένους.

Τα επόμενα μέτρα

Τα μέτρα στήριξης δεν εξήπνευσαν ακόμη, αν και οδεύουν προς το τέλος τους. Για την ακρίβεια, στο υπουργείο Οικονομικών υπολογίζουν ότι απομένουν άλλα 5 δισ. ευρώ περίπου που θα σπρίζονται την οικονομία τους επόμενες μήνες, με

τις άμεσες ενισχύσεις να αφορούν περίπου τα μισά και τα άλλα μισά να αφορούν απαλλαγές από φόρους.

Στα νέα μέτρα της τελευταίας αυτής γενιάς, τα μέτρα «ανάκαμψης», δεν υπάρχει τίποτα επισπευμένο, όπως ήταν η επισπευμένα προκαταβολή έως τώρα. Η ενίσχυση της ρευστότητας έχει παραχωρήσει τη θέση της στη στήριξη του κεφαλαίου της επιχείρησης, σχολιάζουν στο οικονομικό επιτελείο.

Από τα πιο ενδιαφέροντα μέτρα της τελευταίας γενιάς είναι αυτό της επιδότησης των παγίων δαπανών. Σύμφωνα με πληροφορίες, την ερχόμενη εβδομάδα θα εκδοθεί η κοινή υπουργική απόφαση για την εφαρμογή του και θα προβλεπτεί η δυνατότητα των επωφελουμένων να διαλέξουν τι μέρος της βοήθειας θα δώσουν για να εξοφλήσουν υποχρεώσεις τους προς τον ΕΦΚΑ και τι μέρος θα κατευθύνουν για υποχρεώσεις προς την εφορία. Ακολουθούν τα προγράμματα για την εστίαση, τον τουρισμό, τους παιδότοπους και τα γυμναστήρια.

Στο οικονομικό επιτελείο προβλέπουν και στην αύξηση των φορολογικών εσόδων από τον ερχόμενο μήνα, όπως λένε. Εξάλλου, οι δύο πρώτοι καλοκαιρινοί μήνες επιφυλάσσουν υψηλά έσοδα για την κυβέρνηση από την Ευρώπη. Στο Eurogroup της 17ης Ιουνίου αναμένεται να αποφασιστεί η εκταμίευση των 750 εκατ. ευρώ των ANFAs και SMPs, ενώ σύντομα θα εκταμιευθούν άλλα 2,5 δισ. ευρώ από το πρόγραμμα SURE και βεβαίως τον Ιούλιο -καλώς εκόντων των εργαζομένων- θα αποφασιστεί και η εκταμίευση των 4 δισ. ευρώ της προκαταβολής του Ταμείου Ανάκαμψης.

Πιέσεις στις ευρωπαϊκές τράπεζες να εφαρμόσουν τη «Βασιλεία III»

Η συμφωνία προέβλεπε αυστηρότερες απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας

Εντεινόμενες πιέσεις υφίστανται οι τράπεζες της Γηραιάς Ηπείρου από τις ευρωπαϊκές και τις διεθνείς εποπτικές αρχές του κλάδου, ενώ προσπαθούν να αποφύγουν τις αυστηρότερες απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας που έχουν θεσπιστεί από το 2017. Δέχονται επιπλήξεις από στελέχη της Επιτροπής της Βασιλείας για τις παρασκηνιακές προσπάθειές τους να αποφύγουν τους αυστηρότερους κανόνες και την ίδια στιγμή ο οίκος Fitch τις προειδοποιεί ότι πρέπει να συμπεριλάβουν το συντομότερο στους υπολογισμούς τους την έκθεσή τους στην κλιματική αλλαγή.

Οι διαπραγματεύσεις στους κόλπους της Ε.Ε. για το πώς θα εφαρμοστούν οι επίμαχοι κανόνες, -η γνωστή «Βασιλεία III»-, εισέρχονται σε κρίσιμη φάση. Μεταξύ ευρωπαϊκών τραπεζών επικρατεί ανησυχία ότι η «Βασιλεία III» θα καταφέρει πλήγμα στον κερμαζόμενο κλάδο και μάλιστα ισχυρότερο από το όποιο ανάλογο δεχθούν οι ούτως ή άλλως ισχυρότερες αμερικανικές ανταγωνίστριές τους. Σύμφωνα με σχετική μελέτη της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (EBA) με τους νέους κανόνες ενδέχεται να αυξηθούν κατά 19% τα απαιτούμενα επίπεδα κεφαλαιακής επάρκειας, με αποτέλεσμα να βρεθούν οι ευρωπαϊκές τράπεζες με ένα έλλειμμα ύψους 52,2 δισ. ευρώ. Από

την πλευρά τους, οι ευρωπαϊκές τράπεζες ζητούν να περιοριστεί η αύξηση σε ένα 10% ή και λιγότερο αλλά και να διατηρήσουν περιθώρια ελιγμών όταν κρίνουν τον βαθμό επικινδυνότητας εταιρειών που δεν βαθμολογούνται από τους οικούς πιστοληπτικές αξιολογήσεις.

Με τους νέους κανόνες ενδέχεται να αυξηθούν κατά 19% τα απαιτούμενα επίπεδα κεφαλαιακής επάρκειας, με αποτέλεσμα να βρεθούν με ένα έλλειμμα ύψους 52,2 δισ. ευρώ.

Παρασκηνιακά ζητούν ουσιαστικά να διατηρήσουν την υφιστάμενη κατάσταση και να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν τους σημερινούς κανόνες.

Όμως, μετά τα επεισόδια των Archegos και Greensill Capital που προκάλεσαν μεγάλες ζημιές σε ευρωπαϊκές τράπεζες, δεν φαίνεται να υπάρχουν περιθώρια για ελαστικότητα εκ μέρους των ρυθμιστικών αρχών. Επικρίνοντας ευθέως τις παρασκηνιακές εκκλήσεις

τους, ο επικεφαλής της Επιτροπής της Βασιλείας, Πάμπλο Χερνάντες ντε Κος, τόνισε πως «τελευταία οι τράπεζες ζητούν σύγκλιση σε παγκόσμιο επίπεδο όταν το θέμα αφορά την έκθεσή τους στους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή». Προσέθεσε, όμως, πως «δεν μπορούν οι τράπεζες να επιμένουν σε σύγκλιση των κανόνων στον ένα τομέα αλλά να απαιτούν διευκολύνσεις και αποκλίσεις στον άλλον». Προειδοποιεί, άλλωστε, πως οι προσπάθειές τους να αναβάλουν ή ακόμη και να αμβλύνουν τους κανόνες της «Βασιλείας III» θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τη φήμη της Ε.Ε. ως υπέρμαχης των πολυμερών συμφωνιών και μάλιστα σε μια στιγμή κατά την οποία η αμερικανική κυβέρνηση υπό τον Τζο Μπάιντεν δεσμεύεται να αυξήσει και να ενισχύσει τη συνεργασία σε διεθνές επίπεδο.

Όπως τόνισε ο Χερνάντες ντε Κος, που παράλληλα είναι στέλεχος της ΕΚΤ και διοικητής της Τράπεζας της Ισπανίας, «θα ήταν εξαιρετικά ατυχές και σε άκρως ακατάλληλη χρονική συγκυρία για την Ευρώπη να αθετήσει τις δεσμεύσεις της στους διεθνείς κανόνες ιδιαιτέρως, ενώ τις αναμένουν οι κυβερνήσεις άλλων χωρών». Παρεμβαίνοντας στη διαμάχη, ο διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας, Βιλερουά ντε Γκαλό, συντάχθηκε με τον κ. Ντε Κος

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δέχονται επιπλήξεις από στελέχη της Επιτροπής της Βασιλείας για τις παρασκηνιακές προσπάθειές τους να αποφύγουν τους αυστηρότερους κανόνες και την ίδια στιγμή ο οίκος Fitch τα προειδοποιεί ότι πρέπει να συμπεριλάβουν το συντομότερο στους υπολογισμούς τους και την έκθεσή τους στην κλιματική αλλαγή.

και κάλεσε τις γαλλικές αρχές να αγνοήσουν τις διαμαρτυρίες των ευρωπαϊκών τραπεζών. Σε ανάλογο τόνο, άλλωστε, ο Μάρτιν Μέρλιν, στέλεχος της Κομισιόν με αρμοδιότητα για τραπεζικά θέματα υπενθύμισε ότι «έχουμε δεσμευθεί να εφαρμόσουμε τους νέους κανόνες πιστά». Την ίδια στιγμή, ο επικεφαλής της εποπτικής αρχής τραπεζών της ΕΚΤ, Αντρέα Εν-ρία, τόνισε πως η πανδημία δεν αποτελεί λόγο για να αναβληθεί η εφαρμογή των κανόνων. Υπογράμμισε, μάλιστα, πως η ύφεση του 2020 κατέδειξε πως όσες τράπεζες ήταν ισχυρές ως προς την

κεφαλαιακή τους επάρκεια αντέχουν στα οικονομικά σοκ.

Την ίδια στιγμή, ο οίκος Fitch καλεί τις ευρωπαϊκές τράπεζες να προετοιμαστούν για τις νέες απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας που θα αντανακλούν την έκθεσή τους στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής. Σύμφωνα με τον εν λόγω οίκο, η βιομηχανία των χρηματοπιστωτικών έχει πλήρη επίγνωση ότι σύντομα η απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια θα περιλαμβάνει αυτούς τους κινδύνους έστω κι αν αυτό δεν τίθεται ευθέως τώρα. Προτρέπει, όμως, τις τράπεζες να «διαβάσουν ανάμεσα στις

γραμμές» στις οδηγίες που εξέδωσε η ΕΚΤ τον Νοέμβριο και θα δουν ότι τίθενται θέματα σχετικά με την κλιματική αλλαγή και τους περιβαλλοντικούς παράγοντες κινδύνου που απειλούν τις τράπεζες. Πράγματι, στις κατευθυντήριες γραμμές της, η ΕΚΤ καλεί τις τράπεζες της Ευρωζώνης να αποτιμήσουν την ευαισθησία τους στην κλιματική αλλαγή και να υπολογίσουν πόσα κεφάλαια θα χρειάζονται για να αντιμετωπίσουν τους σχετικούς κινδύνους πέραν των βασικών απαιτήσεων κεφαλαιακής επάρκειας.

BLOOMBERG

PIK1

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2021

Η ώρα της κάλπης. Κυριακή 30 Μαΐου. Λεπτό προς λεπτό η διαδικασία της ψηφοφορίας, το άνοιγμα των κάλπων, οι προβλέψεις, τα πρώτα αποτελέσματα, οι ανακηρύξεις, τα σχόλια και οι δηλώσεις κερδισμένων και χαμένων. Οι ρεπόρτερ του PIK, σε κάθε σημείο της Κύπρου.

08:00 - 13:00 Η ψηφοφορία - Συζητήσεις και αναδρομές

Παρουσίαση:
Κατερίνα Μηλιώτη

13:00 Εκτεταμένο Δελτίο Ειδήσεων

Παρουσίαση:
Κατερίνα Χαραλάμπους

16:30 Η ιστορία των βουλευτικών εκλογών στην Κύπρο

Έρευνα:
Αίμιλη Μιχαήλ

17:00 Ζωντανή εκπομπή με το κλείσιμο των κάλπων

18:00 Μεγάλη δημοσκόπηση εξόδου του PIK, σε δείγμα τριών χιλιάδων διακόσιων ατόμων.

Παρουσίαση:
Γιάννης Μαυρός

Σχόλια και εκτιμήσεις από τα κομματικά επιτελεία και εκπροσώπους κομμάτων στο στούντιο.

Συντονίζουν:

Πάνικος Χατζηπαναγής, Αντρέας Κημήτρης

Κυριακή 30 Μαΐου, η Κύπρος ψηφίζει τους βουλευτές της. Όλες οι εξελίξεις από το PIK.

PIK 1

PIK1

ΑΠΟ ΜΕΡΑ ΣΕ ΜΕΡΑ

Η μεσημβρινή ενημερωτική εκπομπή του PIK1 καθημερινά μαζί σας από τις 11.30 έως τις 14.30. Η εκπομπή αναδεικνύει όλα τα θέματα της επικαιρότητας με συζητήσεις, αναλύσεις, ρεπορτάζ, ανταποκρίσεις, απευθείας συνδέσεις και ένα πλήρες δελτίο ειδήσεων. Παρουσιάζει σφαιρικά όλες τις εξελίξεις σε τοπικά και διεθνή θέματα που απασχολούν τους πολίτες.

Πάντα με την αμεσότητα, εγκυρότητα και αντικειμενικότητα της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης.

Στην παρουσίαση οι δημοσιογράφοι:
Κατερίνα Μηλιώτη, Ντίνο Φοινικαρίδης, Πάρης Ποταμίτης

Επιμέλεια παραγωγής-σκηνοθεσία:
Λιάνα Κωνσταντινίου, Άντρεα Αγγελίδου

(Με δελτίο ειδήσεων στη νοηματική)

Συμμαχία κατά του παγκόσμιου ελάχιστου φόρου από επιχειρήσεις

28 βιομηχανικοί όμιλοι στις ΗΠΑ εναντιώνονται στην πρόταση Μπάιντεν

Στην αντιμετώπιση περνούν οι αμερικανικές επιχειρήσεις και ενώνουν τις δυνάμεις τους για να εναντιωθούν στη θέσπιση ελάχιστου εταιρικού φόρου σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο λόγος είναι ότι επικείται συμφωνία επί του ακανθώδους θέματος σε παγκόσμιο επίπεδο με πρώτο βήμα τη διαμόρφωση συναινέσας στους κόλπους του G7 μέσα στην εβδομάδα. Έτσι, 28 βιομηχανικοί όμιλοι των ΗΠΑ έχουν σχηματίσει συμμαχία με τίτλο: «Οι εργοδότες της Αμερικής που προσφέρουν θέσεις εργασίας υπέρ μιας ισχυρής ανάκαμψης» και ασκούν πιέσεις με επιχειρήματα ότι ο φόρος θα πλήξει την ανταγωνιστικότητα των αμερικανικών βιομηχανιών και θα είναι ο «δούρειος ίππος» για την επιβολή πολύ υψηλών φόρων σε ατομικές και οικογενειακές επιχειρήσεις.

Μιλώντας για το θέμα στο BBC, ο Ερικ Χόπλιν, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της εθνικής ένωσης διανομένων χονδρικής που ηγείται της εν λόγω συμμαχίας, τόνισε πως «η αύξηση-ρεκόρ των εταιρικών φόρων που επιδιώκουν οι Δημοκρατίες δεν θα μπορούσε να έρθει σε χειρότερη στιγμή για τους εργοδότες της Αμερικής». Προέθεσε πως οι αμερικανικές επιχειρήσεις υποστηρίζουν το πρόγραμμα επενδύσεων σε έρ-

γα υποδομής το οποίο προωθεί ο πρόεδρος Μπάιντεν και ευελπιστεί να χρηματοδοτήσει με τους αυξημένους εταιρικούς φόρους. Υπογράμμισε, όμως, ότι τώρα οι επιχειρήσεις μόλις που αρχίζουν να ανακάμπτουν από το πλήγμα της πανδημίας και μια επιθετική φορολογία θα τις γονατίσει. Παράλληλα, ο Κρις Σμιθ, διευθυντικό στέλεχος της ένωσης εργοδοτών, προσέθεσε με έμφαση πως αν το κράτος φορολογήσει εκ νέου τις ατομικές και οικογενειακές επιχειρήσεις ενώ αγωνίζονται να ανακάμψουν, θα είναι υπερβολικό». Εκπρόσωπος αυτής της συμμαχίας των επιχειρήσεων υπογράμμισε πως οι αμερικανικές επιχειρήσεις υποστηρίζουν ιδιαίτερα το πρόγραμμα επενδύσεων του Τζο Μπάιντεν, αλλά προσέθεσε πως «αλλάζουν αμέσως γνώμη όταν η συζήτηση έρχεται στο θέμα της αύξησης των εταιρικών φόρων» από τους οποίους πρόκειται να χρηματοδοτηθεί. Σημειώθηκε ότι ανάμεσα στους υποστηρικτές της αύξησης των φόρων στις επιχειρήσεις συγκαταλέγεται και ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της Amazon, Τζεφ Μπέζος, μολονότι έχει επικριθεί για τους υποτυπώδεις φόρους που καταβάλλει ως τώρα η εταιρεία του.

Ανάμεσα στα μέλη της συμμα-

Η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών, Τζανέτ Γέλεν, μίλησε στο αμερικανικό εμπορικό επιμελητήριο σχετικά με την ανάγκη για αύξηση των φόρων με σκοπό τη χρηματοδότηση του προγράμματος επενδύσεων και δήλωσε πως οι εταιρικοί φόροι στην υπερδύναμη βρίσκονται «σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα».

Ο Ερικ Χόπλιν, πρόεδρος της εθνικής ένωσης διανομένων χονδρικής που ηγείται της συμμαχίας, τόνισε πως «η αύξηση-ρεκόρ των εταιρικών φόρων δεν θα μπορούσε να έρθει σε χειρότερη στιγμή για τους εργοδότες της Αμερικής».

χίας συγκαταλέγονται η ένωση αμερικανικών ξενοδοχείων και καταλυμάτων, η αμερικανική ένωση ενοικιάσεων, η ένωση συντήρησης αυτοκινήτων, η ένωση εμπόρων τροφίμων και οι επιχειρήσεις χονδρικής οίνου και οινοπνευματωδών της Αμερικής. Αναμένεται,

πάντως, να προσχωρήσουν και άλλες επιχειρήσεις στη συμμαχία που σχεδιάζει να πραγματοποιήσει έρευνες και να ασκήσει πιέσεις με στόχο την αναθεώρηση της πρότασης του Αμερικανού προέδρου. Προ ημερών η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών, Τζανέτ Γέλεν, μίλησε στο αμερικανικό εμπορικό επιμελητήριο σχετικά με την ανάγκη για αύξηση των φόρων με σκοπό τη χρηματοδότηση του προγράμματος επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτής της ομιλίας η κ. Γέλεν δήλωσε πως οι εταιρικοί φόροι στην υπερδύναμη βρίσκονται «σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα». Τόνισε μάλιστα πως «ο τομέας των επιχειρήσεων μπορεί να συνδράμει σε αυτήν την προσπάθεια και αυτό μπορεί να γίνει αν επαναφέρουμε τον συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων στα προηγούμενα επίπεδα». Προέθεσε, άλλωστε, πως «αν γίνει με τον σωστό τρόπο, ένα μεγάλο πρόγραμμα επενδύσεων αποτελεί επένδυση στο μέλλον

και όπως συμβαίνει με την αγορά μιας κατοικίας, μπορεί να εξοφλείται επί πολλά χρόνια».

Αναφερόταν στο σχέδιο της κυβέρνησης Μπάιντεν να αυξήσει τον εταιρικό φόρο στο 28% από το 21% στο οποίο τον έχει μειώσει η προηγούμενη κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ. Προκειμένου να μην αντιμετωπίσει φυγή των επιχειρήσεων προς φορολογικούς παραδείσους, η κυβέρνηση Μπάιντεν τάχθηκε υπέρ της επιβολής ελάχιστου εταιρικού φόρου ύψους 21% σε παγκόσμιο επίπεδο. Προχώρησε μάλιστα σε έναν τακτικό ελιγμό και προκειμένου να διευκολύνει την επίτευξη συμφωνίας απέσυρε το βέτο και υπογράμμισε πως με την επιβολή ενιαίου ελάχιστου φόρου θα φορολογούνται και οι αμερικανικές πολυεθνικές και προπαντός οι αμερικανικοί τεχνολογικοί κολοσσοί στην εκάστοτε χώρα αναλόγως με τις πωλήσεις τους στην εκάστοτε χώρα. Τις τελευταίες ημέρες, πάντως, η

κυβέρνηση Μπάιντεν έχει υπαναχωρήσει από την πρότασή της για ελάχιστο φόρο 21% και συναινεί πλέον σε έναν συντελεστή 15% προκειμένου να διασφαλίσει τη συναινέση σε ευρύτερο επίπεδο. Έχουν ταχθεί υπέρ της επιβολής ελάχιστου εταιρικού φόρου της τάξεως «τουλάχιστον» του 15% χώρες όπως η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιαπωνία και η Ιταλία.

Η δυσκολία στη διαμόρφωση ευρύτερης συναινέσας έγκειται στα αποκλίνοντα συμφέροντα διαφόρων οικονομικών με τις φτωχότερες αναπτυσσόμενες χώρες να έχουν λόγους να διαφωνήσουν: αν χάσουν το δέλεαρ της χαμηλής φορολογίας, δεν θα έχουν κανέναν τρόπο να προσελεύσουν ξένες επιχειρήσεις στο έδαφός τους. Εντός Ευρώπης η σθεναρότερη αντίσταση προβάλλει ήδη η Ιρλανδία που κατορθώνει να διασφαλίζει επενδύσεις στο έδαφός της έχοντας τον κατώτερο εταιρικό φόρο στην Ε.Ε. και συγκεκριμένα το 12,5%.

Παρίσι και Βερολίνο επιδιώκουν να επιτευχθεί συμφωνία στο G7

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Εντός των επόμενων εβδομάδων αναμένουν να υπάρξει συμφωνία επί της αρχής για ένα παγκόσμιο πλαίσιο για την εταιρική φορολόγηση οι υπουργοί Οικονομικών της Γερμανίας και της Γαλλίας. Σε κοινή συνέντευξη Τύπου που παραχώρησαν ο Ολαφ Σολτς και ο Μπρινό Λε Μερ έθεσαν τη συνάντηση του G20 στις αρχές Ιουλίου ως εφικτή προθεσμία για την εξεύρεση συμβιβασμού, τόσο σχετικά με τον περιορισμό της φοροαποφυγής μέσω μεταφοράς κερδών σε χώρες χαμηλής φορολογίας (πυλώνας 1) όσο και σχετικά με το ελάχιστο επίπεδο φορολόγησης (πυλώνας 2).

«Συνιστά μεγάλη πρόοδο» η πρόταση των ΗΠΑ για ελάχιστο συντελεστή 15% ή υψηλότερο, τό-

Την ερχόμενη εβδομάδα μπορεί να ανακοινωθεί μία «ιστορική συμφωνία» για την εταιρική φορολόγηση, ανέφερε ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών.

νισε ο κ. Σολτς. Ο κ. Λε Μερ από την πλευρά του τη χαρακτήρισε «ενδιαφέρουσα και στέρεη βάση» για περαιτέρω συνομιλίες. Με τη συμβιβαστική αυτή πρόταση –η Αμερικανίδα υπουργός Οικονομικών Τζανέτ Γέλεν τον Απρίλιο είχε προτείνει ένα ελάχιστο επίπεδο 21% για τις αμερικανικές πολυεθνικές– «έγινε κατανοητό

«Συνιστά μεγάλη πρόοδο» η πρόταση των ΗΠΑ για ελάχιστο συντελεστή 15% ή υψηλότερο, τόνισε ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Ολαφ Σολτς.

σε όλους ότι βρισκόμαστε στην τελική φάση προς μία συμφωνία», σχολίασε ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών. «Δεν έχει κλείσει

ακόμα, αλλά είμαστε πολύ κοντά», πρόσθεσε.

Ένας κοινός ελάχιστος συντελεστής θα αποτελεί μία «επανάστα-

ση στην εταιρική φορολόγηση», ανέφερε ο κ. Σολτς, μνημονεύοντας την κοινή προσπάθεια Γερμανίας και Γαλλίας για να επιτευχθεί η σχετική συμφωνία. Στην ίδια γραμμή, ο Γάλλος ομόλογός του σημείωσε ότι «πρόκειται για μια πολιτική μάχη που δίνουμε από το 2017 [...] Εξομολογούμε κάθε προσπάθεια για να δώσουμε ώθηση στις συνομιλίες και να βρούμε έναν συμβιβασμό».

Σε πρώτη φάση, αναμένεται συμφωνία σε επίπεδο G7, οι υπουργοί Οικονομικών των επτά ισχυρότερων οικονομιών συναντιούνται αύριο και ξανά την ερχόμενη εβδομάδα, ενόψει της συνόδου των ηγετών στις 11-13 Ιουνίου (στην Κορνουάλη). Η συμφωνία αυτή αναμένεται να συμπεριλάβει τόσο τον ελάχιστο συντελεστή όσο και μέτρα για την αποτελεσματική φορολόγηση τεχνολογι-

κών κολοσσών όπως η Amazon, η Google και η Apple, που έχουν εκμεταλλευθεί την προνομιακή νομοθεσία ορισμένων χωρών για να ελαχιστοποιήσουν τη φορολογική τους επιβάρυνση.

Ο κ. Λε Μερ επανέλαβε τις τρεις προϋποθέσεις που θέτουν οι δύο χώρες για την επίτευξη συμφωνίας: να περιλαμβάνει και τους δύο πυλώνας· να θέτει σε ένα «αξιόπιστο» υψηλό επίπεδο τον ελάχιστο συντελεστή φορολόγησης· και να μη μείνει εκτός του πλαισίου εφαρμογής του καμία από τις «σημαντικές» εταιρείες της ψηφιακής οικονομίας. «Θεωρούμε ότι δεν απέχουμε πολύ από να πληρωθούν αυτοί οι όροι», τόνισε. Συνεπώς, θα μπορούσε να ανακοινωθεί μία «ιστορική συμφωνία» ήδη στη συνάντηση των υπουργών Οικονομικών του G7 την ερχόμενη εβδομάδα, ανέφερε.

Σύγκρουση κυβέρνησης - τραπεζών στη Σουηδία

Οι τράπεζες της Σουηδίας παίρνουν θέσεις μάχης και ετοιμάζονται για μετωπική σύγκρουση με την κυβέρνηση της χώρας. Ο λόγος είναι ότι σκοπεύουν να εμποδίσουν τα σχέδιά της για επιβολή πρόσθετου φόρου στον χρηματοπιστωτικό κλάδο. Πρόκειται για διακηρυγμένο στόχο του κυβερνητικού συνασπισμού Σοσιαλδημοκρατών και Πρασίνων που θεωρεί πως ο χρηματοπιστωτικός τομέας εγκυμονεί πολύ μεγαλύτερους κινδύνους για την οικονομική σταθερότητα από οποιονδήποτε άλλο κλάδο. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στο Bloomberg, η υπουργός Χρηματοπιστωτικού Τομέα, του κόμματος των Πρασίνων, Άσα Λιντχάνγκεν, τόνισε πως «έχομε γνωρίσει μια χρηματοπιστωτική κρίση που είχε τεράστιο κόστος για αυτό και δεν είναι παράλογο να συνησφάρον και οι τράπεζες στην οικονομία». Αντικρουώντας, άλλωστε, τους ισχυρισμούς των σουηδικών τραπεζών, η Λι-

Αιτία, η επιβολή πρόσθετου φόρου στον χρηματοπιστωτικό κλάδο.

ντχάνγκεν υπογράμμισε πως δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο τραπεζικός κλάδος της Σουηδίας δεν θα μπορέσει να αντεπεξέλθει σε μια πρόσθετη φορολογική επιβάρυνση. Οπως τόνισε, «οι τράπεζες τα πηγαίνουν καλά και δεν φαίνεται να βρίσκονται σε δύσκολη κατάσταση». Εν μέσω αυτών των αντιγκλήσεων μεταξύ κυβέρνησης και τραπεζικού τομέα, η Τράπεζα της Σουηδίας προειδοποίησε χθες πως μέσα από έναν εκτεταμένο δανεισμό έχει δημιουργηθεί φούσκα στην αγορά ακινήτων και στοιχειοθετεί μεγάλους κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στη χώρα. Οπως τονίζουν, πάντως, αναλυτές του Bloomberg, η βιο-

μηχανία χρηματοπιστωτικών της Σουηδίας έχει συρρικνωθεί τα πόδια. Την Δευτέρα η ένωση σουηδικών τραπεζών εξαπέλυσε μύδρους κατά της πρότασης της κυβέρνησης, που υποστηρίζει πως παραβιάζει το κοινοτικό κεκτημένο. Επικαλείται μάλιστα αναλύσεις που έχουν εκπονήσει οι ρυθμιστικές αρχές και οι οποίες καταδεικνύουν πως η επιβολή υψηλότερων φόρων στον χρηματοπιστωτικό κλάδο μπορεί να εγκυμονεί κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Σε ανάρτησή του στο Facebook, πάντως, ο Σουηδός πρωθυπουργός, Στέφαν Λόφβεν, δήλωσε αποφασισμένος να προχωρήσει κωφεύοντας στις διαμαρτυρίες των τραπεζών. Η βιομηχανία χρηματοπιστωτικών, τονίζει, αντιπροσωπεύει έναν δυνητικό κίνδυνο για την οικονομία, έναν κίνδυνο που «μπορεί να κοστίσει τεράστια ποσά χρημάτων στους φορολογούμενους». Για αυτό και το 2022 «θα υιοθετήσουμε νέο φόρο που θα

επιβάλλεται στις τράπεζες» τονίζει στην εν λόγω ανάρτησή του. Ένας πρόσθετος φόρος στις τράπεζες είναι εδώ και χρόνια ανάμεσα στα σχέδια της σουηδικής κυβέρνησης. Το περασμένο έτος, όμως, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να επιστρέψει το σχετικό νομοσχέδιο στα στελέχη που το συνέταξαν και να ζητήσει την αλλαγή του. Ο λόγος ήταν πως κινδύνευε να συγκρουστεί μετωπικά με τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. και την κοινοτική νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων και ενώ εκκρεμούσαν ερωτήματα σχετικά με τη κίνηση αυτής της πρωτοβουλίας.

Η Εποπτική Αρχή Τραπεζών της Σουηδίας έχει προειδοποιήσει ότι ένας φόρος σαν αυτόν που σχεδιάζει η κυβέρνηση ενδέχεται να μη λαμβάνει υπ' όψιν τους πραγματικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει η βιομηχανία των χρηματοπιστωτικών. Στο ίδιο μήκος κύματος και η σουηδική υπηρεσία Διαχείρισης Χρέους που εξέφρασε

Ο Σουηδός πρωθυπουργός, Στέφαν Λόφβεν, δήλωσε αποφασισμένος να προχωρήσει, κωφεύοντας στις διαμαρτυρίες των τραπεζών.

την εκτίμηση ότι ο προτεινόμενος φόρος δεν λαμβάνει υπ' όψιν πόσο επιβλαβείς είναι οι δραστηριότητες της εκάστοτε τράπεζας. Η εν λόγω υπηρεσία έχει, άλλωστε, προειδοποιήσει από τον Νοέμβριο ότι ο τραπεζικός τομέας μάλ-

λον θα επιχειρήσει να οδηγήσει τα πράγματα σε τροποποιήσεις του νόμου περί ελάχιστου φόρου, στέλνοντας θυγατρικές αλλά και γενικότερα πολλές επιχειρήσεις εκτός Σουηδίας.

BLOOMBERG

Επίθεση φιλίας από Ερντογάν σε αμερικανικές επιχειρήσεις

Πρόσκληση για επενδύσεις μέσω τηλεδιάσκεψης με στελέχη μεγάλων ομίλων

Σε κλίμα τουλάχιστον βεβαρημένο για την τουρκική κυβέρνηση και με την τουρκική λίρα να φλερτάρει με μια ισοτιμία 8,5 λιρών προς ένα δολάριο, ο Τούρκος πρόεδρος επιδίδεται σε μια επίθεση φιλίας προς τις αμερικανικές επιχειρήσεις επιχειρώντας να προσελκύσει επενδύσεις στη χώρα του. Ο Ταγίπ Ερντογάν μίλησε για νέα εποχή στις σχέσεις της Τουρκίας με τις ΗΠΑ στο πλαίσιο τηλεδιάσκεψης που είχε με τους εκπρόσωπους ορισμένων από τις μεγαλύτερες αμερικανικές επιχειρήσεις. Ανάμεσα τους εκπρόσωποι των Boeing, Amazon, Microsoft, Kellogg, PepsiCo, Cisco, Procter & Gamble και Johnson & Johnson, οι οποίοι άκουσαν τον Τούρκο πρόεδρο να ευχαριστεί τις επιχειρήσεις επειδή εμπιστεύονται την Τουρκία και ζήτησε από τα στελέχη τους να συνδράμουν ώστε να βελτιωθούν οι σχέσεις της χώρας του με την υπερδύναμη.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ της τουρκικής εφημερίδας Sabah, ο Τούρκος πρόεδρος αναφέρθηκε στις τριβές που έχει προκαλέσει στις σχέσεις των δύο χωρών η επιλογή της Αγκυρας να προμηθευτεί από τη Μόσχα τους πυραύλους S-400 και στις κυρώσεις που της επέβαλε η Ουάσινγκτον. Υπογράμμισε πως η Τουρκία έχει καταβάλει και εξακολουθεί να καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε να μην επιτρέψει στις εντάσεις αυτές να τορπιλίσουν τις οικονομικές και εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών. Τόνισε πως οι δύο χώρες πρέπει να υιοθετήσουν μηχανισμούς που θα προωθήσουν τη μεταξύ τους οικονομική συνεργασία και την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ εταιρών και υπενθύμισε πως προκειμένου να φθάσουν οι διμερές εμπορικές συναλλαγές στα 100 δισ. δολάρια, «χρειάζεται μια ειλικρινής προσέγγιση που θα βασίζεται στον σεβασμό και στα κοινά συμφέροντα και στις

Εκτός από επενδύσεις, ο Τούρκος πρόεδρος ζήτησε από τους Αμερικανούς επιχειρηματίες να συνδράμουν ώστε να βελτιωθούν οι σχέσεις της χώρας του με τις ΗΠΑ.

Η διαδικτυακή συνάντηση έγινε σε μια περίοδο που η κυβέρνηση Ερντογάν βρίσκεται υπό μεγάλη πίεση, ενώ η αξία ενός δολαρίου έχει εκτιναχθεί στις 8,5 λίρες.

κοινές αξίες» ανάμεσα στις δύο χώρες. Οι εμπορικές συναλλαγές ανάμεσα στην Τουρκία και στις ΗΠΑ ανήλθαν στα 21 δισ. δολάρια το 2019 και οι δύο σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ έχουν θέσει στόχο

να τις αυξήσουν στα 100 δισ. δολάρια. Μολονότι το διμερές εμπόριο απέχει ακόμη πολύ από αυτόν τον στόχο, είναι γεγονός ότι αυξάνεται σταθερά. Ακόμη και την περασμένη χρονιά, ενώ μέσω της πανδημίας, σημείωσε αύξηση τα 21 δισ. δολάρια. Στο μεταξύ, δραστηριοποιούνται στην Τουρκία τουλάχιστον 1.700 αμερικανικές επιχειρήσεις που έχουν σύνολο περιουσιακών στοιχείων ύψους 31,2 δισ. δολαρίων και απασχολούν 78.000 άτομα. Υπενθύμισε, επίσης, πως «το σύνολο των αμερικανικών επενδύσεων στην Τουρκία έχει φθάσει τα 13 δισ. δολάρια».

Παράλληλα, τόνισε πως η χώρα του θα προσφέρει κίνητρα

στοιχείων επενδυτές και θα μεριμνήσει ώστε να τους διευκολύνει να επωφεληθούν από αυτά τα κίνητρα. Προσέθεσε πως η κυβέρνηση του «δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε σχέδια και προγράμματα που θα επιταχύνουν τον τεχνολογικό μετασχηματισμό της χώρας, θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας και θα συνδράμουν στον ισοσκελισμό του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών» της Τουρκίας. Κάλεσε, όμως, παράλληλα την υπερδύναμη να επιδείξει εποικοδομητική στάση και συμπλήρωσε πως στις σχέσεις των δύο χωρών αποτελούν πρόβλημα οι δασμοί στον χάλυβα και στο αλουμίνιο που έχει θέσει η προηγούμενη κυβέρνηση.

Στήνουν πλωτά αιολικά πάρκα στον Ειρηνικό

Μεγαλόνοια σχέδια για την αιολική ενέργεια έχει η κυβέρνηση του προέδρου των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, καθώς προωθεί σχέδια για την ανάπτυξη αιολικών πάρκων πέραν των ακτών του Ειρηνικού, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά της η εφημερίδα The New York Times. Και αυτό συμβαίνει πρώτη φορά, ενώ η ίδια η γεωμορφολογία των δυτικών ακτών θέτει και τεράστια ζητήματα για την παραγωγή αυτής μορφής ήπιες ενέργειας. Παρά ταύτα, είναι εκ παραλλήλου και μία μεγάλη ευκαιρία τόσο για τον Αμερικανό πρόεδρο όσο και για τον κυβερνήτη της Καλιφόρνιας, Γκάβιν Νιούσομ, να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους για αύξηση της παραγωγής και χρήσης καθαρής ενέργειας. Ο σχεδιασμός θέλει να εξετάζονται δύο περιοχές στα ανοικτά των ακτών της κεντρικής και βόρειας Καλιφόρνιας. Η μία είναι στον κόλπο Μόρο και η άλλη πλησίον της κομητείας Χάμπολντ. Αμφότερες με την εγκατάσταση αιολικών πάρκων θα μπορούν να παράγουν σε οριζόντια δεκαετίες έως και 4,6 γιγαβάτ και να καλύπτουν τις ενεργειακές ανάγκες 1,6 εκατομμυρίου σπιτιών, σύμφωνα με ενημερωτικό δελτίο του Λευκού Οίκου. «Εναπόκειται σε εμάς, στις Ηνωμένες Πολιτείες, το μέλλον της καθαρής ενέργειας, αλλά για να το διασφαλίσουμε θα πρέπει όλοι μας να συστρατευθούμε σε αυτό με αρωγό την καλύτερη δυνατή επιστημονική γνώση», δήλωσε η υπουργός Εσωτερικών Ντεμπ Χάαλαντ.

Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει θέσει στόχο έως το 2035 να καλύπτονται πλήρως οι ανάγκες των Ηνωμένων Πολιτειών με τη χρήση ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές. Επίσης, επιδιώκει το σύνολο της οικονομίας της χώρας να μεταβεί στην καθαρή ενέργεια έως το 2050, όπως αναφέρουν οι NYT. Αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα έχει και η πολιτεία της Καλιφόρνιας, η οποία επιδιώκει όλη η οικονομία να έχει μεταβεί στην καθαρή ενέργεια μέχρι το 2045. Κατά τον κυβερνήτη της Γκάβιν

Νιούσομ, η ανακοίνωση του Αμερικανού προέδρου για τα επιπλέον αιολικά πάρκα έχει ιστορική σημασία, αλλάζοντας τους όρους του παιχνιδιού. Υπό το πρίσμα των περιβαλλοντικών στόχων του, ο κ. Μπάιντεν σχεδιάζει να αυξήσει την παραγωγή αιολικής ενέργειας πέραν των ακτών από τα μόλις 42 γιγαβάτ σήμερα σε 30.000 γιγαβάτ έως το 2030. Αξίζει να επισημανθεί πως ήδη στις αρχές Μαΐου έλαβε το πράσινο φως από τις αρμόδιες ομοσπονδιακές αρχές το πρώτο έργο υπεράκτιου αιολικού πάρκου, ενώ αναμένεται να περάσουν τη διαδικασία ακόμη δώδεκα προτάσεις, που προβλέπουν ανάπτυξη ανεμογεννητριών πέραν των ανατολικών ακτών των ΗΠΑ.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι εν συγκρίσει με τις ανατολικές ακτές τα ύδατα στις δυτικές βαθύνουν πολύ πιο γρήγορα. Αυτό εμποδίζει την ανάπτυξη υπεράκτιων εγκαταστάσεων, οπότε ο Λευκός Οίκος αποφάσισε να εξετάσει την ανάπτυξη μιας αρκετά φουτουριστικής τεχνολογίας με πλωτά αιολικά πάρκα, όπως αναφέρει δημοσίευμα στην ιστοσελίδα The Verge. Μέχρι τώρα, οι τεχνικοί περιορισμοί εμποδίζουν γενικά τις εταιρείες να εγκαταστήσουν ανεμογεννήτριες που είναι στερεωμένες στον πυθμένα των υδάτων σε βάθος άνω των 60 μέτρων. Αυτό άφησε εκτός σχεδιασμού σχεδόν το 60% των πόρων για τα υπεράκτια αιολικά πάρκα, σύμφωνα με το Εθνικό Εργαστήριο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (NREL). Με την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, όμως, που δίνουν τη δυνατότητα στις ανεμογεννήτριες να επιπλέουν σε βαθύτερα νερά, φαίνεται πως θα εκταμιευθούν τα εν λόγω κονδύλια. Τέλος, το υπουργείο Ενέργειας έχει δηλώσει ότι διοχέτευσε περισσότερα από 100 εκατομμύρια δολάρια για την προώθηση της τεχνολογίας σχετικά με τις υπεράκτιες ανεμογεννήτριες – μέχρι στιγμής λίγες τέτοιες λειτουργούν και δεν υπάρχουν ακόμη επιπλέον αιολικά πάρκα με εμπορικό χαρακτήρα πουθενά στον κόσμο.

Πρώτη επαφή ΗΠΑ και Κίνας επί κυβέρνησης Μπάιντεν

Στην πρώτη εμπορική διαπραγμάτευση επί κυβέρνησης Μπάιντεν προχώρησαν χθες η Ουάσινγκτον και το Πεκίνο για να συζητήσουν τα θέματα που απασχολούν τις δύο πλευρές. Με τη συζήτηση να γίνεται ψηφιακά, η λογαριασμός της αμερικανικής πλευράς μίλησε η νέα εκπρόσωπος Εμπορίου, Κάθριν Τάι, και της κινεζικής αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, Λιου Χε. Οι δύο πλευρές επιβεβαίωσαν την εκτίμησή τους πως είναι εξαιρετικά μεγάλης σημασίας το τραυματισμένο από την πολιτική του Ντόναλντ Τραμπ διμερές εμπόριο. Στη σχετική ανακοίνωσή του ο γραφείο της εκπροσώπου

Εμπορίου τόνισε πως η κ. Τάι και ο κ. Λιου «συζήτησαν τις βασικές αρχές της κυβέρνησης Μπάιντεν σε ό,τι αφορά την εμπορική της πολιτική, που είναι επικεντρωμένη στην πλευρά των εργαζομένων, ενώ έθιξαν και θέματα που προβληματίζουν τις δύο πλευρές».

Σύμφωνα με την κινεζική εφημερίδα Global Times, από πλευράς του κινεζικού υπουργείου Εμπορίου η σχετική ανακοίνωση αναφέρει πως οι δύο πλευρές «αντίηλαξαν απόψεις με ειλικρίνεια και με αμοιβαίο σεβασμό», ενώ συμφώνησαν να δώσουν συνέχεια στη μεταξύ τους εμπορική διαπραγμάτευση.

Μπορεί οι εκατέρωθεν ανακοινώσεις να ήταν ιδιαίτερες ευγενικές, για τον Λευκό Οίκο όμως η περίοδος συνεργασίας με το Πεκίνο έχει λήξει.

Παρά τις ευγενικές διατυπώσεις, πάντως, οι σχέσεις ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου αναμένεται να παραμείνουν τεταμένες.

Αυτό προδίδει τουλάχιστον η δήλωση του Κερτ Κάμπελ, συμβούλου του Λευκού Οίκου για ζητήματα Ινδίας - Ειρηνικού, ο οποίος τόνισε χθες ότι η περίοδος στενών σχέσεων ανάμεσα στις δύο χώρες έχει λήξει. Προεξόφλησε μάλιστα πως εφεξής «ο ανταγωνισμός θα είναι το κυρίαρχο μοτίβο στις σχέσεις των δύο χωρών», που θα κινούνται σε «ένα νέο πλαίσιο στρατηγικών παραμέτρων».

Ο σχεδιασμός αφορά δύο περιοχές στα ανοικτά των ακτών της κεντρικής και βόρειας Καλιφόρνιας. Τα αιολικά πάρκα θα μπορούν να παράγουν σε οριζόντια δεκαετίες έως και 4,6 γιγαβάτ.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περὶ Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224, ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω

Δήλωση Μεταβίβασης:	1/Π/2086/2021
Πωλητής/τές:	NELAZA LIMITED ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ 2, Διαμ. 401, ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Αγοραστής:	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΟΣ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΜΙΧΑΗΛ, 5Α 2365, ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Ακίνητο:	Αρ. Εγγραφής: 1/692 21/1010V01/1/527/3 ΓΗ ΣΥΝΕΧ.ΙΣΟΓΕΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΑΥΛΗ ΣΥΝΕΧ.ΔΙΩΡΟΦΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΑΥΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ Υπάρχουν κτίρια που δεν αναφέρονται στην εγγραφή (1/ΕΣ/458/2021) 827 ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ, ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ 8711/61198
Εμβαδό τ.μ. Γεωγραφική Περιοχή Μεταβιβ. Μερίδιο στο Ακιν.	
Ποσό Πώλησης:	101.000,00 ευρώ
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα ακίνητα να υπόκεινται σε Φ.Π.Α., ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό πώλησης.	

ΙΔΡΥΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΙΔΕΠ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (ΙΔΕΠ) Διά Βίου Μάθησης ζητά να προσλάβει:

- Λειτουργό Οικονομικής Διαχείρισης
- Βοηθό Γραμματειακού Λειτουργού

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν λεπτομέρειες για τις θέσεις (Σχέδια Υπηρεσίας, μαζί με τις μεθοδολογίες και τα απαιτούμενα προσόντα, Προσαρτήματα σχεδίων Υπηρεσίας, Διαδικασία πρόσληψης και Ηλεκτρονική αίτηση) στην ιστοσελίδα του ΙΔΕΠ, <https://idep.org.cy/theseis-ergasias> ή στον σύνδεσμο «Θέσεις Εργασίας», που βρίσκεται στην αρχική σελίδα της ιστοσελίδας του ΙΔΕΠ.

Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων είναι η **18/06/2021**.

Οι πλειστηριασμοί ακινήτων πιέζουν τις τιμές

70.000 - 100.000 κατοικίες θα «πέσουν» στην αγορά από τράπεζες και εταιρείες διαχείρισης τα επόμενα χρόνια

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Πιέσεις στις τιμές της πιο περιζήτητης κατηγορίας διαμερισμάτων, ήτοι εκείνων που κοστίζουν από 80.000 έως 150.000 ευρώ, αναμένουν στελέχη της αγοράς ακινήτων τα επόμενα χρόνια. Αιτία είναι η αναμενόμενη εκτίναξη της προσφοράς κατά τα επόμενα χρόνια, καθώς πρόκειται να διατεθούν προς πώληση περί τις 70.000 - 100.000 κατοικίες, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκκαθάρισης των κόκκινων δανείων. Μεγάλο μέρος αυτών εντάσσεται σε αυτήν ακριβώς την κατηγορία τιμής. Παρότι ο όγκος αυτός δεν θα βρεθεί στην αγορά εν μια νυκτί, εντούτοις είναι ικανός να αναδιαμορφώσει τις ισορροπίες στην αγορά κατοικίας, μεταθέτοντας τη διαπραγματευτική ισχύ προς την πλευρά των αγοραστών.

Η εξέλιξη αυτή θα φέρει πολλούς ιδιοκτήτες που πιθανώς να επιθυμούν να πωλήσουν το ακίνητό τους τα επόμενα χρόνια σε μια διαδικασία ανταγωνισμού με τις εταιρείες διαχείρισης κόκκινων δανείων, τις εταιρείες διαχείρισης ακινήτων και τις τράπεζες, καθώς οι εν λόγω θεσμικοί παίκτες θα μπορούν να κινηθούν με μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά. Παράλληλα, αυτήν την περίοδο και μέχρις ότου αρχίσει να αυξάνεται ο όγκος των προς πώληση ακινήτων, είτε μέσω άλλων καναλιών, όπως οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες ακινήτων, προσφέρεται μια σημαντική ευκαιρία στους πωλητές προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα σημαντικό τίμημα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

Το πρόβλημα όμως έγκειται στην κουλτούρα της πλειονότητας των πωλητών. Όπως επισημαίνει ο κ. Αντώνης Μαρκόπουλος, διευθύνων σύμβουλος της νεοφυούς εταιρείας αξιοποίησης ακινήτων Prosperity, «από τις 150.000 μηνιαίες αναζητήσεις που γίνονται στην πλατφόρμα ακινήτων που έχουμε αναπτύξει, διαπιστώνουμε ένα σημαντικό χάσμα ανάμεσα στις ζητούμενες τιμές και στις τιμές που προτιθενται να συζητήσουν οι αγοραστές. Κατά κανόνα, η αναπαισιωχία ανάμεσα στη ζήτηση και στην προσφορά είναι της τάξεως του 20%-25%». Το αποτέλεσμα,

Αυτή την περίοδο γίνονται πολύ σημαντικές προσπάθειες για την προσέλκυση περισσότερων ιδιωτών αγοραστών στη διαδικασία των πλειστηριασμών. Στόχος είναι να αυξηθεί κατακόρυφα το ποσοστό των ακινήτων που πωλούνται μέσω πλειστηριασμού σε περίπου 80% του συνόλου, έναντι 20%-25% που ήταν μέχρι και την έλευση της πανδημίας.

σύμφωνα με τον κ. Μαρκόπουλο, είναι οι τιμές στις οποίες τελικά να γίνονται συναλλαγές να είναι πολύ χαμηλότερες σε σχέση με τις τιμές που ζητούνται στις αγγελίες.

«Εντέλει βλέπουμε ότι όσο η ζητούμενη τιμή μειώνεται, η ζήτηση αυξάνεται εκθετικά. Πολλοί ιδιοκτήτες ξεκινούν από υψηλή αφετηρία, ώστε να έχουν το περιθώριο διαπραγματεύσεως και να επιστρέψουν τελικά ένα χαμηλότερο ποσό. Αυτό που γίνεται όμως είναι να αποθαρρύνουν πλήρως τη ζήτηση», τονίζει ο κ. Μαρκόπουλος. Με δεδομένο λοιπόν ότι οι κατοικίες που θα «πέσουν» στην αγορά από τις τράπεζες και τις εταιρείες διαχείρισης ακινήτων τα επόμενα χρό-

Η αναμενόμενη εκτίναξη της προσφοράς θα επηρεάσει κυρίως τα διαμερίσματα που κοστίζουν από 80.000 έως 150.000 ευρώ.

νια θα αποτιμώνται στις εύλογες αξίες τους και όχι σε μια υπερτιμημένη τιμή, θα πρέπει να αναμένονται σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που λειτουργεί η αγορά μέχρι σήμερα.

«Όταν αϊφνης θα υπάρχουν κι

άλλες επιλογές σε μια περιοχή και μάλιστα σε αρκετά χαμηλότερο κόστος, είναι επόμενο να χρειαστεί να αλλάξουν στάση και οι ιδιώτες πωλητές, αναθεωρώντας τις απαιτήσεις τους», αναφέρει ο κ. Μαρκόπουλος. Μάλιστα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι όταν η αρχική ζητούμενη τιμή είναι χαμηλότερη, εντέλει είναι εφικτό να εξασφαλιστεί υψηλότερο τίμημα. Όπως εξηγεί ο κ. Μαρκόπουλος, «πρόσφατα αναλύσαμε δύο ξεχωριστές περιπτώσεις διαμερισμάτων, όπου πείσαμε τους ιδιοκτήτες να ξεκινήσουν την αγγελία από τίμημα 80.000 ευρώ και 120.000 ευρώ, έναντι της αρχικής πρόθεσης για 115.000 ευρώ και

150.000 ευρώ αντίστοιχα. Τελικά, το πρώτο ακίνητο πουλήθηκε στις 110.000 ευρώ και το δεύτερο στις 145.000 ευρώ. Αυτό έγινε επειδή η χαμηλή ζητούμενη τιμή προσείλκυσε πολύ μεγαλύτερο αγοραστικό ενδιαφέρον και οι υποψήφιοι κατέληξαν σε έναν άτυπο πλειστηριασμό μεταξύ τους».

Επομένως, όταν η ζητούμενη τιμή είναι εγγύτερα προς την εύλογη αξία του ακινήτου, πολλές φορές είναι εφικτό να εξασφαλιστεί υψηλότερο τίμημα, λόγω της ζήτησης που θα δημιουργηθεί. Στον αντίποδα, όταν ο ιδιοκτήτης ζητάει περισσότερα χρήματα από αυτά που αξίζει το ακίνητό του, με την προσδοκία ότι κάποιος μπορεί και

Τα περιζήτητα

Ποιες είναι όμως οι περιοχές της Αττικής με το μεγαλύτερο αγοραστικό ενδιαφέρον; Με βάση τα στοιχεία της Prosperity, το 45% του αγοραστικού ενδιαφέροντος αφορά συνοικίες του κέντρου της Αθήνας, λόγω του χαμηλού κόστους σε σχέση με άλλα σημεία. Σήμερα, η συντριπτική πλειονότητα των ενδιαφερόμενων αγοραστών αναζητεί κατοικίες της τάξεως των 70.000 - 120.000 ευρώ, κάτι που πιστοποιείται και από τις τάσεις στην αγορά στεγαστικής πίστης, καθώς το 2020 το μέσο στεγαστικό δάνειο που εκταμιεύτηκε ήταν αξίας 85.000 ευρώ. Ως εκ τούτου, περιοχές όπως τα Πατήσια, τα Σεπόλια, το Παγκράτι, η Κυψέλη, τα Πετράλωνα, οι Αμπελόκηποι, τα Ιλίσια καταγράφουν σημαντικό ενδιαφέρον. Ακολουθούν με ποσοστό 30% τα βόρεια προάστια, όπως Μαρούσι, Αγία Παρασκευή, Χαλάνδρι, Βριλήσσια, Μετξία και Κηφισιά. Ένα πρόσθετο 15% των αγοραστών κινείται προς τα νότια και οι υπόλοιποι προς τα δυτικά και τα ανατολικά. Ωστόσο, το εγχώριο αγοραστικό ενδιαφέρον και οι υποψήφιοι κατέληξαν σε έναν άτυπο πλειστηριασμό μεταξύ τους».

να τα προσφέρει, καταλήγει με ένα ακίνητο για το οποίο δεν εκδηλώνεται καμία ζήτηση επί μήνες. Πρόκειται για ένα χρόνο πρόβλημα της αγοράς κατοικίας. Σε κάθε περίπτωση, αν δεν αλλάξουν στάση οι ιδιώτες πωλητές, θα βρεθούν εκτός αγοράς, με δεδομένο ότι αυτήν την περίοδο γίνονται πολύ σημαντικές προσπάθειες για την προσέλκυση περισσότερων ιδιωτών αγοραστών στη διαδικασία των πλειστηριασμών. Στόχος είναι να αυξηθεί κατακόρυφα το ποσοστό των ακινήτων που πωλούνται μέσω πλειστηριασμού σε περίπου 80% του συνόλου, έναντι 20%-25% που ήταν μέχρι και την έλευση της πανδημίας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Κτηματαγορά, σταθερότητα και Κύπρος του αύριο

Σήμερα, εμείς ο κόσμος, βάζουμε τον επίλογο σε μια μακρά και τραυματική περίοδο. Ελπίζουμε η Βουλή που θα προκύψει από αύριο να είναι μια που με σοβαρότητα θα εγκύψει πάνω στα σοβαρά προβλήματα, που ταλανίζουν την χώρα μας σε όλα τα επίπεδα και όχι μια που θα είναι χειρότερη από την απερχόμενη. Οπότε όλοι μας είναι καλό να έχουμε αυτό κατά νουν. Ο τόπος χρειάζεται σταθερότητα και ευχόμαστε όλοι να το αντιληφθούν επιτέλους αυτό το τόσο απλό, πλην δύσκολο να επιτευχθεί.

Το κλειδί για ανάπτυξη και έξοδο από τις συνέπειες της πανδημίας εστιάζεται κατά κύριο λόγο σε δύο παραμέτρους: την αύξηση στην κατανάλωση και την αύξηση στις επενδύσεις. Αν συμβεί αυτό τότε αλυσιδωτά θα έχουμε αύξηση στον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, μείωση στην ανεργία, αύξηση στα έσοδα του κράτους και διασφάλιση της καταπονημένης λόγω της πανδημίας τομείς, όπως η υγεία και η διαχείριση του δημοσίου χρέους, θα μπου σε τροχιά σωστής εξυπηρέτησης χωρίς να προκαλούν βαρίδια σε όλους μας. Σε αντίθετη περίπτωση θα έχουμε την ανάγκη αύξησης των φορολογιών να επικρέμαται πάνω από τα κεφάλια

Το κλειδί για ανάπτυξη και έξοδο από τις συνέπειες της πανδημίας εστιάζεται κατά κύριο λόγο σε δύο παραμέτρους: την αύξηση στην κατανάλωση και την αύξηση στις επενδύσεις.

μας σαν δαμόκλειος σπάθη και όλοι θα έπρεπε να ξέρουμε τι σημαίνει αύξηση φορολογιών, καθώς ζήσαμε τις συνέπειες τους στο πετό μας στο ότι και τόσο απόμακρο παρελθόν.

Η κλιμακούμενη άρση των περιορισμών λόγω της ανάπτυξης του εμβολιαστικού προγράμματος γεμίζει τις μηχανές της κατανάλωσης. Παρόλο που η κατανάλωση το επόμενο διάστημα θα έχει έντονο το στοιχείο του αυθορμητισμού, κάποιο ρόλο θα παίξει και η σταθερότητα στο οικονομικό περιβάλλον ιδιαίτερα για πιο σοβαρές (σε μέγεθος) αγορές καταναλωτικών προϊόντων.

Σε ό,τι αφορά στις επενδύσεις,

Η κτηματαγορά θα αποτελέσει μεγάλο στήριγμα και πυλώνα ανάπτυξης της Κύπρου της επόμενης μέρας.

η σημαντικότητα του αυθορμητισμού και της οικονομικής σταθερότητας είναι αντίστροφη σε σημασία από ό,τι στην κατανάλωση. Μεγαλύτερη σημασία έχει η σταθερότητα. Στην περίπτωση μας τουλάχιστον, οι κύριοι δείκτες σταθερότητας είναι η δραστηκή μείωση του τοξικού κλίματος, οι υγιείς δημοσιονομικοί δείκτες, η φορολογική σταθερότητα, η τρα-

πεζική σταθερότητα, η διακριτή άσκηση των εξουσιών, η γρήγορη εφαρμογή των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων και η γρήγορη απονομή δικαιοσύνης.

Η χώρα μας έχει μεγάλο απόθεμα ευκαιριών ανάπτυξης στο σύγχρονο διεθνές επενδυτικό περιβάλλον. Τα κυριότερα στοιχεία που απαιτούνται είναι πρώτον, να αποτάξουμε τον κακό μας εαυτό,

και δεύτερον, να βγάλουμε προς τα έξω το μήνυμα ότι «we mean business». Ένα σημαντικό προωθητικό καύσιμο είναι το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ όπου δυνητικά πέραν των €4,4 δισ. θα εισρεύσουν στην κυπριακή οικονομία τα επόμενα λίγα χρόνια, νοούμενου ότι εμείς θα προβούμε σε αναγκαίες και συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις.

Όπως έχω δηλώσει επανειλημμένα, ο τομέας των ακινήτων έχει πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο ρόλο να παίξει στη διαμόρφωση του νέου επενδυτικού περιβάλλοντος και στην Κύπρο του αύριο. Είτε πρόκειται για τον τομέα της Παιδείας, είτε τον τομέα της Υγείας, είτε βλέπουμε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, είτε βλέπουμε ξεχωριστά ή συλλογικά όλους τους τομείς της οικονομίας, είτε εστιάζουμε στην μετάβαση στην πράσινη οικονομία, το δεδομένο είναι ένα: η κτηματαγορά έχει πρωταγωνιστικό ρόλο να διαδραματίσει. Η κτηματαγορά θα αποτελέσει μεγάλο στήριγμα και πυλώνα ανάπτυξης της Κύπρου της επόμενης μέρας. Όμως, με τη σειρά της, μια υγιής αγορά ακινήτων χρειάζεται και ένα πλέγμα σύγχρονων νομοθεσιών και κανονισμών, έτσι ώστε αφενός να λειτουργεί εύρυθμα και αφετέρου να ενθαρρύνει τις επενδύσεις σε αυτήν – τόσο από ντόπιους όσο και από ξένους σοβαρούς επενδυτές.

Κύριοι βουλευτές, αρθείτε στο ύψος των περιστάσεων. Σας εκλιπαρούμε.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

«Δεν υπάρχει φως χωρίς σκοτάδι»

Ο ζωγράφος Χρήστος Μποκόρος μιλάει στην «Κ» με την ευκαιρία της έκθεσής του στο Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού

«Το αίτημα για μένα είναι η αυτογνωσία. Μια ταυτότητα ζητώ, αυτά που ορίζουν τη ζωή και την ψυχή. Αλλά κανείς μας δεν είναι μόνος σε αυτή την πορεία, και ας είμαστε όλοι περαστικοί από εδώ», λέει ο Χρήστος Μποκόρος.

της ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Αυτή η γιορτή ξεκινάει από το σκοτάδι. Εξάφνιασμα κι ένας μικρός φόβος ότι μπήκα σε λάθος μέρος, αυτά αισθάνθηκα περνώντας την είσοδο. Αλλά έξω από την αίθουσα, στον δεύτερο όροφο του Μουσείου Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού, γράφει: «Χρήστος Μποκόρος. 1821, η γιορτή». Εδώ λοιπόν είναι η «Γιορτή» και αφιερώνεται σε ζώντες και τεθνεώτες πλέκοντας αριστοτεχνικά το φως με τη σκιά, το μαύρο με το χρυσό και το κόκκινο. «Εαρ συντριμμένο μοσκοβολά σε λείψανα χρυσοκέντητα μεταξωτά», σημειώνει στο ημερολόγιό του ο ζωγράφος στις 17 του φετινού Μαρτίου. «Ακαταμάχητο άρωμα και τώρα και τότε, δυο αιώνες πριν, που τέτοιες μέρες ξεσκόνωνταν οπληρχηγοί, πρόκριτοι και λαϊκοί».

«Ο τίτλος της έκθεσης είναι η «Γιορτή». Αλλά για να φτάσεις μέχρι εκεί, έχει κόπο, αίμα, θυσίες. Για να γιορτάσεις τον ήλιο, πρέπει να περάσεις μέσα από τη νύχτα. Κανένα φως δεν υπάρχει χωρίς σκοτάδι, ούτε καν στις προσωπικές μας ιστορίες. Πόσες σκιές προσπαθούμε να καλύψουμε καθώς προχωράμε στη ζωή; Ακόμα περισσότερες διαθέτει η Ιστορία».

Ο λόγος είναι για το παρελθόν, την Ελληνική Επανάσταση, τη μνήμη, αλλά επίσης το παρόν και τη ζωγραφική, που είναι και αυτή «σκιά και φως μπλεγμένα μαζί». Και βεβαίως ο λόγος είναι γι' αυτήν την έκθεση που ο Χρήστος Μποκόρος επιθυμούσε να την πραγματοποιήσει εδώ και τέσσερα χρόνια. Η ευκαιρία του δόθηκε χάρη στην επέτειο των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821 και πραγματοποιείται με την υποστήριξη του Ιδρύματος Μποδοσάκη και της Πρωτοβουλίας '21.

«Μία ακόμη ματιά στην Ιστορία;» τον ρωτάω, έχοντας στον νου μου την έκθεσή του «Αδιάβαστο δάσος» (2004), που άγγιζε το τραύμα της Εθνικής Αντίστασης και του Εμφυλίου. «Δεν ασχολούμαι με την Ιστορία», απαντά. «Το αίτημα για μένα είναι η αυτογνωσία. Μια ταυτότητα ζητώ, αυτά που ορίζουν τη ζωή και την ψυχή. Αλλά κανείς μας δεν είναι μόνος σε αυτή την πορεία, και ας είμαστε όλοι περαστικοί από εδώ».

«Από το σκοτάδι ως το φως, ένα βλέμμα» γράφει στο ίδιο ημερολόγιο, και έτσι ακριβώς προχωράει η περιήγηση: ήσυχια και κατασκευαστικά, ο επισκέπτης διασχίζει μια αόρατη σύναξη πρώων και αφανών.

Ο Χρήστος Μποκόρος.

«**Προχωράω μπροστά ανιλώντας από το παρελθόν και η ζωγραφική μου και αυτή αρδεύεται συνεχώς από τις ρίζες της.**»

Τα πρόσωπά τους αναδύονται μέσα από τις σκιές και μετά πάλι επιστρέφουν στη φθορά, εκεί όπου ο ζωγράφος ήθελε να τα τοποθετήσει.

Ό,τι βρίσκεται μέσα σε αυτή την αίθουσα έχει τη δική του ύπαρξη – παλιά ξύλα, χρησιμοποιημένα ρούχα, υφάσματα, φύλλα δάφνης, κτένια από αργαλειούς, ο μπρούντζος από τα κάγκελα ενός χαλασμένου κρεβατιού – εμπυκλώνοντας την εικαστική αφήγηση. Αλλωστε, ο Χρήστος Μποκόρος δεν ζωγραφίζει ποτέ σε τελάρο.

«Τα αντικείμενα έχουν όλα καταγωγή, χαρακίες, σημάδια του καιρού», λέει. Ξέρει όλα τα κομμάτια που φέρουν οι πίνακες, και τα ονομάζει ένα ένα: Οι δάφνες είναι από τη Βύβλη, το λουλούδι του Ρουμελιώτη οπληρχηγού – και τελικά μοιάζει να τον κατατρώνει σαν τα δύσκολα χρόνια που του έμελλε να ζήσει. «Έχουμε συν-

θίσει πλέον να θεωρούμε τα πάντα εφήμερα. Πόσο είναι λάθος!» υπογραμμίζει ο ζωγράφος.

«Στον κόσμο που ζούμε τα πάντα είναι αιώνια. Περισσότερο συνομιλούμε με πεθαμένους και αγέννητους, παρά με ζωντανούς. Από παιδιά κουβεντιάζουμε με φοβερά φαντάσματα και τρομερούς ήρωες. Μέσα από τα παραμύθια ζούμε, έτσι συνέβαινε όταν ήμουν μικρός, έτσι έκαναν και τα παιδιά μου. Και οι ήρωες ζουν μέσα από εμάς. Υπάρχουν όσο τους μνημονεύουμε και τους τιμούμε. Ο Σολωμός και ο Καραϊσκάκης σημαίνουν για μένα ό,τι ο Αχιλλέας και ο Ομηρος: είναι ο ήρωας και ο ποιητής. Ο ένας δεν υπάρχει χωρίς τον άλλο. Ούτε το παρόν χωρίς τη μνήμη. Για να συνεχίσει η φωτιά, πρέπει να φυσήξεις το κάρβουνο και θα πυρώσει πάλι».

Το «γλέντι»

Στο τέλος της διαδρομής βγαίνουμε επιτέλους στο φως: ολόλαμπρο, λούζει μια τεράστια σύνθεση που περιζώνει τον χώρο. Μια ζωφόρος διηγείται με τον τρόπο της ζωγραφικής την ιστορία της κοινότητας, εξιστορεί τη διαδρομή που μας έφερε ως εδώ. «Είναι ένας δρόμος για να βαδίζει κανείς

από το παρελθόν προς το μέλλον», εξηγεί ο ίδιος, και μου δείχνει με χαμόγελο τα επιμέρους κομμάτια της τεράστιας σύνθεσης: κανένα δεν έχει ίδιο μέγεθος με το άλλο, «σαν τα τραπέζια που μαζεύεις ξαφνικά από τα γύρω σπίτια για να στήσεις την τελευταία στιγμή ένα τρικουβερτο γλέντι».

Από την κεφαλή του τραπεζιού, ψηλά, φέγγει μια θλιμμένη «δόξα»: το πορτρέτο της γιαγιάς του ζωγράφου, που κρατάει στην ποδιά της φύλλα δάφνης. Οπως σκύβει για να μας κοιτάξει, τα δαφνόφυλλα κυλούν από την αγκαλιά της και σκορπίζονται στην αίθουσα. «Μέσα από αυτό που ονομάζουμε Ιστορία, οδεύουμε. Από εκεί ποτίζουμε τις ρίζες μας, για να δούμε τι κλαδιά, τι φύλλα, τι λουλούδια, τι καρπούς θα κάνουμε. Προχωράω μπροστά ανιλώντας από το παρελθόν και η ζωγραφική μου και αυτή αρδεύεται συνεχώς από τις ρίζες της».

Η έκθεση διοργανώνεται από το ΕΚΕΠ και το Μουσείο Μπενάκη, σε επιμέλεια του Μάνου Δημητράκου και του Κωνσταντίνου Παπαχρίστου. Τον φωτισμό φρόντισε ο Φίλιππος Κουτσαρής. Διάρκεια έκθεσης: Εως τις 10 Οκτωβρίου.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

30.5 - 6.6.2021

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

Μίλα μου ιστορικά

Μια συζήτηση με αφορμή την υπαίθρια έκθεση προσωπογραφιών για το 1821, που παρουσιάζεται σε Λευκωσία και Λεμεσό. Η σειρά διαδραστικών διαλέξεων «Μίλα μου ιστορικά» εμπλουτίζεται με συζήτηση μεταξύ των κκ. Αρτέμιδος Σκούταρη, προέδρου Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου και δρος Χαρίκλεια Γ. Δημοσκοπούλου, του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης στην Ιστορία του Δικαίου. Οι διαλέξεις παρουσιάζονται στη σελίδα του Πολιτιστικού Ιδρύματος στο Facebook (@boscf), στην ιστοσελίδα www.boscf.org και σε άλλες ψηφιακές πλατφόρμες. Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία. Πληροφορίες: 22 128157.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Το ελληνικό πρόσωπο του Lorca

Στο πλαίσιο του Προγράμματος FlashArt 2 του Θεάτρου Ριάλτο, για στήριξη των Κύπριων δημιουργών, παρουσιάζεται το Σάββατο 5 Ιουνίου η μουσική παράσταση «Το ελληνικό πρόσωπο του Federico García - Lorca». Το έργο του Federico García - Lorca βρήκε πρόσφορο έδαφος στον χώρο της ελληνικής διανόησης καθώς οι αναζητήσεις του Ισπανού ποιητή έδωσαν απόλυτα με την στροφή στην πρωτοπορία και τη λαϊκότητα που κυριάρχησε στην Μεταπολεμική Ελλάδα. Με κεντρικό άξονα το έργο του Θεοδωράκη, που θα ακουστεί για πρώτη φορά με τη μορφή αυτή στην Κύπρο (ο κύκλος Romancero Gitano για κιθάρα και φωνή παρουσιάζεται για πρώτη φορά ολόκληρος στην Κύπρο), καθώς και επιλεγμένα τραγούδια άλλων σημαντικών συνθετών σε ποίηση του Λόρκα - συνοδευόμενα από στίχους, κείμενα και εικόνες που μας αποκαλύπτουν σημαντικές πτυχές του έργου του - παρουσιάζουμε τον ποιητή που τραγουδήθηκε και αγαπήθηκε από το κοινό όσο λίγοι. Τραγούδι: Αγγελίνα Σωτηρίου, τσέλο / απαγγελία: Μαριλίτσα Παπαδούρη Παπαγγελίδη, κιθάρα / ενορχήστρωση / προσαρμογή: Δημήτρης Παπαγγελίδης. Σάββατο 5 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. στο Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη (πλατεία Ηρώων), Λεμεσός. Πληροφορίες: www.rialto.com.cy.

ΒΙΒΛΙΟ

Τιμητικός τόμος για τον Δώρο Θεοδούλου

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Παιδικού Νεανικού Βιβλίου (ΚΣΠΝΒ), θέλοντας να τιμήσει τη μνήμη του αξιωματικού Δώρου Θεοδούλου (1939-2016), ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος του (1980-1988) και υπήρξε ένας καταξιωμένος φιλόλογος-εμβριθής μελετητής της κυπριακής παιδικής -νεανικής λογοτεχνίας, εξέδωσε Τιμητικό Τόμο, με διάφορα μελετήματα του εκλιπόντος και κείμενα που γράφτηκαν για τον ίδιο μετά την εκδήμια του. Πρόκειται για έναν ευθύνοτο τόμο 276 σελίδων, με τίτλο «Δώρος Θεοδούλου, Ένας ακάματος εργάτης της Παιδικής-Νεανικής Λογοτεχνίας». Το βιβλίο διατίθεται από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Παιδικού Νεανικού Βιβλίου, από μεγάλα βιβλιοπωλεία και από την οικогένεια Θεοδούλου.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

«Το πάρτι του Νίκου»

Στο Μουσικό κουτί φέρνουμε το χθες στο σήμερα, ακούγοντας τα παλιά τραγούδια με νέους ήχους, και περνάμε από το σήμερα στο αύριο εξερευνώντας τα νέα ρεύματα στη μουσική. Ήταν ο τρόπος που συστηθηκε η νέα εκπομπή του Νίκου Πορτοκάλογλου στην ΕΡΤ1, αρχές Νοεμβρίου. Συμπαρουσιάστριά του η Ρένα Μόρφη. Εως το τέλος Ιουλίου, που θα ολοκληρωθεί η πρώτη σεζόν, οι εκπομπές θα είναι συνολικά 36 και οι καλεσμένοι τουλάχιστον 72. Ποδαρικό έκαναν η Νατάσα Μποφίλιου και ο Φοίβος Δεληβοριάς. Πριν από δύο εβδομάδες, η παρουσία του Σταμάτη Κραουνάκη έβγαλε τη συζήτηση εκτός πενταγράμμου. Μιλώσαμε πολύ για τη «συμφιλίωση», καθώς ο Σταμάτης Κραουνάκης στην αλυσίδα εκείνη περίοδο του δημοψηφίσματος του 2015 ήταν στην απέναντι πλευρά από τους «Μένουμε Ευρώπη», και μάλιστα, ως πληθωρική προσωπικότητα, φανατικά κατά. Η μπαλάντα του Νίκου Πορτοκάλογλου «Θα περάσει κι αυτό» αποθεώθηκε από τους μεν, λαιοδρόθηκε από τους δε. Να, όμως, που ήρθε η «στιγμή», και ο τότε δικασμός, το «δολιπτήριο στο αίμα» και το «είν' η χώρα μου μισή/ νικητές και νικημένοι/ όλοι κάσαμε μαζί», βρήκε στη βραχνή θεατρικότητα της φωνής και στην κάπως ωκελική τζαζ ερμηνεία του Σταμάτη Κραουνάκη έναν ιδανικό ερμηνευτή.

Όμως, αν θα έπρεπε κάτι να χειροκροτήσουμε δεν είναι ή, επισφαλής ούτως ή άλλως, «συμφιλίωση», αλλά η συνομιλία. Η αποδοχή του Σταμάτη Κραουνάκη στο «δικό τους», καθόλου ειρηνικό, πεδίο: «Ο Νίκος έκανε αυτό το πάρτι και νίκησε στη φετινή σεζόν. Εχθροί και φίλοι του έβγαλαν το καπέλο». Το «πάρτι του Νίκου» είναι σπιτικό, ξεχωριστό, δίνει στο ελληνικό τραγούδι τη δυνατότητα να συγκροτήσει παρά, καθιστή στον καναπέ, με κουβέτες, ιστορίες και τραγούδια δικά τους, των φιλοξενουμένων, και ξένα που αγάπησαν και επέλεξαν. Ο Νίκος Πορτοκάλογλου πάτησε πάνω στο τηλεοπτικό νάρι του Διονύση Σαββόπουλου, για να κάνει το επόμενο βήμα, ενισχύοντας την παρέα, το ξάφνιασμα στα απροσδόκτα ντουέτα, επιλέγοντας την ήσυχη, απρόσκοπτη ροή, χωρίς εντυπωσιασμούς, με οδηγό ένα εσωτερικό μέτρο, το οποίο δεν εμποδίζει ούτε την τολμή ούτε το κούμφο. Το αντίθετο: τα υποβοηθά να αναπτυχθούν και να κυριαρχήσουν. Η μπάντα των μουσικών του δρέπει δάφνες (είναι πράγματι εξαιρετικοί), η Ρένα Μόρφη συνθέτει με ευφροσύνη τα στοιχεία της εκπομπής, προσθέτοντας με τη γοητευτική και σπιρτόζικη παρουσία της.

Την καλύτερη σύνοψη για το «Μουσικό κουτί» και τον Ν. Πορτοκάλογλου έκανε ο Σταμάτης Κραουνάκης, έχοντας δίπλα του την, ξεχωριστή, Μαριζα Ρίζου: «Με μαγκιά μεγάλη τοποθέτησε όλους τους ανθρώπους στη θέση τους».

Το ελληνικό τραγούδι και οι ερμηνευτές του ανέδειξαν, μέσα από ετερόκλητους συνδυασμούς, κημείες πρωτοφανέστες ή εμπλούτισαν άλλες, ήδη δοκιμασμένες. Η ΕΡΤ απέκτησε μια πολύτιμη αρχειακή δεξαμενή, και οι θεατές μια εβδομαδιαία καλή συντροφιά. «Καλή», δηλαδή, σύνθετη και γεμάτη. Και με εσωτερικότητα. Δεν της λείπει η εξωστρέφεια του κεφιού. Διαθέτει όμως κι αυτή την πολύτιμη πρεμία της γνώσης, του «ξέρω που πατάω» και «εμπιστεύομαι αυτά που αγαπάω». Από τον Ζαμπέτα στους Ρόλινγκ Στόους και από τον Φρανκ Σινάτρα στα δημοτικά τραγούδια.

Ο πολιτικός συμβολισμός της πολυσυζητημένης εκπομπής ήταν ορατός. ΗΡθε, επιπλέον, σε μια στιγμή που τα ξέφτια εκείνου του βαθύτατα τοξικού, κοινωνικού, δικασμού του 2015, επιτρέπουν «ανοίξεις» ντουέτα. Και πάλι. Δεν είναι εύκολο ούτε αυτόνοτο. Απαιτεί γενναιοδωρία και ωριμότητα και από τις δύο πλευρές. Ο Πορτοκάλογλου στην κιθάρα να τραγουδάει «Όταν έχω εσένα... έχω ένα χέρι να πιαστώ, κοντά μου έναν άνθρωπο τα χρόνια μου να ενώσω» και ο Κραουνάκης στον πάνο να «απαντά»: «Να με προσέχεις γιατί έχω πέσει χαμηλά/ να με αντέχεις». Και ύστερα και οι δυο μαζί να ενώνουν τις φωνές τους στο «Μία πόλη μαγική» του Μάνου Χατζιδάκι.

Το «μαγικό κουτί» δεν περιέχει μόνο μουσικές. Πρωτίστως περιέχει συναντήσεις. Ανθρώπων έργα. Και πολλές ιστορίες, προσωπικές, ανεκδοτολογικές, εξομολογητικές, αστειές, συγκινητικές, αληθινές. Είναι ένα κουτί όχι τόσο «μαγικό» όσο διαφανές: βλέπουμε μέσα του και μας «βλέπουν». Λες και «βγήκε τ' ασανσέρ σ' ένα κελί/ που ο ένας το 'βλεπε το φως γι' ανατολή/ κι ο άλλος για δύση/ Λες και μέσα μας τ' αντίθετα τραβάν/ να ψηφίσουνε στο ίδιο παραβάν...».

ΜΟΥΣΙΚΗ

Στους ρυθμούς του νέου τανγκό

Ένα πρόγραμμα με τους παθιασμένους ρυθμούς του «νέου τανγκό» (Nuevo tango), του πρωτοποριακού ρεύματος μουσικής τανγκό που δημιούργησε ο Αργεντινός συνθέτης Astor Piazzolla στα μέσα του 20ού αιώνα. Παντρεύοντας στοιχεία από το χώρο της κλασικής μουσικής και της τζαζ με το παραδοσιακό αργεντινικό τανγκό, μας ταξιδεύει με το έργο του στην καρδιά των πιο έντονων ανθρώπινων συναισθημάτων. Φέτος κλείνουν 100 χρόνια από τη γέννηση του Αργεντινού συνθέτη τον οποίο η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου τιμά με δύο αντιπροσωπευτικές συνθέσεις του: το εμβληματικό έργο Τέσσερις Εποχές του Μπουένος Άιρες (Estaciones Portenas) και το μυστηριώδες και νευρώδες Tangazo: Παραλλαγές πάνω στο Μπουένος Άιρες. Η συναυλία παρουσιάζει επίσης και μία παγκόσμια πρεμιέρα. Πρόκειται για το Κοντσέρτο για τρεις κιθάρες του σύγχρονου Αργεντινού συνθέτη / κιθαρίστα Maximo Diego Rujol, ο οποίος εμπνέεται από τον Piazzolla, συνδυάζοντας την παράδοση του παλαιότερου τανγκό με κλασικές φόρμες και στυλ. Σολίστ: Νίκος Πίττας, βιολί, Cyrillus Guitar Trio (Βασίλειος Αβραάμ, Σωκράτης Λεπτός, Γιώργος Χριστοφής). Μαέστρος: Μίλτος Λογιάδης. Θέατρο Ριάλτο, Παρασκευή 4 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πληροφορίες 7777745, www.rialto.com.cy, Rialto App. Η συναυλία θα παρουσιαστεί επίσης στη Λευκωσία στις 2/6, στο Θέατρο Παλλάς & στην Πάφο στις 3/6, στο Μαρκίδειο Δημοτικό Θέατρο.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Διαβάζοντας τον Νίκο Νικολαΐδη τον Κύπριο

Το Βιβλιότροπο έχει ετοιμάσει για τη φετινή χρονιά τον κύκλο εκδηλώσεων με τον γενικό τίτλο «Συνέργειες» με στόχο να αναδείξει τις αλληλεπιδράσεις της λογοτεχνίας με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης. Η πρώτη εκδήλωση με τίτλο «Λογοτεχνία στη σκηνή» πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Απρίλιο στο θέατρο της ΕΘΑΑ. Η συνέχεια θα δοθεί με ένα αφιέρωμα στον Νίκο Νικολαΐδη τον Κύπριο, το οποίο θα πραγματοποιηθεί στις 2 Ιουνίου. Γιατί είναι σημαντικό το έργο του Νίκου Νικολαΐδη σήμερα; Πώς αυτό μπορεί να συνομιλήσει με το έργο σύγχρονων λογοτεχνών; Ο διηγηματογράφος Σπύρος Γιανναράς αναζητεί τις διαχρονικές λογοτεχνικές αξίες στα διηγήματα του Νικολαΐδη, ενώ οι λογοτέχνιδες Αυγή Λίλλη, Κωνσταντία Σωτηρίου και Μαρία Τζισούρη Χίλμπερ συνομιλούν με το έργο του Νικολαΐδη, καταθέτοντας τη δική τους πρόσληψη. Στον χώρο της εκδήλωσης θα παρουσιαστούν έργα από μαθητές του Λαντιείου Γυμνασίου, εμπνευσμένα από διηγήματα του Νίκου Νικολαΐδη, που ετοιμάστηκαν με αφορμή την εκδήλωση υπό την καθοδήγηση του εικαστικού Μιχάλη Παπαδόπουλου. Συμμετέχουν: Σπύρος Γιανναράς, Αυγή Λίλλη, Κωνσταντία Σωτηρίου, Μαρία Τζισούρη Χίλμπερ. Τετάρτη 2 Ιουνίου, ώρα 7:30 μ.μ. Προαύλιος χώρος Παττίκειου Ιστορικού Αρχείου Δήμου Λεμεσού, Λεμεσός. Πληροφορίες τηλέφωνο 99667599.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Humming in non-linear time

Η γκαλερί eins είναι στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσει την ατομική έκθεση του Παναγιώτη Μιχαήλ τίτλο «Humming in non-linear time». Η έκθεση Humming in non-linear time φερτάρει με όσα συγκρατεί η κίνηση του χρόνου, πώς οι αναμνήσεις ανασκευάζονται σε νέες ρωγμές του ρυθμού. Η παλαιότερη και η τρέχουσα δουλειά του Παναγιώτη Μιχαήλ συνεχίζει να ενημερώνεται μέσω μιας κνηλάτωσης αυτών που πια μοιάζουν απομακρυσμένα. Αιγνιστικό και μεταμορφωτικό, το εγχείρημα της επιστροφής σε μια σκηνή ή σε μια προτεινόμενη μελλοντικότητα, με την ελπίδα της ενσωμάτωσης της εμπειρίας, αντικατοπτρίζει ίσως μια μεταίωτη. Και συχνά, ο καλλιτέχνης βρίσκει τον εαυτό του να ξανασκέφτεται το υλικό από εμπειρίες του «διωτικού» και του «δημόσιου», σε μια ροή συσχετισμών και τις φόρμες που τα έργα παίρνουν. Διάρκεια έκθεσης έως 12 Ιουνίου. Eins Gallery, Θέμιδος 28, Λεμεσός. Πληροφορίες τηλέφωνο 99 522977, www.einsgallery.com.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μέτρον άριστον

Πολλές φορές σκέφτομαι τι χρειάζεται ένας τόπος για να προχωρήσει μπροστά και τι αλήθεια σημαίνει πολιτισμός και κάθε φορά που έρχεται η ώρα να γράψω το άρθρο γνώμης για την Κυριακή αυτή η σκέψη με ταλανίζει. Ιδίως όταν η επικαιρότητα δεν μου δίνει πάσες, που λέμε και στην καθομιλουμένη. Άλλες φορές πάλι, όταν τα πολιτιστικά γεγονότα έρχονται να μας κατακλύσουν συνήθως είναι για όλους τους λάθος λόγους και πάλι πάνω το γαϊτανάκι από την ξεφτισμένη άκρια της κλωστής και το κλωθογυρίζω. Πάντα προσπάθειά μου είναι να βλέπω – όσο μπορώ βέβαια – λίγο παρακάτω, ψέγοντας τα κακώς έχοντα και ελπίζοντας ότι όσοι είναι επιφορτισμένοι να σπρώξουν τις καταστάσεις λίγο πιο πέρα θα το κάνουν. Φευ, σχεδόν ποτέ τίποτε δεν γίνεται και πάλι ξανά, μετά από λίγο καιρό θα ανησυχήσει η κοινωνία των πολιτών, θα λάβει μέτρα η Πολιτεία και η ζωή συνεχίζεται...

Κάθε φορά, λοιπόν, που η επικαιρότητα είναι άδεια από πολιτιστικά συμβάντα, άξια να ταράξουν τα πολιτιστικά μας αισθήματα νιώθω ότι δεν έχω τίποτε να πω, έχοντας πάρα πολλά να πω από την άλλη... Σκέφτομαι τι είναι ο τόπος, και νιώθω ότι σίγουρα δεν είναι μόνο οι κάμποι του και οι πλατείες του, και φυσικά δεν

Σκέφτομαι ότι ο τόπος είναι ο πολιτισμός του, ο πολιτικός, ο κοινωνικός, ο οικονομικός, ο περιβαλλοντικός και θα περίμενε κάποιο σε μια προεκλογική περίοδο όλα αυτά να έχουν αναδειχθεί... αυτά να έχουν αναδειχθεί...

είναι ο άνθρωπος ξεκομμένος από τους κάμπους και τις πλατείες του, αλλά τι είναι; Όμως σκέφτομαι ότι ο τόπος είναι ο πολιτισμός του, ο πολιτικός, ο κοινωνικός, ο οικονομικός, ο περιβαλλοντικός και θα περίμενε κάποιος σε μια προεκλογική περίοδο όλα αυτά να έχουν αναδειχθεί, να έχουν επιτοπιστεί και στο τέλος ο/η ψηφοφόρος να δυσκολεύεται πονο να επιλέξει, ακριβώς γιατί ο πήχης των υποψηφιοτήτων τέθηκε πολύ ψηλά, τα κόμματα τον έθεσαν πολύ ψηλά, οι αρχηγοί τους τον κράτησαν ψηλά. Δυστυχώς, ούτε σε αυτή την προεκλογική εκστρατεία οι πολιτικοί μας μιλούν με τη γλώσσα του πολιτισμού, και σε αυτή την προεκλογική εκστρατεία ο πολιτισμός πέρασε στα ψιλά, όπως και η παιδεία, η οποία είναι η αρχή όχι μόνο για να δημιουργήσουμε

τον πολιτισμό του αύριο, αλλά και να διατηρήσουμε ζωντανό τον πολιτισμό του χθες, μέσα από ένα διαφορετικό πρίσμα.

Ελάχιστα προβλήθηκαν ο πολιτιστικός λόγος, καθήκαμε στα βίντεο του Μάκη, στα διαβατήρια, στους ελεγκτές και εγώ δεν ξέρω τι άλλο, τα οποία ουδόλως τα υποτιμώ ως ζητήματα, αλλά γιατί κανένας δεν σκέφτηκε να αλλάξει την ατζέντα... λίγο πιο προς τα πνευματικές και τα πολιτιστικά ζητήματα; Σίγουρα δεν πουλάει ο πολιτισμός... γιατί έτσι μας έμαθαν, νομίζον στα κομματικά επιτελεία ότι ποιος ασχολείται τώρα με μια δράκα κουλτουριάρηδες. Εντάξει, να το δεχτώ, ποιος ασχολείται με αυτούς, αλλά με τα παιδιά και την παιδεία που τους προσφέρει γιατί να μην ασχοληθούμε; Γιατί οι βουλευτικές εκλογές να μην είναι μια καλή ευκαιρία για συζήτηση τέτοιων θεμάτων; Σαφώς και το Κυπριακό είναι μείζον, σαφώς και η πανδημία και η διαχείρισή της είναι μείζον, σαφώς και η οικονομική ανάπτυξη είναι μείζον, ποιο είναι όμως το μέγιστο; Η παιδεία, ώστε να αποκτήσουμε πολιτισμό, έναν πολιτισμό για τον οποίο θα είμαστε υπερήφανοι, που θα θέλουμε να τον κληροδοτήσουμε στις επόμενες γενιές. Η εκλογική διαδικασία είναι μια δημοκρατική κατάκτηση και μέσα από την επιλογή των βουλευτών

διαμορφώνεται το πλαίσιο του πολιτικού πολιτισμού, κατ' αρχάς και στη συνέχεια αυτοί οι 56 με τις αποφάσεις τους δίνουν σχήμα και στα υπόλοιπα. Ας προσπαθήσουμε αυτή την Κυριακή με τις επιλογές μας στην κάλπη να έχουμε στη Βουλή των Αντιπροσώπων ικανούς και ταπεινούς εκπροσώπους, να μην είναι ούτε κύμβαλα αλαλάζοντα, αλλά ούτε και φερέφωνα και να μην τους εμποδίζουν ευτελείς συνθήκες, κατά τον Καβάρη.

Μπορούμε να φανταστούμε τον τόπο, τον πολιτισμό του, την παιδεία του, τον άνθρωπο σαν έναν διαρκή αγώνα για καλύτερη ζωή; Μεγάλο το ερώτημα και δύσκολο απαντιέται μέσα από τη στήλη μιας εφημερίδας, με τον περιορισμό στον αριθμό των λέξεων, το ξέρω, αλλά αυτή την Κυριακή, λίγο πριν ψηφίσετε αναρωτηθείτε, ποιον τόπο θέλω να αφήσω πίσω μου, όταν θα ξεκινήσω διά τις αιωνίας μονάς; Σε ποιον τόπο θέλω να ζήσω όταν τα προεκλογικά σπαθιά μπουν ξανά στα θηκάρια τους; Κλείνοντας, ένα μόνο, άριστον είναι το καλό γαλακτομπούρεκο, οι άνθρωποι είναι σάρκα και οστά, πάθη και λογισμούς, μην αναζητείτε λοιπόν τον άριστο, αλλά τον επωφελη, ως είναι και χαρομήλι.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Η «στροφή» της Ιστορίας ως προσωπική ανάμνηση

Ο Χιλιανός Ρομπέρτο Μπολάνιο για
το πραξικόπημα της 11ης Σεπτεμβρίου 1973

ΡΟΜΠΕΡΤΟ ΜΠΟΛΑΝΙΟ
Μνήματα καουμπόδων / Πατρίδα /
Γαλλική κωμωδία τρόμου
μικρ. Κρίτων Ηλιόπουλος
εκδ. Αγρα, σελ. 248

Του **ΑΘΗ ΔΗΜΟΥΛΑ**

Στη βιογραφία του Ρομπέρτο Μπολάνιο (1953-2003) υπάρχει ένα σημαντικό κενό: πού βρισκόταν στις 11 Σεπτεμβρίου του 1973, τη μέρα που ο Αουγκούστο Πινοσέτ κατέλαβε πραξικοπηματικά την εξουσία στη Χιλή; Σύμφωνα με τον ίδιο, βρισκόταν στο Σαντιάγκο, άρτι αφιχθείς από το Μεξικό όπου ζούσε με την πατρική του οικογένεια. Η επιστροφή του στην πατρίδα συνέβη επί τούτου, ώστε να συμμετάσχει στην αντίσταση των δημοκρατικών δυνάμεων, και μάλιστα πέρασε κάποια βράδια σε ένα κελί, μέχρι που τον ελευθέρωσαν δύο επιθεωρητές που αποδείχθηκε πως ήταν συμμαθητές του από το σχολείο. Τα τελευταία χρόνια όμως έχουν συγκεντρωθεί ορισμένες μαρτυρίες από ανθρώπους του ευρύτερου περιβάλλοντος του Χιλιανού συγγραφέα που ανα-

φέρουν ότι ο 20χρονος τότε Μπολάνιο όχι μόνο δεν φυλακίστηκε, αλλά πιθανότατα δεν βρισκόταν καν στη χώρα.

Υπάρχει και μια ακόμα εκδοχή: ο Ρομπέρτο Μπολάνιο μπορεί να βρισκόταν οπουδήποτε το 1973, όπως ο Αρτούρο (ή Ριγκομπέρτο) Μπελάνο, το alter ego του, βρισκόταν σίγουρα στην πρωτεύουσα της Χιλής. Τον παρακολουθούμε να ζει το πρωινό της 11ης Σεπτεμβρίου στις νουβέλες «Μνήματα καουμπόδων» και «Πατρίδα» που κυκλοφόρησαν πρόσφατα από τις εκδόσεις Αγρα (μαζί με μια τρίτη νουβέλα, «Γαλλική κωμωδία τρόμου», που έχει όμως διαφορετική θεματολογία), κείμενα που βρέθηκαν στο συρτάρι του συγγραφέα μετά τον θάνατό του.

Ο άλλος εαυτός

Έχοντας πια μια πλήρη εικόνα του έργου του Μπολάνιο και εξετάζοντάς το από κάποια απόσταση, μπορούμε να διακρίνουμε την επιθυμία του να δημιουργήσει έναν άλλο εαυτό με τον οποίο θα μπορούσε να ταυτιστεί στο κενό διάστημα μεταξύ πραγματικότητας και μυθο-

Ο Μπολάνιο ισχυριζόταν πως τη μέρα που ο Πινοσέτ κατέλαβε πραξικοπηματικά την εξουσία, εκείνος βρισκόταν στο Σαντιάγκο (φωτ. από το Μουσείο Μνήμης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων). Ορισμένοι το αμφισβητούν. Το σίγουρο είναι ότι ο Αρτούρο Μπελάνο, το alter ego του, βρισκόταν στην πρωτεύουσα της Χιλής.

Δύο ακόμα συγγραφείς, νεότεροι του Μπολάνιο, ακολουθούν παρόμοια μέθοδο προσωπικής καταβύθισης για να αποδώσουν σήμερα το δικό τους στιγμιότυπο από τη δικτατορία.

πλασίας. Αυτό το κενό διάστημα, όμως, είχε πάντα περισσότερο τον χαρακτήρα πειράματος ή παιχνιδιού, με τον συγγραφέα να αγνοεί τις αντιφάσεις: η αποτύπωση μιας γενικής αλήθειας του ήταν αδιάφορη, μπροστά τουλάχιστον στις δεκάδες πιθανές ερμηνείες της. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις δύο νουβέλες αφηγείται διαφορετικές εκδοχές της ίδιας στιγμής: στα «Μνήματα

καουμπόδων», τα νέα του πραξικοπήματος τον βρίσκουν (τον Μπελάνο, έστω) να κοιμάται στο σπίτι ενός φίλου του ζωγράφου, ενώ στην «Πατρίδα» μαθαίνει τα γεγονότα ενώ απαγγέλλει ένα ποίημα του Νικανόρ Πάρα ανεβασμένος σε μια καρέκλα ενώπιον ενός μικρού ακροατηρίου.

Αν και τα δύο μεγάλα έργα του («2666», εκδ. Αγρα / «Άγριοι ντετέκτιβ», εκδ. Καστανιώτη) δεν συνδέονται με τη δικτατορία του Πινοσέτ, ο Μπολάνιο κατά τ' άλλα επέστρεψε συχνά και σκεδόν εμμονικά σε εκείνα τα χρόνια: τα μυθιστορήματα «Μακρινό αστέρι» (εκδ. Καστανιώτη) και «Τελευταία νύχτα στη Χιλή» (εκδ. Μεταίχμιο) περιστρέφονται γύρω από την εποχή εκείνη, αρκετά από τα διηγήματά του επίσης («Ντετέκτιβ», «Λίστα χορού», «Συγκρατούμενοι» κ.ά.), ενώ υπάρχουν και δεκάδες σκόρπιες αναφορές στο υπόλοιπο έργο του. Στα «Μνήματα καουμπόδων» και στην «Πατρίδα»

ο Μπολάνιο εντάσσει το κεφάλαιο του πραξικοπήματος στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ανάμνησης, αναπλάθει όσα έζησε ή όσα άκουσε, όσα αν μη τι άλλο σημάδεψαν τη γενιά του, όμως η προσέγγισή του είναι υποκειμενική, προσωπική, δεν καταγράφει γεγονότα, αλλά τα ίχνη της επίδρασής τους. Αλλωστε αυτός είναι ο μεγαλοχολικός τρόπος με τον οποίο η σύγχρονη λογοτεχνία της Χιλής στρέφει το βλέμμα στο παρελθόν: σαν να προσπαθεί να περιγράψει έναν εφιάλτη.

Δύο επίσης Χιλιανοί συγγραφείς, νεότεροι του Μπολάνιο και ανήκοντες λογοτεχνικά στην επόμενη γενιά, η Νόνα Φερνάντες (γεν. 1971) και ο Αλεχάντρο Σάμπρα (γεν. 1975), ακολουθούν μια παρόμοια μέθοδο προσωπικής καταβύθισης για να μεταφέρουν στο παρόν το δικό τους στιγμιότυπο από την περίοδο της δικτατορίας. Το σύντομο μυθιστόρημα της Φερνάντες, «Space Invaders»

(εκδ. Gutenberg), που μέσω του τίτλου του παραπέμπει στο γνωστό ηλεκτρονικό παιχνίδι της δεκαετίας του '80, λειτουργεί ως σύνθεση της συλλογικής μνήμης μιας σχολικής τάξης με κοινό παρονομαστή την εξαφάνιση μιας συμμαθήτριάς τους.

Αντίστοιχα, ο Σάμπρα στο «Τρόποι να γυρίζεις σπίτι» (εκδ. Ικαρος) γράφει μια ιστορία ενθελκίωσης συνδέοντας την προσωπική του ζωή με την πολιτική πραγματικότητα και μεταφράζει τις απορίες των παιδικών του ματιών σε οδυνηρές διαπιστώσεις. Μεγάλο ενδιαφέρον έχει και το γεγονός ότι καθώς αμφοτέρωι οι συγγραφείς έζησαν την περίοδο του Πινοσέτ ως παιδιά, φέρνουν σήμερα στο προσκήνιο και τον ρόλο των γονιών τους. Τι στάση κράτησαν; Κρύφτηκαν; Συμβιβάστηκαν; Πώς ήταν δυνατόν να υπάρχουν απογεύματα στο σπίτι που όλα έμοιαζαν φυσιολογικά; Τα δύο μυθιστορήματα που κυκλοφόρησαν τα προηγούμενα χρόνια στα ελληνικά, όπως και οι νουβέλες του Μπολάνιο τώρα, μεταφέρουν την (επινοημένη ή όχι) εμπειρία, εικόνας φίλτραρισμένες από το προσωπικό βίωμα, μνήμες που φανερώνουν την ανοιχτή πληγή και τη χαμένη αθωότητα. Ο,τι συμβαίνει όταν κάποιος μεγαλώνει, όπως έχει πει η Φερνάντες, «σε έναν τόπο με νεκρούς και φαντάσματα».

ΣΠΟΡ FM 95.0 ΑΚΟΥΝ ΟΙ ΑΝΤΡΕΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΡΕΣ

ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΙΚ	%
ΣΠΟΡ FM	16.1%
SUPER SPORT FM	14.8%
ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ	14.7%
ΚΑΝΑΛΙ 6	14.4%
MIX FM	13.2%
ΑΝΤΙ	10.5%
SFERA	9.9%
SUPER FM	9.7%
ASTRA	9.7%
POLITIS	9.1%
DEEJAY RADIO	9.5%
ACTIVE	9.0%
KLIK FM	8.7%
DIESI	8.7%
KISS	8.0%

Listen Live
Radio Live

Επίσημη έρευνα ακροαματικότητας
Ιανουάριος - Μάρτιος 2021
ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΗΛΙΚΙΕΣ 13 - 80

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

24sports.com.cy

levantismuseum.org.cy | f t i

01.06 - 31.10
2021

ΧΟΡΕΥΟΝΤΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΓΡΑΜΜΗ
/ DANCING ON THE LINE

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ
Ώρες λειτουργίας: Τρίτη-Κυριακή, 10:00-16:30

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

Λεβέντειο
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ

Το Λεβέντειο ΜΜΕΙ χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα για την Ελλάδα και τον Καναδά (2007-2013) της Ε.Ε. βάσει της συμφωνίας επένδυσης Νο. 730974.

Το Λεβέντειο ΜΜΕΙ χρηματοδοτείται από τον Κλάδο της Κοινωνικής Συμμετοχής μέσω του Υπουργείου Έργων, Κατασκευών και Περιβάλλοντος.

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ME TH ΣΤΗΡΙΞΗ

CYENS
CENTRE OF EXCELLENCE

LE DRA PALACE
HOTELS P/C

ΠΙΚ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Λευκορωσία: Αναβίωση της σοβιετικής δικτατορίας

«Κρυφά σχολεία» σε χώρα της Ευρώπης

Της ΣΙΣΣΥΣ ΑΛΩΝΙΣΤΙΩΤΟΥ

«Ένα μάθημα Λευκορωσικών» (A lesson of Belarusian) είναι ο τίτλος ενός ντοκιμαντέρ, μέρος του οποίου μπορείτε να δείτε στο YouTube. Έργο του Πολωνού σκηνοθέτη Μίροσλαβ Ντεμπνίσκι, δημιουργήθηκε το 2006 και κυκλοφόρησε το 2008. Πρωταγωνιστεί μία ομάδα μαθητών και αφηγητής ένας εξ αυτών, ο Φρανάκ Βιακόρκα. Το 2006 ήταν 16 χρόνων. Είχαν περάσει όλη τους τη ζωή υπό το καθεστώς Λουκασένκο. Όπως λέει και ένα ανέκδοτο που κυκλοφορεί στη χώρα, τέσσερα πράγματα δεν μπορούν να διαλέξουν οι άνθρωποι: τους γονείς τους, το έθνος τους, την εμφάνισή και τον πρόεδρο της Λευκορωσίας. Ή, όπως απαντά ένας ηλικιωμένος Λευκορώσος στην ερώτηση «θέλετε να πάρει κάποιος άλλος τη θέση του Λουκασένκο;» που περιλαμβάνεται σε ένα ερασιτεχνικό και αγωνιώδες γκάλοπ των παιδιών στον δρόμο: «Ο,τι συμβαίνει στη χώρα μας, θα είναι πάντοτε επιθυμία του. Ο,τι και να θέλω εγώ, είτε ψηφίσω υπέρ είτε κατά, αυτός

θα συνεχίσει να κερδίζει». Δεν ήθελαν αυτό να συνεχιστεί μέχρι να πεθάνουν. Ωστόσο, 30 χρόνια μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ και 27 χρόνια μετά την εγκαθίδρυση του καθεστώτος Λουκασένκο, οι τότε μαθητές είναι ενήλικοι που συνεχίζουν να ζητούν τις ίδιες αλλαγές, ενώ άλλες γενιές μαθητών παίρνουν τη θέση τους έχοντας τον ίδιο στόχο εκδημοκρατισμού της χώρας τους. Υφίστανται, βεβαίως, την ίδια περιστολή δικαιωμάτων, τις φυλακίσεις και την αδιανόητη για ευρωπαϊκή χώρα κρατική δύναμη καταστολής. Στο ντοκιμαντέρ, ως πρώτη «επαναστατική» πράξη των παιδιών και φυσικά των γονέων τους, καταγράφεται η φοίτηση σε ένα λύκειο στο οποίο μιλούν και διδάσκονται τη λευκορωσική γλώσσα. Τη μητρική γλώσσα που, όπως και τη σημαία που είχε η Λευκορωσία προτού γίνει Σοβιετική Δημοκρατία, απαγόρευσε ο Λουκασένκο για να καταστήσει ως επίσημη τη ρωσική μετά ένα αμφιλεγόμενο δημοψήφισμα που του έδινε έγκριση σε ποσοστό 83%! Αυτά ήρθαν μαζί με την υιο-

«Δεν γνώριζα τίποτε για την κατάσταση στη Λευκορωσία μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ. Τώρα έμαθα ότι εδώ έχουν δικτατορία», Αρτούρ Σιξ, Γάλλος επιβάτης στην πτήση της Ryanair. Η μηχανή ασφαλείας του Λουκασένκο είναι θηριώδης: διαθέτει έναν αστυνομικό για κάθε δέκα πολίτες.

Οι τρόποι αντίστασης μικρών και μεγάλων κατά του καθεστώτος Λουκασένκο που, μεταξύ άλλων, απαγόρευσε και τη μητρική τους γλώσσα.

θέτηση ελαφρώς τροποποιημένων σοβιετικών εθνικών συμβόλων, τα subbotniks (τη σοβιετική παράδοση της μη αμειβόμενης εθελοντικής εργασίας τα Σάββατα), τον λατρευτικό εορτασμό της σοβιετικής νίκης στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τη Λευκορωσική Δημοκρατική Ένωση Νεολαίας (μια ανανεωμένη εκδοχή του κινήματος νεολαίας της κομμουνιστικής εποχής), τον εορτασμό

της επετείου της επανάστασης των Μπολσεβίκων και άλλες «πρακτικές» της σοβιετικής εποχής. Όπως αυτή της σύλληψης του Ρομάν Προτάσεβιτς, της βγαλμένης από κατασκοπική ταινία Ψυχρού Πολέμου.

Το Λευκορωσικό Λύκειο Ανθρωπιστικών Σπουδών, όπως είναι η επίσημη ονομασία του, ιδρύθηκε στις 15 Ιανουαρίου 1991 από κορυφαίους Λευκορώσους διανοούμενους, όπως ο πρόεδρος της Εταιρείας Λευκορωσικής Γλώσσας Aleh Trusaύ, ο γλωσσολόγος Vinčuk Viačorka (πατέρας του Φράνακ), ο διάσημος Λευκορώσος ιστορικός Michaś Tkačού, ο ιστορικός τέχνης Viačaslaŭ Rakicki, ο δάσκαλος και σκηνοθέτης Uładzimir Kojas, ο οποίος διετέλεσε επί μακρόν διευθυντής του σχολείου. Ο Kojas απομακρύνθηκε το 2003 και αντικαταστάθηκε από έναν ρωσόφωνο

διευθυντή, γεγονός που προκάλεσε τις διαμαρτυρίες μαθητών και εκπαιδευτικών, οι οποίες οδήγησαν στο κλείσιμο του σχολείου με διάταγμα του Λουκασένκο, ο οποίος του είχε ήδη καταδικάσει ως «φωλιά της αντιπολίτευσης». Το λύκειο, που επέτρεπε συζητήσεις και αναφορές σε ανατρεπτικές έννοιες όπως η δημοκρατία, βγήκε στην παρανομία και στο ντοκιμαντέρ βλέπουμε εικόνες «κρυφού σχολείου»: τα μαθήματα γίνονται σε ρημαγμένα δωμάτια με ξεφτισμένους τοίχους, έξω ή όπου μπορούν να βρεθούν όλοι μαζί. Σε ρεπορτάζ των Times (9 Σεπτεμβρίου 2003) υπό τον τίτλο «Η νεολαία διατηρεί ζωντανή τη σπύδα της εξέγερσης στον τελευταίο δικτάτορα της Ευρώπης», διαβάζουμε πως οι Λευκορώσοι αντιφρονούντες απειλούνται από τα καμώματα του εμμο-

νικού προέδρου Λουκασένκο, αφού «έγιναν πρόσφατα μάρτυρες της αλόκοπτης σκηνής των Λευκορώσων δημοτικών υπαλλήλων που έβαζαν μπρος τις μηχανές του γκαζόν για να "πνίξουν" τα μαθήματα σε ένα σχολείο το οποίο αναγκάστηκε να κάνει μαθήματα έξω, ενώ πράκτορες κινηματογραφούσαν μαθητές, καθηγητές και πλήθος συμπαθούντων. Ολο και περισσότερο, η νεολαία της Λευκορωσίας ηγείται της αντιπολίτευσης.

Μένει να δούμε αν οι νεαροί αντιφρονούντες αποτελούν μεγάλη απειλή για έναν πρόεδρο του οποίου η μηχανή ασφαλείας είναι μεγαλύτερη από τον στρατό και ο οποίος διαθέτει έναν αστυνομικό για κάθε δέκα πολίτες». Ο Βιακόρκα είναι σημερινός σύμβουλος της αρχηγού της αντιπολίτευσης στη Λευκορωσία, Σβετλάνα Τιχανόφσκαγια.

Μια αιματοβαμμένη χώρα που μετράει πολλά τραύματα

Του ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ

Το 1985 προβλήθηκε η κινηματογραφική ταινία «Έλα να δεις», σε σκηνοθεσία του Ελεμ Κλίμοφ. Ο τίτλος, αντλημένος από το «Έρχου και βλέπε» της Αποκάλυψης του Ιωάννη, αναδεικνύει ακριβώς αυτό: τον αποκαλυπτικό χαρακτήρα των γερμανικών θηριωδιών στην Λευκορωσία του 1943. Το «Έλα να δεις» δεν είναι απλώς μια ταινία για τη φρίκη του πολέμου αλλά, ειδικότερα, για τον ιδιαίτερο χαρακτήρα που είχε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος στην ανατολική Ευρώπη: πέρα από το απύθμενο φυλετικό μίσος ανάμεσα στους Γερμανούς και τους Σλάβους, οι γερμανικές φρικαλεότητες εις βάρος των αμάχων, κυρίως του εβραϊκού πληθυσμού της Λευκορωσίας, συνθέτουν ένα εφιαλτικό σκηνικό.

Το κακό όμως είχε ξεκινήσει από πιο νωρίς. Όπως γράφει στο εμβληματικό έργο του «Αιματοβαμμένες χώρες. Η Ευρώπη μεταξύ Χίτλερ και Στάλιν» (εκδ. Παπαδόπουλος) ο Αμερικανός ιστορικός Τίμοθι Σνάνιντερ, το 1937 ο σταλινικός τρόμος χτύπησε μαζικά τη Λευκορωσία: ολόκληρη η κομματική ηγεσία του Μινσκ εκδιώχθηκε άγρια. Οχι όμως μόνον οι τοπικοί κομματικοί αρχηγοί αλλά και πολλοί απλοί πολίτες κατηγορήθηκαν ότι «υποδαύλιζαν τον λευκορωσικό εθνικισμό, υπονομεύοντας τη σοβιετική πολιτική γραμμή», ήταν «Λευκορώσοι εθνικιστές και φασίστες» που συνεργάζονταν με «Πολωνούς κατασκόπους». «Όπως οι ουκρανικές περιοχές, έτσι και οι λευκορωσικές, μοιράζονταν μεταξύ Σοβιετικής Ένωσης και Πολωνίας, οπότε τέτοιο τύπου κατηγορίες δεν ήταν δύσκολο να στοιχειοθετηθούν», γράφει ο Σνάνιντερ.

Αυτό που ακολούθησε ήταν στοχευμένες μαζικές σφαγές των καλλιεργημένων εκπροσώπων της εθνικής κουλτούρας της Λευκορωσίας. Όπως το έθεσε αργότερα ένας συνεργάτης του διοικητή της διαβόητης NKVD Μπόρις Μπέρμαν, ο οποίος είχε συνολική εποπτεία των σφαγών, «ο Μπέρμαν κατέστρεψε το άθος της ντελιγκέντσιας της Λευκορωσίας» (ο Μπέρμαν αντικαταστάθηκε λίγο αργότερα από

τον Λαβρέντι Μπέρια και εκτελέστηκε, στο ίδιο πνεύμα όπως με τις εκτελέσεις που ο ίδιος διηύθυνε, το 1939). Ο Σνάνιντερ σημειώνει πως δολοφονήθηκαν «όχι λιγότερο από 218 κορυφαίοι Λευκορώσοι συγγραφείς». Οι εκτελέσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν ταχύτατα, έλαβαν χώρα δώδεκα χιλιόμετρα βορείως του Μινσκ, στο δάσος του Κουραπάτι, γνωστό για τα λευκά του άσπρου. Συνολικά, από τους 19.931 Λευκορώσους που συνελήφθησαν στο πλαίσιο της λεγόμενης «πολωνικής επιχείρησης» (το βασικό επιχείρημα ήταν πως πίσω από τους Λευκορώσους κρύβονταν Πολωνοί κατασκόποι), καταδικάστηκαν σε θάνατο 17.772: Λευκορώσοι, Πολωνοί αλλά και Εβραίοι.

Οι διώξεις, ωστόσο, στην περιοχή είχαν ξεκινήσει ήδη από το 1932. Ο Ορλάντο Φίγκες, Βρετανός ιστορικός, ειδήμων στην προφορική ιστορία της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, αναφέρει το παράδειγμα της Βαλεντίνιας Κροποτίνια στο μνημειώδες βιβλίο του «Οι Ψιθυριστές. Η ιδιωτική ζωή στη Ρωσία του Στάλιν» (The Whisperers. Private Life in Stalin's Russia, εκδ. Allen Lane-Penguin, 2007). Η Βαλεντίνια γεννήθηκε το 1930 σε οικογένεια φτωχών αγροτών της Λευκορωσίας οι οποίοι υπέστησαν διώξεις το 1932 ως «κουλάκοι». Η πρώτη της ανάμνηση είναι να τρέχει με τους γονείς της από το φλεγόμενο σπίτι τους το οποίο πήρε φωτιά με εντολή των κομμουνιστών του χωριού τους. Η φωτιά μπήκε τη νύχτα και ενώ η οικογένεια κοιμόταν μέσα στο σπίτι. Οι γονείς άρπαξαν την τελευταία στιγμή τις δύο τους κόρες και επέζησαν με βαριά εγκαυματα. Ο δε πατέρας της Βαλεντίνιας συνελήφθη την ίδια νύχτα. Τα επόμενα έξι χρόνια της ζωής του τα πέρασε φυλακισμένος στη Σιβηρία.

Το 1941, η Λευκορωσία έγινε το σκηνικό των φονικών συγκρούσεων ανάμεσα στη ναζιστική Γερμανία και τη Σοβιετική Ένωση. Εκτός από ένα ατελείωτο πεδίο μάχης, με τα δάση της ειδικά να κυριαρχούνται από Σοβιετικούς παρτιζάνους, Γερμανούς αστυνομικούς και τα Βάφεν Ες Ες σε μια ανηλεή σύγκρουση μεταξύ τους (το «Έλα να δεις»

Ο γερμανικός στρατός καταλαμβάνει το Μινσκ της Λευκορωσίας στις 25 Ιουνίου του 1941, στο πλαίσιο της Επιχείρησης Μπαρμπαρόσα. Εως το τέλος του πολέμου, ο πληθυσμός της πόλης είχε μειωθεί από 300.000 σε 50.000...

Η Λευκορωσία έγινε το σκηνικό των φονικών συγκρούσεων ανάμεσα στη ναζιστική Γερμανία και τη Σοβιετική Ένωση.

αποτυπώνει και αυτή την πλευρά), η γη της Λευκορωσίας γέμισε με στρατόπεδα Σοβιετικών αιχμαλώτων που λιμοκτονούσαν έως θανάτου, και, βέβαια, αγρούς όπου θέριζαν τα αποσπάσματα του θανάτου, κυρίως τον άμαχο εβραϊκό πληθυσμό. Όπως έχει καταδείξει ο Τίμοθι Σνάνιντερ, εδώ μπορούμε να ξεχάσουμε τα περί βιομηχανικής γραφειοκρατίας του θανάτου που ήταν το Αουσβιτς και τα άλλα στρατόπεδα εξόντωσης. Εδώ έχουμε μαζικές εκτελέσεις πάνω από αυτοσχέδιους λάκκους, με πυροβολισμούς εξ επαφής, είτε από Γερμανούς είτε από Λευκορώσους συνεργάτες που μισούσαν τους Εβραίους (όπως και στην Ουκρανία, έτσι και στη Λευκορωσία υπήρχε υψηλό ποσοστό αντισημιτισμού). Οι εκτελέσεις αυτές (στη Λευκορωσία, στην Ουκρανία,

στην Πολωνία) είχαν τέτοιο ειδικό χαρακτήρα που ακόμα και αρκετοί Γερμανοί εκτελεστές αρνούσανται από ένα σημείο κι έπειτα να συμμετέχουν σε αυτές, όπως δείχνει εξαιρετικά στο τεκμηριωμένο βιβλίο του «Συννθησμένοι άνδρες. Εφεδρικό Αστυνομικό Τάγμα 101 και η Τηλική Λύση στην Πολωνία» (Ordinary Men. Reserve Police Battalion 101 and the Final Solution in Poland, εκδ. Harper, 1998) ο Αμερικανός ιστορικός Κρίστοφερ Μπράουνινγκ.

Στο Μινσκ

Ειδικά το Μινσκ έγινε το επίκεντρο της ναζιστικής καταστροφικότητας, με γκέτο, στρατόπεδα συγκέντρωσης, στρατόπεδα αιχμαλώτων και τόπους εκτελέσεων. «Εντέλει», γράφει ο Σνάνιντερ, «το Μινσκ μεταμορφώθηκε από τους Γερμανούς σε ένα είδος μακάβριου θεάτρου». Όταν ο Σνάνιντερ συγκρίνει τις μεθόδους της σταλινικής αστυνομίας με εκείνες των ναζί, λέει πως «ακόμα και στο αποκορύφωμα του Μεγάλου Τρόμου του Στάλιν εκείνα τα χρόνια, η NKVD ήταν πάντοτε διακριτική, παίρνοντας ανθρώπους κατά μόνας ή σε ομάδες μέσα στη νύχτα. Οι Γερμανοί εκτελούσαν μαζικά κα-

τά τη διάρκεια της ημέρας, προσφέροντας δημόσιο θέαμα». Αναφέρει την περίπτωση ενός πατέρα ο οποίος αφού επέστρεψε από καταναγκαστική εργασία ανακάλυψε ότι όλη του η οικογένεια είχε εκτελεστεί εκείνη ακριβώς την ημέρα: «η γυναίκα μου, τα τρία μου παιδιά, η ηλικιωμένη μητέρα μου και τα δύο της παιδιά – ψυχή δεν έμεινε».

Το τραγικό είναι ότι η φρίκη συνεχίστηκε και μετά τον πόλεμο. Ο Φίγκες αναφέρει πως μεταξύ 1945 και 1950 το σύστημα των γκούλαγκ διογκώθηκε απίστευτα χάρη στις αθρόες συλλήψεις μη-Ρώσων πολιτών, όπως και πολλών Λευκορώσων. Αν πριν από τον πόλεμο, τα γκούλαγκ είχαν συνολικά 1,7 εκατ. ψυχές, το 1949 το νούμερο αυτό είχε αυξηθεί σε 2,4 εκατομμύρια.

Σε χώρες όπως τη Λευκορωσία, που δεν γνώρισαν ποτέ τη δημοκρατία επί της ουσίας, η κουλτούρα της πολιτικής βίας, της οποίας γίναμε μάρτυρες πολύ πρόσφατα, με την κινηματογραφική απαγωγή και σύλληψη του νεαρού δημοσιογράφου Ρόμαν Προτάσεβιτς, φαίνεται πως έρχεται από ένα βάθος χρόνου. Και όχι μόνον από την κόλαση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ντιρλεβάνγκερ

Ο Τίμοθι Σνάνιντερ γράφει ότι η γερμανική μονάδα που είναι υπεύθυνη για τις χειρότερες θηριωδίες στη Λευκορωσία ήταν η SS Special Commando Dirlewanger, η οποία έφτασε στη χώρα τον Φεβρουάριο του 1942. Διοικητής της ήταν ο βίαιος, αλκοολικός και τοξικομανής Οσκαρ Ντιρλεβάνγκερ. Παλιό μέλος του ναζιστικού κόμματος, είχε παρελθόν με βουρζουαζοκομμουνιστών αλλά και σεξουαλικών επαφών με ανήλικα κορίτσια. Η μονάδα του εξόντωσε τουλάχιστον 30.000 ανθρώπους στη Λευκορωσία. Στόχος δεν ήταν μόνον οι Εβραίοι αλλά οι Λευκορώσοι άμαχοι γενικότερα. Η μέθοδος ήταν απλή: περικύκλωναν χωριά και σκότωναν όσους περισσότερους χωρικούς μπορούσαν. Ο ίδιος ο Ντιρλεβάνγκερ είχε τη συνήθεια να κλείνει ολόκληρα χωριά μέσα σε αχυρώνες και να καίει τους ανθρώπους ζωντανούς (το σκηνικό του «Έλα να δεις» του Κλίμοφ). Μια άλλη μέθοδος ήταν να στέλνονταν αμάχοι σε ναρκοπέδια και να κομματιάζονται πατώντας πάνω σε νάρκες. Στα τέλη του '42 και στις αρχές του '43, οι Γερμανοί εξόντωναν γκέτο και χωριά που υποτίθεται ότι σχετιζόνταν με τους παρτιζάνους. Τον Σεπτέμβριο του '42, η Ταξιαρχία Ντιρλεβάνγκερ εξόντωσε 8.350 Εβραίους που ζούσαν ακόμα στο γκέτο του Μπαρναβίτσι, καθώς επίσης 389 «άτακτους», 1.274 «ύποπτους για σχέσεις με άτακτους». Πέθανε το 1945 σε στρατόπεδο αιχμαλώτων. Οι συνθήκες του θανάτου του καλύπτονται ακόμα με μυστήριο.

Όλο και περισσότερο, η νεολαία της Λευκορωσίας ηγείται της αντιπολίτευσης. Μένει να δούμε αν οι νεαροί αντιφρονούντες αποτελούν μεγάλη απειλή για τον επί 27 χρόνια πρόεδρο Λουκασένκο, ο οποίος νιώθει πανίσχυρος. Μάλλον αποτελούν.

Πρόσωπα στραμμένα στον τοίχο

Παρακολουθούμε μια σκηνή όπου ο υποψήφιος της δημοκρατικής αντιπολίτευσης στις προεδρικές εκλογές του 2006, ο Μαλίνκιεβιτς, ρωτάει τον Φράνακ εάν κατάφερε να δει τον πατέρα του που είναι στη φυλακή, για να λάβει αρνητική απάντηση και να συμπαρασταθεί στον νεαρό λέγοντάς του: «Είναι δυνατός, θ' αντέξει». Οι μαθητές αυτού του Λυκείου, από οικογένειες που, προφανώς, επιθυμούν την ανεξαρτησία και τη δημοκρατία για τη χώρα τους, με γονείς και συγγενείς που μπαινοβγαίνουν στις φυλακές για τις πεποιθήσεις τους, καταλαβαίνουν τη σημασία της ελευθερίας του λόγου, την απόγνωση για την απουσία της. Αρκετοί

Η εξόντωση του μεγαλύτερου ανεξάρτητου οργανισμού μέσω ενημέρωσης.

θέλουν να γίνουν δημοσιογράφοι και μια κοπέλα «αποκαλύπτει» το σχέδιό της στον καθηγητή: «Θα ανοίξω μια εφημερίδα που για τα πρώτα 4-5 φύλλα θα υποστηρίζει τον Λουκασένκο για να μην την κλείσει αμέσως και σιγά σιγά θα αλλάζω τον προσανατολισμό της». Απελπίσια. Όπως αυτή που κατακλύζει τη φωτογραφία των δημοσιογράφων του ιστότοπου tut.

by με τα πρόσωπα στραμμένα στον τοίχο, με τα χέρια ψηλά ακουμπισμένα στον τοίχο, κατάδικοι χωρίς έγκλημα. Προτού μπλοκαριστεί, ο ιστότοπος προσείλκε 3,3 εκατομμύρια μοναδικούς χρήστες τον μήνα, ή το 63% των χρηστών του Διαδικτύου της Λευκορωσίας. Με άλλα λόγια, σχεδόν όλοι οι Λευκορώσοι που διαθέτουν τις ειδήσεις στο Διαδίκτυο το έκαναν στο tut.by – ή μάλλον το έκαναν μέχρι τις 18 Μαΐου. Όπως και άλλα μέσα ενημέρωσης που δεν ελέγχονται από το κράτος της Λευκορωσίας, το tut.by είχε υποστεί σύντομες περιόδους αποκλεισμού κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων που σάρωσαν τη χώρα μετά τις

αμφισβητούμενες προεδρικές εκλογές του περασμένου Αυγούστου. Οι δημοσιογράφοι του, είχαν αντιμετωπίσει πρόστιμα, συλλήψεις και ποινικές διώξεις και οι ιδιοκτήτες του ιστότοπου είχαν ενθαρρυνθεί έντονα να πουλήσουν την επιχείρησή τους. Πέρυσι, ανακλήθηκαν τα διαπιστευτήριά του για τη λειτουργία ως μέσο ενημέρωσης. Μετά τις προεδρικές εκλογές του 2020, δεκάδες ειδησιογραφικοί ιστότοποι και μέσα μαζικής ενημέρωσης μπλοκαρίστηκαν, ενώ πολλές εκδόσεις αναγκάστηκαν να σταματήσουν. Όλοι γνώριζαν ότι ήταν θέμα χρόνου να εξοντωθεί ο μεγαλύτερος ανεξάρτητος οργανισμός μέσω ενημέρωσης.

Τα τραγούδια διαμαρτυρίας

Από το πρωί της 18ης Μαΐου υπάρχουν 16 (επιπλέον) δημοσιογράφοι και επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης πίσω από τα κάγκελα, εκ των οποίων οι 11 αντιμετωπίζουν ποινικές κατηγορίες. Οι Δώδεκα μαζί με τον Ρομάν Προτάσεβιτς. Το 2020 καταγράφηκαν 480 συλλήψεις δημοσιογράφων, 97 περιπτώσεις δημοσιογράφων που εκτίουν ποινές, τουλάχιστον 62 περιπτώσεις σωματικής βίας εναντίον τους.

Όπως λέει ο Αντρέι Μπαστουόνετς, πρόεδρος της Ένωσης Δημοσιογράφων της Λευκορωσίας, σε συνέντευξη που παραχώρησε τον Σεπτέμβριο του 2020 στον ιστότοπο Journalists About Journalism, στον Δ. Τριανταφυλλίδη: «Οι συλλήψεις δημοσιογράφων, οι “λευκές” δημοσιογραφικές σελίδες όπου θα δημοσιεύονταν ρεπορτάζ, οι ποινικές διώξεις, οι κατ’ οίκον έρευνες, οι απαγορεύσεις εκτύπωσης και κυκλοφορίας εφημερίδων, οι περιορισμοί και οι αποκλεισμοί από το Διαδίκτυο, είναι απλώς ένα μέρος των προβλημάτων, τα οποία αντιμετωπίζουν οι δημοσιογράφοι της Λευκορωσίας».

Στην ίδια συνέντευξη ο Αντρέι ευχαριστεί τους Ευρωπαίους συναδέλφους «για την υποστήριξη, την αλληλεγγύη, την ετοιμότητά τους να βοηθήσουν. Όλο αυτό το διάστημα μας στήριξαν τόσο ηθικά με δηλώσεις και ανακοινώσεις με αφορμή τα γεγονότα στη χώρα, όσο και δημοσιεύοντας ρεπορτάζ από τη Λευκορωσία. Φυσικά, έδωσαν τη δυνατότητα στους δημοσιογράφους και τους bloggers να φύγουν από τη Λευκορωσία για να σωθούν, διαθέτοντας οικονομικούς πόρους για να τους

βοηθήσουν». Να φύγουν για να σωθούν! Απελπίσια...

Το ντοκιμαντέρ «Ένα μάθημα Λευκορωσικών» χαρακτηρίστηκε από το καθεστώς εξτρεμιστικό υλικό και απαγορεύθηκε η κυκλοφορία του αλλά και η «θέση καθ’ οιονδήποτε τρόπο» στη χώρα. Αμέσως μετά, ο Μίροσλαβ Ντεμπίνσκι γύρισε το Music Partisans (είχε διαγωνιστεί και στην κατηγορία Ντοκιμαντέρ του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης), δίνοντας αυτή τη φορά το ίδιο θέμα από την οπτική γωνία μιας σειράς ροκ συγκροτημάτων. Οι μουσικοί συναντήθηκαν μεταξύ τους στην Πολωνία, καθώς τα τραγούδια διαμαρτυρίας απαγορεύονται στη Λευκορωσία. Δεν είναι οι μόνοι.

Καλλιτέχνες και συγκροτήματα απαγορευμένα από το καθεστώς δίνουν συναυλίες σε κοντινές πρωτεύουσες και Λευκορώσοι ταξιδεύουν για να τους ακούσουν μαζί με τους αυτοεξόριστους συμπατριώτες τους.

Το γεγονός βέβαια ότι υπάρχει ευρωπαϊκή χώρα στην οποία ακόμα υφίστανται λόγοι να γράφονται «τραγούδια διαμαρτυρίας» θα έπρεπε, όπως λένε, «να μας προβληματίσει». Πόσα γνωρίζουν για όλα αυτά οι Ευρωπαίοι – και οι Έλληνες – πολίτες; Είναι χαρακτηριστική η δήλωση στο Bloomberg, μετά τη σύλληψη του Ρομάν Προτάσεβιτς, του 25χρονου Αρτούρ Σιξ, ενός από τους εννιά Γάλλους που ταξίδεψαν με τη συγκεκριμένη πτήση της Ryanair: «Δεν γνώριζα τίποτα για την κατάσταση στη Λευκορωσία μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ. Τώρα έμαθα ότι εδώ έχουν δικτατορία».

FlashArt @Rialto

Στηρίζουμε τις τέχνες και τους δημιουργούς

/ 05 & 06
2021

29/5 Κυπριακή Μουσική Άλλως... πως

Σάββατο 20:00 (60')

Ένας αλλιώτικος πατριωτικός διάλογος, ένα μουσικό ταξίδι στη Κυπριακή Παραδοσιακή Μουσική με τα σχήματα Quintus Ensemble και ChamberFusion Quintet, υπό την ενορχηστρωτική επίβλεψη του Νεοκλή Νεοφυτίδη.

Quintus Ensemble
Σάββα Χριστοδούλου: φλάουτο, Συμεών Σπασόφ: όμποε, Γιώργος Γεωργίου: κλαρίνο, Ευάγγελος Χριστοδούλου: φαγκότο, Ανίτα Σκουτέλο: κόντρα.

ChamberFusion Quintet
Γιώργο Χατζηγεωργίου: 1ο βιολί, Νικόλα Βρυώνη: 2ο βιολί, Νικόλα Ευθυμίου: βιόλα, Δώρα Ζήσιμος: τσέλο, Νικόλα Τρύφωνος: κοντραμπάσο.

Συμμετέχουν: Τεύκρος Νεοκλέους και Άννα Αριστείδου.
Ψηφιακό σκηνικό: Κωνσταντίνος Τερλικός

€ 12-10

5/6 Το Ελληνικό Πρόσωπο του Federico Garcia Lorca

Σάββατο 20:30 (90')

Το έργο του Ισπανού ποιητή Federico Garcia Lorca βρήκε πρόσφορο έδαφος στον Ελληνικό χώρο. Τα έργα *Ματωμένος Γάμος* (Μάνος Χατζιδάκις 1948) σε διασκευή για φωνή, κιθάρα και τσέλο και το *Romancero Gitano* (Μίκης Θεοδωράκης 1967) για κιθάρα και φωνή, θα ακουστούν για πρώτη φορά, με τη μορφή αυτή, στην Κύπρο.

Τραγούδι: Αγγελίνα Σιατίρρη
Τσέλο/ Απαγγέλια: Μαριλίτσα Παπαδοπούρη
Κιθάρα/ Ενορχήστρωση/ Προσαρμογή: Δημήτρης Παπαγγελίδης

€ 12 / 10

17/6 Ο Καθρέφτης

Πέμπτη 20:30 (40'), Επί Σκηνής

Μια παράσταση για τη μοναξιά και την κοινωνική απομόνωση που βιώνουμε στις μέρες μας. Η έννοια μοναξιά μέσα από ιστορίες ανθρώπων ανάμεσα μας αλλά και από την πλευρά της ίδιας της Μοναξιάς.

Κείμενο: Ο Ελευθεριακός (Ηλίας Βαγενάς)

Επί σκηνής:
Πολίνα Χριστοδούλου: Ερμηνεία/ Απόδοση κείμενου στη κυπριακή διάλεκτο
Γιώργος Μπίζος: Μουσική σύνθεση/ Ηλεκτρική κιθάρα
Δημήτρης Σάββα: Συναπτική ηλεκτρονική επεξεργασία
Φωτογραφία: Αντρέας Ιερίδης

€ 12 / 10

“Αγαπητό μου ημερολόγιο”

υάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να αιουύσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ αιυάει
από τις 9 μέχρι τις 12 “Εκ γυναικός”
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την Μαριάννα Γαλιδή στο

KANALI
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

Χορηγός:

Χορηγός Επικοινωνίας:

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

77 77 77 45
rialto.com.cy

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σε πόσες δόσεις «ελευθερώνεστε»;

Εσείς σε πόσες δόσεις «ελευθερώνεστε»; Αυτή η ερώτηση του τελευταίου καιρού μου προκαλεί ποικίλους συνειρμούς. Φυσικά το προφανές σχετίζεται με τον εμβολιασμό που έχει πληθύνει τον τελευταίο καιρό και περιλαμβάνει τις πιο παραγωγικές ηλικίες του τόπου, αυτού του κόσμου, αν αντέξουμε να τραβήξουμε την κουρτίνα για να δούμε και πέρα από τον μικρόκοσμό μας. Πεννητάρδες, σαραντάρδες, και ακόμα νεαρότεροι, προσφεύγουν στα εμβολιαστικά κέντρα για να ανακτήσουν ό,τι πιο πολύτιμο στερήθηκαν με βίαιο τρόπο τον τελευταίο χρόνο: την ελευθερία τους.

Κανείς από αυτές τις «καλομαθημένες» γενιές που μεγάλωσαν με το όραμα του ότι η ζωή θα γίνεται όλο και πιο εξωστρεφής, με καλές πανεπιστημιακές σπουδές, ταξίδια, εναλλαγή συντρόφων και εμπειριών, με μια πρωτοφανή επένδυση στον ίδιο τον εαυτό, και κυρίως με την πεποίθηση ότι η Ευρώπη είναι ένα «σπίτι», δεν φαντάστηκε ότι θα έρθει εκείνη η ώρα που για να βγει από το δικό του σπίτι θα πρέπει να στείλει μήνυμα για να πάρει άδεια. Και αυτό όχι επειδή ζει σε δικτατορικό, αυταρχικό καθεστώς, αλλά επειδή ένας αόρατος ιός απειλεί την ελευθερία του, την ύπαρξή του.

Οι παλιότερες γενιές επιπλωσαν τα σπίτια τους με δόσεις. Ήταν οι λεγόμενοι δασάδες που περνούσαν κάθε μήνα από τα νοικοκυριά και εισέπρατταν τις οικονομίες τους, προκειμένου να αγοράσουν έπιπλα, κουρτίνες, λευκά είδη, ακόμα και εγκυκλοπαιδείες. Δόση δόση χτίστηκαν ζωές και νοικοκυριά, ελπίζοντας πάντα στο αύριο, σε κάτι καλύτερο για τα παιδιά τους. Αυτές οι δόσεις τότε δεν ρυθμίζαν μόνο το χρέος, ρυθμίζαν και συγκρατούσαν πένθη και πάθη, μίσση και έρωτες. Όταν δεν φτάνει να πληρωθεί ο δασάς, κανείς δεν αντιλαμβάνεται την ελευθερία του με τον ίδιο τρόπο.

Οι νεότερες γενιές όμως, μετά τη Μεταπολίτευση, ιδίως αυτές που άκουγαν, μαζί με τα παιδικά τους τραγούδια, την προτροπή σαν νανούρισμα «Τσοβόλα, δώσ' τα όλα», εκπαιδεύτηκαν για άλλου τύπου ελευθερίες, και φυσι-

Ο Θανάσης Βέγγος ως δασατζής στην ελληνική ταινία του 1959 «Οι δασατζήδες». Οι λεγόμενοι δασάδες περνούσαν κάθε μήνα από τα νοικοκυριά και εισέπρατταν τις οικονομίες τους, προκειμένου να αγοράσουν έπιπλα, κουρτίνες, λευκά είδη, ακόμα και εγκυκλοπαιδείες. Οι νεότερες γενιές δεν τα γνώρισαν αυτά.

Για να στοχαστούμε πάνω στην ελευθερία πρέπει να σκεφτούμε τι σημαίνει δέσμευση για τον καθένα.

κά για άλλες δόσεις. Τα ήθελαν όλα και πολλοί τα είχαν κόλας. Χρήματα για σπουδές, διεύρυνση των γνώσεων, εκμάθηση ξένων γλωσσών, επιλογές για διακοπές, μετάβαση στο εξωτερικό, τα σύνορα και τα όρια καταλύονταν με ταχύ τρόπο.

Είτε με εκπαίδευση και αυτοπεποίθηση είτε με χρήμα και ταμπουκά. Και εκεί άρχισαν τα παρατράγουδα των «πολλαπλών επιλογών». Ετσι όπως μπήκαν στις πρώτες τάξεις των αγγλικών τα multiple choices, οδνηγήκαμε με χαρακτηριστική άνεση στην ημιμάθεια και της γλώσσας αλλά κυρίως της ζωής και της θέσης μας.

«Δεν θέλω να παρουσιαστώ εκεί ως φαντάρος», «δεν θέλω

να πάω σε εκείνη την επαρχία όπου πέρασα στο πανεπιστήμιο», «δεν θέλω αυτόν τον μισθό που μου προτείνουν», «θέλω να το σκεφτώ αν θα δεσμευτώ με τον έναν ή τον άλλον τρόπο». Αυτές είναι φράσεις που έχουν ειπωθεί κατά καιρούς από νέους ανθρώπους που, αντί να εισέρχονται με πάθος ταύρου στη ζωή, στέκονται στην άκρη σαν «μωρές παρθένες», ανεξαρτήτως φύλου, για να καλοεξετάσουν τις επιλογές που έχουν. Και φυσικά πάντα υπάρχουν κάποιους που τους ανοίγει τις επιλογές για να τους διευκολύνει.

Ετσι μάθαμε ότι όλα στη ζωή μπορούν να περιμένουν, οι δεύτερες ευκαιρίες είναι άπειρες, ο εκθρόνος του καλού είναι πάντα ο κατώτερος. Αυτό το φαινόμενο εμφανίστηκε περίτρανα και στην επιλογή των δόσεων της COVID-«ελευθερίας» μας. Ενώ «διψάμε» για την ξανακερδίσει, βάζουμε άλλο ένα pause και περιμένουμε τις «πολλαπλές επιλογές» για να διαλέξουμε το «καλό» εμβόλιο. Λες και μπορούμε στα αλήθεια να γνωρίζουμε.

Και ενώ μέχρι τώρα δεν καταδεχόμασταν να ρουφήσουμε τη ζωή μας σε μικρές δόσεις, όπως οι πιο φοβισμένοι γονείς μας, από τους οποίους διακαώς θέλουμε να ξεφύγουμε, τώρα ως μεσήλικοι αποκτούμε τόσο συντηρητικά ανταντακλαστικά ενός αρχαϊκού φόβου, που επισφραγίζουν το πόσο θέλουμε να έχουμε τον έλεγχο της κατάστασης σαν και εκείνους.

Και τελικά, παρά τον αέρα που φαινομενικά φέρουμε στην εμφάνιση, επιλέγουμε με τη στάση μας μια παράταση της εσωστρέφειας και ίσως και του σκοταδισμού. Αντί για την πανηγυρική έξοδο στο αθάνατο ελληνικό καλοκαίρι. Που ταυτόχρονα είναι μια κατάφαση στην επιθυμία, στη ζωή και στην επιστήμη.

Μα αλίμονο, πώς φανταστήκαμε εμείς ότι θα γλιτώσουμε από τον φόβο της ζωής για τη ζωή; Από τις δόσεις; Θέλει αρετή και τόλμη, λέει ο ποιητής, και συχνά η ελευθερία δεν είναι τελικά αυτό που επιλέγουμε, και ως διατρανώουμε το αντίθετο. Ισα ίσα, έχουμε και εμείς ανάγκη από την ασφάλεια του «δοσά», θέλουμε μικρές δόσεις ελευθερίας, για να αντέξουμε αυτό που ορίζεται για τον καθένα ως ζωή. Εξ ου και κάποιοι ενσωματώθηκαν στην каранτίνα περισσότερο από άλλους, ή τελικά όλοι νιώσαμε και κάποια θετικά, κάτι που δεν θα φανταζόμασταν μέχρι πρότινος. Αλλάστε, για να στοχαστούμε πάνω στην ελευθερία πρέπει να σκεφτούμε τι σημαίνει δέσμευση για τον καθένα.

Τι σημαίνει δέσμευση στην εργασία, στον εαυτό, στις σχέσεις, στον γάμο. Πόσο αντέχουμε να είμαστε δεσμευμένοι και σε ποιο βαθμό. Πόσες δόσεις χρειάζεστε από ποια υλικά για να νιώσουμε ότι ορίζουμε τη ζωή. Είναι γεγονός ότι κανείς δεν μπορεί να ζήσει σε απόλυτη ελευθερία. Ούτε και σε απόλυτη σκλαβιά. Άλλος περισσότερο, άλλος λιγότερο, άλλος συνειδητά, άλλος χωρίς καμία αίσθηση συνείδησης, πειραματίζεται κάθε μέρα, κάθε ώρα, κάθε στιγμή με τις δόσεις του.

Πόσες δόσεις χρειάζεται από τι για να μπορέσει να ζήσει. Πόσες δόσεις για να γίνει η ζωή φάρμακο και όχι φαρμάκι.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΡΔΙΚΑΡΗ

Ο Νικόλας Περδικάρης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1979. Σπούδασε στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρωτοεμφανίστηκε στην πεζογραφία με το βιβλίο «Ο σκύλος με το λουλούδι στο στόμα» το 2014 (Το Ροδακί). Το τελευταίο του βιβλίο, «Μάμα Κάρι», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ο Μωβ Σκίουρος.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Την ποιητική συλλογή «Βροχή και Λιακάδα» του Ζακ Πρεβέρ και την «Πλήξη» του Αλμπέρτο Μοράβια.

Ποιος ήρωας/ηρώίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Ο Σαλ Πάρανταις (Τζακ Κέρουακ) στο «On the road». Για το ταξίδι, τον δρόμο και τις φιλίες, που ακόμα και όταν σε απογοητεύουν είναι ό,τι πολυτιμότερο έχεις για να προχωράς στη ζωή.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και θεωνέυτες; Τον Ντέιβιντ Φόστερ Γουάλας, τον Χανς Φάλαντα, τον Αντον Τσέκωφ, την Τόνι Μόρισον, την Αλίσ Μονρό και την Μπερναρντίν Εβερστο. Όλοι τους τόσο διαφορετικοί άν-

θρωποι, αλλά με τόσα κοινά μεταξύ τους (υποθέτω).

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Η «νταρντάνα» είναι αλιευτικό σκάφος...

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα πρώτη φορά; Τον «Κόμη Μοντεχριστό» του Αλέξανδρου Δουμά.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Η ζωή είναι τόσο μικρή και τα βιβλία που θέλω να διαβάσω τόσα πολλά! Προτιμώ να «ανακαλύπτω» κάθε φορά κάτι διαφορετικό παρά να επαναλαμβάνω διπλές και τριπλές αναγνώσεις του ίδιου βιβλίου. Βέβαια, κάθε ανάγνωση είναι μια διαφορετική ματιά πάνω στο έργο.

Στο πρώτο σας βιβλίο, σκύλοι και γάτες πρωταγωνιστούν ως ισότιμα πλάσματα στις σχέσεις και στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Είναι ουτοπία αυτό που περιγράφετε; Για όσους μοιραζόμαστε υπεύθυνα τη ζωή μας με ζώα συντροφιάς, η ισότιμη μεταχείρισή τους είναι πραγματικότητα και όχι ουτοπία. Χρειάζεται ωστόσο να γίνουν πολλά ακόμη προκειμένου να καταλάβουν όλοι ότι τα ζώα δεν είναι «πράγματα». Είναι πλάσματα. Συχνά πιο ανθρώπινα και από τους ανθρώπους.

Και το δεύτερο βιβλίο σας είναι συλλογή διηγημάτων. Τι σας γοητεύει σ' αυτό το λογοτεχνικό είδος;

Το διήγημα με γοητεύει γιατί η ανάγνωση και η γραφή του παραπέμπουν σε προσεκτική εξέταση, με έναν «λογοτεχνικό μεγεθυντικό φακό», των λεπτομερειών που είναι μια μεγαλύτητα αφηγηματική φόρμα ίσως περνούν απαρατήρητες. Αν το μυθιστόρημα είναι ένας πίνακας ζωγραφικής, το διήγημα είναι ο πίνακας μέσα στον πίνακα.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ

Ηττημένοι μαχητές στον καθρέφτη του Κάλβου

ΑΓΓΕΛΑ ΓΙΩΤΗ
Μεταπολεμικές δοκιμές
πολιτικού Λυριισμού
εκδ. Αλεξάνδρεια, σελ. 303

Το μεταπολεμικό ρίγος του Βύρωνα Λεοντάρη, η αρνητική διαιλεκτική του Τέοντορ Αντόρνο και το υπονοημένο «υψηλό» του Ανδρέα Κάλβου γίνονται τρία νήματα σφιχτοπλεγμένα από την Αγγέλα Γιώτη, συγκροτώντας τη «μεταπολεμικότητα» ως έννοια-εργαλείο για την κατανόηση της νεοελληνικής λογοτεχνίας από τον 19ο αιώνα και μέχρι τους συμβατικά αποκληθέντες μεταπολεμικούς ποιητές. Θα μπορούσε να φοβηθεί κανείς την άγνοια περιήγηση στη θεωρία και τη δημιουργία κωμικών κατασκευών που συχνά μαρτυρούν την υπέρμετρη αγωνία της αυτοαναφορικής επιστημολογίας. Εδώ έχουμε να κάνουμε με το αντίθετο ακριβώς: μια γερή επιστημονική κρυστάλλωση, έναν κριτικό και μια εργασία μυρμηγκιού που δεν φοβούνται να βουτήξουν κατευθείαν, με τον γερό αυτόν εξοπλισμό, στα βαθιά νερά της ποίησης. Εξοντώς ολοκληρώνει μακρά διαδρομή στη μελέτη του Κάλβου, η Γιώτη πραγματοποιεί τώρα την κρίσιμη χειρονομία που τόσο καιρό προετοιμάζει: βάζει

να καθρεφτιστούν στον τρομερό καθρέφτη του Ζακυνθινού τρία ποιητικά ζεύγη, σκηνοθετημένα από την Ιστορία και από την ίδια με τρόπο, θα πρέπει να παραδεχτούμε, άκρως ερεθιστικό. Παλαμάς - Καρυωτάκης, Σικελιανός - Σεφέρης και Ρίτσος - Λεοντάρης.

Αν ο Κάλβος δεν είναι -ή δεν είναι πλέον- ο ποιητής-προφήτης που μεγαλόφωνα συνοδεύει τη λύρα της μιας πατριωτικής ιδέας· αν είναι επίσης μια οικεία, ακόμη και για τα αυτιά του σημερινού αναγνώστη, δυσοίωνα φωνή ενός αγγέλου των ερειπίων, που βουλιάζει στο λαρύγγι του από την οδύνη, τότε δίκαια τον αναδεικνύουν ως τέτοιο ο Καρυωτάκης και ο Σεφέρης, σε αντιδιαστολή με τους Παλαμά και Σικελιανό, όπως μας δείχνει η Γιώτη.

Ακόμη πιο δίκαια, και σε δι-άλλογο προπάντων με τον Καρυωτάκη, ο Λεοντάρης συνόψισε όλη αυτή τη μεταπολεμική αλλά

μάχιμη αγωνία ως την ήττα που υφίσταται στη ρίζα της κάθε ποίησης και την τροφοδοτεί, αρνητικά αλλά και δυναμικά ταυτόχρονα. Αντίθετα ο Ρίτσος, όπως μας τον παρουσιάζει εδώ η Γιώτη, κλυδωνίζεται ανάμεσα στη φαινομενικά ασφαλή επιφάνεια της ιδεολογίας και στην ελευθερία των ερειπίων, για να προτιμήσει εντέλει και αυτός, πάντα σε συνομιλία με τον Κάλβο, τους ποιητικά πιο γόνιμους καρχαρίες του βυθού.

Όταν ένα βιβλίο είναι πραγματικά σημαντικό, πολλά ζητήματα ξεκαθαρίζουν, ενώ ταυτόχρονα νέα ερωτήματα συνωστίζονται κάτω από τις γραμμές. Η πυκνότητα της σκέψης της Γιώτη αντισταθμίζεται από την οξύτητα της. Μένει να αναρωτηθούμε αν η βραχνάδα του Κάλβου, το δηλητήριο του Καρυωτάκη και η ώριμη άρνηση του Σεφέρη εκβάλλουν πράγματι τελειωτικά στον Λεοντάρη, τον μόνο που τα συζητάει όλα αυτά με τον τρόπο ακριβώς

που υποθέτει η Γιώτη, ποιητικά και φιλοσοφικά, με στίχους και δοκίμιο. Αν η γέφυρα που ενώνει τον Καρυωτάκη με τον Λεοντάρη μοιάζει στέρεη, αδιαμφισβήτητη, ποιητικά παραγωγική, το πρόγραμμα και το διαμέτρημα του Σεφέρη δημιουργούν έναν πυλώνα που εμπιρίεχει ασφαλώς τη μεταπολεμικότητα, δεν εξαντλείται όμως, νομίζω, σε αυτήν. Στον βαθμό που είναι αναγκαίο να δαμνηστεί κανείς ένα σχήμα από τη φιλοσοφία -εδώ από τον Αντόρνο- για να συζητήσει τις πολιτικές αλλά και τις καλλιτεχνικές και τις ηθικές δημιουργικές στάσεις των ποιητών, η μετοχή του Λεοντάρη που το έπραξε, όπως αποδεικνύει η Γιώτη, εμπρόθετα και συστηματικά, και ιδίως σε συνομιλία με τον Αντόρνο, ανεβαίνει.

Αν, ωστόσο, η «μεταπολεμικότητα» και η «ήττα», όπως τις εισαγείται ο Λεοντάρης, γονιμοποιούν και αυτοτελώς τη σκέψη μας για την ανθρώπινη περιπέτεια, όπως ιδιοσυγκρασιακά η ποίηση τη διαπλάθει και την αναμεταδίδει, τότε δικαιούμαστε, καθώς οι πόλεμοι και η ποίηση συνεχίζονται, να στραφούμε και πάλι προς τη συγγραφέα και να της θέσουμε τα ερωτήματα που εξακολουθούν να εκκρεμούν.

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

1 «Πώς να μιλάτε στα παιδιά ώστε να σας ακούν» των Ιλβίν Μαζλίζ, Αντελ Φέιμπερ (Πατάκη)

2 «Το βιβλίο που θα ήθελες να είχαν διαβάσει οι γονείς σου» της Φιλίππα Πέρου (Διόπτρα)

3 «Το δώρο» του Στέφανου Ξενάκη (Key books)

4 «Η ευγενής τέχνη τού να τα γράφεις όλα στα...!» του Μαρκ Μάνσον (Εσσοπρον)

5 «Ρίζες και θεμέλια» της Μαρίας Ευθυμίου (Πατάκη)

Λογοτεχνία

1 «Το πράσινο φόρεμα» της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

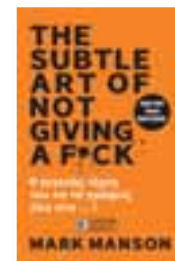
2 «Όταν κοιμούνται οι φίλοι μου» του Αύγουστου Κορτώ (Πατάκη)

3 «Μια νύχτα του Αυγούστου» της Βικτόρια Χίλοπ (Ψυχογιός)

4 «Εκεί που τραγουδάνε οι καραβίδες» της Ντέλια Ουενς (Δώμα)

5 «Η Πλεξούδα» της Λετίσια Κολομπαί (Πατάκη)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Ιανος (Αθήνα και Θεσσαλονίκη)

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

BONNH

Οι κώδικες της μόδας

Κατ' αποκλειστικότητα για την Ευρώπη, παρουσιάζεται στην Bundeskunsthalle η έκθεση από την Ιαπωνία με θέμα τη μόδα και τους συμβολισμούς της. Μια παραγωγή του Εθνικού Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης και του Ινστιτούτου Κοστουμιών του Κιότο, που παρουσιάζει δημιουργίες σχεδιαστών σε συνομιλία με έργα σύγχρονης τέχνης. Παρουσιάζονται δουλειές των Αρμάνι, Σανέλ, Μιγιάκε, Μπέρμπερι, Λουί Βουιτόν και άλλων ως ένα σύνθετο πολιτισμικό φαινόμενο.

ΣΥΛΛΟΓΕΣ

Μπέιμπ Ρουθ

Για την Αμερική, ο θρύλος του μπέιζμπολ Μπέιμπ Ρουθ (Τζορτζ Χέρμαν Ρουθ, 1895-1948) επιζητεί και προκαλεί ακόμη νοσταλγία. Για τον συλλέκτη, νευρολόγο Τόμας Νιούμαν, ο οποίος πέθανε πρόσφατα από κορωνοϊό σε ηλικία 73 ετών, ήταν όλη του η ζωή, όπως και ο κόσμος της μπέιζμπολ. Μάζευε με μανία τις συλλεκτικές κάρτες και τα προγράμματα με τέτοια επιμέλεια ώστε η συλλογή του, που θα δημοπρατηθεί σε λίγο καιρό, εκτιμάται σε αξία άνω των 20 εκατ. δολαρίων.

BENETIA

Εγκατάσταση στο νερό

Μια μεγάλη, ορειχάλκινη φτελιά με μια πέτρα στα γυμνά κλαδιά της, σαν φωλιά πουλιών, είναι η συμβολική, για την πανδημία, εγκατάσταση του Ιταλού καλλιτέχνη Τζουζέπε Πενόνε στη Βενετία. Τοποθετήθηκε από το Ίδρυμα Vuslat έξω από το Αρσενάλε στο πλαίσιο της 17ης Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής που έχει τον θεματικό άξονα «Πώς θα συμβιώσουμε;». Η Μπιενάλε θα διαρκέσει έως τις 21 Νοεμβρίου. Με τον Χρυσό Λέοντα τιμήθηκε ο Ισπανός αρχιτέκτων Ραφαέλ Μονέο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Depeche Mode

Επί χρόνια, ο ονομαστός Ολλανδός φωτογράφος Αντον Κόρμπιν παρακολουθούσε τους Depeche Mode και κατά μία έννοια συνέθετε ένα υβριδικό ημερολόγιο του γκρουπ από τη δεκαετία του 1980 έως τα πρόσφατα χρόνια. Ο εκδοτικός οίκος Taschen προχώρησε σε μια επιλογή για μια πιο προστιθέμενη έκδοση (στην τιμή των 100 ευρώ) με τις ατμοσφαιρικές φωτογραφίες του Κόρμπιν, που απηχούν το πνεύμα της εποχής, αλλά και την πορεία ενός από τα πιο αγαπητά συγκροτήματα.

ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ

Λούσιαν Φρόντ

Η Τέτ σχεδιάζει μια μεγάλη έκθεση με έργα Λούσιαν Φρόντ (1922-2011), η οποία θα εγκαινιαστεί στις 24 Ιουλίου. Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή έως τον Ιανουάριο 2022 και εστιάζεται στα πρόσωπα του στενού περιβάλλοντος του ζωγράφου. Έργα ζωγραφικής, σχέδια και φωτογραφίες συνθέτουν το σύμπαν των πιο αναγνωρίσιμων προσώπων που πόζαρε για τον Λούσιαν Φρόντ, ανάμεσά τους η πρώτη γυναίκα του Κίτι Γκάρμαν και ο φίλος και συνεργάτης του Ντέιβιντ Ντόσον.

Χαιρετίσματα από την παραλία. Καρτ ποστάλ του Μεσοπολέμου, που δοξάζει την κουλτούρα του μαυρίσματος και της απελευθερωμένης γυναίκας.

Η άνοδος
και η πτώση
της καρτ ποστάλ

Το Ταχυδρομικό Μουσείο στο Λονδίνο (www.postalmuseum.org) εγκαινιάσε την επαναλειτουργία του με μια μεγάλη έκθεση αφιερωμένη στο κοινωνικό φαινόμενο της καρτ ποστάλ, που ήταν το δημοφιλέστερο και πιο διαδεδομένο μέσο ανταλλαγής μηνυμάτων από τα τέλη του 19ου αιώνα έως την επικράτηση του Διαδικτύου. Η έκθεση με τίτλο «Wish You Were Here: τα 151 χρόνια της βρετανικής καρτ ποστάλ» παρουσιάζει το φαινόμενο της επιθυμίας για επικοινωνία όπως σηματοδοτήθηκε και εκφράστηκε από την ανάπτυξη των δικτύων και της τεχνο-

λογίας σταδιακά από το 1870 και μετά. Από το 1894 επιτράπηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο η αποδοχή από το επίσημο ταχυδρομείο των φωτογραφικών καρτών, των δελταρίων όπως λέγονταν στα ελληνικά, που εξέδιδαν οι εμπορικοί εκδοτικοί οίκοι. Αυτή η εξέλιξη οδήγησε σε μια πρωτοφανή εκδοτική έκρηξη, που δεν προλάβαινε να ικανοποιεί την τεράστια ζήτηση. Στην εδουαρδιανή περίοδο (την πρώτη δεκαετία του εικοστού αιώνα) εκατοντάδες εκατομμύρια καρτ ποστάλ ταχυδρομούνταν κάθε μέρα στην Αγγλία. Οι κάρτες στο Λονδίνο παραδίδονταν

δύο και τρεις φορές ημερησίως καθώς ικανοποιούσαν και την ανάγκη για μια απλή συνεννόηση ανάμεσα στον αποστολέα και στον παραλήπτη. Το εκδοτικό και κοινωνικό φαινόμενο της καρτ ποστάλ ήταν οικουμενικό. Χιλιάδες ήταν οι συλλέκτες. Από πλεωρύα εκτύπωσης κορυφαίες ήταν οι κάρτες στη Γερμανία, αλλά στον αγγλοσαξονικό κόσμο ήταν εντυπωσιακή η τεράστια βεντάλια της θεματογραφίας, που άγγιζε κάθε δραστηριότητα του ανθρώπου (ευχές για γιορτές, τοπία και πόλεις, ηθοποιοί, πατριωτικές, σιδηρόδρομοι, ατυχήματα και καταστροφές,

ποητικές, τολμηρές, βασιλείς και πολιτικοί κ.λπ.). Η καρτ ποστάλ ευνοήθηκε επίσης διότι απαιτούσε τα μισά ταχυδρομικά τέλη σε σχέση με μια επιστολή. Το προνόμιο αυτό διατηρήθηκε μέχρι το 1968. Η ανάπτυξη της συνδέθηκε με την άνοδο της μεσαιας τέχνης, την ανάπτυξη της τυπογραφίας και της χρωμολιθογραφίας, τη διάδοση της φωτογραφίας, την ανάπτυξη του τουρισμού, την απήχηση των θεμάτων και την κουλτούρα των αστέρων της σκηνής και του κινηματογράφου, τη μείωση του αναλφαριθμητικού και την καλλιέργεια μιας πνευματικής περι-

έργειας. Η καρτ ποστάλ ενισχύθηκε περισσότερο ως τουριστικό είδος κυρίως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν αναπτύχθηκε θεαματικά ο τουριστικός κλάδος. Επλήγη όμως από την διευκόλυνση των ταξιδιών, από την ταχύτητα των μετακινήσεων, τη διάδοση αρχικά του τηλεφώνου και αργότερα των νέων τεχνολογιών. Τα τελευταία χρόνια είναι είδος υψηλού γούστου εάν πρόκειται για μουσεία ή συλλογές. Η τουριστική κάρτα, πάντως, πωλείται ακόμη και κάποιοι επιμένουν στην ωραία, παλιά συνήθεια.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Αγαπημένη Αφθονία

Η Ιουδήθ Γκοτιέ ήταν κόρη του πεζογράφου Θεόφιλου Γκοτιέ. Στη βιογραφία του Νίτσε «Δεν είμαι άνθρωπος, είμαι δυναμίτς» (μτφρ. Νίνα Μπούρν, εκδ. Πατάκη), η Σου Πριντό την περιγράφει ως «θεά του ενστικτού και του διονυσιακού αισθησιασμού: ψηλή, μελαχρινή, ωχρή, έντονα θεατρική, με τη «χυμώδη σιλουέτα και την αμερικανική Ανατολίτισσα», η οποία έγραφε ρομαντικά μυθιστορήματα που «εκτυλίσσονταν σε μια Μυστηριώδη Ανατολή, την οποία δεν είχε επισκεφτεί ποτέ».

Κατά την Πριντό, ειδικευση της (παντρεμένης) Ιουδήθ ήταν να ερωτεύεται πολύ μεγαλύτερους της άνδρες. Τώρα, στα τριάντα της, θα πλευρίζε τον Βάγκνερ, για τον οποίο είχε αναλάβει να γράψει ένα άρθρο.

Πολύ σύντομα, ο Βάγκνερ θα αρχίσει να τη βομβαρδίζει με φλογερές επιστολές, όπου την προσφωνεί «Αγαπημένη Αφθονία». Συχνά,

Συχνά, εσώκλειε λίστες με απαλά υφάσματα και βαριά αρώματα που λάτρευαν και οι δύο.

γράφει η Πριντό, εσώκλειε λίστες με απαλά υφάσματα και βαριά αρώματα που λάτρευαν και οι δύο. «Εκείνη του έστειλε σε άλλη διεύθυνση για να μην το ανακαλύψει η Κόζιμα (σύζυγος του Βάγκνερ). Η γοητεία και η μουσική του Βάγκνερ ήταν θρησκεία για την Ιουδήθ, μια εκστατική κατάσταση, όπως ήταν και για την Κόζιμα».

Όμως η Κόζιμα αντιστάθμιζε τον διονυσιασμό της Ιουδήθ. «Η κυριαρχία της Κόζιμα επί του Βάγκνερ ήταν αποπλάνεια, αποκλειστικά διανοητική, συχνά επιτιμητική. (...) Ο Βάγκνερ φοβόταν την επιίληξη της

Η Ιουδήθ Γκοτιέ (1845-1917), ερωμένη μεγαλύτερων ανδρών, μεταξύ αυτών του Ουγκό και -παραλίγο- του Βάγκνερ.

σαν παιδί. Υπέφερε φοβικά όταν η Κόζιμα του αρνούσαν το σεξ».

Οι βαγκνερικοί ήχοι προκαλούσαν ένα είδος μανίας και σε άλλους. Ο νεαρός Νίτσε, τον οποίο ο Βάγκνερ είχε σχεδόν υιοθετήσει, λάτρευε τη μουσική του. «Όσο ο Δάσκαλος έλειπε από το σπίτι επέτρεπε στον Νίτσε να παίζει στο πιάνο του. (...) Ο Νίτσε περιερχόταν σε έκσταση καθώς έπαιζε, ξυπνώντας στην Κόζιμα (που στο κάτω κάτω ήταν κόρη του Ιωσήφ) μια κατάσταση παραισθητικής μέθης».

Όσο πιο ξέφρενα έπαιζε ο Νίτσε, τόσο πιο σφικτά ένιωθε η Κόζιμα να τη ζώνει «μια αίσθηση δέους και τρέμουλου». Για την Κόζιμα, όπως και για τον Νίτσε, η μουσική εισερχόταν στη σφαίρα της θείας έκστασης. «Κατά την απουσία του Βάγκνερ προσπάθησαν πολλές φορές να προκαλέσουν την εμφάνισή του κάτω κόσμο, με τον Νίτσε να παίζει παροξυσμικά στο πιάνο ως πρελούδιο

της επικλήσεως των δυνάμεων του αποκρυφισμού».

Θα μπορούσε κάποιος όλο αυτό να το δει ως την υπέροχη αρχή μιας παράνομης ερωτικής σχέσης. Κι ωστόσο, το μόνο που τους ένωσε ήταν η μουσική, τίποτε άλλο. Η Κόζιμα είχε στον νου της τη ζωώδη έλξη που έβλεπε να αναπτύσσεται ανάμεσα στον άνδρα της και στην Ιουδήθ.

Το φινάλε της ιστορίας, όμως, δεν περιλαμβάνει κανένα παράφορο πάθος: στο τέλος, η Ιουδήθ θα δημοσιεύσει ένα άρθρο για τον Βάγκνερ «αντάξιο κουτσομπολιώτικου περιεχομένου». Η Κόζιμα θα φριέει – ανακουφισμένη όμως μάλλον. Η «Αγαπημένη Αφθονία» θα ζήσει ένα παράφορο πάθος στην αγκαλιά ενός άλλου μεγάλου της εποχής, του Βίκτορ Ουγκό. Ο συγγραφέας των «Αθλιών» ήταν, εξάλλου, έντεκα χρόνια μεγαλύτερος απ' τον Βάγκνερ.

Η ίδια η ζωή είναι κίνητρο για την τέχνη

Οι εικαστικοί Λευτέρης Τάπας, Κίκος Λανίτης και Παναγιώτης Μιχαήλ μιλούν στην «Κ» για τις ατομικές εκθέσεις τους

Της ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΥΗ

Τρεις σύγχρονοι Κύπριοι καλλιτέχνες εκθέτουν την προσωπική τους δουλειά σε ατομικές εκθέσεις στην Κύπρο το συγκεκριμένο διάστημα. Και οι τρεις είναι καταξιωμένοι και αναγνωρισμένοι στον τομέα τους, με τον καθένα να αφήνει το αποτύπωμά του στα εικαστικά δρώμενα της Κύπρου. Στην «Κ» μίλησαν οι τρεις Κύπριοι

Τρεις εκθέσεις που βάζουν τον θεατή να σκεφτεί, να αναλογιστεί αλλά και να αφηθεί στην τέχνη.

εικαστικοί και μας έβαλαν λίγο πιο μέσα στον δικό τους κόσμο δημιουργίας. Ο Λευτέρης Τάπας που εκθέτει στο NiMAC στη Λευκωσία, ο Κίκος Λανίτης στην Alpha C.K. στη Λευκωσία και ο Παναγιώτης Μιχαήλ στην Eins Γκαλερί στη Λεμεσό. Τρεις εκθέσεις που βάζουν τον θεατή να σκεφτεί, να αναλογιστεί αλλά και να αφηθεί στην τέχνη. Ενημερωμένοι για τις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις και θέλοντας και οι τρεις καλλιτέχνες να ανάψουν τον δικό τους «προβολέα» στα θέματα που τους επηρεάζουν.

«Πρέπει να φανταστούμε τον κόσμο διαφορετικό. Η ιστορία δεν είναι κάτι που έγινε και έχει τελειώσει, βρίσκεται σε μια διαδικασία δημιουργίας», λέει ο Λευτέρης Τάπας στην «Κ».

«Στην καινούργια μου δουλειά συνεχίζω την έρευνά μου γύρω από την ιδέα των μεταβατικών περιόδων ως διαδικασία για την κατασκευή της ταυτότητας του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί μεταξύ δύο καταστάσεων», λέει ο Παναγιώτης Μιχαήλ.

«Μέσα στη πανδημία και των όσων συμβαίνουν στην περιοχή μας και παγκοσμίως, προσπαθώ να οργανώσω το χάος, πλάθοντας εικόνες στον καμβά παρμένες από συνήθειες του χτες», λέει ο Κίκος Λανίτης.

Έργα από την έκθεση «Η μέρα ξεκινά τη νύχτα» στο NiMAC.

Έργο από την έκθεση του Κίκου Λανίτη στην Alpha C.K. Art Gallery.

Έργο από την έκθεση «Humming in non-linear time», στην Eins Γκαλερί.

Η ιστορία δεν είναι κάτι που έχει τελειώσει

Στην έκθεση του Λευτέρη Τάπα «Η μέρα ξεκινά τη νύχτα», το κοινό μπορεί να αναγνωρίσει τις αντιθέσεις όπως φως και σκοτάδι... το yin και το yang, για να υπάρξει το καλό πρέπει να υπάρχει και το κακό. Ο ίδιος λέει για αυτό το σημείο ότι, «Για να υπάρξει ισορροπία χρειάζεται, μέσα στο χάος, να συμφιλώσουμε τα δύο άκρα, να ενώσουμε το σκοτάδι με το φως, τη διονύσια πλευρά με την απολλώνια. Χρειαζόμαστε και τα δύο. Καρδιά και μυαλό». Στο έργο του αλλά και γενικά στη ζωή του όπως μας εξηγεί οι φιλόσοφοι για παράδειγμα ο Νίτσε, ο Καζαντζάκης και ο Καμύ τον επηρέασαν και του πρόσφεραν εργαλεία, «Πιστεύω πως το έργο κάποιου δεν διαφέρει από τη ζωή του. Για μένα τόσο αυτοί όσο και πάρα πολλοί άλλοι, από τους αρχαίους Έλληνες μέχρι και τους πιο σύγχρονους, είναι πηγές έμπνευσης που μας προσφέρουν εργαλεία για να δημιουργήσουμε το δικό μας νόημα. Στοιχεία από τη σοφία τους τα χρησιμοποιούμε για να οικοδομήσουμε τη δική μας φιλοσοφία για τη ζωή, το αποκλειστικά δικό μας μονοπάτι και να ακολουθήσουμε τη δική μας πορεία».

Μέσα από τα έργα του καλλιτέχνη και πηγαινοπηδώντας στην έκθεση στο NiMAC ο θεατής θα διακρίνει μια ποιητικότητα, μια ευαισθησία και μια ελπίδα, ο Λευτέρης αναφέρει στην «Κ»: «Ίσως μιλάτε για την ευαισθησία που έχει να κάνει και με το υλικό. Σχεδόν όλα τα έργα είναι φτιαγμένα από χαρτί, κάτι που μπορεί εύκολα να διαλυθεί. Πρόκειται για κάτι τό-

“

Για να υπάρξει ισορροπία χρειάζεται, μέσα στο χάος, να συμφιλώσουμε τα δύο άκρα, να ενώσουμε το σκοτάδι με το φως, τη διονύσια πλευρά με την απολλώνια. Χρειαζόμαστε και τα δύο. Καρδιά και μυαλό

σο ευάλωτο και εύθραυστο όσο η ζωή του ανθρώπου. Ο άνθρωπος χρειάζεται την ελπίδα και την πίστη. Το να ελπίζουμε μας δίνει ζωή. Πιστεύω πως οι συνθήκες μας κάνουν να επαναπροσδιορίσουμε αρχές και αξίες και να αλλάξουμε νοοτροπία πάνω σε πράγματα που συνθησάμε να συνεχίσουμε. Πρέπει να φανταστούμε τον κόσμο διαφορετικό. Η ιστορία δεν είναι κάτι που έγινε και έχει τελειώσει, βρίσκεται σε μια διαδικασία δημιουργίας, συμβαίνει γύρω μας στο εδώ και στο τώρα και ο καθένας μπορεί να συνεισφέρει στην εξέλιξη μέσα από τη θέληση και τη δημιουργικότητά του».

«Η μέρα ξεκινά τη νύχτα», Λευτέρης Τάπας, NiMAC, από 22 Μαΐου μέχρι 24 Ιουλίου. Λευκωσία.

Προσπαθώ να οργανώσω το χάος

Ο Κίκος Λανίτης, ο οποίος εκθέτει στην Alpha C.K Γκαλερί, τονίζει αναφερόμενος στον καινούργιο κύκλο των έργων του ότι «η ίδια η ζωή είναι τέχνη. Οι καλλιτέχνες απλώς το επιβεβαιώνουν ο καθένας μέσα από την ιδιαιτερότητα και τον δικό του προσωπικό μοναδικό τρόπο έκφρασης, καταγράφοντας τη δική του αλήθεια. Αν η τέχνη είναι το ψέμα που καθορίζει την αλήθεια και ο καλλιτέχνης βρίσκεται σε έναν διαρκή πόλεμο με τον κόσμο, αυτά τα έργα είτε φέρνουν μήνυμα από άλλες εποχές, είτε μας κρατούν ζωντανούς από την αλήθεια της σημερινής πραγματικότητας». Ένας καλλιτέχνης που δεν μένει ανεπηρέαστος από το κοινωνικό σύνολο και ο θεατής μπορεί να δει μέσα από τα έργα του τους προβληματισμούς του, «Μέσα στη πανδημία και των όσων συμβαίνουν στην περιοχή μας και παγκοσμίως, προσπαθώ να οργανώσω το χάος, πλάθοντας εικόνες στον καμβά, παρμένες από συνήθειες του χτες, που φαίνονται τόσο απομακρυσμένες, από στιγμές που καθορίζουν την ανθρώπινη μοναξιά και συμβολικά να εκφράσω την πραγματικότητα μου όσον αφορά την πατρίδα μου με το έργο «σταυρωμένη Αφροδίτη» που μπορούσε να χορεύει και ζεϊμπέκικο».

Ο Κίκος είναι ένας εικαστικός που έμεινε ενεργός μέσα από τα χρόνια και βίωσε τις αλλαγές στο νησί μας, όπως

“

Αν οι Κύπριοι επιμελητές, η εκάστοτε πολιτική αρχή κ.λπ. μπορούσαν να βγάλουν τις παρωπίδες η Κύπρος σε αναλογία πληθυσμού, θα ήταν ένα παγκόσμιο διαμάντι πολιτισμού.

λέει ο ίδιος στην «Κ»: «Οι καλλιτέχνες γενικά έχουν ξεπεράσει το σύνδρομο καταγωγής και υποβάθμισής τους έναντι των ξένων. Το κόμπλεξ ότι κατάνονται από ένα μικρό νησί δεν τους απασχολεί και μιλάω για όλες τις τέχνες. Αν οι κύπριοι επιμελητές, η εκάστοτε πολιτική αρχή κ.λπ. μπορούσαν να βγάλουν τις παρωπίδες και να τολμήσουν να υποστηρίξουν και να συμβαδίσουν με την καλλιτεχνική εξέλιξη η Κύπρος σε αναλογία πληθυσμού, θα ήταν ένα παγκόσμιο διαμάντι πολιτισμού από την αρχαιότητα της μέχρι τη σημερινή σύγχρονη γέννησθαι».

Κίκος Λανίτης, Alpha C.K. Art Gallery, από 26 Μαΐου μέχρι 12 Ιουνίου. Λευκωσία.

Η σημαντικότητα του χρόνου

Ο Παναγιώτης Μιχαήλ που παρουσιάζει την καινούργια του δουλειά στην Eins Γκαλερί στη Λεμεσό εξήγησε πως ο χρόνος παίζει ένα σημαντικό ρόλο στα έργα του: «Στην καινούργια μου δουλειά συνεχίζω την έρευνά μου γύρω από την ιδέα των μεταβατικών περιόδων ως διαδικασία για την κατασκευή της ταυτότητας του χρονικού διαστήματος που μεσολαβεί μεταξύ δύο καταστάσεων. Εξετάζεται ο χώρος που δημιουργείται στον χρόνο αυτό μέσα στον οποίο καλούμαστε να ζήσουμε επανεξετάζοντας το παρελθόν, ενώ κάνουμε πλάνα για το μέλλον. Διερευνάται η μετέωρη κατάσταση στην οποία μπορεί να βρισκεται ένας χώρος (ιδιωτικός ή δημόσιος) εξαιτίας ειδικών συνθηκών και η δραστηριότητα που αναπτύσσει το διάστημα αυτό, αναμένοντας την επαναφορά του στην «κανονικότητα». Συγκεκριμένα, αναφερόμενος στα έργα του εμπάθου αναλύοντας το καθένα ξεχωριστά. «Το έργο X είναι μια σειρά από σχέδια σε εξέλιξη με άρθρα που συνέλεγα από εφημερίδες και περιοδικά για πολλά χρόνια με την πρόθεση να τις διαβάσω κάποια στιγμή πιο προσεκτικά. Κάτι που δεν έγινε ποτέ. Τα κείμενα αυτά επαναφέρονται στο χαρτί με τυχαία σειρά χωρίς ιεράρχηση σε «κύριες» ή «δευτερεύουσες» ειδήσεις. Το a door and six heartbeats away: ένα βίντεο αυτό μας ξενάγει στο εσωτερικό ενός σπιτιού του οποίου η διαρρύθμιση έχει αλλάξει προσωρινά για να γίνει ξανά λειτουργικό, αφού η μπροστινή πλευρά εφάπτεται της νεκρής ζώνης, αναγκάζοντας τους ενοίκους του να εισέρχονται σε αυ-

“

Διερευνάται η μετέωρη κατάσταση στην οποία μπορεί να βρίσκεται ένας χώρος εξαιτίας ειδικών συνθηκών και η δραστηριότητα που αναπτύσσει, αναμένοντας την επαναφορά του στην «κανονικότητα».

τό από την πίσω αυλή. Για το έργο αυτό συνεργάστηκα με τη συγγραφέα Μαρία Πετρίδη. Το διπτυχο Φιλελεύθερος και Χαραυγή είναι λινογραφία σε χαρτί. Το έργο αυτό παράχθηκε μέσα από το άθροισμα των εμβαδών των γραμμικών των τίτλων και υποτίτλων άρθρων που αφορούσαν στις συναντήσεις των ηγετών των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο, Αναστασιάδη και Ακιντζι, που είχαν κατά τη διάρκεια του πρώτου γύρου των διαπραγματεύσεων για τη λύση του Κυπριακού προβλήματος, το 2015-2016. Επιλέχθηκαν δύο εφημερίδες που έχουν διαφορετική προσέγγιση στο Κυπριακό».

«Humming in non-linear time», Παναγιώτης Μιχαήλ, Eins Γκαλερί, από 22 Μαΐου μέχρι 12 Ιουνίου. Λεμεσό.

«Σήμερα μιλάμε με τα παιδιά για όλα»

Ο Κολομβιανός συγγραφέας και εικονογράφος Κανισάλες εξηγεί στην «Κ» πώς αντλεί έμπνευση για τα παιδικά βιβλία του

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Η μικρή Πέτρα που ονειρευόταν να γίνει «Μεγάλη» και, παρά τα αποθαρρυντικά λόγια των άλλων, δεν εγκατέλειψε το όνειρό της. Ο Κλεμέντε, που ήθελε πάντα να είναι φυσιολογικός και καθόλου «Παράξενος» όπως οι φίλοι και οι γνώστοί του, και δεν βρήκε τη χαρά παρά μόνο όταν αποκάλυψε αυτό που τον έκανε μοναδικό. Και η Μάγισσα, που όλοι της είπαν ότι έπρεπε να αλλάξει και να γίνει «Ομορφή», για να γοητεύσει το Τέρας, μόνο που αυτός δεν την αναγνώρισε έτσι αλλιώς που είχε γίνει ακολουθώντας τα πρότυπα ομορφιάς των άλλων και της ζήτησε να ξαναγίνει ο εαυτός της. Πίσω από τα τρία αυτά υπέροχα παιδικά βιβλία βρίσκεται ο Κολομβιανός συγγραφέας και εικονογράφος Κανισάλες.

«Ευτυχώς ζούμε σε μια εποχή που μπορούμε να μιλάμε με τα παιδιά για όλα», λέει. «Μου αρέσει να εξερευνώ θέματα που με απασχολούν, όπως την πίεση να αλλάξει κανείς την εμφάνισή του για να συμβαδίσει με τα πρότυπα ομορφιάς ή το ότι τα παιδιά μαθαίνουν να αποκτούν συνεχώς περισσότερα αντικείμενα και ζουν αποξενωμένες ζωές. Επίσης, το πώς θεωρούμε τους άλλους ανθρώπους περίεργους, επειδή δεν θέλουμε να αποδεχτούμε τη μοναδικότητά μας γιατί φοβόμαστε την απόρριψη ή ότι κάποιοι άνθρωποι πρέπει να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους για να κυνηγήσουν τα όνειρά τους έχοντας αντικρουόμενα συναισθήματα γι' αυτό. Βέβαια, κάποιες φορές θέλω απλά να γράφω διασκεδαστικές ιστορίες». Αγαπούσε την τέχνη από παιδί και μεγάλωσε παρακολουθώντας καρτούν στην

Ο Κανισάλες θεωρεί ότι ένα καλό παιδικό βιβλίο πρέπει να έχει «ενδιαφέροντες χαρακτήρες και ιστορίες, απρόβλεπτες εκπλήξεις, πολύ καλή δομή, διαφορετικά επίπεδα νοημάτων. Πρέπει επίσης να είναι διασκεδαστικό, να απασχολεί το μυαλό και να αγγίζει την καρδιά».

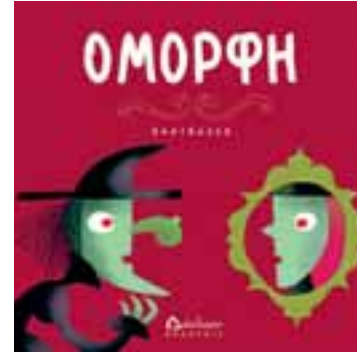
«Απεχθάνομαι το ότι κάποιοι εκδοτικοί οίκοι αντιμετωπίζουν τα παιδιά σαν να είναι ανέτοιμα να κατανοήσουν περίπλοκες δημιουργίες».

τηλεόραση και διαβάζοντας κόμικς από τις ΗΠΑ, το Μεξικό, την Αργεντινή και φυσικά την πατρίδα του. «Είχαμε μια μεγάλη συλλογή από κόμικς στο σπίτι» θυμάται, «αλλά μια μέρα που γύρισα από το σχολείο ανακάλυψα ότι η μαμά μου τα είχε πετάξει όλα, γιατί βρήκε ποντικά ανάμεσά τους».

Από μικρή ηλικία είχε αποφασίσει ότι θα γίνει εικονογράφος. «Ήθελα να δω τους χαρακτήρες μου να ταξιδεύουν σε όλο τον κόσμο. Ευτυχώς οι γονείς μου με υποστήριξαν πολύ, εξά η γιαγιά μου είχε αναλάβει να με βοηθά να εμπλου-

τίζω τη συλλογή φιγουρών που είχα κόβοντάς τις από εφημερίδες και περιοδικά. Στα σχολικά μου τετράδια ζωγράφιζα κόμικς και οι συμμαθητές μου επέμεναν να τους τα διαβάζω».

Πριν ολοκληρώσει το σχολείο άρχισε να εργάζεται σε μια εφημερίδα ως σκιτσογράφος. Ακολούθησε η φοίτηση στην Καλών Τεχνών, μερικές μικρού μήκους ταινίες κινουμένων σχεδίων και σκίτσα σε εφημερίδες και περιοδικά. Τα πρώτα του βιβλία έφτασαν στα ράφια των βιβλίων σε Ισπανία και Πολωνία πριν από περίπου μια πενταετία

και σήμερα κυκλοφορούν σε περισσότερες από δέκα γλώσσες σε όλο τον πλανήτη (στην Ελλάδα από τις εκδόσεις Διάπλαση). Είναι ευφάνταστα, πρωτότυπα, διασκεδαστικά, ζωηρά, συγκινητικά, αποπνέουν γνήσια φροντίδα και εμπνέουν όμορφα συναισθήματα.

«Είμαι περίεργος άνθρωπος και μου αρέσει να δίνω προσοχή στη λεπτομέρεια. Τα βιβλία μου έχουν διάφορα επίπεδα νοημάτων. Θέλω να είναι διασκεδαστικά για τα παιδιά, αλλά ταυτόχρονα να τα βοηθούν να μθούν κάτω, κάποιες φορές χωρίς καν να το καταλαβαίνουν». Αντλεί

έμπνευση από παντού. «Μπορεί να εμπνευστώ από μια συζήτηση, μια κατάσταση, από μια εικονογράφηση ή έναν πίνακα, από ένα άρθρο ή μια ταινία».

Η διαδικασία της γραφής για τον Κανισάλες μοιάζει με τελετουργία. «Όλα ξεκινούν με μια αίσθηση», λέει. «Γράφω την ιδέα, ώστε να μην ξεχάσω τις πρώτες εντυπώσεις και τις αφήνω να ζήσουν γύρω μου για λίγο καιρό. Επειτα ξεκινώ κάνοντας κάποια σκίτσα και γράφοντας ιδέες και στη συνέχεια αποφασίζω τη φόρμα, το μέγεθος και τους αριθμούς των σελίδων. Καταλήγω τότε και στο στυλ του βιβλίου. Συνεχίζω γράφοντας την ιστορία και κάνοντας κάποιες ζωγραφιές. Τέλος ολοκληρώνω την ιστορία και τις τελικές εικόνες».

Εκτός από συγγραφέας και εικονογράφος, είναι φανατικός αναγνώστης παιδικών βιβλίων, το 80% της βιβλιοθήκης του καταλαμβάνουν παιδικά βιβλία. Τι βρίσκει άραγε συναρπαστικό στα βιβλία αυτά; «Μερικές φορές είναι οι ζωγραφιές, κυρίως όμως με εκκλύει ο έξυπνος τρόπος με τον οποίο κάποιος αφηγείται μια ιστορία, που εκπλήσσει τον αναγνώστη. Απεχθάνομαι το γεγονός ότι κάποιοι εκδοτικοί οίκοι αντιμετωπίζουν τα παιδιά σαν να είναι ανέτοιμα να κατανοήσουν περίπλοκες και πλούσιες δημιουργίες». Θεωρεί ότι ένα καλό παιδικό βιβλίο πρέπει να έχει «ενδιαφέροντες χαρακτήρες και ιστορίες, απρόβλεπτες εκπλήξεις, πολύ καλή δομή, διαφορετικά επίπεδα νοημάτων. Πρέπει επίσης να είναι διασκεδαστικό, να απασχολεί το μυαλό και να αγγίζει την καρδιά. Ο αναγνώστης πρέπει να αισθάνεται ότι κρατάει στα χέρια του κάτι πολύτιμο».

Θιαγίτο / 06 2021

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
προτείνει

16/ Ήχοι Πνευστών Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Τετάρτη 20:30 (65')

Η Σ.Ο.Κ. παρουσιάζει τα έργα: Antonín Dvořák (Σερενάτα για πνευστά, έργο 44), Gordon Jacob (Le Gay Paris για τρομπέτα και σύνολο πνευστών) και Jean Francaix (Old Wine in New Bottles).

Σολίστ: Gareth Griffiths (τρομπέτα) | Μαέστρος: Ζωή Τσάκκου

€12/7/5

24/ Αμμόκωστος η Οδύσσεια μιας Επιστροφής | Συμπόσιο

Πέμπτη 19:30 (150')

Ο Δήμος Αμμόκωστου διοργανώνει συμπόσιο με θέμα τα 450 χρόνια από την Άλωση και την πορεία της Βασιλεύουσας. Συντονιστής: Δρ. Πέτρος Παπαπολυβίου.

Ταυτόχρονη διαδικτυακή προβολή από την σελίδα του Δήμου Αμμόκωστου.

Είσοδος ελεύθερη. Απαραίτητη η εξασφάλιση θέσεων.

4/ Στους Ρυθμούς του Nuevo Tango | Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Παρασκευή 20:30 (65')

Τιμώντας τα 100 χρόνια από την γέννηση του Astor Piazzolla, η ΣΟΚ παρουσιάζει τα έργα του Τέσσερις Εποχές του Μπουένος Άιρες, καθώς και το Κοντσέρτο για τρεις κιθάρες του συνθέτη Maximiliano Diego Pujol.

Σολίστ: Νίκος Πίττας, Βιολί Cyprus Guitar Trio (Βασίλειος Αβραάμ, Σωκράτης Λεπίτσ, Γιώργος Χριστοφί) | Μαέστρος: Μιλτιάδης Λογιάνης

€12/7/5

9, 10 & 11/ Tatiana Stupak & Friends 2021 concerts

Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή 19:30 (75')

Η Ρωσίδα πιανίστρια Tatiana Stupak πραγματοποιεί τρεις διαδοχικές συναυλίες. Στην πρώτη (9) συνοδεύει τη mezzo-soprano Anastasia Maximova, σε ένα πρόγραμμα με γνωστές μελωδίες και οπερατικές άριες. Στη δεύτερη (10) φιλοξενεί τους σπουδαίους σολίστ εγχόρδων Olivera Rialas (βιολί) και Fabio Cavaignac (βιολοντσέλο) & Στην τρίτη (11) προσκαλεί μαθητές της σχολής της και παρουσιάζουν μαζί ένα πρόγραμμα με διαφορετικά μουσικά θέματα και όργανα.

€15/12

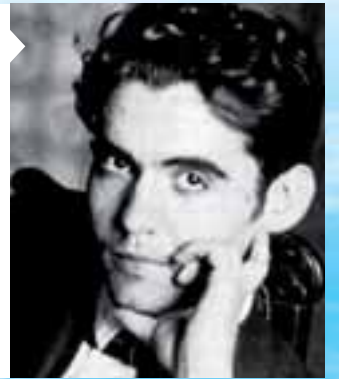
5/ Το Ελληνικό Πρόσωπο του Federico Garcia Lorca

FlashArt 2
Σάββατο 20:30 (90')

Παρουσιάζονται τα έργα του Federico Garcia Lorca Ματωμένος Γάμος (Μάνος Χατζιδάκις) σε διασκευή για φωνή, κιθάρα και τσέλο και το Romancero Gitano (Μίκης Θεοδωράκης) για κιθάρα και φωνή.

Τραγούδι: Αγγελίνα Σωτηρίου
Τσέλο / Απαγγελία: Μαριλίτσα Παπαδοπούρη
Κιθάρα / Ενορχήστρωση / Προσαρμογή: Δημήτρης Παπαγγελίδης

€12/10

13/ Τα Ωραιότερα Τραγούδια της Μπουάτ

Κυριακή 20:30 (75')

Σπουδαία τραγούδια από το Νέο Κύμα και τις αθηναϊκές Μπουάτ των δεκαετιών 60'-70'. Ένα απόδειγμα από το ρεπερτόριο μεγάλων συνθετών με κομμάτια που «μίλησαν» στις καρδιές μας.

Τραγούδι: Έλενα Γιαννακού, Χρήστος Σιαπής
Μουσική επιμέλεια / Πίνακας: Αντώνης Πολυκάρπου
Επιμέλεια προγράμματος: Μιχάλης Πουργουρίδης

€12/10

17/ Ο Καθρέφτης

FlashArt 2
Επί Σκηνής
Πέμπτη 20:30 (40')

Μια παράσταση για τη μοναξιά και την κοινωνική απομόνωση που βιώνουμε. Η έννοια μοναξιά μέσα από ανθρώπινες ιστορίες αλλά και από την πλευρά της ίδιας της Μοναξιάς.

Κείμενο: Ο Ελευθεριακός (Ηλίας Βαγενάς)
Ερμηνεία / Απόδοση κειμένου στην κυπριακή διάλεκτο: Γιοάνα Χριστοδούλου
Γιώργος Μπιζάς: Μουσική σύνθεση / Ηλεκτρική κιθάρα

€12/10

21/ Ημέρα Μουσικής Βάκια Σταύρου & Μανώλης Νεοφύτου

Δευτέρα 20:30 (70')

Η Alliance Française Λεμεσού σε συνεργασία με το Δήμο Λεμεσού, το Θέατρο Ριάλτο, τη Γαλλική Πρεσβεία, το Γαλλικό Ινστιτούτο στην Κύπρο και το Κανάλι 6, διοργανώνουν τη Γιορτή της Μουσικής, με αφορμή την Παγκόσμια Μέρα Μουσικής.

Συμμετέχουν η διεθνούς φήμης ερμηνεύτρια Βάκια Σταύρου σε ένα πολυπολιτισμικό ρεπερτόριο και ο διακεκριμένος πιανίστας Μανώλης Νεοφύτου.

Είσοδος ελεύθερη. Απαραίτητη η εξασφάλιση θέσεων

29/ Περιμένοντας τον Γκοντό

Θερινό Ριάλτο
Τρίτη 20:30 (95')

Το εμβληματικό έργο του Σάμιουελ Μπέκετ παρουσιάζεται σε διασκευή Κώστα Σιλβέστρου στην ελληνική και τουρκική κυπριακή διάλεκτο. Η ανάγκη για επικοινωνία των δυο πρώων, εξοστρακίζε ακόμη και το εμπόδιο της γλώσσας, μεταφέροντας την φωνή μιας γενιάς που μεγάλωσε σ' ένα καθεστώς αναμονής.

Σύλληψη / Σκηνοθεσία / Διασκευή: Κώστας Σιλβέστρου
Ερμηνεύουν: Izel Seylani, Γιώργος Κυριακού

€12/10

77 77 77 45
rialto.com.cy

Η αγάπη ως αντίδοτο στην άνοια

Ένα «βαρύ» θέμα αποδίδεται με μέτρο στο ενδιαφέρον φιλμ του Χάρι Μακουίν

Σουπερνόβα ★★★
ΔΡΑΜΑ (2020)
Σκηνοθεσία: Χάρι Μακουίν
Ερμηνείες: Κόλιν Φερθ, Στάνλεϊ Τούτσι, Πίπα Χέιγουορντ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Την ίδια χρονιά με το εκπληκτικό «The Father», μας έρχεται άλλο ένα λιγότερο εντυπωσιακό αλλά σίγουρα αξιόλογο φιλμ, γύρω από το άλλοτε θέμα-ταμπού της άνοιας. Με καθαρά βρετανικό στυλ, ο Χάρι Μακουίν («Hinterland») σκηνοθετεί τους Κόλιν Φερθ και Στάνλεϊ Τούτσι σε μια ιστορία αγάπης, η οποία αγκαλιάζει όλα τα υπόλοιπα ζητήματα που πραγματεύεται η ταινία. Ο Σαμ (Φερθ) και ο Τάσκερ (Τούτσι) είναι εδώ και πολλά χρόνια ζευγάρι και παραμένουν βαθιά αγαπημένοι. Πριν από δύο χρόνια περίπου, ωστόσο, ο Τάσκερ διαγνώστηκε με άνοια σε πρώιμο στάδιο και πλέον τα πάντα έχουν αλλάξει. Εμείς τους βρίσκουμε να ταξιδεύουν με το αγαπημένο τους αυτοκίνητο τροχόσπιτο στην εξοχική Αγγλία, καθώς επισκέπτονται αγαπημένα μέρη, συγγενείς και φίλους, σε ένα είδος τελευταίου αποχαιρετισμού (;) πριν οι αναμνήσεις πάψουν να είναι κοινές.

Βρετανικό φλέγμα

Το θέμα του φιλμ είναι προφανώς αρκετά «βαρύ», ωστόσο η προσέγγιση, που διακρίνεται από το χαρακτηριστικό βρετανικό φλέγμα και την ευγένεια, βοηθά ώστε το σύνολο να μην ξεπέσει στο μελόδραμα. Φυσικά στο επίκεντρο βρίσκονται οι

δύο πρωταγωνιστές, ερμηνευμένοι χαμπλότονα από δύο υπέροχους ηθοποιούς που πείθουν ως μεσήλικα ζευγάρι τσακώνονται για τα πάντα και τη τύποτα, φιλιώνουν ξανά με ένα βλέμμα και διατηρούν ακόμη εκείνη τη σπίθα της ανασφάλειας («πενράς όμορφα») που χαρακτηρίζει τον πρώτο έρωτα.

Από την άλλη, σε κάθε σχεδόν κουβέντα κρύβεται πίσω το τέρας της αρρώστιας που απειλεί την ευτυχία τους. Ο άλλοτε «βράχος» Τάσκερ έχει πλέον την ανάγκη του πιο ευαίσθητου Σαμ, γεγονός που μοιάζει να τον θλίβει ακόμη περισσότερο κι από την ίδια του την ασθένεια. Σταδιακά και ενώ το ταξίδι τους συνεχίζεται, θα έρθουν στην επιφάνεια κάποια μυστικά, που θα δοκιμάσουν τη σχέση τους και το νόημα της αγάπης που έχουν ο ένας για τον άλλο.

Αυτό είναι ίσως και το πιο ενδιαφέρον σημείο της ταινίας του Μακουίν. Καθώς ο Τάσκερ κάνει όλο και περισσότερο την κλονότητα να είναι ανεξάρτητος, οι δυο τους βρίσκονται μπροστά σε δύσκολες αποφάσεις. Η έννοια του τέλους, σε συνδυασμό με το δικαίωμα στην επιλογή και στην αξιοπρέπεια, προσεγγίζονται εδώ με τρόπο που αφήνει στον θεατή το περιθώριο να κάνει τους δικούς του στοχασμούς.

Το ρομαντικό κλισέ «είμαστε όλοι φτιαγμένοι από το υλικό των αστέρων», που δίνει ουσιαστικά και τον τίτλο της ταινίας, εμπεριέχει φυσικά κάποια γραφικότητα, όμως δεν ενοχλεί τόσο, ιδιαίτερα μέσα στο συναισθηματικό πλαίσιο που δημιουργούν οι δύο εξαιρετικοί ερμηνευτές.

Στο επίκεντρο βρίσκονται οι δύο ήρωες, ερμηνευμένοι χαμπλότονα από τους εξαιρετικούς Στάνλεϊ Τούτσι και Κόλιν Φερθ, που πείθουν ως μεσήλικα ζευγάρι τσακώνονται για τα πάντα και τη τύποτα, φιλιώνουν ξανά με ένα βλέμμα και διατηρούν ακόμη τη σπίθα της ανασφάλειας που χαρακτηρίζει τον πρώτο έρωτα.

HOME CINEMA

Μυστήριο και σασπένς μέχρι το τελευταίο λεπτό

Επάνω, ο Μάριο Κάσας πρωταγωνιστεί στη σειρά του Netflix «Ο αθώος». Κάτω, ο Γκιγιέρμο Φραντσέλα υποδύεται τον Αντόνιο στην ταινία «Το ένστικτο της ζωής», που είναι διαθέσιμη στο Cínoβο.

Ο αθώος (The Innocent)

ΘΡΙΛΕΡ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ (2021)
Δημιουργός: Οριόλ Πάουλο
Ερμηνείες: Μάριο Κάσας, Τσάβι Σάεθ, Σάντι Πονς

Οι σειρές μυστηρίου του Netflix έρχονται με σταθερή συχνότητα από ολόκληρο τον κόσμο, ωστόσο λίγες είναι τόσο καλοστημένες και συναρπαστικές όσο αυτή του Οριόλ Πάουλο. Ο τελευταίος («Το σώμα», «Ο αόρατος επισκέπτης») είναι από τους πιο επιφανείς εκπροσώπους των χαρακτηριστικών ατμοσφαιρικών θρίλερ που έχουν τελειοποιηθεί τα τελευταία χρόνια στην Ισπανία. Εδώ πρωταγωνιστής του είναι ο νεαρός Ματ, ο οποίος μπλέκει σε καβγά κάποιο βράδυ και, δίχως να το θέλει, σκοτώνει έναν άνδρα. Μετά κάποια χρόνια στη φυλακή, καταφέρνει να ξαναστήσει τη ζωή του, στο πλάι της όμορφης Ολίβια, η οποία ωστόσο εξαφανίζεται μυστηριωδώς κατά τη διάρκεια ενός επαγγελματικού ταξιδιού. Ταυτόχρονα, μια επιθεωρήτρια της αστυνομίας που μελετά μια υπόθεση αυτοκτονίας εμφανίζεται στο κατώφλι του, ξυπνώντας τον εφιάλτη του παρελθόντος.

Διασκευάζοντας το ομώνυμο μυθιστόρημα του Αμερικανού συγγραφέα Χάρλαν Κόμπεν, η σειρά των οκτώ επεισοδίων σπίνει με χειρουργική ακρίβεια το σκηνικό, προκειμένου να εισαγάγει τις αποκαλύψεις της. Αυτές έρχονται σταδιακά και με υπομονή, ανατρέποντας ξανά και ξανά την αρχική εικόνα που σχηματίζουμε για τους ήρωες. Το δε δολιχόπλοιο του αρχικού εγκλήματος εξαπλώνεται και αποκτά διαφορετικές και απρόβλεπτες διαστάσεις με το πέρασμα του χρόνου. Οι ζωές των ανθρώπων, καθορισμένες άλλες φορές από μικρές τυχαίες και άλλες από υπέρτερες δυνάμεις, μοιάζουν εδώ με πόνια στο παιχνίδι μιας ανώτερης ιδιοφυΐας, ικανού σε κάθε περίπτωση να κρατήσει καθηλωμένο τον θεατή.

Το ένστικτο της ζωής

★★★½
ΘΡΙΛΕΡ (2018)
Σκηνοθεσία: Αρμάντο Μπο
Ερμηνείες: Γκιγιέρμο Φραντσέλα, Κάρλα Πίτερσον, Γκλόρια Κάρρα

Από την πλατφόρμα του Cínoβο επιλέγουμε ένα κάπως πιο ασυνήθι-

στο θρίλερ από την Αργεντινή και τον βραβευμένο με Όσκαρ σεναριογράφο του «Birdman», Αρμάντο Μπο. Πρωταγωνιστής είναι ο Αντόνιο, ένας μεσήλικας, ο οποίος ζει ευτυχισμένος με την αγαπημένη του οικογένεια, την καλοπληρωμένη δουλειά και το όμορφο σπίτι του. Ωστόσο θα έρθουν τα πάνω κάτω, όταν μαθαίνει πως χρειάζεται το θανάτου, για να κάνει τη πράξη του θανάτου, για να κάνει τα πράγματα ακόμη πιο ενδιαφέροντα, εισάγοντας στην πορεία το μοτίβο της εισβολής. Το καλοδουλεμένο σενάριο διανθίζει με κωμικά στοιχεία το δράμα, καταφέροντας να το κλιμακώσει σε θρίλερ στο δεύτερο κομμάτι της ταινίας. Σε δεύτερο επίπεδο, η όλη υπόθεση αποτελεί ειρωνικό σχόλιο για έναν σύγχρονο τρόπο –και πρότυπο– ζωής, ο οποίος κάθε άλλο παρά εξασφαλίζει την ευτυχία.

PIK1

THΛ.: 22862000

- 16.30** Βουλευτικές Εκλογές
08.00 Βουλευτικές Εκλογές
13.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.30 Αποτυπώματα - (Ε)
(Με υποτίτλους)
Επεισόδιο 13ο
Εκπομπή με επιστημονική βάση και με σύγχρονη προσέγγιση, η οποία καταπιάνεται με επίκαιρα και διαχρονικά θέματα που αφορούν στην Επιστήμη, την Κοινωνία και την αλληλεπίδρασή τους. Η εκπομπή είναι μία συνεργασία του PIK με το Ινστιτούτο Κύπρου.
15.30 Σε προσωπικό γλώσσα - (Ε)
Επεισόδιο 2ο
Στην εν λόγω εκπομπή ο Καθηγητής Γλωσσολογίας και πρώην Πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, συνομιλεί με τη δημοσιογράφο-κλασική φιλόλογο κυρία Βίκυ Φλέσσα για θέματα που άπτονται της γλωσσικής παιδείας και της σχέσής μας με την ελληνική γλώσσα.
16.30 Βουλευτικές Εκλογές

PIK2

THΛ.: 22862000

- 21.20** Love on Ice
07.30 Θεία λειψογία
10.00 Σπίριτ, το άγριο άλογο
Σειρά κινουμένων σχεδίων.
10.30 Τα τρενάκια ρομπότ
Σειρά κινουμένων σχεδίων.
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
α. Γκάρφιντ
β. Το κόκκινο λεωφορείο ταξιδεύει
γ. Μάγια η μέλισσα
δ. Ο μικρός Χνουδωτός ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο στ. Τα τρενάκια ρομπότ
14.50 Παιδική ζώνη - (Ε)
15.30 Στη χώρα του Γιατί
16.00 Ιστορίες του χωρκού - (Ε)
16.30 Μανώλης και Κατίνα - (Ε)
17.00 Τα Παραδοσιακά - (Ε)
17.30 Γυναικία
17.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** (στην Αγγλική)
17.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** (στην Τουρκική)
18.00 Προσωπογραφίες - (Ε)
18.45 Μαζί / Birlikte, II - (Ε)
19.30 Euromaxx
on Vacation - (Ε)
20.00 Μια γευστική ξενάγηση στις τοπικές συνταγές του Αγίου Ανδρονίκου Καρπασίος - Ντοκιμαντέρ.
21.20 Έρωτας στον πάγο (Love on Ice). Αισθηματική τηλεταινία.
22.50 ArtCafe, IV - (Ε)
Πολιτιστική εκπομπή, με τη Μαρίνα Μαλένη.
23.45 Euromaxx
on Vacation - (Ε)
00.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** - (Ε)

ALPHA

THΛ.: 22212400

- 15.00** The Λούις Night Show
06.00 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
06.45 Βουλευτικές Εκλογές
09.30 Εύκολα και σπικτά
Εκπομπή μαγειρικής, με τον Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεσ Ενμμερική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεσ.
11.00 Βουλευτικές Εκλογές
13.45 Το σόι σου - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά, με τους Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένα Λουϊζίδου, κ.ά.
15.00 The Λούις Night Show - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Λούι Πασσαλίδου.
17.00 Βουλευτικές Εκλογές
00.00 Ιστορίες του Hollywood με τον Γιώργο Στασιδη Όσα συμβαίνουν στον λαμπερό κόσμο του Los Angeles. Αποκλειστικές συνεντεύξεις, exclusive παρουσιάσεις και περιηγήσεις.
01.00 Κάρμα - (Ε)
Κοινωνική δραματοποιημένη σειρά, της Χριστίνας Αρτεμίου.
02.00 The Chase - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι γνώσεων, με τον Τάσο Τρύφωνος.
02.45 Οι ιστορίες του αστυνομικού Μπέκα - (Ε)
Αστυνομική σειρά,
03.30 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεσ - (Ε)

ANT1

THΛ.: 22200200

- 22.15** YFSF - All Star (τελικό)
05.40 Ελεύθερος κι ωραϊός-(Ε)
Κωμική σειρά, με τους Γιώργο Πυρπασόπουλο, Θάλεια Ματίκα, κ.ά.
06.20 Άκρας οικογενειακών-(Ε)
Κωμική σειρά, με τον Γιάννη Μπέζο, Ναταλία Τσαλίκη, κ.ά.
07.50 Και... sera sera - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Βούρο, Πέγκυ Σταθακοπούλου.
08.30 Βουλευτικές εκλογές 2021
14.00 Casa De Mikel, II - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Μιχάλη Σοφοκλέους.
15.10 Παρουσιάστε - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Μπέζο, Μανώλη Μαυροματάκη.
16.00 Βουλευτικές εκλογές 2021
22.15 Your Face Sounds Familiar - All Star Τελικός. Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Μαρία Μπεκατώρου.
01.40 Δούρειος ίππος - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Δημήτρα Μασούκα, Δημήτρα Αλεξανδρή.
02.30 Κάνε γονείς να δεις καλό - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Ελένη Κασάνη, Ιεροκλή Μιχαλίδου, κ.ά.
03.20 **Τα νέα του ANTI** - (Ε)
04.20 Άνω κάτω - (Ε)
Κωμική σειρά.

OMEGA

THΛ.: 22477777

- 00.00** The devil's advocate
06.00 Ο άντρας των ονείρων μου - (Ε)
Κομεντί, με τους Κώστα Δημητρίου, Ρένο Χαρολαμπιδου, Δημήτρης Λιακόπουλο.
07.00 Βουλή - Εκλογές 2021
Νίκος Προκομμένος & Πέτρα Σιάσου.
11.00 Βουλή - Εκλογές 2021
Ονούφριος Σωκράτους & Στέλλα Σάββα.
14.00 Γλυκές αληθιότητες - (Ε)
Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλιάρου.
15.00 Εικόνες
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
16.00 Ο τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
16.50 Βουλή - Εκλογές 2021
Μιχάλης Παυλίδης & Σωτήρης Παρούσης.
17.00 **OMEGA NEWS**
17.30 Βουλή - Εκλογές 2021
Μιχάλης Παυλίδης & Σωτήρης Παρούσης.
00.00 The devil's advocate
Θρίλερ, με τους Κιάνου Ρίβς, Αλ Πασιόνο, κ.ά.
02.15 Έλα χαμογέλα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσο Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
05.00 Ο άντρας των ονείρων μου - (Ε)
Κομεντί.

ΣΙΓΜΑ

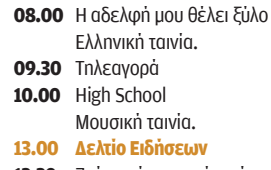
THΛ.: 22580100

- 22.00** Survivor
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Κώστα Δημητρίου, Κωστήκη Κωνσταντίνου.
07.00 Love it - (Ε)
Μαγκαζίνο, με την Ιωάννα Μαλέσκου.
08.00 Πρωτοεπίδο - Βουλευτικές Εκλογές 2021
Με τον Ανδρέα Δημητρίου.
10.00 Μεσημέρι και κάτι - Βουλευτικές Εκλογές 2021. Με τον Χρήστο Μιχάλαρο και Γεωργία Κωνσταντίνου.
13.00 **Δελτίο Ειδήσεων**
14.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένο, Άλκηστη Παυλίδου, κ.ά.
14.30 Συνταγές ψυχής
Εκπομπή μαγειρικής με την Ελένη Ψυχούλη.
15.30 Σου Κου Family
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Χάρη και Αντελίνα Βαρθακούρη.
17.00 Βουλευτικές Εκλογές 2021
Μαραθώνια εκπομπή με τους Χρύσανθο Τσουρούλη και Γιάννη Καρακλά.
22.00 Survivor
Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Γιώργο Λιανό.
01.30 House of Fame Live - (Ε)
04.40 Κόκκινο ποδόσφαιρο - (Ε)

CAPITAL

THΛ.: 25577577

- 08.00** Η αδεληρή μου θέλει ξύλο
Ελληνική ταινία.
09.30 Τηλεαγορά
10.00 High School
Μουσική ταινία.
13.00 **Δελτίο Ειδήσεων**
13.30 Ζούσα μόνος χωρίς αγάπη
Ελληνική ταινία.
15.45 Εξέλιξη
Δραματική ταινία.
17.30 Βουλευτικές Εκλογές 2021
00.00 Ξένη ταινία
TV PLUS THΛ.: 22259000
06.30 Παιδικές σειρές
09.45 Cook Eat - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής,
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III
Εκπομπή μαγειρικής.
19.55 Αόρατος φακός
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νεοί - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
EXTRA THΛ.: 25715111
07.45 Διεθνείς Ειδήσεις
08.00 Μουσικό πρόγραμμα
10.05 Έξι ημερες αγορές
10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
11.00 Έξι ημερες αγορές
12.30 Ελιές Θρούμπες
14.00 Ασπόμενα φρεγγάρια
15.35 Έξι ημερες αγορές
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξι ημερες αγορές
16.40 **Δελτίο Ειδήσεων**
17.15 Αόρατος φακός
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 **EXTRA News**
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

- Ordinary love
07.30 Birdman
09.30 Playing It Cool
11.15 The Sunchaser
13.25 Crown Vic
15.25 Tall Tales From The Magical Garden Of Antoon Krings
17.00 Daisy Winters
18.00 Berlin I Love You
21.00 Ordinary Love
22.45 Boomerang
00.30 Greta
02.15 A Crooked Somebody
GREEK CINEMA
12.20 Ο κατεργάρης
06.00 Μαριχουάνα, stop!
07.35 Το δόλωμα
09.10 Ο θάνατος θα ξανάρθει
Ο θασσαυράς του μακαρίτη
12.20 Ο κατεργάρης
13.50 Ο κυρ-Γιώργης εκπαιδεύεται
15.20 Η ζούγκλα των πόλεων
17.05 Νυμφίος ανύμφευτος
18.25 Ο γόος
20.00 Μαριχουάνα, stop!
21.35 Το δόλωμα
23.10 Ο θάνατος θα ξανάρθει
00.45 Ο κυρ-Γιώργης εκπαιδεύεται
02.15 Η ζούγκλα των πόλεων

Ο φωτογράφος είναι σαν χορογράφος

Ρηξικέλευθος και επιδραστικός στην πλούσια διαδρομή του, ο Σπύρος Στάβερης μιλάει στην «Κ» για το νέο του βιβλίο

Συνέντευξη στον
ΧΑΡΗ ΦΑΝ ΦΕΡΣΕΝΤΑΛΛ

«Πρέπει να είσαι πολύ κινητικός. Δεν πρέπει να βάζεις το τρίποδο σε ένα μέρος και τον άνθρωπο απέναντί σου και να πεις "αυτό είναι". Πρέπει να δοκιμάσεις πράγματα, να τον κάνεις και εσύ να κινείται. Είσαι λίγο σα χορογράφος», αποκρίνεται ο Σπύρος Στάβερης όταν τον ρωτά αν μια φωτογράφιση είναι λίγο σαν χορογραφία. Ηθελα να τον ρωτήσω κάτι τέτοιο αφού διάβασα το βιβλίο του «Δεν υπάρχει τίποτα πίσω από μια φωτογραφία»: σε κάποιο σημείο περιγράφει τη φωτογράφιση που έκανε με τον ποιητή Ντίνο Χριστιανόπουλο και την παρομοιάζει με χορογραφία.

Αυτό το βιβλίο ήταν εξάλλου και η αφορμή για τη συνάντησή μας. Κυκλοφόρησε τις ημέρες της καρναβάντας και περιλαμβάνει κυρίως φωτογραφίες που ο Στάβερης έκανε στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '80, μετά την επιστροφή του από το Παρίσι και πριν από την ενασχόλησή του με τον ελληνικό και ξένο περιοδικό τύπο. Ήταν μια μεταβατική εποχή για τον ίδιο, ο οποίος αναζητούσε ακόμη ταυτότητα και κατεύθυνση.

Οι εικόνες της έκδοσης συνοδεύονται από σημειώσεις που ο ίδιος κρατούσε υπό μορφή ημερολογίου εκείνη την εποχή, και που σκιαγραφούν, όπως λέει, ένα «πο αυθεντικό» πορτρέτο του ίδιου του Σπύρου Στάβερη. Ακολουθώντας μια ετερόκλητη φωτογραφική διαδρομή ανάμεσα στο λούμπεν περιθώριο αλλά και το lifestyle της κοσμικής Αθήνας, ο Στάβερης καθιερώθηκε στη συνέχεια κάνοντας πορτρέτα «μη κανονικών», αλλά και χρυσοσκονισμένων σελέμπριτι.

Αντλώντας από μια πυκνή εμπειρία που καλύπτει περίπου τρεις δεκαετίες, ο Στάβερης μίλησε στην «Κ» για την έμπνευση και τα κινητά του πίσω από το βιβλίο, τη λειτουργία και τις διεργασίες του ως επαγγελματίες φωτογράφος, καθώς και για την κουλτούρα της εικόνας σήμερα.

– Το βιβλίο κυκλοφόρησε μέσα στην πανδημία, που σημαίνει ότι δεν ήσουν στατικός αυτή την περίοδο.

– Καλλιτεχνικά έχω εδώ και καιρό καταθέσει τα όπλα στη φωτογραφία. Δηλαδή, ένιωσα ότι δεν είχα πια κάτι πολύ καινούργιο να εκφράσω και δεν ήθελα να αντιγράψω τον εαυτό μου. Μου είναι τώρα αφάνταστα δύσκολο να μου πεις, «πήγαινε να κάνεις ένα πορτρέτο». Θα το έκανα πραγματικά σαν αγγαρεία. Από ένα σημείο και μετά χρησιμοποίησα το κινητό για να φωτογραφίζω τις βόλτες μου, ότι φωτογραφίζει όλος ο κόσμος.

– Θα υπέθετε κανείς πως ένας ώριμος και καταξιωμένος φωτογράφος θα απαξίωνε την τάση αυτή. Το κάνεις επειδή το κάνουν όλοι, για να δεις πώς είναι, ή το βρίσκεις κάπως απελευθερωτικό;

– Ακριβώς αυτό. Ηθελα να δοκιμάσω ένα νέο μέσο που έβλεπα ότι είχε τη θέση του πλέον στο σύγχρονο ρεπορτάζ. Και ήθελα να νιώσω αυτή την ελευθερία που σου δίνει το κινητό. Να τραβήξεις οπουδήποτε, οποιαδήποτε στιγμή, αυτό που σου τραβεί την προσοχή.

Η «χορογραφία» με τον Ντίνο Χριστιανόπουλο, όπως αποκαλεί τη συγκεκριμένη φωτογράφιση ο Σπύρος Στάβερης. Δεξιά, «Το περιπλανημένο τσολιαδάκι».

«Από ένα σημείο και μετά χρησιμοποίησα το κινητό για να φωτογραφίζω τις βόλτες μου, ότι φωτογραφίζει όλος ο κόσμος», λέει ο Σπύρος Στάβερης, ένας αναπάντεχα σεμνός συνομιλητής. Δεξιά, η Μάντα εισπράττει ένα «Απαγορευμένο φιλί στην Ελλάδα της Χούντας», μία από τις ιστορίες του βιβλίου.

Ανετα αισθανόμουν σε όλους τους χώρους. Είτε με πήγαινες σε ένα κλαμπ, είτε σε ένα δωμάτιο ξενοδοχείου με ένα τραβεστί και το αγόρι της, είτε στα κοσμικά που έκανα τότε.

– Θα υπέθετε κανείς πως ένας ώριμος και καταξιωμένος φωτογράφος θα απαξίωνε την τάση αυτή. Το κάνεις επειδή το κάνουν όλοι, για να δεις πώς είναι, ή το βρίσκεις κάπως απελευθερωτικό;

– Ακριβώς αυτό. Ηθελα να δοκιμάσω ένα νέο μέσο που έβλεπα ότι είχε τη θέση του πλέον στο σύγχρονο ρεπορτάζ. Και ήθελα να νιώσω αυτή την ελευθερία που σου δίνει το κινητό. Να τραβήξεις οπουδήποτε, οποιαδήποτε στιγμή, αυτό που σου τραβεί την προσοχή.

Στα πορτρέτα δεν έχεις μεγάλη πολυτέλεια. Πρέπει σε τρία λεπτά να έχεις κάνει τη φωτογραφία.

– Δεν σε ενοχλεί ο πληθωρισμός των εικόνων, ο άμεσος, μαζικός διαμοιρασμός, η αυτοαναφορικότητα των σέλφι; Πολλοί ισχυρίζονται πως η φωτογραφία ευτελίζεται μέσα από αυτή τη διαδικασία.

– Οχι, εγώ δεν το βλέπω έτσι. Το ότι εκδημοκρατίζεται με αυτό τον τρόπο μου φαίνεται πολύ θετικό. Μαθαίνει ο κόσμος να εξασκεί το βλέμμα του. Το βλέπω και με μια τρυφερότητα, ιδιαίτερα στα νέα παιδιά που βγάζουν τις σέλφι. Δεν έχω καμία ελιτιστική συμπεριφορά απέναντι σε αυτό το φαινόμενο.

– Τι σημαίνει ο τίτλος του βιβλίου; Είναι δικτικός αλλά και παράδοξος, δεδομένου πως οι εικόνες πλαισιώνονται από σημειώσεις και κείμενα.

– Όλο το βιβλίο ήταν ουρανοκατέβατο. Ηρθε λίγο απροσδόκητα και ασυναίσθητα. Και ο τίτλος

μου αποτυπώθηκε ξέχωρα από το βιβλίο. Μου φάνηκε ότι θα ταιριαζε, καθώς σε βάζει στη διαδικασία του παράδοξου, να περιμένεις να δεις τι μπορεί να σημαίνει όλο αυτό, μέσα από τις ιστορίες του βιβλίου.

– Υπήρχε κάποιος σκοπός σε όλο αυτό;

– Αυτό που ήθελα να βγει, και που βγαίνει τελικά, είναι το πορτρέτο του φωτογράφου μέσα από τις φωτογραφίες και τα κείμενα που τις συνοδεύουν. Ο αναγνώστης βλέπει κάποιον τον οποίο δεν ήξερε. Γιατί πολλοί, ειδικά στην αρχή, με περνούσαν για φρικτό, άλλοι νόμιζαν ότι είμαι ο σούπερ διανοούμενος –που δεν είμαι φυσικά–, δηλαδή έχουν μια λαθεμένη εικόνα για μένα. Νομίζω μέσα από αυτό το βιβλίο βγαίνει ένα πορτρέτο κάπως πιο αυθεντικό.

– Υπήρχε κάτι στις τότε φόρμες που ήθελες να σπάσεις;

– Οχι, απλώς ήθελα να το κάνω με ένα τρόπο ρεπορταζιακό. Και με ένα τρόπο λίγο ασέτιο. Όλο αυτό δεν είναι λίγο σαν πανηγύρι ματαιότητας; Οπότε έπρεπε και εγώ να το δείξω κάπως έτσι.

– Πώς πάνεις αυτή την ατμόσφαιρα; Θέλει διάβασμα; Θέλει ρεπορτάζ; Θέλει να το βιώσεις;

Το βιβλίο είναι «το πορτρέτο του φωτογράφου μέσα από τις φωτογραφίες και τα κείμενα που τις συνοδεύουν», λέει ο Σπύρος Στάβερης.

τογραφία παίρνει δύναμη και από τη διπλανή της.

– Τα κείμενα βασίζονται σε σημειώσεις που κρατούσες όταν επέστρεφες σπίτι;

– Ακριβώς. Ήταν μια περίοδος που αισθανόμουν πολύ ελεύθερος γιατί ήταν πολύ ανέμελη. Και συνήθιζα το βράδυ να κρατάω κάτι σαν ημερολόγιο της ημέρας που περιέγραφε τις συναντήσεις μου. Είναι κάτι που κράτησε μόνο εκείνη τη δεκαετία χονδρικά. Γιατί αργότερα, με την εμπλοκή μου στα περιοδικά, η φωτογραφία απέκτησε μια άλλη ένταση που δεν μου επέτρεπε πια το βράδυ να κάθω και να σημειώνω. Και αυτό είναι πολύ κρίμα, γιατί αργότερα συνάντησα πρόσωπα πολύ ενδιαφέροντα και θα ήταν πολύ χρήσιμο να έχω τις σημειώσεις από τις συναντήσεις αυτές για τις οποίες τώρα δεν θυμάμαι πια τίποτα.

– Είναι υλικό μιας, ας πούμε, μεταβατικής εποχής;

– Ναι, ήταν μια περίοδος που δεν το είχα καθόλου στο μυαλό μου να γίνω φωτογράφος. Απλώς φωτογράφιζα, έτσι για την ευχαρίστηση. Έκανα δουλειές του ποδαριού κι έβγαينا από μια περίοδο έντονης πολιτικοποίησης μετά το Μάη του '68. Σε εκείνο το σημείο, όπως και πολλοί άλλοι της γενιάς μου, βρέθηκα λίγο μετέωρος. Αν και στην Ελλάδα τότε, το '80, υπήρχαν ευκαιρίες για να ανακατευτείς λίγο με τα πράγματα και να συνεχίσεις μια πολιτική δράση, αλλά το γενικό πλαίσιο ήταν κάπως αποκαρδιωτικό. Και μέσα σε αυτή τη συνθήκη ανακάλυπτα την πόλη, ανακάλυπτα την Αθήνα.

– Αργότερα ως φωτογράφος κινήθηκες στο περιθώριο αλλά και στα λαμπερά πάρτι των σελέμπριτι. Πού ένιωθες περισσότερο άνετα;

– Ανετα αισθανόμουν σε όλους τους χώρους. Είτε με πήγαινες σε ένα κλαμπ, είτε σε ένα δωμάτιο ξενοδοχείου με ένα τραβεστί και το αγόρι της, είτε στα κοσμικά που έκανα τότε. Αν έχεις την περιέργεια για τα πράγματα, για τα κοινωνικά φαινόμενα, για τις διάφορες κατηγορίες ανθρώπων, αυτή η περιέργεια σε κάνει να τα βλέπεις όλα, όχι αποστασιοποιημένα αναγκαστικά –γιατί μπορεί να έχεις τα δικά σου συναισθήματα απέναντι σε αυτά που βλέπεις– αλλά σου επιτρέπει να κινείσαι εύκολα. Αν φαίνεται κάτι, νομίζω είναι περισσότερο μια τρυφερότητα προς τους κατααρνημένους παρά τους κοσμικούς.

– Αναφέρεσαι στην περιέργεια ως κινητήριο δύναμη. Μπορεί η φωτογραφική διαδικασία να αλλάξει τον χαρακτήρα του φωτογράφου; Να του δώσει μεγαλύτερο θράσος;

– Το θράσος σου το δίνει αρχικά η μηχανή. Αλλά απέκτησα έναν άλλο εαυτό μέσα από συνεργασίες και γνωριμίες κυρίως που με βοήθησαν να βρω αυτό τον εαυτό. Και μιλώ για την περίοδο του «01» με τον Στάθη Τσαγκαρουσιάνο, που ήταν πολύ καίρια. Μέχρι τότε έκανα κλασικό φωτογραφικό ρεπορτάζ στυλ Magnum. Και από ένα σημείο και πέρα νομίζω βγήκε και κάτι άλλο που κι εγώ ο ίδιος ανακάλυπτα. Αρχισα να φωτογραφίζω αλλιώς. Πιο ελεύθερα, πιο δυναμικά, με έναν ίσως πιο ασέτιο τρόπο.

Η φθηνή γιαπωνέζικη μηχανή και το πανηγύρι ματαιότητας

– Όταν ξεκίνησες με τα κοσμικά έκανες κάτι που ο κόσμος δεν είχε συνηθίσει. Πώς έπεισες για αυτό;

– Δεν χρειάστηκε να πείσω κανένα. Ο Τσαγκαρουσιάνος είχε εκείνη την εποχή αναλάβει το «Symbol» και επειδή ήταν η μεγάλη έξαρση με τις εκδηλώσεις και το Χρηματιστήριο και τα λοιπά, μου πρότεινε να κάνουμε και εμείς κάτι με τα κοσμικά, αλλά με διαφορετικό τρόπο. Περνώντας από ένα μαγαζί με φωτογραφικά, είδα μια

Στα πορτρέτα δεν έχεις μεγάλη πολυτέλεια. Πρέπει σε τρία λεπτά να έχεις κάνει τη φωτογραφία.

6x6 (σ.σ. φωτογραφική μηχανή μεσαιού φορμά) και σκέφτηκα πως θα μου επέτρεπε να πάω κάπου αλλού. Ήταν μια φθηνή γιαπωνέζικη, και ξεκίνησα με αυτή να κάνω τις φωτογραφίες στα κοσμικά. Και πραγματικά με πήγε αλλού. Ακόμα και το μέσο μπορεί να σε πείσει σε μια άλλη κατεύθυνση. Και βέβαια δεν κάναμε τις φωτογραφίες που έκαναν όλοι οι κοσμικοί φωτογράφοι, με τα κάθετα πορτρέτα και τις τουαλέτες.

– Υπήρχε κάτι στις τότε φόρμες που ήθελες να σπάσεις;

– Οχι, απλώς ήθελα να το κάνω με ένα τρόπο ρεπορταζιακό. Και με ένα τρόπο λίγο ασέτιο. Όλο αυτό δεν είναι λίγο σαν πανηγύρι ματαιότητας; Οπότε έπρεπε και εγώ να το δείξω κάπως έτσι.

– Πώς πάνεις αυτή την ατμόσφαιρα; Θέλει διάβασμα; Θέλει ρεπορτάζ; Θέλει να το βιώσεις;

– Στα πορτρέτα δεν έχεις μεγάλη πολυτέλεια, ιδίως στην Ελλάδα. Σε στέλνουν κάπου, πρέπει μέσα σε τρία λεπτά να έχεις κάνει τη φωτογραφία. Πρέπει να είσαι σε μεγάλη εγρήγορση. Επισκέπτεσαι ένα σπίτι και αμέσως πρέπει να σκανάρεις όλες τις γωνιές, όλες τις δυνατότητες που σου προσφέρει, για να τοποθετήσεις τον άνθρωπο εκεί που θα δώσει τη μεγαλύτερη πληροφορία. Αυτό προσπαθούσα πάντα στα πορ-

τρέτα και σου το επιτρέπει το 6x6. Δεν έκανα ποτέ γκρο πλαν. Έκανα πάντα ένα πρόσωπο μέσα στο δικό του περιβάλλον. Όσο για τα διαβάσματα, αυτά συσσωρεύονται μέσα σου χωρίς να τα καταλαβαίνεις. Μαζί και αυτά που βλέπεις.

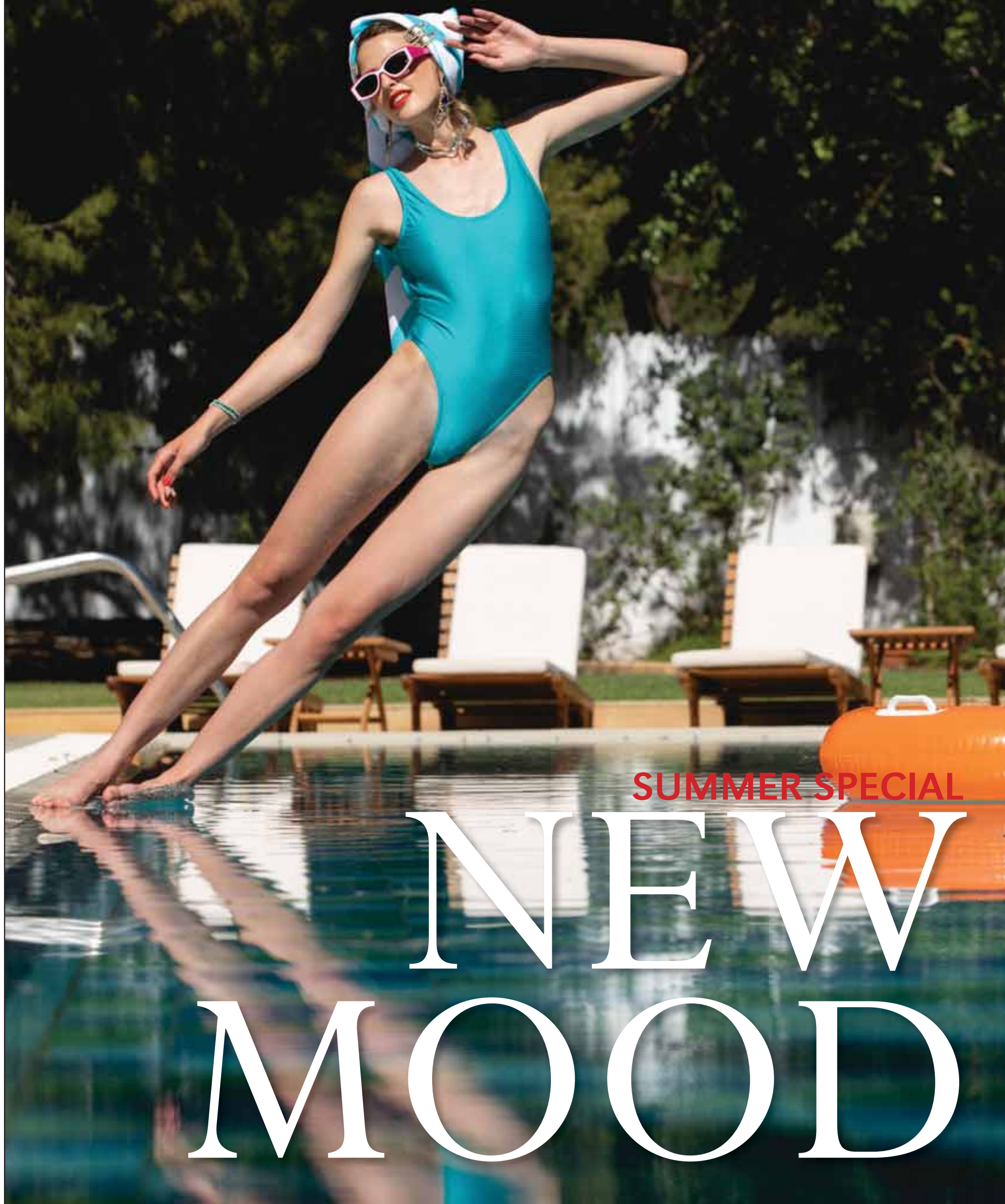
– Είναι τελικά κατασκευή η φωτογραφία για σένα ή στιγμή;

– Και τα δύο δεν είναι; Φαντάζομαι και τα δύο.

must

06/06

ME THN & H KAOHMEPINH

SUMMER SPECIAL

NEW
MOOD